

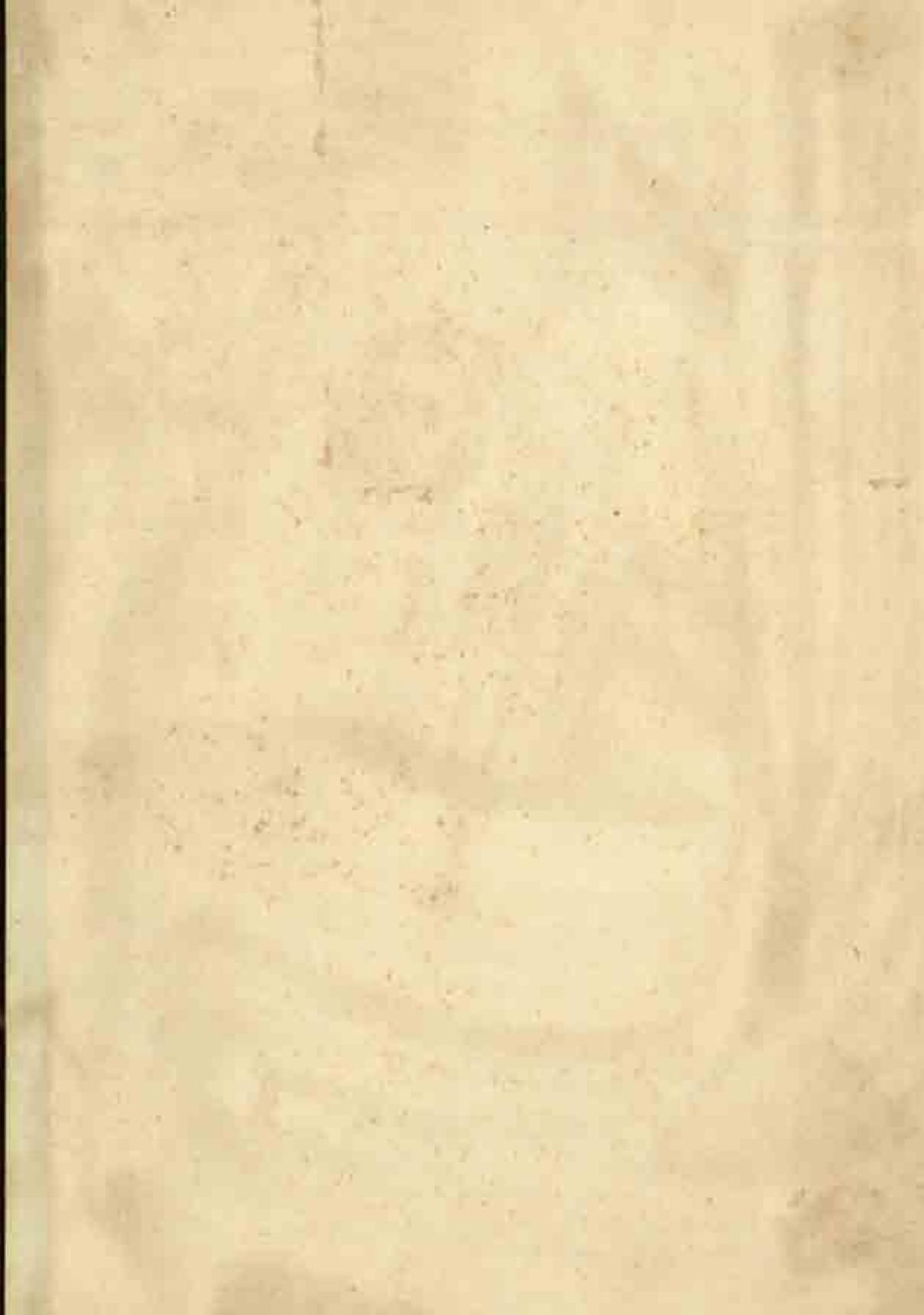
GOVERNMENT OF INDIA

DEPARTMENT OF ARCHAEOLOGY
CENTRAL ARCHÆOLOGICAL
LIBRARY

CALL No. 891.05/J.S.S.
Add. No. 26083

D.G.A. 79.

GIPN-S4—2D. G. Arch. N. D/57.—25-4-58—1,00,000.

Errata to Vol. XXIII, part 3.

HISTORY OF WAT SAKET.

- p. 125, line 29, *read*: Kurz.
- p. 125, line 34, *read*: (5) Bodhārāma. Later called Jetuvana.
- p. 126, line 29, *read*: "branches".
- p. 126, line 29, *read*: limes *for* berries.
- p. 127, line 8, *read*: title *for* little.
- p. 127, line 19, *after* patriarchs, *add*: since 1793.
- p. 128, lines 7 & 8, *delete*: (the residence of the Supreme Patriarch since 1793).
- p. 128, line 31, *read*: Anurādhapura.
- p. 129, lines 5, 7 & 18, the word *kutis* should be read *kuṭī* throughout.
- p. 129, line 7, *read*: south *for* north.
- p. 129, line 27, *read*: baddhasimā.
- p. 130, line 32, *read*: Cāstā.
- p. 131, line 16, *after* the structure, *read*: covered a square area, measuring 100 metres on each side *and delete the end of the line*.
- p. 131, line 22, *read*: metres *for* months.
- p. 131, line 29, *after* the king, *add*: and where, *and delete there at the end of the line*.

VOL. XXIV., PT. 1.

OCTOBER 1930.

THE
JOURNAL
OF THE
SIAM SOCIETY
(JSS)

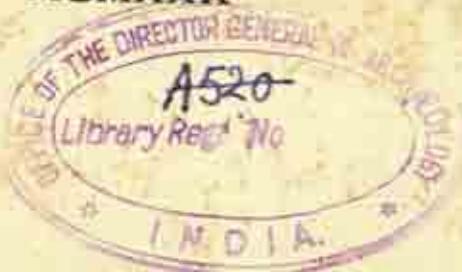
26083

891.05
J.S.S.

BANGKOK

MCMXXX

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL

LIBRARY, NEW DELHI.

Acc. No. .... 26083.....

Date..... 26-2-57.....

Call No. .... 891.05 / J.S.S. ....

Wat Mahādhātu
Interior of the Mandapa.

HISTORY OF WAT MAHĀDHĀTU

BY

R. LINGAT.

The monastery which is now called Wat Mahādhātu⁽¹⁾ or the Monastery of the Great Relic was founded at the beginning of the first reign by Mahāsurasimhanāda, the Siamese second king. The founder was the younger brother of the first king and had shared his fortunes since the days of Ayuthia. In good time they had rallied to the cause of Phya Tak and had distinguished themselves against both internal and external foes, so that royal favours had been showered upon them. It was the understanding between these two brothers which enabled the troubled situation at the end of the reign of Phya Tak to be solved so easily. Thus it was that when the new king came to the throne in 1782, he invited his brother to share the highest rank with him, as second king. It was a purely honorary title which could not but fail to satisfy the ambition of the younger prince: he never ceased to aspire to the succession and at one time was even in open rebellion against his brother.

The second king caused a luxurious palace to be built for himself on the left bank of the Menam and, in accordance with the tradition, in front⁽²⁾ of the palace which the first king was then having built, and upstream from it. Between the two palaces and facing the river was an ancient monastery called Wat Sālāk or "the Sculptured Monastery", behind which stretched a vague expanse of land later to be made the site for the cremation of royalty. To judge from the remains of the older buildings which lie in the north-west portion of the modern monastery, it was already

1. My chief source is a monograph by H. R. H. Prince Damrong Raxanaphib published in B. E. 2461 under the title ចំណាំបុរាណ.

2. The palace of the second king, at Ayuthia, stood in front of the first king's palace; thence the name by which it was commonly called: វង់ណា (Vang Nā), or the *Front palace*.

of some importance before the foundation of Bangkok. But the outlay of the monastery was much disturbed by the planning of the new capital. The city wall split the monastery into two parts and at the same time cut it off from the river, so that the principal buildings now stood in a rather eccentric position. The second king determined to rebuild the whole monastery and make of it an edifice worthy of the site on which stood also the two royal palaces. The work of reconstruction was begun in 1783 and proceeded side-by-side with the construction of the second king's own palace. The new monastery faced away from the river. The religious buildings were erected on a piece of land lying on the edge of the site for royal cremations, which had been granted in exchange for that taken up by the building of the city wall. The monks' quarters were laid at the back on the old site of Wat Salāk. This original plan has never been altered nor has that of the three great religious edifices in the monastery : Mandapa, Bōt and Vihāra.

The Mandapa is, by virtue of its position in front of the two other edifices, to be considered the most important. In the annals of the kingdom it is related that the second king planned to build in his palace grounds a pavilion set in a miniature lake, like that in the royal palace at Ayutthia. The requisite material had been collected and work begun, when two criminals who had made their way into the palace grounds were surprised by the guard and in the ensuing chase one of the prince's followers was killed on the very site intended for the new pavilion. The second king, who had only by a lucky chance escaped the conspiracy, now reflected how the second kings of Ayutthia had in their palace grounds no pavilion such as he was proposing to build. He saw in the event which had just occurred a warning that his plan was inopportune and accordingly gave it up. He decided instead to use the material at his disposal in building a Mandapa in the grounds of the new Wat Salāk. For this structure a Mandapa in Wat Cī Sarvajñā,¹¹⁾ the royal chapel at

1. Written by the Siamese ສົມບັດທະບຽນ, (*Si-Sāra-phet*). Sarvajñā, "the Omniscient", is a name of the Buddha.

Ayuthia was apparently taken as a model. It had a pointed, cone-shaped roof and contained a gilded *chedi* similar to the one in the Mandapa of Wat Cri Sarvajña. In view of the fact that this latter Mandapa was designed to hold the ashes of the kings of Ayuthia and members of the royal family, one may presume that it was the intention of the second king that the Mandapa of the new Wat Saṅk and its *chedi* should serve a similar purpose.

Behind the Mandapa, the Bōt and the Vihāra were raised side-by-side. These two structures are nowadays of different dimensions, the Bōt being rather larger than the Vihāra, and as their axes are at a like distance from the Mandapa, there is a slight lack of symmetry in relation to the Mandapa. This lack of symmetry was probably caused by further alterations to which I shall refer later.

A *prang* and a pair of *chedi* were set up north of the Vihāra and south of the Bōt. In addition, two more *prang*, which have now disappeared, were placed behind the Vihāra. The whole group of buildings was surrounded by a covered cloister containing a row of Buddhas in a sitting position.

The belfry and the library were built facing one another outside the cloister and behind the Bōt. During the third reign, both these buildings were moved and placed in their present positions; the belfry is now slightly to the north of its original site, while the library is within the *kuti* at the corner of the Saṅgharāja's residence.

The *Kanbārien*, or hall of preaching, was set in the position which it occupies to-day. The monks' quarters were all built of wood except three buildings for the abbot's use.

A wall of brick ran around the whole monastery, containing seven doors, of which the most important was that which opened on to the site of royal cremations and bore a roof in the form of a *prang*.

On the completion of the work of reconstruction, the second king bestowed upon the monastery, which was now so completely changed, the name of Wat Nibbānārāma, the monastery of Nirvāna. It was a name unknown in the nomenclature of Ayuthia and of

Sakhōthai and was probably chosen in reference to the Maudapa, which was plainly in the eyes of its founder the most important point in the monastery.⁽¹⁾

Some few years after its completion, the Monastery of Nirvāṇa was the scene of an event memorable in the history of Buddhism in Siam—the meeting of the “Ninth Council”. When Ayuthia was captured by the Burmese in 1767, the manuscripts stored in the monastic libraries disappeared during the fire and pillage which took place. When the country was at peace again, it was one of the first tasks of Phya Tak to form a new collection of the canonical texts. He therefore caused a search to be made in the provinces and even in Cambodia for the best copies of the Tripitaka in existence and these were assembled in the capital. Phya Tak was driven from the throne before anything had been done with this material, but his successor hastened to follow up the scheme. From the very beginning of his reign, King Phra Phuttha Jot Fa had copies made of the documents which had been collected and distributed them to the royal monasteries. These copies were very imperfect, being full of omissions and errors which made the teaching of the Law a difficult matter. The king and the second king therefore summoned in the hall of the palace an assembly of a hundred high dignitaries of the Sangha and doctors of theology. When all had agreed that a revision of the existing manuscripts was imperative, the assembly was asked to appoint a *nigāyanī* or “Council” to “recite” the sacred texts—that is, to restore them in their original form. The hundred religious men proceeded immediately to Wat Bang Va Jaī (now called Wat Ratchākhang on the right bank of the river), the residence of the Sangharāja, and there chose 218 monks and 32 royal “pandits” to constitute that important council.

---

1. In a pamphlet written after the demise of the second king, and published by King Chulalongkorn in appendix to the *Siamese Gazette*, the word निर्वाण, *nibbāna*, is used as referring to the death of the second king. Then, the name given to the monastery may be an indication of the wish of its founder to have his ashes kept in the Mandapa.

which is considered by the Siamese to be the ninth assembled since the death of the Buddha.

Wat Nibbānārāma was chosen as the meeting-place of the Council, by reason of its position between the palaces of the first and the second kings, under whose equal patronage the work was to be carried on. The monastery was at this time renamed Wat Phra: Cī Sarvajñā, doubtless because of the similarity of its Mandapa to that of the famous chapel at Ayuthia.

On the 12th November 1788, in the middle of the last month of the rainy season, the two kings proceeded in state to the Bōt of Wat Cī Sarvajñā, where the 250 members of the Council were assembled. Phra: Vimala Dhamma, the abbot of Wat Phō, one of the leaders in the Council and later the author of a history of the nine councils in Pali, read a "supplication" to the gods who had heard the actual words of the Buddha. It was a prayer that the gods would assist the members of the Council in recalling the sacred texts and protect them against the evil powers which would try to confuse their thoughts. The assembly then divided itself into four groups and each group was allotted a portion of the Sacred Scriptures. The first, which had as its president the Saṅgharāja, Si, was given the task of revising the Suttantapitaka and held its meetings in the Bōt. The second group, with Phra: Vanaratana, Sūkh, the abbot of Wat Cī Sarvajñā, as its president, dealt with the Vinayapitaka and met in the Vihāra. The third, which met in the Mandapa with Phra: Vimala Dhamma as president, was charged with the production of the true text of the Saddāvisesana. The fourth and last group occupied the hall of prayer and was concerned with the Paramatthapitaka: its president was Phra: Buḍhācārya, Pāo, the abbot of Wat Indārāma, who was later joined by Phra: Dharmma Trailoka, Xuṇ, of Wat Hamsa. The latter had been Saṅgharāja under Phya Tāk and was still under the shadow of the punishment inflicted on him, but by the intervention of his successor he was able to obtain the royal pardon so that he might take part in the work of the Council.

Throughout the period when the Council was sitting, the king and the second king went every day, morning and evening, to the

monastery. In the morning, they distributed food to the monks in the Council, who gathered together in the long gallery to receive the daily offering. In the evening, at the time of prayer, the two kings came again to present candles and liquid refreshment. The royal princes and the officials of the three palaces¹⁾ were also charged with the careful maintenance of the Council.

The revision of the Tripitaka lasted for five months. The revised collection was made up of 288 manuscripts in not less than 3,568 bundles of palm-leaf. The king had made a copy of this "Council Edition" or "Edition of the Old Masters" as it is more usually called nowadays, which was six times corrected by the original. It consisted of 354 texts, forming 3,686 bundles of palm-leaf. The edges of the leaves in each bundle, as well as the surface of the outer leaves, were covered with gold, so that each bundle looked like a bar of gold. This was the "Grand Gilt Edition", each volume of which was wrapped in gold brocade and bound together with many coloured silks.

The king distributed gifts among the members of the Council, yellow robes to the monks and garments to the laity. Then, in accordance with the ritual of religious offering, he sprinkled on the hands of the Buddha consecrated water from a golden ewer, while vowing that he would see the benefit of his good work extended throughout the world. When this ceremony was finished, the Tripitaka manuscripts were carried in royal litters in procession to Wat Phra : Keo, where they narrowly escaped destruction in the fire which broke out on the very day they were deposited.

The Sangharaja SI died in 1794. The king chose as his successor the abbot of Wat Cri Sarvajña, Sôkh (Sukha), who bore the title of Phra : Vanaratana and had been president of that group of the Ninth Council in charge of the revision of the Vinaya. At the time of his nomination he was about sixty years of age and was to be head of the Church for a further twenty-three years. The

1. There was at that time a third king, whose palace was on the right bank of the river. He was a nephew of the first and the second kings.

king in nominating the new Sangharāja had decided that he should remain at Wat Cī Sarvajñā, which was better placed to be the residence of the patriarch than Wat Ra:khāng. From now on Wat Cī Sarvajñā held the first position among the royal monasteries.

The following year the second king made a decision to retreat for a short time under the yellow robe, in fulfilment of a vow made during illness. Before taking leave of the king, according to the custom, he obtained pardon for 32 condemned prisoners in the gaols, with the purpose that they should enter the priesthood with him and so increase the merit of his action. He was ordained in the Bōt of Wat Cī Sarvajñā on 1st July, 1795, before an assembly of 44 monks, into which he was introduced by the patriarch, his *upatīkhiya*. He relinquished the yellow robe within a week.

A few years later the second king was to see the monastery which he had just founded almost completely destroyed. On the night of the 2nd April, 1802, some monks and novices were amusing themselves by letting off fireworks in the courtyard of the Wat. A rocket fell on the roof of the Mandapa, where some pigeons had been building their nests, and set fire to it. The fire spread quickly to the two adjacent structures, the Bōt and the Vihāra. The first and second kings hurried to the scene of the calamity and assisted their followers in the work of checking the outbreak. The gallery alone was saved, the Mandapa, the Bōt and the Vihāra being entirely destroyed. The second king sought out the culprit and decreed that he be unfrocked and executed the following day. The Sangharāja was successful, however, in obtaining pardon for him.

The second king proceeded without delay to the work of reconstruction. In order to prevent a repetition of the disaster which had just occurred, the Mandapa now assumed its present form, that of a simple building square in layout, with a door on each side, and covered in by an ordinary roof. Inside is a second chamber almost completely open on all four sides, in the centre of which stands a Mandapa 20 metres in height. It is constructed of four pillars of masonry covered with small pieces of glass, and stands on a stone base overlaid with marble slabs; its roof is shaped like a pyramid with decorated edges. Inside the Mandapa is a gilded

chedi like that which originally stood there. In the cloister between the inner chamber of the *Mandapa* and the outer wall are placed statues of the Buddha of various sizes, some seated and others in a standing position. These statues, as well as those placed in the gallery and the *Vihāra*, may have been selected from those which the first king had collected when Wat Phō was built.

It is probable that before the fire, the *Bōt* and the *Vihāra* were of the same size and placed at an equal distance from the axis of the *Mandapa*. The sacred area, as marked out by the *simā*, must have been slightly larger than that covered by the *Bōt* and the vacant space most probably formed a gallery running round the building, such as may be seen in many Siamese monasteries. The *Vihāra* was reconstructed exactly as before, but the walls of the *Bōt* were extended to the very limit of the sacred area. The size of the *Bōt* was thus increased by the whole width of the original gallery, but the result was a displeasing lack of symmetry in the arrangement of the three edifices. Besides, as the structure of the new *Bōt* covered the whole of the consecrated site, the *simā* had to be encased in the actual wall of the *Bōt*. They are represented in stucco in bas-relief, four outside at the corners of the building and four inside in the centre of each wall: in the former Garuda is represented alone, in the latter ridden by Indra. This method of placing the *simā* is very unusual in Siam; in Bangkok it is to be found in only one other place, Wat Janasanggrāma, which is likewise the work of Mahāsurasimhanāda, the second king. The *Bōt* was constructed almost in the way it appears to-day. It is a large building twenty metres wide by fifty long, with many windows framed in stucco relief and four side-doors. A kind of second enclosure is formed inside by two rows of large masonry pillars, and in this enclosure is a big statue of the Buddha in the attitude known as that of the victory over Māra (*Māravijaya*), made of bricks and mortar, with a covering of plaster, and gilded. This statue is surrounded by statues of eight disciples kneeling with joined hands. The ceiling is painted red with gilt stars, while the shutters of the doors and windows bear the usual guardian figures. There were originally paintings on the walls and on the pillars, but these were not restored during the

Wat Mahâdhâtu
South-eastern corner of the Bôt showing
the *simâ* built in the wall.

recent renovations, and nowadays the interior is plainly white-washed. Besides the usual furniture found in religious buildings in Siam, there is on either side of the altar a painted wooden elephant and a painted wooden horse, which are said to have been used by the second king as a depository for his offerings to the monks when they made their morning visit to the palace.

The second king was not allowed the pleasure of seeing his work fully restored. For several years past he had been suffering from a cancer, and during 1803 the disease became acute, so that he felt his time was near. Not long before his death he had himself carried round the palace in a litter, so that he might see for the last time the buildings which he was about to leave. It is said that during this round, he cried out: "It is I with the help of my own men, who have made these buildings: if ever they should fall into the hands of those who are not my children, may the demons and the gods deprive the possessors of all good fortune." The second king also had himself carried to Wat Cri Sarvajña to make a last offering to the Buddha. When he had arrived before the great statue in the Bōt, he asked for his sword that he might present it as a gift to the Buddha, but when it had been brought to him, he instantly turned it against himself. His eldest son, who was with him, tore the sword from his hands, whereupon the prince in a fury threw himself on the ground and cursed those who had thus prevented him from making of himself a sacrifice to the Buddha. In this violent passion, he had to be borne back to the palace. Later he again uttered curses on those who should deprive his children of their inheritance by taking possession of the palaces and other property which he was leaving. Thus when he died on the 3rd November, 1803, the feelings of his party were much excited. His two sons even went so far as to form a plot with several high officials against the life of the king. They were denounced and put to death with their fellow conspirators. The king even thought of refusing to their father the funeral ceremony due to his rank. The crown of the second king fell to one of the sons of the first king. But the curses uttered by the dead prince were still feared. The new second king did not take up residence in the

palace built by his predecessor, nor for a long time did anyone dare to touch the monasteries which his predecessor had founded. It was thought better to let them fall into ruin than to allow some appropriation which would enrage the spirit of the founder.

Two months after the death of the second king, the monastery underwent a third change of name. As a pretext for this further change, the king pointed out that the examination for the doctorate of theology was being held for the first time in Wat Cri Sarvajna. But one may be justified in supposing that by this action the king meant to show that he refused to allow to the Mandapa that significance of which its founder had thought. Besides this, it was possible that there might be some confusion between the name of Wat Cri Sarvajna and that of the new royal chapel, Wat Phra : Keo, which was called by many by the name of the former royal chapel at Ayuthia. The monastery was now named Wat Cri Ratanamahādhātu, the Monastery of the Great Relic, the name which it still bears at the present time. All the ancient capitals had had a monastery with this name and it was a name all the more suited to Wat Cri Sarvajna in that the Wat Mahādhātu at Ayuthia had been the residence of the patriarchs.

The first king died on the 7th September, 1809. The second king, who had been appointed several years before, now came to the throne and chose one of his brothers, Prince Senānuraksa, to be second king. In the following year this prince was sent out against the Burmese who had seized Ximphon and Thālang. During the campaign he had a serious attack of malaria and he vowed that, if he recovered, he would take the yellow robe. Accordingly, when victory was complete, he returned to Bangkok and entered the monastery of the Great Relic, where he remained for a week in the yellow robe.

On the 22nd May 1816, the Saṅgharāja, Sūkh, abbot of Wat Mahādhātu, died. The king chose as his successor the abbot of Wat Rājapuraṇa, Mi, who bore the title of Sōmdēt Phra : Vanarastana. He was taken in procession to Wat Mahādhātu in March, 1817, after the cremation of his predecessor. The new Saṅgharāja, who was

born on 15th July, 1750, had been made a doctor either at the end of the Ayuthia period or at the very beginning of the Bangkok period. Shortly after his nomination there was a great scandal in the Church. Three high dignitaries, amongst whom was the Phra Bud-dhaghosācārya of Wat Mahādhātu, were charged with violating their vows of chastity in a particularly flagrant manner, inasmuch as they were well known to have several children. They were brought up before a special court composed of a brother and a son of the king, were found guilty, unfrocked and imprisoned. The king was alarmed as to conditions in the Buddhist community and called upon the new Sangharāja to write, in collaboration with the abbot of Wat Sa:kēt, Āt, a work which should recall the monks to the observance of their vows. This work was the *Orādinusīsanī* which was ordered to be studied in all monasteries. During his short period of office as Sangharāja, the new abbot revived the great festival of Visākha, the anniversary at one and the same time of the birth of Buddha, of his illumination beneath the Bodhi tree and of his entry into Nirvāna. That important ceremony had long ceased to be observed, in fact even before the fall of Ayuthia. The new Sangharāja had it re-established in the list of royal ceremonies and arranged the details of its celebration. It was held for the first time in 1817 and has continued since that time to be held every year in the middle of the sixth month (May).

The new patriarch had already taken an important part in the work of the church previous to his nomination. In 1814 he had been given the task of selecting the members of the religious mission which the king planned to send to Ceylon to investigate the state of the faith in the Mother-Island, which had but recently passed into English hands, and to renew the traditional relations which had been interrupted since the fall of Ayuthia. The mission was composed of four monks from Wat Mahādhātu and four from Wat Rājapuraṇa and it set out from Bangkok at the end of 1814, after receiving from the king gifts destined for the principal shrines in Ceylon and for the high dignitaries of the Cinghalese Church. After being shipwrecked and having to wait almost a year at Nakhon Si Thāmmarāt (Ligor),

the mission finally embarked in a boat carrying elephants to a port on the coast of Bengal somewhere north of Madras.

When they arrived in India, the eight Siamese monks set out on foot with a native guide and carrying with them the royal gifts, and after 76 days on the road they reached the port at which they were to take boat to Ceylon. They reached Anurādhapura at last in July, 1816. They were very well received both by the monks and the people of Ceylon and also by the English officials, who were trying to win the confidence of their new subjects. The mission remained for some time in Kandy in that same monastery whither had come the Siamese thera Upali sixty years before to reform; at the request of the king of Ceylon, the Cinghalese Church and to found that Siamese sect which is still at the present time the most important in the Island. The mission visited the principal centres of pilgrimage, in particular the foot-print of the Buddha on the top of Adam's Peak and the shrine of the Buddha's tooth, where the English government allowed the doors to be opened so that the mission might pay its devotions to the famous relic.

After spending a year in the Island, the mission set sail from Colombo carrying with it, among other presents from the religious community of Ceylon, six cuttings from the Bodhi tree of Anurādhapura, which is known to be itself an offshoot of the Mahābodhi of Buddhagaya. The mission arrived in July, 1818. Three of the six cuttings of the Bodhi tree were allotted to monasteries within the capital. Wat Mahādhātu, as the residence of the Saṅgharāja, received one, which was set in the north-east corner of the monastery, where it has now grown into a fine tree.

In the meantime the Monastery of the Great Relic had given shelter to a young monk who was afterwards to take a notable part in the history of the Buddhist faith in Siam, before becoming one of the greatest kings of Siam in recent times. In 1817, the eldest son of the first queen was fourteen years of age. By his birth he was the first in rank of the king's sons and the king had just conferred on him with elaborate ceremony the title of Prince Mongkut. Towards the close of the Ayuthia period, Siam had adopted the

custom that all younger members of noble families who were intended for positions of public service, and in particular the members of the royal family, should serve in the priesthood for two periods, the first as a novice at the age of fourteen years, and the second as a monk at the age of twenty-one. As soon as circumstances allowed, this custom was adopted in Bangkok and it has continued to be observed down to the present day. The young prince was accordingly escorted in procession on the 24th May, 1817, to the royal chapel and ordained *śravaka* (novice). After the ceremony he took up his residence in the Monastery of the Great Relic, in a private pavilion set on the spot where the Bodhi tree brought from Ceylon was soon afterwards to be planted. The prince remained for seven months in the monastery, learning the elements of the Pali language and making himself acquainted with religious practices. During this period he followed the usual custom by preaching before the king and members of the royal family a chapter of the *Mahājāti*, or story of Vessantara, the last incarnation of the future Buddha.

On 11th September, 1819, the *Saṅgharāja*, Mi, died at the age of seventy. His ashes, together with those of his predecessor, the *Saṅgharāja*, Sūkh, were afterwards deposited in the two *prang* within the cloister, which stand on either side of the *Mandapa* and were apparently erected at this time. The king appointed as head of the Monastery of the Great Relic the abbot of Wat Saṅkēt, Sōndēt Phra-Vamaratana. At (he who had collaborated with the late *Saṅgharāja* in the compilation of the *Ornamentation*); he was at this time 62 years of age. The transfer was but a preliminary to his nomination to the supreme dignity. While awaiting consecration, the new abbot took up residence in the monastery in February, 1820. His consecration was delayed by an epidemic of cholera which broke out three months later, and was one of the worst epidemics recorded in the annals of Siam. Corpses which there was no time to burn were heaped up in the monastery "like stacks of timber" or else left to float about in the river and the canals. The people fled in a panic from the capital: the monks deserted the monasteries and the whole machinery of government was at a stand-still. The king even released the royal guard from their duties

at the palace. There were great ceremonies of propitiation; the Emerald Buddha and the precious reliques kept in the monasteries were taken out in procession through the streets and on the canals of the city, attended by high dignitaries of the Church who scattered consecrated sand and water. The king and the members of the royal family maintained a rigorous fast. The slaughter of animals was completely forbidden and the king caused all supplies of fish, bipeds and quadrupeds offered for sale to be bought up in order that they might be liberated. All criminals, except the Burmese prisoners of war, were released from prison. The scourge abated at last after taking 30,000 victims within a few months. The consecration of the new Saṅgharāja was about to take place when, in October, he was charged with having shown a doubtful affection for one of his young disciples. There were good grounds for the charge, but not sufficient to entail his expulsion from the Buddhist community. The Saṅgharāja to be was relegated to the bottom of the hierarchy and made an exile from all the royal monasteries. He ended his days in obscurity in one of the minor monasteries of the capital.

The king now chose to fill the vacant office of Saṅgharāja an old man of 88 years, the abbot of Wat Rājasiddha, Sūkh (Sukha), who bore the title of Sōndēt Phra: Nānasamvara and was famous for his piety. He was born at Ayuthia on the 14th January, 1734. Before the fall of the old capital, his ascetic habits had already earned for him a great reputation of holiness. He lived in a monastery far removed from the city and had reached such a stage of abstraction from worldly things that the wild animals of the jungle trusted him, and even the jungle-fowl, which are considered to be the most timid of wild creatures in Siam, would allow him to approach them, just as though they were ordinary farmyard birds. For this reason, he was known throughout the country as "the abbot of the jungle-fowl." After the foundation of Bangkok, the king had called upon him to become head of Wat Rājasiddha, on the right bank of the river, and conferred on him the title of Phra: Nānasamvarathera, leader of the group of the *avāññacasi*, "forest monks" who lived in seclusion and preferred the life of an ascetic to the

Statue of Sōmdēt Phra: Nāgasamvara (Sūkh)
in Wat Mahādhātu.

study of the sacred writings. Under this title, he was the preceptor, either as *upacchaya* or as *kammarīvīcārya*, of practically all the members of the royal family at the time of their entry into the priesthood, and in particular of the three next kings of Siam. He was raised to the rank of *Sōmdēt* in the second reign, and at the official functions he came by virtue of his age and of his seniority before the Saṅgharāja himself. After the death of the two patriarchs Sūkh and Mi and the degradation of Sōmdēt Phra Vanaratana Āt, Sōmdēt Phra Nānasamvara was the only eminent dignitary of the Sangha remaining. The king, who wished to bestow upon him some token of his respect, urged him to accept the supreme office in spite of his age and the fact that the head of the Church should not be chosen from among those monks who were specially devoted to meditation. The holy man was borne to the Monastery of the Great Relic with due ceremony on the 4th November, 1820, and a month later he was consecrated Saṅgharāja. The king had built for him two pavilions which are still standing, between which was a smaller building containing a room for prayers; this has now disappeared.

The career of the new Saṅgharāja was very short, for he died on the 4th September, 1822, at the age of ninety. His body was placed in a great gilded urn, an honour reserved for the king and princes of high rank, and was cremated during the following May, on the site for royal cremations. In 1844, King Phra Nāng Klao had cast a statue of the famous patriarch who had been his preceptor. This statue was at first set up in Wat Phra Kēo, but in 1852 it was taken to the Vihāra of the Monastery of the Great Relic, where it still remains, forgotten amidst the book-cases stored in that "annex" of the National Library. The statue stands on a gilded wooden pedestal carved with the figures of jungle-fowl, an allusion to the name which the recluse of Aynthia retained to the day of his death. There is another statue of this same patriarch at Wat Rajasiddha, where it is believed that his ashes are deposited; even at the present day, the king does not fail to pay his devotions to this statue, when he goes there to present to the monks the annual gifts of clothing.

The next Saṅgharāja was the abbot of Wat Saṅkēt Dōn, who had received the title of Sōmdēt Phra Vamaratana some years previously. His consecration took place in February, 1823, after which he took up residence in the Monastery of the Great Relic. He was at that time sixty-one years old and was destined to be head of the Buddhist community for twenty years.

In 1824, Prince Mongkut, who was considered by every one as the heir apparent, reached the age at which he was to serve his second term in the yellow robe. Since his departure from the Monastery of the Great Relic, he had commenced apprenticeship in the political life while still continuing his studies. He had been entrusted with several minor missions and had been appointed chief officer of the pages. His father, the reigning king, a famous poet, was more occupied in amusing his people than in trying to govern them: from the very beginning of his reign, he had been accustomed to entrust the government to members of his family. In these circumstances, it was inevitable that there should be a more or less open rivalry among the royal princes.⁽¹⁾ At first, the most influential of them was Prince Vidakṣa, younger brother of the first queen, who was officially in charge of the Ministry of the Household and the Ministry of Interior; in the early years of the reign, he conducted in fact the whole business of government. His nephew, the young Prince Mongkut, was under his recognized protection, and while the old prince was alive, no one thought of doubting that Prince Mongkut would be the next to occupy the throne. But the influence of Prince Vidakṣa was counterbalanced by that of the king's eldest son, Prince Cesā (the "Prince Krom Kiat" of English contemporary writers) who was the offspring of an ordinary concubine. He had been entrusted with the Treasury, a department of importance by itself, whose jurisdiction moreover extended over Foreign Affairs. This

1. See J. Crawfurd, *Journal of an Embassy*, London 1828, p. 105; G. Finlayson, *The Mission to Siam and Hué...*, London, 1826, pp. 203-204; H. R. H. Prince Daunrong Raxsunuphab, ດາວໂຫරນ ຮະຊຸມ ໂພນທີ່ ພຣະ ສາ, p. 353.

clever prince was able, thanks to the king's complete lack of interest in political matters, gradually to increase his power and gather around himself an influential party. It was unfortunate for Prince Mongkut that his guardian, Prince Vidakṣa, died in 1822, when the prince was as yet too young to have personal influence sufficient to lead a party of his own. The authority of Prince Cēṣṭā, then thirty-four years of age and with ten years experience of government affairs behind him, became the deciding factor in the affairs of the kingdom. Nevertheless it might be that this influence was only temporary, and Prince Mongkut had reason to hope that in time his legitimate title would attract followers. Whatever were the prince's thoughts, it is clear that in re-entering the priesthood he was but following the usual tradition. He had married a few years before, and in May of that year, 1824, he had just had a second son. He intended to leave his young household and his public life for a few months only. Who could have predicted that his service as a monk was to last for twenty-seven years?

The prince's ordination was appointed for the 7th July. A few days before that date, two of the three white elephants which had been captured during the reign, died at the same time. This double calamity was one of the worst of omens and the king was profoundly alarmed. The ordination of the prince could not be postponed but the festivities, which had been arranged, were abandoned and the customary ceremony was much simplified. Immediately after his induction into the priesthood at the royal chapel, the prince went to reside for some days in the Monastery of the Great Relic with the Sangharāja who had been his preceptor. He went next to Wat Sāmōrai (now called Wat Rājādhivāsa), situated at some distance from the city, whose inmates belonged to the sect of *araññavāsi*. In choosing this retreat, the prince was conforming to a tradition dating back to the time of Ayuthia. It seemed of little use for a prince to study the sacred writings, when he was to be in the priesthood but a short time. It was a better plan to have him trained in spiritual exercises which could be taught rapidly and were, moreover, supposed to endow the disciple with valuable gifts and to make him successful in his undertakings,

particularly in war. Thus it had happened that since the time of Aynthia, the kings had preferred to send the heirs-presumptive to a monastery where "meditation" was given a place of special prominence. The first king of Bangkok had himself spent a short time in Wat Sāmōrai and it was there that he sent his son, later to be King Phra Phuttha-Lot La. It was natural that Prince Mongkut should go there in his turn.

Ten days after the arrival of the prince at the monastery, on the 21st of July, his father the king died, following a sudden illness. He had not even time to make known his final wishes as to the succession to the throne. Prince Cesjū, with the assistance of one of his uncles, Prince Çakti, the Minister of War, had himself made king without any opposition. It was even said⁽¹⁾ that Prince Mongkut was consulted, and that he consented to relinquish the crown in favour of his brother. His lack of experience and the weakness of the resources on which his few followers could draw, would in any case have made any resistance on his part but a foolhardy action. He was wise enough to accept the position as it was, and he remained in the priesthood after he had served the usual period, having determined to live secluded from that political life, in which he might be led to play some hazardous part. His character as a *bhikkhu*, while it implied that he gave up all worldly ambition, placed him also above all temporal power, and he could claim after all, while still secluding himself voluntarily from the world, that no one had overpowered him.

The prince did in fact take his new form of life very seriously, for he was no commonplace individual and a state of idle melancholy would not satisfy him. As chance had set him in a community of monks vowed to a life of contemplation, he turned resolutely to the study of that important and highly esteemed part of monastic discipline. Besides Wat Sāmōrai, Wat Rūjasiddha was also a centre for the practice of ascetism. The prince divided his time between these two monasteries and was instructed in their system. He soon became conversant with the various exercises whose purpose

1. *The Burney papers*, Bangkok 1910, I, p. 50.

is to assist in the concentration of thought, the understanding of the inner significance of things and the deep knowledge of the path to salvation. But this training did not satisfy his mind. He wished to know the reasons which underlaid these practices and how they were related to the teaching of the Buddha. To these questionings, his instructors could give him no answer; they knew nothing of written texts and could quote as their authorities only their own masters. A year of this unsatisfying kind of teaching left the prince but little more enlightened as to his faith than he had been before his ordination. He decided to turn to the study of the sacred writings and to make an entirely fresh start on his religious instruction. He left Wat Sāmōrai and returned to his residence in the Monastery of the Great Relic. He had not been there for long, when he had to undergo much more disquieting spiritual experiences.

There were among the inmates of the Monastery of the Great Relic some notable Pali scholars. For three years, Prince Mongkut devoted himself exclusively to the study of the sacred language, and he acquired a profound knowledge of the Scriptures. The king, who was delighted to have an opportunity of showing favour to the prince, summoned in the royal palace an extraordinary session of the high dignitaries who composed the examining body for the doctorate of theology and caused the prince to undergo the usual examination in the royal presence. It was soon evident that the candidate was possessed of a knowledge much greater than that required for the first examination. The king ordered that questions appertaining to a more advanced stage of the examination should be put to him; to these the prince replied with ease. This gave rise to jealous feelings among the king's entourage, and Phra Devamoli, Xim, a member of the examining body, was asked to make a protest against such a relaxation of the usual rules. Prince Mongkut outspokenly declared that only at the express wish of the king, had he submitted himself to examination and he was not in search of empty glory. He demanded that the matter should go no further, and only the first degree of the doctorate was conferred upon him. He was the first member of the royal family to be a doctor. Shortly afterwards, at the conclusion of a sermon which he delivered at the palace, the king bestowed

on him a streaked fan, which was the insignia carried by high officials of the Sangha. From now onwards he acted as a member of the examining body.

Such a sudden elevation did not fail to arouse the jealousy of his colleagues, and in particular that of Phra Devamoli, Xim, although the latter had just received the title of Phra Buddhaghosâcarya. One day when they were about to examine a candidate, a disagreement arose as to the translation of the Pali word *asene*. The prince strongly maintained his own opinion, with some justification, wherupon his colleague broke out, exclaiming: "Were it not for the gratitude I owe to His Majesty, I should get foot sore in coming to such meetings". In consequence of this incident, the hot tempered abbot was reprimanded by the king and forbidden to appear at official functions. The direction of the organisation of examinations was given to Prince Mongkut, and was retained by him until the death of the king. Under his guidance, religious teaching underwent a revival and attained to a standard much higher than that in any previous reign.

It was not to be long before his knowledge of the Scriptures would arouse in the prince scruples of conscience. While still young, he had been a witness of the scandals which caused the discredit of the higher ranks of the priesthood. Four years spent among the monks had unfortunately only widened his earlier experience. But in addition to immorality due to individual weaknesses, in what a number of ways were the ordinary rules of the monastic life daily disregarded, while either through indifference or ignorance none took upon themselves to pass censure. Little attention was paid to the few rites prescribed by the Buddha to the assembly of his disciples. The meetings in the communities were no more held periodically but depended on the will of the abbots. The rules laid down in the formulary were a dead letter. Prince Mongkut, after a study of the texts, began to doubt even the correctness of the ordination ceremony as performed in Siam. Thus the Siamese church had failed to preserve the sacred tradition which alone made it worthy of the same veneration as the Buddha and the Law. The faith had no longer a single representative nor anyone with authority to expound it; its foundations were

undermined and the very roots of the tree to which the faithful came for refuge were rotting away . . . Under these conditions it was an open deceit to wear the yellow robe; it would be better to discard the robe and to consider the teaching of the Buddha as a mere doctrine in philosophy.

One afternoon, when the prince had retired to the Bōt to rest, he suddenly determined to seek assistance from the deities which protect the faith of the Buddha in the eight regions of the universe. When he had lighted candles and strewn flowers before the great gilded statue of the Buddha, he pronounced this vow: "When I dedicated my life to the service of the Lord, I took the yellow robe by reason of my convictions and my faith, with no thought of reward, honour, or praise. If anywhere in this world there still remain any spiritual descendants of the ten-powered Sugata, may it be given to me to meet them within three or seven days from now, or at least to know of their existence. Should this not be granted to me, I shall have to infer that the spiritual family of the Lord has become extinct, and I shall leave the yellow robe in order to follow as a layman the five or the eight commandments as may seem fit."

Three or four days after he had made this vow, the prince came to know that at the head of Wat Pavaramangala there was a dignitary of Mon origin, named Phra Sumedhīcārya, who had been ordained at Pegu and was held to be very well versed in questions of doctrine and of discipline. The prince hastened to pay him a visit. The conversations which followed inspired in him a great admiration for the Mon community, which seemed to observe the commandments of the Buddha much more strictly than the Siamese communities. He realised that it was possible to be ordained in a way above all criticism and to live in conformity with the rules of the Vinaya. Having thus regained confidence, he gave up the idea of leaving the priesthood, but he resolved without delay to follow the rules of the Mon community, as they had been expounded to him by the abbot of Wat Pavaramangala, remaining free, however, to modify them if he should see fit to do so. It is probable that he had himself ordained in conformity with the ritual of the Mōks. But

as it would not have been comfortable for him to live after his own rules in the midst of a community which was both numerous and conspicuous, he decided to return to Wat Sámórai. There he could lead his own life without scandal, thanks to the distance of the Wat from the city and the considerable freedom allowed to the inmates. During this second residence at Wat Sámórai, Prince Mongkut worked out the details of the reform which was to result in the formation in the Siamese Church of a new sect, the Dhammayuttika, or sect of those who adhere to the Law. The sect was to have an important influence on the religious life of the country. The prince left Wat Mahādhātu in 1829, but he retained his residence there and paid brief visits to it until his appointment to be head of Wat Pavaraniveṇa, seven years later. His activities were from now on centred elsewhere and were no longer connected with the history of the Monastery of the Great Relic.

The Sangharāja, Dōn, died on 23rd September, 1842, at the age of eighty-one years. In May of the following year, the king named as his successor the abbot of Wat Rājapurama, Nakh (Nāga), aged seventy-eight years, who was Sōmdēt Phra Vanaratana. Unlike his predecessor, the patriarch did not take up his abode at Wat Mahādhātu. The curse delivered by its founder against any person not of his own family who might dare to touch the buildings which he had constructed, had caused the monastery to be left uncared for since 1803. The pious king Phra Nāng Khao, who had been occupied since the beginning of his reign in the restoration and the decoration of the monasteries in the capital, had never included this monastery in his plans. It was in vain that the abbot and chief monks had repeatedly pointed out to the king the disagreeable effect of this dilapidated monastery, situated close to the royal palace, and had urged him to make it a worthy counterpart to Wat Pho which had been entirely rebuilt and embellished. He had always refused to incur the terrible maledictions of the former second king. The abandoned monastery threatened to become a ruin. The roofs of the religious edifices collapsed, while the *kuti* were barely habitable. The buildings were in such a ruinous state that the

king had discontinued the annual *kathina* gifts. The new patriarch insisted once again that the monastery which was his official residence, should be restored to its original condition. The king was then nearly sixty years old, an age which is considered pretty ripe among the Siamese, and he replied that now that his life had almost reached its end, the power of the curse which he would incur, seemed less fearful to him and the work of restoration should shortly be put in hand. The Saṅgharāja, Nākh, remained for the present as abbot of Wat Rājapurāna, while the duties of abbot of Wat Mahādhātu were performed by Phra Nāpatrāloka, Phūk, who had been the assistant of the previous Saṅgharāja. The work of restoring the Monastery of the Great Relic was started as promised, but before it was completed, the Saṅgharāja, Nākh, died in 1849. His successor, Prince Paramānujita, who was nominated two years later, was abbot of Wat Phō and he remained as head of that important monastery. Wat Mahādhātu, which had been the traditional residence of the patriarch for half-a-century, now ceased to be so.

The restoration of Wat Mahādhātu was begun in 1844 or 1845. Complete reconstruction was necessary, and in several instances quite new work was put in. The principal edifices were reconstructed according to the original plan, the Bōt being slightly higher than before. The only noteworthy change was made in the Vihāra: it was given a porch in front and at the back, thus attaining the same length as the Bōt; but as it had not been widened, there remained the same dissymmetry between it and the Mandapa. In order that the structure might be lengthened, the pair of *prang* behind the Vihāra had to be moved to a northerly site behind the gallery. The library and the belfry were also moved, as mentioned above. The gallery does not seem to have been altered at all, though the towers above the doors date from this period. The most important alterations were in that part of the monastery where the monks lived. A new residence was built for the patriarch: it included a large building for his private use, a rest-pavilion symmetrical to the library, and seven *kutis* for the patriarch's followers, the whole being surrounded by a wall. The monks' quarters were all built of brick. They were divided into thirteen groups, some of which con-

tained a large pavilion to serve as a library, a hall for prayer and a refectory. There were additional rows of *kuti* ranged along the monastery walls. The new plan intended to provide ample accommodation for one thousand monks and novices. Thirty *sala* were also constructed, mainly round the walls of the gallery and on either side of the principal entrance of the Monastery, on the site which is now occupied by the National Library.

The work of restoration was practically completed, when by a strange stroke of fate, King Phra Nāng Klao died on 2nd April, 1851. Prince Mongkut, who was abbot of Wat Pavaraniče, was called upon to ascend the throne, in circumstances which will be related elsewhere. The work of restoration was finished by the new king. During his reign, he had only built a small Vihāra beside the Bodhi tree brought from Ceylon, on the very spot where he had lived during his first term in the priesthood. The building is nowadays known as *Vihāra bodhikūrunkā* or the Vihāra of the Bodhi tree of Ceylon.

When King Mongkut thus came into power, his former colleague Phra Buddhaghosacārya Xim, then abbot of Wat Molokya, became alarmed lest the new monarch should now take his revenge for the affronts which he had received, and was preparing to flee to his birthplace, Phetchaburi. The king, however, had appreciated the experience of his adversary, and after raising him to the rank of *Sōnudēt*, appointed him to be head of the Monastery of the Great Relic. Such a generous pardon inspired the prelate to compose a poem in Pali in praise of the royal clemency, and this so gratified the king that it was thenceforth included in the customary prayers intoned at official ceremonies. The new abbot died seven years later, at the age of seventy-four years. His successors were for some time dignitaries of a much lower rank, and the monastery gradually decreased in importance, while the majority of the *kuti* were not inhabited. Wat Pho became the centre of religious life, and later Wat Pavaraniče, the residence of the patriarchs.

At the beginning of King Chulalongkorn's reign, however, Wat Mahādhātu was an object of the royal favour. Since its founda-

tion, the monastery had been the place at which were burnt the saris collected from the urns in which the bodies of kings and princes of high rank were placed during the sometimes lengthy period before cremation. From 1877 onward, the Wat became the site for the actual cremation of royalty, in place of Wat Pavaraniwēga which proved to be not sufficiently spacious for the ceremonies on such occasions.

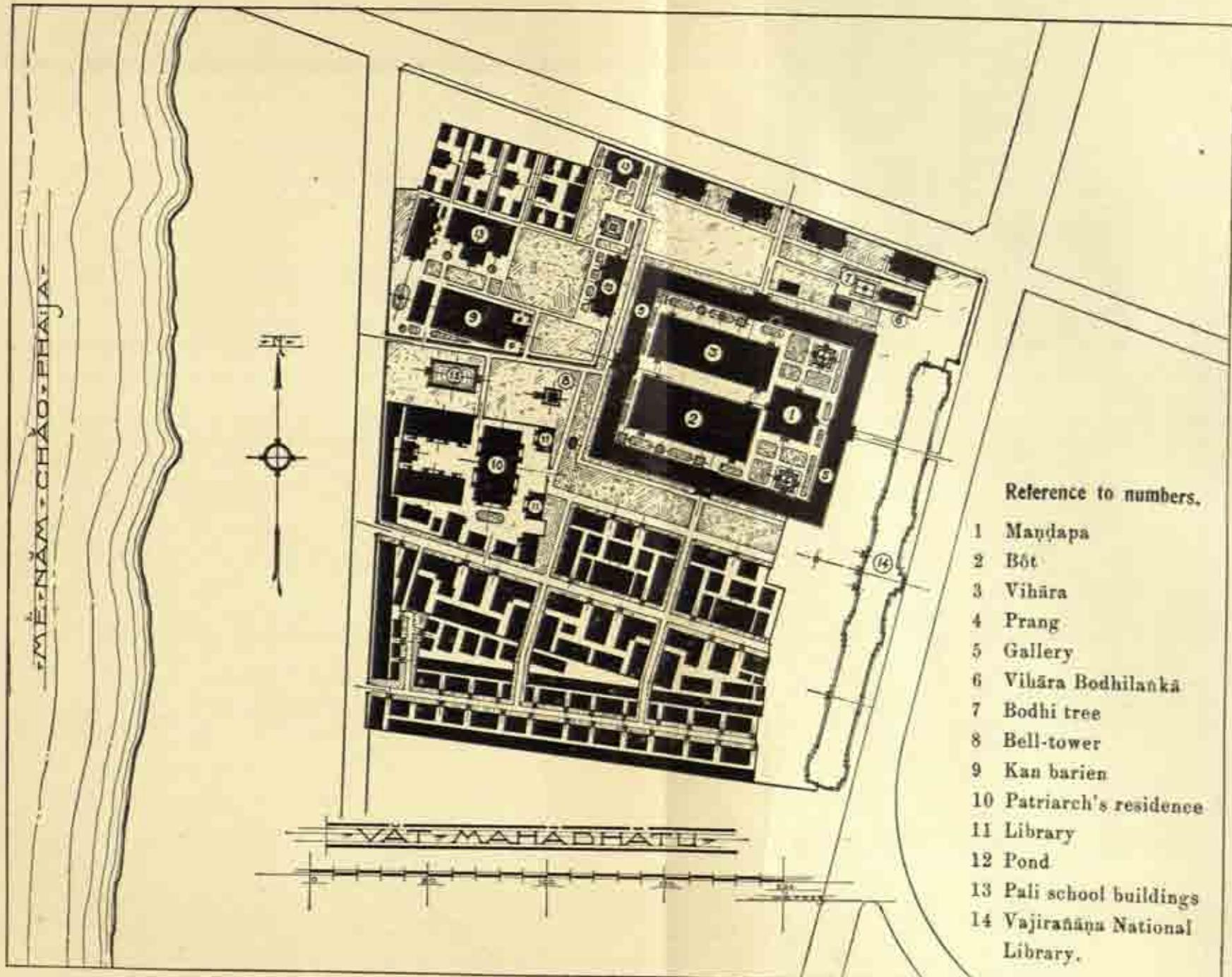
It was not until 1889 that the Monastery of the Great Relic recovered some importance. The king appointed as head of the monastery a famous Pali scholar from Wat Aruna, the Phra:Devamoli, Dīt, then aged fifty-two years. He was to give very active assistance in preparing the first printed edition of the Siamese Tripitaka and to receive in 1900 the title of Sōundēt Phra:Vanaratana. In the same year, 1889, the king had found a home in the *silū* belonging to the Wat for the religious school which had been housed within the precincts of the Royal palace since the beginning of the Bangkok period, following a tradition dating back to the first kings of Ayuthia and even to the Sukhōthai period. Instruction was given to the monks by six lay professors chosen from among the royal "pandits" and paid from the royal purse. In May, 1893, at the time of tension between the French and the Siamese, the school had to make way temporarily for an organisation hurriedly formed by ladies of the Siamese aristocracy to care for the wounded. This organisation was at first called the Society of the Red Ummāloma and was the beginning of the powerful Red Cross organisation found in Siam to day. The school was moved into the Bōt.

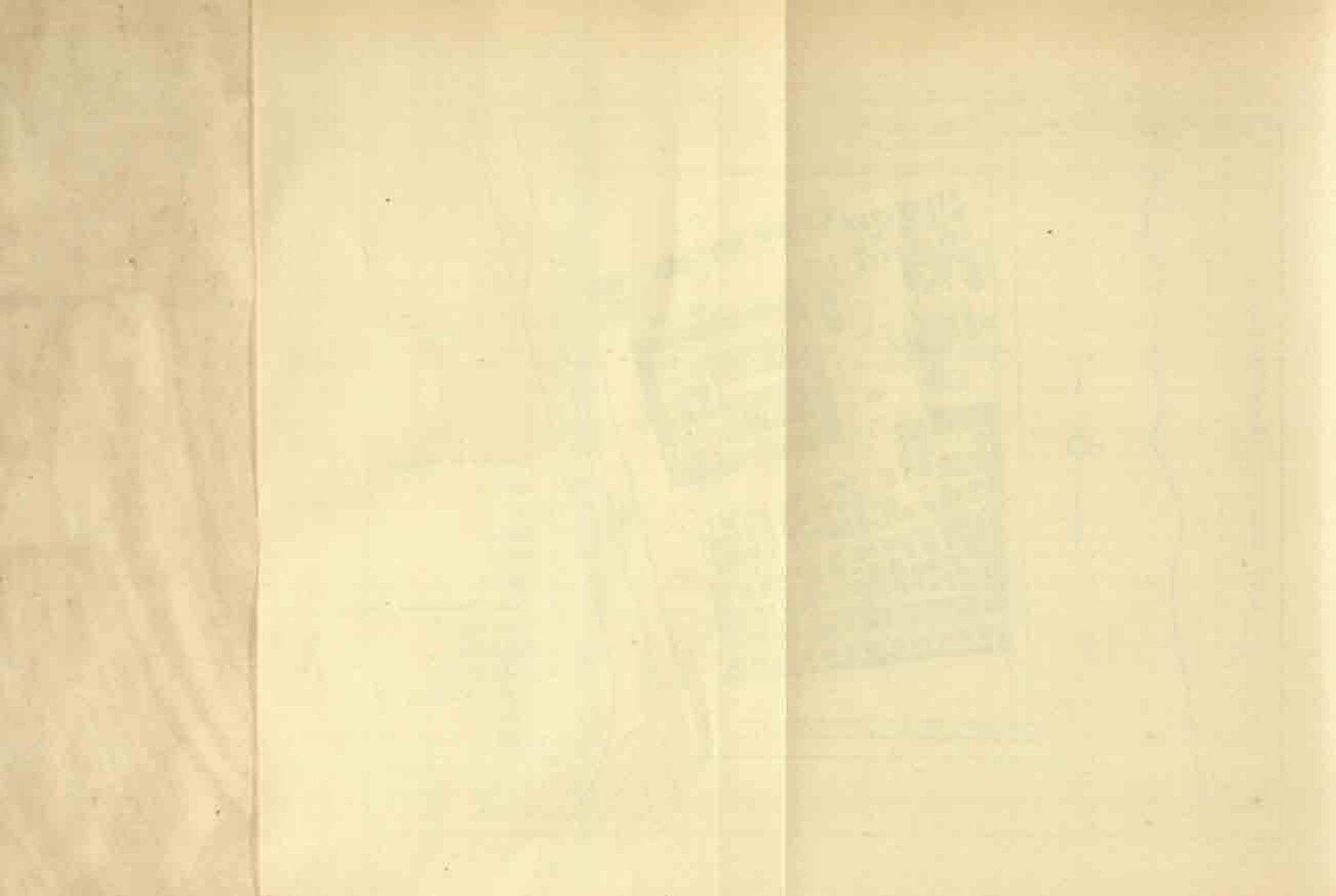
The heir to the throne, Prince Mahāvajirunyissa, died in the following year. The king decided to use a portion of the large funds set aside for the funeral expenses in the construction of a permanent building where the urn might be placed during the preliminary ceremonies. It was to be erected on the edge of the site for royal cremations, along the eastern boundary of Wat Mahādhātu. Once the cremation was finished, this building could be used to house the school of Pali, but it could also be used for similar cremations in the future, and expenses would thus be considerably reduced. In carrying out this plan, the Red Cross organisation was moved out, and all

the eastern portion of the outer wall of the monastery was demolished, as were also the various *sala* and *kuti* which had been built in the space between that portion of the wall and the cloister. When the site had been prepared, the king laid the first stone with due solemnity in September, 1896. The work proceeded but slowly, and when the cremation of the heir to the throne took place in 1900, even when King Chulalongkorn himself died in 1910, the building was not yet ready for use. Eventually, on the completion of the building, King Rama VI installed there in 1916 the Vajirāñāna National Library, which had been founded in 1881 by King Chulalongkorn and other children of King Mongkut, but up to that time had had no abode of its own.

At the beginning of 1897, the king handed over to the abbot of Wat Mahādhātu a sum of Tis. 80,000 from the estate of Prince Mahāvajirunhisa, for the complete restoration of the monastery. To commemorate this generous gift, the pediments of the Vibhāra were decorated with ornaments in stucco representing the crown of the heirs to the throne. In 1898, the Pandits' school, which was the embryo of the Chulalongkorn University, was moved to Wat Sudarṣana. The abbot of Wat Mahādhātu then founded a school of Pali for the instruction of the inmates of the monastery, for which the teachers were drawn from the ranks of the monks themselves. The school was housed in the buildings, constructed during the third reign to be the residence of the Saigharāja; for this purpose, these buildings underwent some alterations. Since 1912, the school has been under Phra Dhammatrailokācārya, Heng, who was appointed abbot of the monastery on the death of Sōndēt Phra Vāmaratana, Dīt, on 14th August, 1923, and has received in 1929, the title of Phra Vimladhammadī. Under the direction of this learned prelate, the school of Pali has steadily prospered, and it is now considered one of the most important centres of religious teaching in Siam.

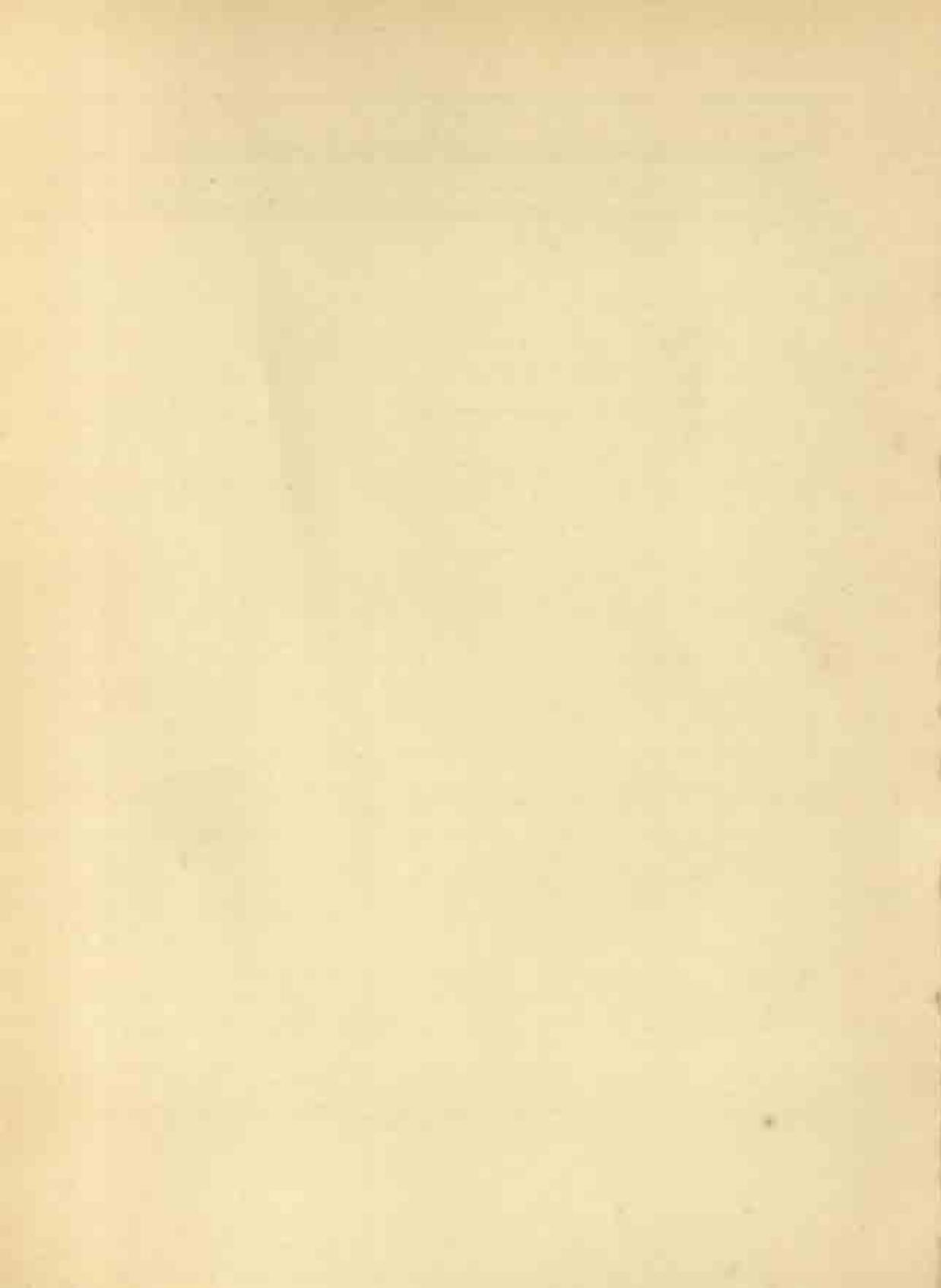
The Monastery of the Great Relic belongs to the old unreformed sect, the Mahānikāya, but since 1914, the inmates have clothed themselves after the style of the monks of the Dhammayuttika order. This was doubtless a movement towards the union of the two sects,

which have ceased for a long time past to be rivals. In discipline and in learning, Wat Mahādhātu has nothing to desire from the best monasteries of the reformed sect.

INVENTAIRE DES MANUSCRITS JURIDIQUES SIAMOIS

DITS ດັບຕະນະ ແລ້ວ ດັບນໍາ ລົງຈັກທີ່

PAR

J. BURNAY

(suite)

XI. 1. ຕົກຂະນາໄຈ, tome 1.

1

Titres: plat: ① ພຣະສຸມຜູກ[ພຣະໄໝ]ບົນຍົກ[ກາຫຼັກຂະນາໄຈ] ...;
tranches: ຕົກຂະນາໄຈ . 1 vol., 147 pp. *Dépôt:* Justice. *Cote:*
néant. *Provenance:* inconnue. *Date d'entrée:* inconnue.

(L11.1)

Ligne différentielle: (3b)...ຈົກກຳປະຕິການ

1(a) ① ວິຊາ+ ກາງຸດກົງກາງ+ ບຸດຊຸດພົກ ຂ້າພວະພົກເຂົາ
ໜົນສົວເລື້ອ(b) ພັກຂຽນ ຂ້າພວະພົກເຂົາ ໜົນພົມຄອກໝາງ ຖານ ອົງ
ນາຍເຫຍົງກາງ

ນາມເຫດ: ...

Contenu: (1)ນາມພັກ: 3-14; (2)ຫຼັກຂະນາໄຈ jusqu'à:
(147d) ① ນອນ.....(v. ci-dessous, L11.1x, 147d): 15-147.

(74d) ໃຫ້ເສັນຍາທີ່ສົບລ່ວງຈະມະນະຮຽນ ດ້ວຍອາຫານໜີ້ແປນິດ
ຈ່າເປັນໄວຮອງໃຫ້ເຊີກເຂົາພັນໄດ້

ບົດບັນດາ: p. 75.

(76a) ໃຫ້ກວດຫຼັກຄົນນັ້ນນັ້ນໄວ ອັນຈະໄດ້ພວດນຳຕະນະຈະໄປຮົມເຫຼາ
ໄຮນມາຫາກຜູ້ກາງຮະດາກາ (Bradley¹⁰, I, p. 278, l. 9)

(147d) ④ ພ້ອມວາມກ່າວຍອັກຊານໄວຮົມມັນ ນະຫັນຕີ | ໄກສະ ສັນຍະ
ຂະຫຼາກ ທີ່ ຖະ ຕົວ

(Bradley¹⁰, I, p. 294, l. finale)

2

Titres: plat: ພະຍັນມຸນ ພະໄໂຍບ[ກ] ດັກຂານໄວ; tranches: ດັກຂານໄວ; 1 vol., 147 pp. Dépôt: Vaj. Cote: ๘๘. Provenance: ມະຫາວັດ. Date d'entrée: 31 Mai 2467.

(L11.1x)

Ligne différentielle: (3b)...ໃຫ້ກວດຫຼັກຄົນນັ້ນນັ້ນໄວ

I(a) ④ ອັນ
ໃຫ້ກວດຫຼັກຄົນນັ້ນນັ້ນໄວ (b) ຂ້າພະເພຸດຫຼັກຄົນນັ້ນນັ້ນໄວ ທ່ານ ອັນ ອັນ
ນາງພົມຫຼັກຄົນນັ້ນນັ້ນໄວ

ບົດບັນດາ: p. 75.

Contenu: (1) บานมเหนก: 3-13; (2) ตอกหมายใจ: 14-147, jusqu'à (147d).....๒ ถตัวมานคัชช.....v. ci-dessous.

(14a) ◎ จะกต้ากตักษณ์ดุจกิริยาที่เกิดขึ้นด้วยใจรวมศรี
ของใจ แบบสัมใจและ (b) อันด้วยผู้สัมใจ ไกด์บานพนในพระ:
ธรรมอธิษฐาน avahārañca น้ำเสีย (c) ชั่งทรัพย์สัมภพเหตุทั่งปวงชาติ
ขึ้นทั้งไถ่ศิริพร้อมด้วยขออภัยและการตักเป็นใจ (d) กัน ใจ
พนม ฯ จำกัดให้หมายเพิ่มว่า kattākārayitāceva (15a) niddhi-
thāsthānādāsakhā jānātānācabhuttāca corāatthavidhā-
vuttā ๒ corā อันด้ว (b) ใจทั้งหมด atthavidhā น้ำค่าวอก
kattāca ศักดิ์สิทธิ์ของดักเบงก็ติ ฯ (c) kārayitāca ศักดิ์สิทธิ์ของ
กต้ากต้า กต้ากต้า niddhi thāca ศักดิ์สิทธิ์ใจเป็นครูชุน (d) เหตุใจรักก็ต
๓๙

<p>sthānādāca กต้ากต้า ๓๙</p> <p>๓๙</p>	<p>๓๙ กต้ากต้า sakħāca กต้าเป็นเพื่อนมีค หายด้วย (16a) ใจรัก jānāca กับสมรรธรรมศักดิ์ด้วยใจรักก็ต tānāca ศักดิ์สิทธิ์ของกันใจไว้ให้ bhuttāca (b) กอกกนอยู่อุ่นและด้วยใจรักก็ต acari- yena ยันหัวรวม ในด้วราชนา vuttā ๒๗๙ iti (c) ทั่งประการจะต้องน้ำตา ใจ ฯ จำกัดให้ถูกต้องตามนั้น จักเป็นของใจ เป็น (d) อันใจ ก ไกด์บานพน ฯ ๒ kattākārapitāniddhi thā tividhācorana- makā sthānādāca (17a) sakħājānā tānācabhuttakāpien tathāpāñcavidhācorā samaacorātikittita (b) แปลเนื้อกลางว่า</p>
---	---

corā ขันว่าไจรทั้งหลาย tividhā นี่ ฯ ฯ พาก kattāca คือ กรรมท่า
อีก

เมื่อ (c) คือ kārapitāca ก็ใช้เหตุชน ท่า } คือ niddhiṭṭhāca คือ
บุตตังสัตต์หรือเหตุกับเป็นครูของพระเกศ (d) แห่งไจรทั้ง coranāmakā ชื่อว่า
เป็นของไจรทั้ง tathā ยังไงให้ดู corā ขันว่า (18a) ไจรทั้งหลาย

pañcavidhā น้ำด้าพาก sīhānadāca คือผู้ใหญ่ } แห่งไจรทั้ง
สัมภักติ sakhāca (b) คือผู้เป็นเพื่อนมีหายรุควยไจรทั้ง jānāca คือผู้เด่นๆ
รวมก็คือไจรทั้ง tānāca (c) คือผู้บุกชักนักบ่วงไจรทั้ง bhuttāca
ก่อนบุกชักบุกเด็กนับไจรทั้ง acariyena (d) ยังมีในเรื่องราวด้วย kittitā
ก็ถ้า samaorāiti ชื่อว่าเป็นไจร แต่ไจร a (19a) ประการซึ่งจะเป็น^๔
อย่างไร = } ความพากจากต่อหน้าพัฒนาเป็นตัว เอื้อแตะ (b) ให้
เป็นไจร a)

นั่นก็คือ ก็ใช้ไทย น้อย | ตันไม้ | ของค ไจรน คำนส่วนไทย
ให้ญี่ปุ่น | ตันไม้ | ของค ไจรน คำนส่วนไทย
ตันไจรน (c) ก็ใช้ไทย ใจ ตันกัวบผู้ตัน ไจรน กึง ไทยตัน ใจ ใจ ใจ
กันจะก่อตัวสำคัญ ก็ใช้ใจ (d) ความความมุดดกตัว ยันบุรุษ
กันจะตัว กองพระราชนิษายน ความกันน้ำรากะหะนัน (20a) ลักษณะพระราชน
บันบุรุษ จัดเป็นบทมาตราอัน ๗ มาตรน ๗ ๗ — (b) Ⓛ ถูกน กก
๗๗๐ ถูกกระซิ่งตัวตระหนักรู้มาศรุ่นบักก้าตุกตุณก็ถูกครุวะบีนง (c) ก้าว
ก้าวหนู ตันเกจหะรานารีบค ศรุ่นบักก้ากุหะรานารีหะรานารีหะรานา

ข้อที่ (d) บกวนบพตครพระพุทธเจ้าอยู่หัว เสียดซื้อกพระทันนงค์สถาบัน
น้ำยมปิณฑ์พัท (21a) พระมหาปาราสีหทัยรอมกุญจน์มานาคยาามตั้ร
กบวชราชนก็ยังไม่หลุดให้รากเสื่า (b) พระบากอยุ ไกยอันดับ จังชุม
หลวงพระไกรศรี ขุนพอดวงนายกานทรราชบันทัด (c) กรรมมั่งคง。
และเมืองที่บกวนบพตครพระพุทธเจ้าอยู่หัว ท่านอาจารย์พุทธศาสตร์ฯ ภาระ
(d) เมืองไจ ตามคำให้พิธีที่รุกเรียบออก ตามคำยินดีความ
ไจ ตามคำให้ (22a) ทรงยิ่งย่ำมีอภิรักษ์ ตามคำให้ทรง
เรียบออก ตามคำยิ่งหนึ่งให้เพิ่มน้ำรา (e) กาน ตามคำให้
ทรงยิ่งหนึ่งให้ชาระภาร ตามคำรับเป็นตัวชักพากเพ่อน (c) แต่ให้
พวกเพื่อนมา ตามคำรับสั่นไจ ตามคำยินดีรับสั่นไจ ตาม
คำ (d) ให้ทรงยิ่ง ตามคำพวงพิธีรุก องค์มหาภูมิให้พิธีรุก ตาม
คำบพอกไจ (23a) ชาร กาน ตามคำพอกไจหนึ่งให้ชาระภาร ตาม
คำให้ชักพากเป็นตัว (b) ตามคำรับเป็นตัวชักพากหนึ่งให้เป็นตัว ตามคำ
ชักพากเพื่อนหนึ่งให้คนดำเนิน (c) เสียงดีอยู่ไจในคืนค่า แต่ค่า
ไจพิรุกประการหนึ่ง แต่ให้เครยกว่าไจรับสั่น (d) วิจ แต่ให้จะเชี้ยง
กว่าไจรับสั่น แต่ให้เครยกว่าไจรับสั่น แต่ให้รับกัวไจรับสั่น
(24a) แต่ให้เครยกว่าไจรับสั่น แต่ให้เครยกว่าไจรับสั่นตัว แต่ให้ค่า
เรยกว่าไจรับสั่น (b) แต่ให้เครยกว่าไจรับสั่น รับพระพุทธเจ้าหัว
ประชุมให้ตัวรับสั่นในพระราชนรัญนัค : (c) จังษ์เนกพระพุทธเจ้าอยู่หัวทรง
พระราชนิจไนยว่า อันไจรับสั่นนั่นถูกคือว่าไจรับสั่น (d) เพื่อน

๒๐	บ้าน	วัน
๒๑	คนโน่นปั้น	กฤษ
๒๒	เบียน	คืน

ขึ้นบันทึกว่าให้ร้องเข้าไปให้เห็นช่องสั่น

อกใจก็ต้า (25a) เส้นเกบเนื้อหารพวยทั่งปวง อันว่าไครย่องดกมนนถุ
คือว่าใจตนความรู้คุณเดวหัก (b) ยาคนองกูให้เข้าของหดบดแล้ว ขันเกบ
เนื้อหารพวยตึงชอง อันว่าไคร่ไภยนนถุคือวะเปน (c) ไกรกระทำให้กสั้ว
เส้นเกบเนื้อหารพวยตึงซึ่นไป อันว่าไครดกซุงนนถุคือว่าไกรเกบพาก

หมายเหตุ	หมายเหตุ	หมายเหตุ
(d) เพชรไม้ค์	โภเกวียน	นก
กับไรนา		นหนทาง
ธามาโนรา		เม็ด

หมายเหตุ (26a) ใจหนน ใจ ไม่คดอยู่ที่ภายนหนทางบันดี้จะช่วงเชิงยา
กรพย ตั้งช่องเกราะจะอยู่บนนั้นทั่งปวง (b) ยันว่าไครซุ่มช่อนนนถุ คือว่า
คงกันไม่คดยกอนมองดูกับราบบ้านฯ สถานที่ (c) ใจ ๆ ก็ค หมให้

หมายเหตุ	หมายเหตุ	หมายเหตุ
เข้าของรู้เห็นเกบเนื้อ ช้างมา	ประการ ใจใน	อันว่าไครลังจัก
เรื่องกัวย		

หมายเหตุ	หมายเหตุ	หมายเหตุ
(d) นนถุคือว่าไครลังจั่ว เรื่อง	เสื้อหารพวยตั้งช่องทั่งปวงใน ยันว่าไกรลัง	
ร้าน		

หมายเหตุ	หมายเหตุ	หมายเหตุ
(27a) ทิ่งว่าเรือเก็บเรือซึ่งช่องท่านไว้ใน บ้าน	นบ	หมให้ ๆ ก็ค
		เรื่อง

เข้าตั้งช่องท่านไว้ไม่บอถเจ้า (b) ช่องเส้าช่องภูมเห็นด้วยว่าหยอกกิน อัน
ว่าต้องรบในรัตนนถุค์ช่วงปันไคร่ใบคำแม่เจ้า (c) อยุ่เพารือกต ไปด้วย

เศกอาจทางและภูมิภาค ใจรัตนเป็นใจ แต่เกตุไทยพิรุคคพันธุ์มนต์นิสิตรเมืองบ้านก่อตัวต่ำทราย (28a) ยันว่าไว้ถ้าหากใจรัตนก็ควรเป็นใจอักทรพย์ ซึ่งของญาติพนธุ์บังคาก มากกว่าสันนห์ทราย (b) เผยยะไห้ ยันว่าสำราะ ใจรัตน คือว่าษามารณะดัก หนใจเดียก บันนฎุรุ (c) กะใจรัตน คือว่าใจอักทรงญาทรพย์ ซึ่งของ ใจรัตน ในทาง 110	หมาเทศการรายยกเข้า (d) ยันวันดีงาม ยันว่ากานมกริกะ ใจรัตน คือว่า(d) กระทำใจกรกิมคอกยพอก เพื่อคนเดียวชัตต ยันว่าใจรัสระนัน คือว่าอักทรพย์ (29a) ยัน แม่นกันถ้าอักทรพุกกรุบ แสดงออกอย่างพระพุทธชูปะระสุบพระเจ้ากับ (b) แม่นมิจนาที่ดุรุขดุรุ ให้ใช้ ยันว่าตั่กรใจรัตน คือว่าควบพวงเพียน บดันบานเรือน (c) ในดอนบันห์เด่นน้ำตกนรุ่งเกศพะรุ่นห้ากระษัตราชีราช เจ้าอาณาเขตแม่น้ำนรี ยันดุกอก (d) ไปในบ้านเรือนแต่ไม่พระพุทธชูปะร ดุรุขพะเจกี้พะสกุ่นห้าโพธิ์กุ้ยหัวการ การบูรุเรือน (30a) ยันดันมากันน ให้หมายกันเข้าในระหว่างถูกดุกดูรุ ให้ นไปพระบวรณ์ตัวตอกมณฑล (b) ใจรัตน พอก แสดงนั่นใจ ยันท่อนผู้รุ่นไกร ๔๙ ๔๘ ๔๗
--	--

27 divisions, numérotées 1-27, dont 25 *mātrā* et 2
 ยัน (1 et 8).

(74d) เสบแก่ตั่งบองวาระงบเปนชรรน ดำเนตเข้าหมู่รับเปนตัวว่า
 เปนใจรัตน ให้ยกเครื่องดันใจ

(76a) ให้กระทำทุกชั้นจนบ้าง ยันจังช้าพารวนครับาดจะไปรุนเรื่อ^{๑๙}
ไกรน้ำชาอกตุ่นภาระออกการ : (Bradley¹⁰, I, p. 278, l. 9)

18 *mātrā*, numérotés 28–45.

(102a) ④ ก่อจามาตว์ยถักษณพารวนครบานพัจารณา ^{สัมเนช}
ความอยู่เท่าน ^{๒๖} ๒๘— (b) ④ หันจะก่อจารถักษณไจร ^{เปนอุกฤษฎี}
ไกว ^{๒๗} ลับจารอกค์จ่าทับค์ปิ ^{๒๘—}

7 divisions, numérotées 46–52, dont 6 *mātrā* et un
ชั้น (46).

(112d) ④ ก่อจามาตว์ยถักษณไจรเปนอุกฤษฎีไกว ^{สัมเนช}
ความแต่เท่าน ^{๒๙} ๒๙— (113a) ④ หันจะก่อจารถักษณไจร ยัน
เปน ^{มหันต} | ไกวลับจารอกค์จ่าทับค์ปิ ^{๒๙—}

35 *mātrā*, numérotés 53–87.

(147d)... ๒๙— ^{มหันต} | ไกว ^{๒๙—}
นศกเท่าน ^{๒๙—} (Bradley¹⁰, I, p. 294, l. finale)

XI. 2. ດັກໝານໄຈຈ, tome 2.

1

Titres: plat: ① ພຣະສຸມຸກ ພ[ຣະ]ໄ[ຄອກເຮ]ດັກໝານໄຈຈ
[ເວ] ເມລື—; *tranches:* ໄຈຕ. 1 vol., 97 pp. *Dépôt:* Vaj.
Cote: ๙๙. *Provenance:* ມູນຄາວີ. *Date d'entrée:* 31 mai
2467.

(LII. 2)

Ligne différentielle: (4a) ...ເຊື້ອນໄຫ

1(a) ① ດັນແຫ່ງກໍາຕຸດກໍາກຽມ ບໍລະບົດຕື່ພທກ ຂ້າພວະພາຫ
ຂຸນເຈາກງາງປະເທິງ }
ເຫັນຍາຍຊຸມອາດດັກໝານຊຸມ (b) ຂ້າພວະພຸກຂໍ້ເຫົາ ນາຍທ່ອຍຮ່ວມງານ }
ທ່ານ—ກງງ }
ນາຍໄຕອາດດັກໝານ }

ບັນດາ: ๖—

Contenu: ດັກໝານໄຈຈ depuis ① ກົນຈະກົດຕາກ... (Bradley¹⁶,
I, p. 295, l. 1.)

(3a) ① ກົນຈະກົດຕາວດັກໝານໄຈຈ ອັນເປັນມົນໄກຢ່ອນດ້ານກົດ
ຈຳກັບຕົກໄປ ແລະ—

(31d) @ ก่อความตัวยตักษณ์ให้เป็นไทย รัชบุตร
เท่านั้น ๒๖— (32a) @ ก่อความตัวยตักษณ์ให้เป็นไทย
รับฟ้าราชศรี ด้าคันทรายใน ๒๖—

22 *mātrā*, numérotés 116-137.

(52d) ถ้าพื้นหลังไจรนันดายให้ลงไทยแก่ผู้ที่ อันงใจรับดันสักด
ศักดิ์ของเมือง ดังกรพิษสิงห์รัตน

กตัญ: p. 53.

(54a) แต่เจ้าอื่นพื้นหลังไจรคายๆ เสียงเบื้องตัว ถ้าแต่ผู้ใดมิได้กราบไหว้
ตามพระราชนิญญาณ์ให้ดัง (Bradley¹⁰, I, p. 306, l. 8)

9 *mātrā*, numérotés 138-146.

(64a) @ ก่อความตัวยตักษณ์ให้เป็นไทย รัชบุตร
เท่านั้น ๒๖— (b) @ ศรีภูมิศรีภูมิ ปั้นรังวัดยนตร์สุขบึกอกาศน์คด
จันทาระ พรบวนากลั่นเกล็บรวม(c) นรินทร์อิมคินทร์ราษฎร์ มหาศรี
พรากศรีคุราอิรุ่งสุเปญพา เสือกดในพระชนม์นาาย(d) ศรีกรทึ่ง พระราชนม์
เทาบราเดือนช้างชูนรธพฤติไชยกราบกุศลพระกรรุณานุษัณฑ์ยศกรพย(65a) เจ้า
ชัยยะกิจ ฉะรับกรพิษด่องฝ่ากิจและไก่หัวพยเข้าช่องไจรคก ฐาน
กะกะนั้น(b) เรียกว่าไจรประการ์ไก รองไจรบากไหมเพียงไก ช้ำ
พระพุทธิ์ชาดีไม่รู้แห่งกิจมาต(c) ไหนไก จังชัมเหลาพระพุทธิ์เจ้าอยู่หัว

มีพระพิการอย่า ตัวยื่นมาต่อที่ยืนมาตื่นเมพ (ด) ชั้นศรีน ให้ตัก ให้
กฎหมายเป็นพระราชนิตย์ ค่าไว้ด้วย

9 divisions, numérotées 147–155, dont 8 *mātrā*; 154
commence par: ชั้นฯ.

(76b)... ๘ ทันจอกดาว คัวดักษณผู้กราท่านทิ (๙) เป็นกฎหมาย
ในกรมพระนราธิราชนี้เป็นถ้าอภิธรรมไป

12 divisions, numérotées 156–167, dont 11 *mātrā*;
un ๑๖๔ (167).

(97d)... ๙ ก้าวมาตัวของสกายนและทราบดีว่าการงานของเราไม่ใช่ดิน
ดอยเด็กงาน ๑๖๔

2

Titres: plat: ๘ พะสุนห พระไชโยการตอกษัยให้ ๑๖๔;
tranches: ๙ หนา ๑๖๔, 1 vol., 97 pp. *Dépôt:* Justice. *Cote:*
néant. *Provenance:* inconnue. *Date d'entrée:* inconnue.

(L11. 2x)

Ligne différentielle: (4a).....เขียนให้เล็ก

1(a) ๘ บันทึกค่าดูดที่ก็จะว่า ๙๐๐ บันดูร์สก็ ข้าพเจ้าที่
ชั้นธารบะเดิร์ก
เขียนอยู่ในตัวอักษรเมือง
(๙) ๙ พระพุทธเจ้า นายเทวงค河西 ทาน
นายไกดากษณ

= ๗๗๓ ๒๙๙๖๖ ๗๙๙๖๖

Contenu: តំណែងនារោដៃដោយ (3a) និងភាសាអង់គ្លេសក្នុងការបង្ហាញនៃការពិនិត្យការងាររបស់ខ្លួន និងការងាររបស់ខ្លួន និងការងាររបស់ខ្លួន (Bradley¹⁰, I, p. 295, l. 1)

(52d) នៅវិច្ឆន័យនៃការងារនៃការងាររបស់ខ្លួន និងការងាររបស់ខ្លួន និងការងាររបស់ខ្លួន

នៅលើ; p. 53.

(54a) នៅទីនៅពីនៅពេលការងាររបស់ខ្លួន និងការងារនៃការងាររបស់ខ្លួន និងការងាររបស់ខ្លួន (Bradley¹⁰, I, p. 306, l. 9)

3

Titres: plat: * អគ្គនាយក អគ្គនាយកក្រសួងការងារនៃការងារ; *tranches:* តំណែងនារោ 1 vol., 97 pp. *Dépôt:* Justice. *Cote:* néant. *Provenance:* inconnue. *Date d'entrée:* inconnue.

(L11, 2y)

Ligne différentielle: (4a).....នៅលើនៅក្នុងការងារ

1(a) នៅលើនៅក្នុងការងារ នៅលើនៅក្នុងការងារ នៅលើនៅក្នុងការងារ

នៅលើ[ន]ប្រជាធិបតេយ្យ

ខោអេនកេហនិកក្នុង(b)នៅក្នុងការងារ នាយកក្រសួងការងារ

ការងារ នាយកក្រសួងការងារ

នាយកក្រសួងការងារ

Contenu: ចំណាំលើវត្ថុ depuis: (3a) ពន្លេក្រសាងក្រម្មនាន់
និងប្រជាមុននិងក្រសាងក្រម្មនាន់ ចាត់បុគ្គលិក ៣៨— (Bradley¹⁰, I,
p. 295, l. 1.)

(52d) នន្លាកាយ នឹងទេស និងក្រសាងក្រម្មនាន់
តាមរាយសំខាន់៖

លេខា: p. 53.

(54a) និងក្រសាងក្រម្មនាន់ និងក្រសាងក្រម្មនាន់
ការអនុវត្តន៍យុត្តិ នឹង (Bradley¹⁰, I, p. 306, l. 8.)

XII ព័ត៌មានព័ករា et នុចក្រីវរាង

1

Titres: plat: អគ្គសុខ អគ្គិដ្ឋ [បការ បាយ ន] ពេក តុក [ភាស] ០១—; tranches; បានដេណកចំណាំ 1 vol., 151 pp. Dépôt: Vaj. Cote: ៣២. Provenance: អប់រំ. Date d'entrée: 31 Mai 2467.

(L12)

Ligne différentielle: (4d).....ក្រោយនេះ

1(a) ៩ ពុន ៩+ = ការគ្រប់កកក្រោម នៅពេល បណ្តុះពេក ៩

ឯកសារបង្រៀន

អគ្គិទ្ធនិទ្ធនាមព័ករាជកម្មនូប(៦) នាមពាណិជ្ជកម្ម នាយកពេទ្យរាជ្យ
នាយកក្រសួង

ឯកសារបង្រៀន

Contenu: (1) បានដេណក: 3-14; (2) ព័ត៌មានព័ករា: 15-60b; នុចក្រីវរាង: 60c-151.

(78a) [នៅ]ក្រុងរាងក្រោមផ្ទះខែក្រារ បញ្ជីក្រោម ៧៨—

លេខ: p. 79.

(80a) នាមពាណិជ្ជកម្ម[នៅ] ជីវិប័ណ្ណតារសិនជាយកអារុ ឲ្យបានដេណក
និង ឲ្យបានដេណកបានបន្លំ (Bradley¹⁰, II, p. 7, l. 9)

Titres: plat: ๙ พระสังฆธรรมวินัยกิจ [๑๕๐๘] ท่านบาน
นุกน [๑๕๐๘]

แผ่นก ๗๖๘—; *tranches:* บานนนก. 1 vol., 153 pp. *Dépôt:*
Justice. *Cote:* néant. *Provenance:* inconnue. *Date*
d'entrée: inconnue.

(L12x)

Ligne différentielle: (4d).....พระสังฆธรรมวินัย

1(a) ๙ บันทึกคดีที่ต้องการฟ้องเป็นตัวพยาน ข้าพเจ้าพูด
ด้วยความชอบด้วยกฎหมาย (b) ข้าพเจ้าพูดด้วยความชอบด้วยกฎหมาย
นายที่ปรึกษาด้วยความชอบด้วยกฎหมาย

เท็จ ๗๖๘—

Contenu: (1) บานนนก: ๓-14; (2) ตัวชี้แจงตัวก้า: 60b; ๖๒
ตัวชี้แจงตัวก้า: 60c-153.

(78d) กรณีที่ต้องการรู้ความว่าพระสังฆธรรมวินัย

ก็ต้น: 79.

(80a) ๔ มาก่อนหนึ่ง ผู้จะบันทึกไว้ในฝ่ายทหาร ไม่สามารถพูด
ให้ฟังโดยทั้งหมด (Bradley¹⁰, II, p. 7, l. 9).

Titres: plat: ພະເຕັນທຸກ ພະເຕັນທຸກການ ອົກເມຍ
 ຜູ້ຄົນ | ທ່ານບານ

ພແນກ; *tranches:* ບານພແນກ. 1 vol., 151 pp. *Dépôt:* Vaj.

Cote: v. *Provenance:* don du Roi. *Date d'entrée:* 23
 janvier 2451.

(L12y)

Ligne différentielle: (4d).....ກະຮັບຝູ້ມາດົມການຫາ

I(a) • ດັນ ຕົວ ກໍາຊົມສຶກຂອງລາວ ໂດຍມີບັນດູເຫັນທີ່ ເຊັ່ນຢັ້ງທີ່ຈຳກັດກ່າມນີ້ນ (b) ຊ້າພະພຸກຂົ້ນເຈົ້າ ນາຍຕ່ິຍງວຽງຈາກ ນາຍໄກອາດກ່າມນີ້ນ	ທ່ານ =
--	--------

ຄ່າງໝາຍເຫຼືອ: 3—

Contenu: (1) ບານພແນກ: 3-14; (2) ອົກໝາມເຫັນກາ: 15-59;
 ມຸດກົດການ: 60-151.

(15a) • ລະກດາວຕົກໝາມເຫັນກາ ອູກ ປັນ	ທ່ານໄປເປັນນູ້ຕົກວ້າໃຫ້ ປັບເຖິກກວາມຕົ້ນຄານນາພື້ນໄໝ (b) ດ້າກ່າງພະຫະກວານທີ່ໄດ້ຍື່ງຫຸນ puttādiādāya gaṭāsaheva ແລ້ວໄດ້ກວານ (c) ຕົກພຽບນາມພົດຍົງ ອະ
---------------------------------------	---

ก่อจ้างรากศักดิ์คือถึงความตกลงห้ามห่วงล่าคราบ ขันบุราณราชากรจะห้ามห่วงล่าญู
 (d) ญูกะเป็นบทนำอธิบาย ฯ ตามมาตั้ง ฯ รุกามศักดิ์ ๑๗๙๘ นั้นแก้ตัว
 เมื่อยังอยู่ในเดือนเจกค่า (16a) พุทธวาระปีเรอกการต่อหน้า ช่วงนายด่านขอ
 เส่นบันพระอธิการจะ บังคับห้ามต่อสัมເຫດ หัวหน้า (b) รวมกันก็จะบ่อมห้าม
 พรารถราชาจิราชบ่อมบพิตรพราพุกห้ามเจ้าอยู่หัวประดังควยชัวหนันเจ้าไฟร์หนี
 นาม (c) แต่ผู้เอ้าไปถึงจะต้องศึกษาให้ทุกบ้านบ้างบ่มต้องแก้ตัวหัวหน้า ชรา
 คงร้าวถ้าแพลงเพชรเมืองห่าน (d) เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันด้วย แต่ผู้เอ้า
 หมายเอ้าไฟร์กานมาร้ายเสียห้ามเจ้าไฟร์หนึ่งพรมคราศร้อยหู (17a) ฯ
 ทบเดือนก่อตัวห้ามห่าวให้เห็นได้ในใจเช้าเมียเกะผู้ชายคนนั้น ช้าห้ามหูหิ่งเจ้า
 ช้อเรยนพราภรรยาปีรันนั้น (e) จังสัมເຫດบ่อมบพิตรพราพุกห้ามเจ้าอยู่หัวเสียค
 ภุกุกหกตุดยกในเดือนบ่วงอากรคืนบ่มประพราภกต้า โถยนต์ (c) มาภิมุขสั่น
 บุรีรัตน์ พระราษฎร์ใช้การพิภากษาควยพฤฒามาคราชมดคร หังนอยว่า
 ขายกันด้วยในพระ (d) นครค์รอนยหกษายาหอง แต่ตุ่นบ่วงคบให้เห็นได้เช้า
 เมียเกะผู้ชายซึ่งยก อย่างเจ้าหัวหนันเจ้าไฟร์หนึ่นนาม (18a) แสดงถูกไปป่าม
 ถึงเชตุยังทุกบ้านบ้างบ่มต้องหัดดูซึ่งแก้ตัวหัวหนันเจ้าหัวกษะแพลงเพชรตุดใจให้ไว้ต่อ
 พาเขียว (b) ช้าห้ามมือห้ามเจ้าหัวนเจ้าไฟร์ไปไก๊ รวมพิภากษาบ่มเมือง
 เพชรบุรีเมืองราชบุรีเมืองสุพรรณบุรี (c) ลัพพกษะบ่อมบพิตรกษ์ร้าว
 ช้าหัวนกพรหมบ่มเมืองกาญจน์ การแสดงเจ้าหัวนเจ้าไฟร์จะเชือกหัวนเจ้าหัวนเจ้าไฟร์กัน
 (d) กัน แต่จะได้หาผู้ตอกผู้ซ่อน ให้เจ้าหัวนเจ้าไฟร์ให้เมียค่ากันเท่า
 ญูไก่เมานั้น นั้นต้องให้ไว้หาค่ากัน (19a) ผีไก๊ ให้พิทักษ์ดูตัวให้เจ้าหัวนเจ้า
 หัวนเจ้าหัวนนั้น ขันเด็กหัวนเจ้าไฟร์มาพบหัวนเจ้าไฟร์กันด้วย (b) โถยนต์

จะเห็นได้โดยอิเสามายแก่ผู้ช่วยนั้นขายกันในพระนครกรุงศรีอยุธยา แต่เดย় :
 (c) แม้ผู้ใดมิท่าคานพาราชาตถูกปฏิบัติอย่างไร บุนนเดนคพระราชนิกราชฯ
 ให้ใหม่ ให้บยศสถาศักดิ์ :

35 *mātrā*, numérotés 1-35.

(59d) ॥ กติธรรมทวยสักขณ์เด็กชาย ผู้คน
 ดูภัย } ท่านหนึ่ง ๔ มารดา^๔
 ล้วนอยู่ท่าน ฯ—

(60a) ॥ สักกิตัวมุจดคควาท ยันจะให้บังเกิดความท่วงแต่ง
 บนบานหัวลง หฟ } กันตาม(b)ฝ่าย กหบว
 ชรา } พอกเรือน } โภคยาห่ม ในพระธรรมธาร
 ฯ ฯ gaṇivibhāgam เป็นกันคง น้อยรากข้าม(c)ต้องพระนามเดิม
 เกณฑ์จะซึ่งต้าชก็คือถึงความตามพระราชนิษฐ์ กองใบราณราชกุม^๕
 (d) ชักรค้านั่งคานต้ากิ่วพระธรรมธาร เป็นบานมาตราสี่บามคง
 วันศุกเกือนห้า (61a) ชันคานนั่ง คุตศักราช ๑๐๘๖ บันเมญนักอัคไกศก
 ลงเกดบรมบพิตรพะ(b)พุทธเจ้าอยู่หัว เสียพพระราชค่านี้ร้อยกพระ^๖
 ลงวงศ์รุ่ยราบทก่อวินกร นพพระราชไอยการ(c)นานนพระบันทุตุรูด
 หนาคตัวรัชยกนั่นเพาหังปวง ฯ.....

(76d) นาอกสังกัดพันทั้งปวง ท่าคานพาราชาตกานนูญกูหาม
 เนกคอกนนนนลงทุกบูรณะการ ฯ—

(78a) ๘ วันสุดท้ายเดือนพฤษภาคมถ้า ถูกต้องราช ๑๐๙๔ บัญญัติไว้ในหน้า(๖)สมุนพระภาระต้องรับภาระของภาระเดือนนี้ เดือนต่อไปต้องรับภาระของภาระเดือนนั้น (๗)ห้ามให้ภาระของภาระเดือนนี้ให้ภาระของภาระเดือนก่อนหน้า ๙ ๙๖—

19 *mātrā*, numérotés 1-19, suivis de 12 tableaux numérotés 1-12.

(134a) ๘ วัน ๗+๒ ก้าวสุดท้าย ๑๐๙๔ บัญญัติไว้ในหน้า(๖)ชั่งเจ้านุ่มนต์ที่กว่าหักกันนั้น กรณีมีจดหมายเข้ามาจากเจ้าหน้าที่ท่านผู้ใดท่านหนึ่งว่าได้เดินทางไปท่านเด่นยังนั้น กรณีมีราชการสืบทอดเจ้าเด่นนั้น (๘)ห้ามจดหมายเดินทางไปท่านเด่นนั้น กรณีมีจดหมายเดินทางไปท่านเด่นนั้น ให้คงอยู่คุณบัญช่องน้ำไว้หัวมีด (๙) (135a) เจ้าหน้าที่บัญช่องน้ำห้ามจดหมายเดือนนี้ให้เจ้าหน้าที่เดือนก่อนหน้า(๖) ให้คงอยู่คุณบัญช่องน้ำไว้หัวมีด กรณีมีจดหมายเดือนนี้ให้เจ้าหน้าที่เดือนก่อนหน้า(๖) ให้คงอยู่คุณบัญช่องน้ำไว้หัวมีด กรณีมีจดหมายเดือนนี้ให้เจ้าหน้าที่เดือนก่อนหน้า(๖) ให้คงอยู่คุณบัญช่องน้ำไว้หัวมีด ๙ ๙๖—

(145b) ๘ วัน ๕+๒ ก้าวสุดท้าย ๑๐๙๔ บัญญัติไว้ในหน้า(๖) เดือนต่อไปต้องรับภาระของภาระ(๗) ให้คงอยู่หัวมีด เดือนต่อไปต้องรับภาระของภาระเดือนก่อนหน้า(๖) ให้คงอยู่หัวมีด ๙ ๙๖—

นั่นก็คือการ แต่ให้เจ้ากรรมดังก่อกรณเดือนบานาญรัชชายุทธ์ไว้คงที่มั่นคง
ด้วยต่อไปนี้(๑)บดังกรณเดือนบานาญรัชชายุทธ์ แต่กรณเดือนนี้จะเป็นนี้ให้
บดังก่อตัววันน้ำรายผู้ไทยที่น้ำเมือง(๒) กรณเดือนนี้จะเป็นนี้ให้
ให้ไว้ในปีของน้ำราศี(๓) ในพิธีไถนาการต่างๆ ให้เช่นเดียวกัน(๔) นั้น
ให้ใช้การต่ออันหนึ่ง ให้เจ้ากรรมดูบันทึกของพากภรรุณมาโปรดเกตฯ
โปรดก่อตัววันเดือนสิงหา(๑๔๗๙) เห็นยาคตันมากให้พัฒนาหนัก ต้องทิ้งไป
เหตุเดือนนี้ ให้เจ้ากรรมดูให้ไว้เข้าบันตรายหารากตนอน(๕) กรณกรุงราชการ
เดือนหนึ่งนั้นหารู้ได้จะคงเดินเมืองมาให้กันไม่ได้ ช่วงเดือนนี้จะต้องป่วย
เจ็บ(๖)บดังกรณเดือนนี้จะต้องไว้ให้เจ้ากรรมดู ถ้าให้เจ้ากรรมดูนั้นโปรดก่อตัว
ต่อไป หัวใจจะได้เต็ม(๗) กรณเดือนนี้จะเป็นนี้ให้เจ้ากรรมดู(๘) แต่ชั่งไฟร์ทองด
หากจะสูญไป แต่คงดูไปไม่ต้องห่วง.....

(149c)...ฯ ท้ายมาเพิ่มหนาประการดาใหม่รับพัชราษฎร์ ไอยุ座
ได้เกตัวไว้ก่อนหนอน(d) สรุปว่าให้เข้ากับบด็อกกรม ณ นูบานุชัยฯ ยกท่าน
ทดสอบหังปวงให้เป็นใจจนรักษาหังราษฎร์(150a) ในเรื่องพิจารณาสืบ

สำหรับผู้ที่ต้องการเข้าร่วมในกิจกรรมนี้ สามารถลงทะเบียนได้ที่ [www.thairath.com](#) ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

(b) ก็จะต้องซึ่งไม่ถูกห้ามให้เข้าอบรมปฏิบัติกรรมสัมนาญเช่นพิจารณาเรื่องที่คุณมาให้กังหันช่วงไฟ แต่เมื่อ (c) ออกคดีให้การสอบสวนพิจารณาให้แล้ว ก็ใน เหตุน้อยๆ ก็ให้เข้าอบรมเช่นเดียวกับ (d) กรณานี้

นักศึกษาที่มีความสนใจในเรื่องนี้สามารถเข้าร่วมชมการบรรยายที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้

<p>๙๗ กําท (151a) ร้าวีนชัย ภูมิ จันด ๘๖๔ กําท ๑๕๑ ศักดิ์พันธุ์อุบหนั่งมั่นเมือง กําท ๑๕๒ ให้สมบูรณ์ชัยบวราน (b) เป็นตระกันใช้ราชการ ถ้า รัฐบูรณ์ชัยบวราน ตามตัวเป็นไทยโดยไทยราษฎรไทย (c) เป็นตระกัน ให้สกัดหมายยกให้ทั่วทุกหมู่ทุกกรรณ อย่าให้ขาดให้ หมายมา (d) ณ วัน ๗ ๘๐ ค. ๑๕๓ ศักดิ์ก้าวราช ๘๖๔ บ้านจักราช</p>	<p>๘๖๔— ๘๖๕—</p>
---	----------------------

XIII ลักษณะทาง

Manque

XIV ດົກໝານເນັບຕະເສົາ

Titres: plat: * ພຣະສຸມຸກ ພຣະຍາກກາງປະກເທິງ *—*
tranches: ເມດເຕົກ, 1 vol., 216 pp. *Dépôt:* Vaj. *Cote:* ๘๗.
Provenance: ດອນ ດູ ພຣະຍາຂອງຮົມຈົດເນັດ (ຖື). *Date d'entrée:*
 22 septembre 2453 (1910).

(L14)

1(a) * ວັນ ຂະ ກໍາຊົວຕົກລາຍ ^{ພຣະ} ນັບດູອັກສົກ ຂ້າພຣະພຸກອີເຈົາ
 ໜັນຕ່າງປະປະເທິງ ^{ຫຼື})
 ໜັນນັກໃນຕົກຊົບ (b) [ຂ້າພຣະພຸກອີເຈົາ] ນາຍເຫັຍກວາງ ການ ອົງ
 ນາຍຜ່າກ ການ

ຂອບເຂດ: ໨໖—

Contenu: (1) ນານແພັກ: 3–15; (2) ດົກໝານເນັບຕະເສົາ: 16–
 216.

(16a) * ຈຳກົດວ່າງດົກໝານໃຈນາເປັນພຸດຕົກວາກ ໄຫເຕີກຄວາມ
 ຄາມມາພັນໃນ(b) ດັກກວ່າພຣະຍາກນົ່ວຍກວ່າ *khettadiārāma vanādi-*
thānam ພັນໄມການ(c) ຮາຊກອນະຕົກຈັດເປັນທາກງານ ດີເກີຫວຽກ
 ນາຍອົມຖຸມາ (d) ຕອນ ຢະ ຢະ ໨໖—

(17a) * ຖຸກນີ້ຕັ້ງ ^{ນັບຕະ} ຍ້ອນະສົງວ່າຂອງຮະເບຍເວັນາທີ່ກູ້ຂັນກໍາບັນ
 ຈະນັກຕົດໃຫຍງກາຍ (b) ພຣະນາກສົນເຕົກ ພຣະເຈົ້າການກັບທີ່ກ່ຽວຊຸກທີ່ເຮືອງ

ของกฎหมายได้ตามบรมราชโองการที่(c)ราช太子วิราษร์ศรีภูมานาขิมศันสน์บรมพิตรพระพุทธชินราชถวายให้เป็นพระอินทร์บ่มบูชา(d)รัตนมนตราป្រารสีห์ นี่พระราชนิยมของการ มาเนพรมบันทึกดุจเดือนนาคต้าหรือที่(18a) เก่าทุนกระเบิงคราชิบต์ให้กราฟราชนิยมดุจเช่นกัน ไม่ใช่มาศานันบบประทุมที่เพียงแค่บุชุอก(๖)ดุนเด้าราชนิยมกุด ดุนหมื่นนพันกนนายนายผู้ยาทหาร พอดเชื่อนจวัญด้ายเด่นเมืองนักการเมือง(c) กังหันดายยัณนสิบไปเมื่อหน้า

36 divisions, numérotées 1-36; 33 *mātrā*, dont un, entre les no. 6 et 8, n'est pas numéroté; 4, 8, 9 ne sont pas intitulés *mātrā*.

(54c) * วันสุข ๔ ภาคอนกธกธันหก พรบบรมนหาราชพิตร
ราช太子วิราษร์บรมบพิตรพระ(d) กุหิเจ้าบุญหัวเสกฯ ไนพะอินจังพระ ไอยุหง
ดึงพระดุจภูมานาคต้า(55a) คุณราชน ແສນายท้าวราชนันท์กนนายนาม
ชาดาเด่นบังคมคุณพระกรุณาไปประกอบฯ (b) คัวญนายไสมพ่องหาแก่
นายท่องว่วนายทองท้าวคำน ฉดอยบุตุกนายไสมคำย (c) เมืองกระดาการ
ไปคุณนี้เช ทนาอยไสมอยบุกช้าง นาຍทองท้าวท่องช้างเต้ม(d) กษา
คัน ล้านช้างพะเจ้าบุญหัวทรงพระกรุณาคุรต ดึงพระเจ้าบุญหัวคุรต
(56a) ให้พระดุจภูมานาคต้าคุณราชน ແສນายท้าวราชนันท์กนนายนาม
ชาดาเด่นบัง(๖) กุหิคานบไไว้เด่นเมืองหนา ถ้ามีก็ต้นแบบบ่ายช่วงช่วงตี
ก็ นัดดองน้ำ(c) ศันกธิหมีเป็นเกียร์เป็นคำน ฉดหากันก้ามมัน
มุ้กคำย ชั่วคำนเมือง(d) ออย่าให้เข้าไทย

5 *mātrā*, numérotés 37-41.

- (60c)... ◎ กด้าวตักษณ์ ^{ไว้}
น้ำ } ไทยสูงเชิงเด่นท่าน ^{ไว้} ๕๖—
(d) ◎ จักกด้าวช่วงตักษณ์ ^{บ้าน}
เรือน } ไร่ส่วนกระหนานคำนาก็อว่าให้เป็น
เส้นยักษอกัน (61a) แต่ตักษณ์ที่กราหยื่งของแท้ผู้อื่นว่าเป็นของคน แต่
ตักษณ์ ^{ฝ่าก}
ด้าน } กราหยื่งของ (b) ไว้อกัน เป็นมุสิกคือว่าให้มงคลก
ความท่องคำนับพิม ในพระธรรมล่าครั้นว่า (c) khettādiarāmava-
nādīthānam itiyakārovividhoparesam ^{ไว้} เป็นยาหงอน (d) จัก
กด้าวต้าอคต์ ก็อิงความคำนพะราชาบัญญัติของบุราณาราชกระซิ่คราดกเป็น^{ไว้}
บทมาตรา (62a) จีบๆ ตามตั้ง ◎ ศุภมังคล ^{ไว้} ศุกร์สังกวัชยะราภิจា
ชนาศการดับข้อคิด (b) ก็อิงรัฐวิหารประเพิรเอกาดกทำเนค พระบากห่มเครื่
พระเจ้าร้านมาอิบต์ศรีบรมจักรพารคิราชา (c) ชีราษบรมนาถบรมบพิตรพระ
เจ้าอยู่หัวเบื้องในพระอินจรัตน์สังหาศัน จีบฯ จีบฯ หอดวง (d) จีบฯ
นกรบนาตามบุกหุพะกรรุณฯ ศวยนุชังก์เหตุนรัวเรือนเริ่ส่วนพิภายว่า
เกิน (63a) แกกัน แต่ผู้หนังว่ากันนเป็นนรฎกษะ渺ทัน จีบฯ พระเจ้าอยู่
หัวมีพระราชนิโองการ (b) มนพระบันหุตุธรรธิ์สิ่งนาทค่าหรรค์ครรช์แก่เจ้าชุน
ห้องสพฤกฯ เดมุกจนคร์กงหดาย (c) ว่า ที่ในแวนแควนกรุงเทพ
พระมหากรศรีอยุธยานามหาติดกพนพรัตนราชธานี (d) บุรีรัมยฯ เป็น
ที่แห่งพระเจ้าอยู่หัวหากให้รายภูรทั่งหลาย ผู้เป็นชาแผ่นดินอยู่ (64a) ๙:

โดยเป็นที่ราชูปถัมภ์ให้ แต่พิพากษาก็กันทั้งนั้น เพราหมุนอยู่แล้วมันจะทำ
บาน | มันเสีย (b) แทนผู้หนวงเข้ามาอยู่代替ต้องทำอาตราและปดูก็สั่งอยู่ใน
รุก | บานเสีย (b) แทนผู้หนวงเข้ามาอยู่代替ต้องทำอาตราและปดูก็สั่งอยู่ใน
เปนธิกแกมนั้น ยังคงถูกนั้น (c) มีให้ดูเสีย แทนน้องท่าไว้เปน
คำนับ แม้มันหากไปร้ายกากกิจคือทุกขประการ ให้กู(d) ก็คือ มันกับ
มา代替วันจะเข้าอยู่เดียวไว้ ให้กูให้กูให้กูเพราหมุนนั้น ให้กูทันนี้เสีย

(65a) กรณีชักฟันเสียช้านานถึง นี้ไว้ ให้กูให้กูให้กูชักฟันเสีย

กรณีคนนอนอยู่ยาให้กูนน (b) เปย์ถ้าเปนพ่อเสีย ยังคงถูกนั้น
คนไม่ชอบมานอนผลิตไว้ ให้กูอยู่ให้กูตัน (c) ไม่นั้น ถ้ามันพูนเปน
ให้กูไว้ให้กูเห็นด้วยมันพูนนั้น ให้กูไว้ให้กูเห็นด้วย (d) แก่
กันเสีย ยังคงผู้ยกเข้าออกอ่าให้กูอยู่ ในที่บ้านห้ามๆ ผู้อยู่ที่กูนให้อยู่ๆ

นี้ (66a) ก็คือ ควรร่วมเกียกคนเดียว จะซึ่งผู้ซึ่งอยู่บ้านเสียให้กูออก

หากหันขวาหากหันซ้าย เกิดอย่าง (a) ให้ผูกหูของกันเสีย ถ้าผู้ซึ่งอยู่ให้ปดูก
เชื่อมเส้าไม่เจริญเด็กทารกไว้เปนเรื่อง เจ้าหอยกู (c) ให้ปดูกให้กันเด็กไว้กูอยู่
มากถึง ๑๙ ท่าน ว่าเปนธิกชักกันผู้ซึ่งอยู่ ถ้ามันจะไม่อยู่กูน (d) และ
ขยายเดือนนั้น ให้ขยายเดือนกันให้ธิกชักเจ้าของเดือน ถ้ามัน

หนอยู่ (67a) ๗ ราย จะให้ยกซื้อ ให้กูและพื้นของดูกหูดานญ่าคัพนซึ่งก็คือหู
ร้านไก่ ให้กูแก่เจ้าที่ (b) เทิน เนื่องจากเปนธิกชักเจ้าของเดือน ถ้าผู้ซึ่งอยู่

ໄສ້ປຸດູແຕ່ເຮືອນເສົາໄນ້ຈະຈົນໄດ້ກ່າວກັນ (e) ເປັນເຫດເຮືອນຄົນອຸ່ນໄປຕົ້ງ = ນີ້
ກົດ ທ່ານວ່າຈຳກັບໄຫວ້າໄສ່ຮອຍໆ ເຊັ່ນອ້າໄສ່ຮອຍຈະເຂົາທີ່ເປັນ (d) ສີທ່ານນ
ນີ້ເກີດ

12 *mātrā*, numérotées 42–53.

(78a) ॥ ວັດກວຍທຳນາທີ່ສົວນໄຈນາເສີນ ॥ ມາຕຽກາທານ ॥ ၁၂၃—

(b) ॥ ທັນຈະກ່ອງຈຳກັນດັບກົມພະແນວບົນດັບເລີຍຈຳນັກກົດໄປ.....

7 *mātrā*, numérotées 54–60.

(85d) ॥ ວັດກວຍທຳນາທີ່ເຮືອນເຮັກສົວນກະທຳນາກວາມເກີຍຈາ ມາຕຽກາ

ທານ ၁၂၄—

(86a) ॥ ຈັກດ່າວລັກມະນຸກ່ຽວພໍຂ້າກັນກ່ານໄກຕົມມາພໍທິກະວຽນຕ່າງ
ຕົນ ayammetiabbhakkhānam myāyam (b) santakasādisam
paragañhantitividham abbhūtabbhakkhalakkhañam ၇၅
77 abbhutabhbakkhalakkhañam ຂັນວ່າ (c) ດັກມະນຸກ່ຽວພໍທ່ານ
tividham ພໍ = ປະກາກ ၇ ayañmetiabbhakkhānam ຕີ້ຫຼຸກ່ຽວພໍຂ້າ
ກັນກ່ານ (d) ອ່ານປິບອອງທ່າງການປະກາກຫຸ້ນ myāyamsantakasādisam
ຄົດກ່ຽວພໍສົ່ງອອງແຫ່ງທ່ານວ່າ (87a) ແມ່ນ ຂອງດັນປະກາກຫຸ້ນ para-
gañhanti ຕີ້ຫຼຸກ່ຽວພໍກັນກ່ານໄວ້ປະກາກຫຸ້ນ

4 divisions, numérotées 61–64, dont deux *mātrā*, 63–

(92b) ... ◎ ว่าด้วยดักษณ ศรี
จันทร์ } ทรายอินเดีย ๗๖—

(c) ◎ ที่นักก่อตัวภัยดักษณฝ่าห้าม ๒๙ ของ ราชกิจจ์
๑๑ ๗ ๗๖—

9 *mītrā*, numérotés 65-73.

(101a) .... ฯ ว่าด้วยดักษณฝ่าห้าม ๘ มาตราสิบห้านาที ๗๖—

(b) ◎ จักก่อตัวดักษณ เซี้ยง จังหวัน ชัย } ธรรมสิ่งของเก่ากันเป็น^๔
นุสก์ด้วยว่า ให้บังเกิด (c) ความคืบองความบากในพระธรรมถ้าครัวว่า^๕
त्रायकालिकाण्डा भानुदादेय्याण्डा बनयता (d) ทรงคงด้วนถ้าหากที่
ถือกิจความดานพระราชนับบัญญัติ ยันไปรานราชกรรมาตั้รัตตเป็นบกนารา

(102a) ๙ มาตรามาตร ๙ ศรี คุกุนกุลสิ่งวัดน้ำธรรมเรษย์มาต
คุกุนกุลย์กัม (b) คือจันทวาร พระบาทสิ่มเครื่องอาหาเรสิ่งคุรบรม

นาดบรมบพิตรพระพุทธเจ้าอยู่หัวเชก (c) စิคิขยุ่นและพระชนบันดังก
รักนนราหนาปรารถนาโดยบุรพารากนุกร พระกรรเนธราชตุภากวง (d) คือร

มนกากุจราษกรานบังคมกุลพรากรรูณฯ พระบาทสิ่มเก็บบรมบพิตรพระ

พุทธเจ้า (103a) อยู่หัว ตัวดูก็ตัวจันชั่วบันหักเต็ม แทนๆ ปะ

เทษบเปโตรเมเขามาพะ (b) พระบรมไพริสมการ ดังนั้นเรือนอยู่ค่าขายและ

กรุงเทพมหานครบวรกาวราชตั้ร้อยทูหรยา (c) มหาติดอกพนพรัตนราช
ชานบุรีรวม แสดงนุสิกันกงเสงวัววากเกกันว่าดันนุบ (d) เช่าดันมาดันกงเสง

ไม้ค้าขาย ถ้าเกาต้องพยยบันป่าว ดันกงเสงด้านกางจะก็ (104a) เช่า

คำสำเนาแก้กันรุบ ข้าพเจ้าพูดเรียนรู้จะเรียกให้ชั้นตี ขอพะพุธเจ้า
(๖) อยู่หัวมิพระราษฎร์อย่างการพิภากษา จึงทรงนาทั่นเกล้าฯ ออกพระราชโองการ
บรมนาถบรม(๗) บพิตรพะพุธเจ้าบุญหัด นิพะราษฎร์อย่างการบรมหาระ
บันทุต ทำหารคตพธรรมหา(๘) ราชครุพะครุบ โภทิตาจารยาราชสุภาษต์
ศรีบรมวงศ์องค์บุรุ ได้คุณพราหมณพุฒามาตราย (105a) และเจ้าพญาศรี
ธรรมราชาเดชาติอ่านบทยาบูชิ พิพิทธัตตันราษฎร์ ก็มาเขินคือไกยพิริย(๙) บะ^๑
ราชวันภาหุ ให้กราเปนพะราษฎร์อุษฐ์ก้าไว้ แต่นั่นไปมีอหน้า จ้า
ดูก้าว่า(๑๐) นี้ด่าวงประเทษสบ ไม่เมยเข้ามาพั่งพะบรม ไฟชิสัมการคงบาน
เชื่อนอยู่เป็นข้าชอนขันท(๑๑) เสนา ก็ตี แต่เข้ามาค้าขายตามก้าหนกนกรอั่น
ก็ตี แต่เช่าสำเนาราษฎร์กันไปค้า (106a) ขายบังประเทษชั้นตี ชั้น
ตุกหาพ้าเข็บวงและสำเนาตั้งของพยุและตั้ง กระ โภทหักเดจัง(๑๒) กฎครุรัคคิร์ แสดง
อยู่ปางแตกเดี่ยก็ตี แสดงไปกดต่างชเตตตัคตี เอาไปปั้นก็ตี ถันดีใช้(๑๓) ไปใน
กะหนดอกหอยค้าด้วยหอกตี ก็อธันนูก็ต้องสำเนา ก็ตี แสดงเดิงใหม้
หอบ(๑๔) ตามมาให้หนึ่งสำเนาสืบก็ตี ก้าว่าเปนกาสก้าหนดอยุก์น์สำเนา
นันห้องคัวราษฎร์ไกย (107a) ไจไกย อักษร์ไกย อุทกะไกย เดชะเอ
ค่าเช่าสำเนาแก้กันนั่นตี เหตุไกจัง(๑๕) กด้าวะคง เหตุว่าดึงกาด
วินท์แห่งสำเนา ชนั่งก้าเดคนหนึ่นตี กองชั้นชัยกังลงกัวตีก(๑๖) ช้อเช่น
ช้อบพูดล้านอตเดือน ถอนหายสำเนาเท่านั่นแต่จะแต่ผู้อัญในสำเนา ให้พิจาร
ณากระท้าให้เป็น(๑๗) อุบัตเหตุเพลิงจึงเกิดใหม่ สำเนาเดียวตึงช่องผู้เช่าห้อง
ก้าว่าให้บุช่านน์ใช้ค่าสำเนา (108a) ถ้าเชิงของผู้เช่าม์ไม่ได้เสีย ก้าว่า
ให้ผู้เช่าเสียกังค่าเช่าให้แก้ก้านด้วย ถ้าใช้ไปมารอั่น(๑๘) หนงเดว่าให้ก้าค่า

เช่าสำเนาเป็นห้าส่วน ยกเสียส่วนหนึ่งเอา & ส่วน ถ้าได้ใช้ต่อไปนั้น
(c) เสียห้าค่าสำเนาเป็น & ส่วนยกเสีย & ส่วนเอา & ส่วน ถ้าได้ใช้
น้ำสุน(d) เดียวให้ห้าค่าสำเนาเป็นส่วนของส่วนยกเสียส่วนหนึ่งเอาส่วนหนึ่ง

กดับ: p. 109.

(110a) อนัจถ้าได้ใช้ & น้ำสุน & น้ำสุนและห้าษน้ำสุนเท่าไหร่ก็
ท่านว่าอยู่ค์สำเนา(b) เช่าในช่วงเวลาต่อๆ กัน ให้ห้าค่าสำเนาเป็น
ส่วนยกเสีย & ส่วนเอาแต่ & (c) ส่วน อนัจถูกค่าเช่าของขันท์เดือน
เช่าเรือแพนราชาภิการ ถือใจรักก็ต้องหดหดหายไป(d) ก็ที่ ท่านว่า
จะเข้าห้องห้าสำเนาตามที่ ก้าค่าธรรมาก็ให้เข้าเพื่อค่าเช่า ถ้าค่าเช่ามาก
ให้เอา(111a) เม็ดค่าเช่า อนัจถ้ามันหายไป ^{ซื้อ}
^{ขาย} } แล้วนำมัดกลบเมื่อยัง
เสียก็ถูกห้ามห้ามบังยำ(b) ให้หนึ่งห้าห้องเรือนและค่าเช่าเรือห้อง

11 *mātrā*, numérotés 74–84.

(122e)...@ ว่าตัวอย่างด้านนี้ ^{เจ้า}
^{ยาน} } “มาตราห้า” แผนจะก่อไว้
ค่าย(d) ด้านนี้ ^{เจ้า}
^{ยาน} } ตั้งตัวอย่างด้านนี้

13 *mātrā*, numérotés 85–97.

(139a)...@ ว่าตัวอย่างด้านนี้ “มาตราห้าห้องเรือนและห้อง”

7 *mātrā*, numérotés 98–104.

(148e) ... ◎ จักรตัวถักษณให้ » ประการ (d) トイยาพมในพระ
ธรรมชาติที่ตน sinehatocadhanam dinnam dinnadhananca-
bhayato ๔(149a) saddhāyacadhanam dinnam tividham-
dhanalakkhaṇam ฯ แปลว่า dhanalakkhaṇam (b) อันว่าถักษณ
อันให้ทรัพย์มากกัน tividham นี่ = ประการ sinehatocadhanam (c)
dinnam ก็ให้ทรัพย์มากกันทั้งเส่นห์ = dinnadhanancaabhayato
ก็ให้ทรัพย์ค้าว (d) ก็ว่า » saddhāyacadhanam dinnam ก็ให้
ทรัพย์มากกันค้าวค้าวฯ ฯ อันว่าทรัพย์ให้ด้วย (150a) เส่นห์หนึ่ง
คืนเยาเข้ากับมีให้ร่วมเยาเข้ากับมีโภค ๔ อันว่าทรัพย์ให้ด้วยความก่องาน
จะคืน (b) เออก้าวให้จะร่วมด้วยเออก้าวให้ อันว่าทรัพย์ให้ คือจะร่วมด้วย
เยาเข้ากับมีโภค ๔ ตามนั้น (c) จะคืนเยาเข้ากับด้วยไถมันโดยราษฎรญา

12 *mātrā*, numérotés 105–116.

(164d) ... ◎ ว่ามาถักษาณให้ » ประการสัมบทิเวน ๔(165a) ◎ จักรตัวถักษณพนน ๔ ประการในพระธรรมชาติครั้ง
พระบานาห์ที่น ๔ doso (b) karotiabbhudam ekamadosakopiyā
ekamkarotiabbhudam dvividhāabbhūtalakkhaṇā (c) ๔ หมายว่า
abbhūtalakkhaṇā อันว่าถักษณพนนชั้นต่อกันนั้น dvividhā ๔ ๔(165b)
ก้าว (d) dosokarotiabbhudam ก็อยพนนชั้นต่อกันทั้งความไกรรูป
adosokaro (166a) tiabbhudam ก็อยพนนชั้นต่อกันคุณมีให้ไว
ไกรรูป ๔ เป็น ๔ ประการที่น ๔ (b) ◎ อันว่าถักษณพนนชั้นต่อกัน

ก็อย่างไรอันจะได้รับนั้น เมื่อเจ้าทรัพย์ซื้ออันนั้น (e) นั้นให้ เหตุว่า
ไม่ชอบด้วยความพึงพอใจของตนให้ อันนั้นเมื่อพ้นช่วงที่ยก (d) นั้นให้
ไม่ใช่ไปริบ ซึ่งทรัพย์อันนั้นเป็นยาให้ เหตุว่ามีความคิดอย่างเดียว
(167a) จึงเอาทรัพย์นั้นให้ ฯ

2 *mātrā*, numérotés 117–118.

(169d) .....@ วันพุธที่ศี๊ดมีปีชื่นเก้าค้าบมีเสียง (170a) นัก
สัตว์ยกศอก ตั้งเครื่องบูรณะเจ้าอยู่หัว นั่นพระบันทัดต่อเรืองหนาท
(b) คำหารักครัวสักกุญช์ภรรยาป้าช่าให้กู้เป็นค่าร้าไว้ดูง ถ้อยดูกุญชันหัว
หม่นหัวพัน (c) อันสัมเศศ์บรรจบพิตรพระเจ้าอยู่หัวใช้ไปศักดิ์ราชการ
พระราชนิกรามก็ (d) ไปรับเมืองก็ ไปราชการใหญ่ก็ ท่าน
นั่นไห้ช่วงกันเหตุนัยแต่เดือนธรรพะนัน (171a) ขันด้วยกันลักษัน ด้วย
แล้วกันเหตุนัย แต่ ให้
เมีย } กดหานนให้ผู้เสียให้แก่ (b) นั่นให้ นั่นให้
ผู้ให้เจ้ายกผู้เสีย ส่วนไทยใช้ท่านให้ดัง ไทยแก่ผู้เสียกิจอาชญาชั่วไป
(c) เหตุนัน

3 *mātrā*, numérotés 119–121.

(174c) .....@ ว่าด้วยตักษณ์พัน = ประการ (d) ด้านเดียว
น ฯ ฯ ฯ — (175a) @ ดักด่าว่าดักษณ์เจ้าเหตุ อันบังเกิดเป็น
มตคดวิวากให้บังเกิดความด้วย (b) ความบ้าในค่ากรพระธรรมถ้าควรว่า
hetumpatiuccaadhikāraṇamvā เป็นอย่างดูง (c) จังกด้าว่า

คงคือถึงความค่านพะราชาแบบอยู่ดี ยังไม่รวมราชกิจจารักษ์ที่รัฐเป็นมา(d) มาตราสี่บัญญัติ ๗๔—๘๖ (176a) ๙ กุมภาพันธ์ ๑๗๐๐ ที่ กุกศุภะรังษีชลารักษ์ก็ตามคำบัญญัติที่กิจกรรม(b)พระบาท ซึ่งเดิม พระเจ้ารามาธิบดีรัชกาลปัจจุบันทรงพระอิริยาบถฯ บรรบุพิธีพระ(c) พุทธเจ้าอยู่หัวเสกเจียนพระอันนั้นงดงามที่กิจกิจบูรพาภิมุกข จังหวัดน่าน นำเสว(d) คณฑตพระราชรัฐบาลฯ ข้าพระเจ้าพันพานหาความจำยศรุ่นพิชัย ลงพระนามฯ (177a) ๑๒ ตุลาคม พ.ศ. ๑๗๗๕ ให้ใช้ยังคงแม้นไม่ไปว่า ไม่รอดูก ตามที่ยก(b) เมียค้าค้างแกล้วอยู่ อยู่นานประมาณ

๕) วัน ผู้ร้ายแห่งร้านที่ยกยาจะได้ม(c) ผิดแพกหักยั่นไกหามไว้ นัก กันแพกหักจำยูก ตามจำยูกที่บังเอิญ(d) แต่เมื่อค่าพิรุณบ้างพิรุณน่า มือยก ข้าพเจ้าขอรับเรียนพระราชนโปรดบังคับกระวการ (178a) ๑๙ ตุลา คั่งฤๅ จังหวัดน่านที่ดูแลชุมชนนั้นมาอยู่ ทวยราษฎร์นุ่นแพก เช่น(b) อ้างเป็นกรณีชาเหตุยกคนพน ๙ เที่ยวนเดือนตุลาหนึ่นนี้ไว้ ถ้า ใน ๙ เดือน(c) ผู้ร้ายตอบพันธุ์ทุบทึมน้ำที่เศษดั่นดายฉอกตักปดันสีลมเนา เรือนเดือนแห่งช่วงน้ำ(d) โภคภัณฑ์และตักสิ่งของใน ๑๙ | ท่าร้ายปร กา ใจพิการนานบังตึก (179a) ให้ต้องโทษเดือนรับใหม่ให้ยกน้ำ ถ้า เป็นแพกพิรุษ พิจารณาหมื่นเป็นตึกให้เล่า(b) ประกันและกันตัวมติไว้ ถ้า หากดพิรุษนี้ไว้ให้เชาแพกหักน้ำตัว(c) ถ้าผู้พอกพิรุษ(c) ให้ต้องโทษเดือน ใหม่เดือนก่อน ให้ยกนองศักดิ์สำนักหักผิดแพกหักกันหมาย(d) ห่มหัก

ความแก้ท่านญี่เหตุประการ ใจ ๆ เอ้าหากความแก่นั้นผู้หมายเห็น (180a)
 นน ศรนเรียนมาถกมันหากตีรูมนไก่ฯ จารวะเก็ตคันผ่าว่าให้ใหม่ปานนั่นว่า
 นน(b) เปนขอเดนความบันค่าศักดิ์ ถกนัม กดพฐกมนภากทานฯ ใจ
 กดให้ด้วยกด(c) ใจขอตัดคนชื่นขอกนด้วยดักหนังกด คำนไทย
 ชนท่าแกบทานนน ถกแลกด(d) บากนัมหมายหมนศกความแกท่าน ใจ
 นนนี้ให้ท่าแกท่าน ท่านว่าให้บังษย (181a) เสียงเดียวกัน

1 *mātrā*, numéroté 122.

(d)...@ ดักชณถ้าเหตุ นาคราท่าน ใจ ๗๖—

14 *mātrā*, numérotés 123–136.

(195b) @ รักกอดล่าวดักชณ กระดอย	ฉบับ ลักษณะ กระดอย กระหง	} ฉะคนผู้เสียนรู้ เวทกิจชัยกัม
------------------------------------	-----------------------------------	--------------------------------

ฉะกฤษติยาคุณกระทำให้กันตาย (c) ฉบับหายกัวยอุบายนท่าฯ เปนนุด
 คติว่าหากให้บังเด็กความต้องความบ้าไปทำกิริพะชรรนถ้าหรา (d) ว่า
 athabbanikā เปนตนหงนมอยรากชาขบ้ายคงพรรรณานาเจ้า ทุนจก
 กจ่าวถ้าขอกด(g) (196a) ความตามใบเรานกระหงท่ากระพะราชนญูญู
 ฉะยอกเกศกนาระชรรนถ้าหรา (b) ฉบับานาทุง
 @ ศุภนัศกุ๊ะ ๑๘๖๒ กกมแม่นักตึคุณเศกนากบัญชุมศกธนวิหาร พระน้ำท
 รัม(c) เทศพะรณะรานาขับตึรรธ์ทวารุสุกหิบูรุ ใจกนบรมจักรพะรติชรรนิก

กิจการ เต ໄຊ ไชยาเทพฯ (d) ที่เกิดครั้งก่อนว่าใช้เมื่อรวมบันทึกครบรอบพุทธศักราช
๘๙๔ ที่วัดสักฯ ณ พาราณสี นั่นคือถ้าให้กิจกรรมนี้เป็นไปได้ในปัจจุบัน ก็มีความหมายว่าในปัจจุบัน
น่าจะเป็นไปได้เช่นกัน แต่ก็ต้องมีการปรับเปลี่ยนอย่างมาก ไม่ใช่เรื่องที่จะทำได้โดยง่าย

(b) ผู้ร่วม | ผู้ร่วม | ผู้ร่วม | ผู้ร่วม | ผู้ร่วม | ผู้ร่วม |
นับไว้แล้ว | นับไว้แล้ว | นับไว้แล้ว | นับไว้แล้ว | นับไว้แล้ว | นับไว้แล้ว |
กิจกรรม | กิจกรรม | กิจกรรม | กิจกรรม | กิจกรรม | กิจกรรม |
(กิจกรรม)

เป็นตัวแสวงหา “เจ้าเมือง” | เข้าฉะ (c) มนจะกตจะ กระซื่อง กระหง ไปเข้า
เจ้าเมือง | ให้ไว้เพื่อนอกชนบทจะให้พัฒนาภารกิจ
กิจกรรม

(d) ภารกิจ | ภารกิจ | ภารกิจ | ภารกิจ | ภารกิจ | ภารกิจ |
กิจกรรม | กิจกรรม | กิจกรรม | กิจกรรม | กิจกรรม | กิจกรรม |
(กิจกรรม)

กิจกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นในปัจจุบัน ให้เกิดขึ้นในปัจจุบัน

19 *mātrā*, numérotés 137–155. Le deuxième ๕ de 155
est surchargé d'un ๖. 156 n'explique pas l'“erreur”:
20 pour 19, en 216a: ๑๙๒ กิจกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นในปัจจุบัน
กิจกรรม ๗๒

XV ព័ត៌មានពិបាយន

I

Titres: plat; ព្រះសុន្តី ព្រះវិទ្យាបារទៅក្នុងនាកម្មរាល់ និង សិក្សា; trans-
ches: កម្មរាល់ 1 vol., 104 pp. Dépôt: Vaj. Cote: ៧៦. Pro-
venance: អ្នកចាយ. Date d'entrée: 31 mai 2467.

(L15)

Ligne différentielle: (3b)...រាមវិជ្ជាគិតរ

1(a) នៃ រាង និង ការុទត្តកគ្រាយ នៃបណ្តុះដំឡើ ខាងក្រោម គោលការណ៍ប្រាជបេទ (b) ខាងក្រោមកិច្ច ឯករាជការ នាយកពិយភាពរាជ នាយកធនធានក្រោម	ឯករាជការ នាយកពិយភាពរាជ ឯកធនធានក្រោម	នាយក និង ឯកធនធានក្រោម
---	---	--------------------------

ការពារិនៃ នាយក និង ឯកធនធានក្រោម

*Contenu: (1)បានផែន: 3-15 c; (2)ព័ត៌មានពិបាយន: 15 c-
 104.*

(15c)... ឥតថាទីចំណែកមួននៃ ឥកិនអាមាពទា yocāyam-
 pisaccabhūto(d)yutto sakkhitināmako sopidhammovivā-
 dānam kankhachindanidassano នៃពួក យុចឈាយមិនធមេន
 (16a) និងវាត្រការបញ្ចូនឲ្យ saccabhūto និងវាត្រការបញ្ចូនឲ្យ និងនិកម្មទាំង
 kankhachindanidassano : (b) នៅពេលពេញឱ្យការិយាល័យនឹងពីទ្វាកសង្គមៗ
 vivādānam នៃពេលពេញឱ្យការិយាល័យនឹង sopidhammo (c) និងនិកម្មទាំង

ธุการะนัน *sakkhitināmako* นี้เป็น “ว่าต้องพูดยาน” *yutto* ก็ควร ๔
 (d) ๙ ขั้นสุดของศักดิ์ชนนี้ ให้ยกต่อกันพระธรรมสัตว์ร้อนรุ่มเหตุ บารมีราษฎร์
 ฉัตต์ร้อนรุ่มเหตุเป็นบท (17a) มาตราส่วน “ก่อนมาตุน” ๕ ทุกคนต้องรัก
 ราช ๖ หักดิ้งวัดน้ำระเหยรุ่มเสือ (๖) นักเรียนออกหักกันที่ศักดิ์ชน ๗
 ทิศทางพระบรมฯ ที่สัมเดชฯ พระบรมฯ ใช้ศักดิ์ครุฑ์อุบลราชธานี ๘ บารมีพิตร
 พระพุทธเจ้าอยู่หัว ผู้ผ่านกรุงเทพมหานครบวงสรวงราชวรวงศ์ต่ออยุธยาฯ
 (d) ที่นักกฎหมายรัตนราชธานีบุรุษอยุคமหาเสถีย์งานทรงทศพิตรราชธรรมอัน
 ประเสริฐ ๙ ศักดิ์ ๑๐ กษ (18a) นักพระอินแขวนรักนึงหนาญุชร่มหานปราเจต
 พระอันดับหุ่นมากายภานุกชนนศักดิ์กระวีชาติ (๖) ราชปีรีหิดカラารายเม็ดพระ
 นาทสัมเดชบารมหารอบรวมบพิตรพระพุทธเจ้าอยู่หัว ๑๑ พระ (c) ราชโอง
 การณ์มานะบันทุต ๑๒ จังหนาทคำหรัต แก่น้ำพากษาอุภาระตามทุก
 (d) กษทรงทบวงษ์การ ๑๓ ว่าเมื่อกษทรงด้าการจะเมชัญพูดงานให้ให้กระดา
 การประการศักดิ์ฯ (19a) หน้าพูดงานว่า ๑๔ สมเดชพระบุกบุกอันดับ พระ
 ไก่นาคบุรุษกษ อันดับจันทร์ (๖) ของกษ ๑๕ ศักดิ์ครรซ์แห่งพระอัครพัชุยุบ
 พูดงานเดียว เสือกํ เว้าอุพรบบันทุพานต์ ๑๖ ไปเป็นจันทร์ (c) แต่สมเดชพระศรีรัต
 กษมุนี ๑๗ โภกมณีนครุฑ์เข้มหง่างเรืองธงฯ ๑๘ พระสัมการบารมี ๑๙ ช่องไข่ (d) แต่
 มหาอุป ๒๐ บ่าเพญพุทธบริจาบทว ๒๑ พระบารมี ๒๒ ทศรัตน์ศักดิ์ครรซ์เป็น
 (20a) ๒๓ สมเดชพระพุทธเจ้าในพระรัตนบันดังก์คงในทุนราษฎร์บารมหานให้
 ๒๔ ไปรกรดคุบราชสัตว์ (๖) ๒๕ ศักดิ์พระภิกขุภิกษุนุบานสักดิบุติ ก้า ๒๖ ให้ดูพระ
 ๒๗ ทศรัตน์ศักดิ์กิจภูมิ ๒๘ หันพุทธบูชาในยกพระชนมายุกนทั่วโลก
 ๒๙ พระพุทธฯ กิจเสืออุพรบบันทุพานต์มหา (d) ๓๐ ศักดิ์ครรซ์พุทธรังษ์บารมหาน

พระราษฎร์กานพระบวรพุทธเจ้าศรีสุธรรมราชา (21a) ขอพระไตรภูมิอุทิศตน์ ให้หนึ่ง ๔ หนึ่ง & หันพระบวรนัมบัตรกับท่านพระปฐมกรเจติยธรรม
 (b) พระบรมกิจไว้ แนะนำให้ทรงรับน้ำมนต์ที่ท่านพระปฐมกรเจติยธรรม
 น้ำดื่มเทพธุคานชาติ (c) ท่านหลวง คือพระยืนก พระพุฒ พระอนุสาวรีย์
 แด่ท่านราชาดุโภกบาท พระบรมพรา (d) ဓารทัศน์ ภูมิสารัชยากรากษา
 ยุคลผู้รักษาพระพุทธเจ้าศรีสุธรรมราชา (22a) ขอบูรณะเพิ่ม
 ขอพระมหาบูรณะครุฑารามเดือนปีระชุมให้พร้อมกันในส่วน (a) ท่าน
 พระบรมกิจไว้เป็นสิ่งพญาณแก่กัน ถ้าเห็นให้ว่าเห็นให้บูรณะ
 รูป (c) ว่ารูปตามที่เห็นว่าให้เห็นหนึ่งให้บูรณะให้กิจไว้เป็น
 ชื่นชันหนา (d) ให้บูรณะเดือนปีเดือนพฤษภาคมแก่กัน
 ให้ไว้เดย ให้เป็น (23a) พิเศษบูรณะในวันบูรณะฯ ถ้าจะไม่มีกิจไว้ให้เดย
 ก็เมล็ดหงษ์อ่อนบางสายพันธุ์ (b) ขอบูรณะเดือนพฤษภาคมให้กิจกร เกษปางกระหนก
 บูรณะช่วงครึ่งปีเดือนพฤษภาคม (c) เดือนพฤษภาเดือนพฤษภาฯ ให้กิจ
 แก่กันชันหนาความต้องการให้ ประการหนึ่งให้ท่าน (d) คัดคัดกันชั่ง
 เป็นพญาณหากรวบรวมต้องหนึ่งให้ ให้มากกว่าก่อนถ้าดูหนังหอย ในมูล
 (24a) โภกษณ์ ยันจังให้ท่านคัด (มูล) เดือนพฤษภาเดือนพฤษภาฯ ยันจังให้ท่าน
 เชือกหนึ่ง (b) คงดูหนาความต้องหนึ่งให้มากกว่าแผนดินดูหนาให้ส่องส่อง
 ดึงหนึ่ง (c) ยันจังให้ท่านคัดความดูหนาความต้องหนึ่งให้
 ให้มากกว่าคราวในพื้นที่ราษฎร์ แต่ก่อน (d) ดูหนาความต้องหนึ่งให้ดูหนึ่ง
 รูปที่รากมุขเดียวให้ ไปบูรณะเดือนพฤษภาในเชิงเขาที่ชื่อ (25a) มห้ารัตน์

ໄດ້ສຳນັກພຸດມົນປາກທ່າງເຊັນເຫຼາດວົນແກະ ສີໄຕທີໃນກາຍກິນເປັນກໍາຂາ
(b) ທັງສິນພຸດຂັ້ນຄຽກດົບປັ້ນນີ້ ຄຣົນຈຸດັກເປົກແດວໄວ້ໄປຕົກໃນນາງຫຼາກ
ກພຖົກ (c) ເວກນາເຊັນສຳຫັກສິນພຸດຂັ້ນຄຽກດົບປັ້ນນີ້ ສັງໜົມຮູ້ວາງຸນນາຍນີ້
ຍາດເອກາຍ (d) ຂອງຈາກເຫື້ອແຜ່ນເຫດກແຄງ ແດ້ວເອກະຫຼອກແຄງຄວັງສົ່ງສົ່ງ
ຄຽກທ່າໄວ້ແດ່ວເອງວານ (26a) ພ້າຍກົດຕົ້ນສິນນີ້ເສີ່ງ ສັງໜົມໄຫຍນວາໄດ້
ບັນຫາຍີ່ຢັນນາດເອກາຍຂັ້ນຈາກເຫື້ອແຜ່ນເຫດກແຄງ (b) ເກວະດົວເຫຼາຫອກອັນ
ໄຫຍ່ທະຫຼຸງຈາກະຫດອອກຫຼ້າຍແທນຫ້ຍະຫຼຸງຕະຫດອອກຫຼຸງຈາກ ສັງໜົມໄຕ (c) ແລ້ວ
ວ່າໄດ້ຫັນນາຍນີ້ຢັນນາດເອກາຍ ຂັ້ນ ຈາກເຫື້ອແຜ່ນເຫດກແຄງ ເຄົາຂອງເກຍວົກ
ຂ້າຍ

ກວ່າ (d) ຂອງນາ ແດກນຸ້າກວານຕໍ່ຈາກນີ້ໃກ້ນັກດົກໄກແຕ່ນອງໄປຢ່ວ່າ
ວ່າ

ວຸນກູ້ຂັນກວົນເຕັມໄປ (27a) ກ່າຍດ້ານກອາຈາມເຫຼືອກພວ່ານວ່າຍື່ງໆ ນັກຈົນ
ດຕາຢີໄປເຊົ່າເກົກຂົນມາເຫັນຢູ່ກອງ (b) ເວກນາໂອກເດົາ ຄຣົນຈຸດັກນາງກແລ້ວຈັກ
ເກີດປັນດຸນກອງເຮືອນເປັນຫຼັກເຫຼືອນກົດ (c) ດ້າວັດປັນນຸ່ມຈະເປັນໝອນປົດໜີ້
ແກ້ໃນກວຽກຈົດຄານນັບອົກຫຼັ້ນວົກເປັນກົນເກຍ (d) ດ້ວມນາໄມ່ເຄົກເນີດເກີດ
ວິນທອງຮາຫທ່າງໆ ແລ້ວຢັນຕວາຍຂັ້ງດ້ານມາຫຼາງ ສົ່ງໄຕ (28a) ນັກພູມານ
ອັນຫາກວານຕໍ່ຈາກນີ້ໃກ້ນ ທ່ານແຜູ້ເປັນຫຼັກຂໍ້າມູນເນັດດ້ານພົກຄໍາມາຕົ້ງ
(b) ຄາມຈົງໃຈ ແລ້ວເກີນໄນກົມໃນກົມໄກ້າ ດ້ວນປົນນຸ່ມຈະບົດຸກໄປກ້ວຍຢູ່ໄອນ
ພຽງຄົນເສີມ (c) ສູ່ວັນປະເທົ່າ ສູ່ນີ້ເກີດປັນໜັກປ່າສູນກອປ່າກວ່ານປ່າຫ້າມູນ
ດ້ານປັນເທິກ ຈຳນີ້ພຽງແຕ່ຄົວງ (d) ດັນໄພບູຮັດ ເລັດອັນທີກົນອັນນີ້
ກວານຕໍ່ຈົນນີ້ໄປໃນຂະນາຄົມທີ່ກ່ຽວພະວະໄກຮົມພື້ນກ່ຽວຂ່າຍ (29a) ແນກໍຈະ
ບົກເອກະທົກຄະໃນພຽງທຸກທີ່ຈຳກັນສົມເກົດ ພະກົມກ່ຽວຂ່າຍເມັດໄກຮົມເຫັນແນ່ນ

ครั้ง (b) ในภายภาคหน้า แต่จะมีอยู่หนาเข้าไปว่าจะเป็นคดีมหាដรนถูกฟานน
และ ฯลฯ (c) ๑ ยังไม่เห็นพิกายชาติภาระถูกดำเนินคดีคดีพญาณน์ไทย
จะบุคคลน่วงคงที่จะพึง(d) ก็ให้พ. มีกิจที่จะพึงอย่างไรที่พ้องกับ
พญาณและก่อนครั้ง ให้เนื้อกวน(30a) ประการให้จึงให้เดงคุก้าสักกิ
พญาณและให้พิกายชาติบัญชากันที่ในขารณ(๖) พิศราณชาติไทย
ยังให้บุณน้อยอันมีภายในกฎหมายของตัวรัฐบาลแห่งสยามมาภาพให้ (e) แล้ว
ให้บัญชาก่อนเดลวัจจให้คงใจปองพ้องกับหมายเหตุของหนัง อย่างให้ดูอ่านมาก
(d) ใจอันเป็นบาน แต่พิกายชาติภาระถูกดำเนินคดีคดีพญาณเดือนหอยห่า
ให้เด่นจะ(31a) ปากเยา ใจจะส่วนในไทยให้พิกายชาติบัญชากันทั่วบูรพาจักร
เมื่อจะว่าก่อตั้งพิกายชาติ (b) เมื่อความคิดทั่วปวงนั้นให้เดงคุกในคำพญาณ
เดือนกวนให้เห็นแน่ในใจคนเดียว (c) ก่อน ถ้าเดพิกายชาติภาระถูกดำเนิน
โดยกิ่งเดือนดูเห็นกันนัมกวนและการเดลวัจจ (d) กวารให้ดูพิกายชาติภาร
ณน่าไปปังให้เจริญอย่างดูอ่านกวนนัมกันก็อยู่ในนามจะให้ (32a) บัวร่าใช้
แก่ผู้มีบัญชากันเป็นเที่ยงแท้ พุพิกายชาติภาระถูกจะรุ่นในเดือน
พญาณ(๖) ก่อน ประการนั้น ก็ยอมจะเป็นที่สรรเรสเรียกแก่บุกคดีทั่วบูรพาจักร
พญาณ ประการ(c) นั้น คือราษฎรุ่นประการ « พระมหาณฑลบูรพา
จักร » แหกยศกุลประการ « (d) ดุกนัมกุลประการ » หินะกุลประการ «
อันว่าพินาพิกายชาติภาระถูกแห่งพญาณ (33a) ท่านก่อตั้งไว้กวน อย่างใน
เดือนพญาณกอนเปรี้ยวอย่าง ๒ ประการ คือบุกคดี(๖) กอบปรัชัยเดือน
สุด้านอันบริบูรณ์ « คือว่าบุกคดีอันบริบูรณ์ทั้งดูกหนาน(c) มาก »
คือว่าบุกคดีกอบปรัชัยน้ำใจเป็นตัวปัจจุบัน « คือว่าบุกคดีน้ำใจกอบปร

(d) ก้าวที่สุด = ก้าวว่าบุกทดสอบป่าตัวยังครัวกุฎเป็นเกรชรูปันประเสริฐ =
คือว่าบุกทดสอบเป็น(34a)ก้าวกราบบุชาแก่กันหั้งปวงฯ ขันว่าบุกทดสอบป่าตัว
จะทดสอบประการคุณ จังควร (b) ให้กระทำการตามเจ้าผู้นั้นเป็นพญาน
© ก้าวอย่างภูมิทั้งปวงฯ มองรอดก็ ข้าง(c) พญาณจะพ่วงเจ้าเป็น
พญาณหนึ่งให้ ก้าว(d) กันหนึ่งให้... (37a) กัน = จารพากน้อยยาให้พ่วงเจ้า
เป็นพญาณ ถ้า ใจที่ ยอมให้สิ่งพ่วงเจ้าเป็นพญาณให้ ข้า (b) ๕ ขัน

ที่ที่

ว่าสักชั้นพญาณนั้นตามเข้าพอก็ขอว่า อุตร พญาณ ขันว่าพิพพญาณ
อุตร

นั้น ก็(C) พะกิษุกรงธรรมพรามณ์ราษฎรขันอยู่แล้วเดพระศกรรน
เด่นกับราชราชนัม(d) กิษณันอยู่แล้วธรรม แสดงน้ำสูบบันดาลตักต
ค่าวรรษราช ๔ อุตรพญาณนั้น ค่อนาย (38a) หัวพันปากกุศลท่านรองฯ
เด่นยืนกับการพ่อค้าแม่ค้าคนทำไร่ในนาพ่วงเจ้าเป็นมูดความ (b) ๖ อุตร
พญาณนั้น ก้าวว่าพันยังพองพันธุญาติคากนเรืองเดนิกตหาย เพื่อกินอยู่
(c) สมเดือนผู้ชายเป็นวนพักดูคนหมายเรื่องหุนวอกกานตอขันอยู่รثار
หัวใจ(d) หนึ่งให้

16 divisions, numérotées 4-19, dont 3 *mātrā*: 4, 7, 14.

(56d) กันนั้น ก้าวพุกไฟให้กุศลพุก ก้าวหนึ่งพุกไฟเจ้าเป็น
จะบนกุศล ฯ

(58a) ๖๐ ມາตรากົນ ຜູ້ນອຽດຄົດອາງພູມານສ້ານປະກາຮາກົນ
ຂາງພຣະເຈົ້າພຣະເຈົ້າ (Bradley¹⁰, I, p. 418, l. 9)

47 divisions, numérotées 21-67, dont 9 *mātrā*: 29,
30, 36, 55, 56, 61, 63, 64, 65.

2

Titres: plat: ๘ ພຣະສຸກ [.....];
tranches: ປັບປຸງ. 1 vol., 111 pp. *Dépôt:* Justice. *Cote:*
(de la Vaj.) ๙๖. *Provenance:* Vaj. qui l'avait acheté
le 6 Février 2451 (1909). *Date d'entrée:* 2472 E. B.
(1929 A. D.).

(L15x)

Ligne différentielle: (3b)...ງາມເຊີບຄົກຕໍ່ນຫວາງ

1(a) ๘ ດັນ	ກໍາຊຸດກິກຮາກ ແລະ ບັນດູລືພທກ ຂ້າພວະພຸກ
	ຊັ້ນເຈົ້າຮະປະເຕີງ
ເຫັນ(b) ນາຍຮາຊເຈົ້າຮັບ	ຂ້າພວະພຸກເຈົ້າ ນາຍທີຍກະຮາຊ ທານ ດັກ
	ນາຍໄຕອາດັກໝາ

ອະເຄີຍ: ၃၃၆၅

Contenu: (1)ນາມແພນກ: 3-15; (2)ດົກມະນພຍາພ: 16-111.

(64d) ທ່ວນອອງຫຼັກມະຮອນເທື່ອງ ດ້ວຍ	ໄຫວ ດ້າເດຍ	ຈ້າກໜັງເສີ້ນຫຼັກມະນພຍາ ນໍາມາ
-----------------------------------	---	---

ໄດ້ເຫັນກົດ

பொன்: p. 65.

(66a) மேஜியின் தீவாண தோய்மகுதி தீவு கேள்வியின்நூலையின்முன்வே
மீம் தீவாட்டக்ஷங்கி (Bradley¹⁰, I, p. 419, l. 17)

XVI ດົກທະນາມກູງ

Titres: plat: complètement effacé; *tranches:* ນິກໂລ. 1 vol., 114 pp. *Dépôt:* Vaj. *Cote:* ວະ. *Provenance:* ພັດທະນາ.

Date d'entrée: 31 mai 2467.

(L16)

Je renvoie pour cette loi à l'édition diplomatique complète publiée dans ce Journal (XXII, pp. 117 et suiv.). Les planches qui accompagnent l'introduction du présent inventaire ont été prises toutes trois sur ce manuscrit.

Il ne faut pas tenir compte de l'erratum inséré dans certains exemplaires. Il suffit de reporter le chiffre marginal 93 à la ligne 5 de la page 146.

XVII ព្រៃតាការ

1

*Titres: plat: [មុខ] ដំណោ [ម] នៃ [គរ] ទាតការ ॥ ១០០
 tranches: ទាតការ, 1 vol., 177 pp. Dépôt: Vaj. Cote: ៧៧.
 Provenance: achat. Date d'entrée: 6 février 2451.*

(L17)

Ligne différentielle: (3b) ... ទាតការ

1(a) នៅ ចំណាំ ការបុណ្យកំរាម ២០២៨ បង្ហាញពេកខ្លាប់របៀប នាយកប្រជុំប្រជុំ នាយកប្រជុំប្រជុំ	(b) ទាតការបុណ្យកំរាម នាយកប្រជុំ នាយកប្រជុំ		

នាយកប្រជុំ

Contenu: (1) បានពេល: ៣-១៥b; (2) ទាតការ: ១៥c-១៧.

(15c) នៅថ្ងៃនៅថ្ងៃបែនក្រោតការ តិចបានព័ត៌មាន ទាតការ ॥ (d) chandādosābhayāmohā yodhammam-ativattati nihī(16a)yatitassayaso kālapakkhevacandimā-chandādosā bhayā(b)mohā yodhammamnātivattati abhi-vadhatitassayaso (e) sukkapakkhevacandimāti ឬដូច្នេះ ការណាយ yopuggalo : (d) នៅថ្ងៃនៅថ្ងៃ តិចបានក្រោតការ ativattati ទៅថ្ងៃខែៗ dhammam : (17a) ទៅថ្ងៃនៅថ្ងៃ chandādosābhayāmohā

พิธีกรรมคือ ประการคือรักษาสิ่งให้รกร้าง (b) กดว่าแต่ห้องเดียวพิจารณา
ความผิดชอบพิจารณาแล้วเข้าก็อย่าง(c)ฝ่าย ใจ ยังว่า
เจริญดีย์และไม่เกิดร้ายด้วยเหตุผลใดๆ ก็ตาม(d)สูญไป ประ
คุณพิจารณาในวันกำหนดนัด จะถึงชั่งเดียวกันเป็นอันมาก yopuggalo
(18a) ยังว่าบุพเพสูญให้ผู้เป็นกรรมสถาน nativattati ยังไงให้อ้างเสีย
dhammam ชั่งยุติธรรม (b) กดว่าจะคือ ประการคือกดว่าแต่ห้องประ
กอบด้วยคือด้วยพิจารณาซึ่งคือ : (c) แห่งราชธงรักษาปวงถูกต้องตามประ
ธรรมสำคัญก่อตัวไว้แล้ว ยังว่าเจริญดีย์และไม่เกิดร้าย(d) กดว่าสัตมิงค์
แห่งกระบวนการผู้คนก็จะดำเนินขึ้นทุกวัน คุณพิจารณา
(19a) ยังว่าเจริญด้วยคุณพิจารณาซึ่งชั่งน้ำถึงจะดี อย่าให้พิจารณา
บังคับบันชาซึ่งคือ (b) ให้รักษาอย่างดี ให้มีเมตตาแก่คุณพิจารณาทั้งชั่ง
กดว่าเจริญดีเสมอ : (c) ให้เอกสารนั้นเป็นกิจกรรมด้วยหนังศนัດ្ឋากระดาษ
ผู้ให้ก่อตั้งแก่คุณพิจารณา(d) ผู้ที่ กินดื่นช้างหนึ้นให้บังคับบันชาโดยประ
ธรรมสำคัญ ยังว่ากระบวนการนี้ (20a) นั้นควรกระทำก่อตัวเรียบทด้วย ก
จะไม่ให้มีอยู่ในหมายภูมิ ทันทุกเวทนา(c) อยู่ชั่วการ เป็นประท
ม์เหตุบ่มือให้ยุ่งเหยิงไม่ชอบมีเมตตาให้ดูกรุ่งเรือง คือค่า(c) รู้เรื่อง
มองเห็นแห่งภูมิ ไปภาคเป็นภักษษาหาร กรณัพนัจจากอย่างภูมิแล้ว น้ำมันเกิด
(d) เป็นมนุษ ประการจะเสื่อมนั้นจะคามสั่นลง นิยองค์ใหญ่นะวิจดุลพิจารณา
น้ำมัน (21a) เหมือนเป็นต้น นับด้วยชาติเป็นอันมาก ยังว่าเจริญ
ด้วยคือ(c) ประการ : (b) จ้าหรือบังกระดาษพิจารณาความไม่ดีซึ่งเรื่อง

กัญชลกเท่านั้น ณ กันจกธ์แห่ง (c) เหตุทั่งกระชาการ และประการ ให้พราบภาพในพราธรรมถ้ากรุงฯ ฯ : (d) *timūlato tīthānato tiat-thatotinālasyato tidalhato* (22a) *issaro tidhammatotim-aggato eatuyisatihetuyo manusārena* (b) *kittitā* ๔ *hetuyo* คือว่าเหตุทั่งกระชาการทั่งหลาย *eatuyisati* ยังคง (c) กระชาการ *manusārena* ชนม์ในเชื้อราชาจาร *kittita* ตามที่ไว้ *iti* ดังนั้น *timūlato* (d) คือ มุตตคุณด้านประการ *tīthānato* คือด้านภคดีด้านประการ *tiatthato* คือ เชื้อรา (23a) ความมีด้านประการ *tinālasyato* คือมีเกียรติศรีรวมใน ความมีด้านประการ (b) *tidalhato* คือให้มันในความมีด้านประการ *tiissaro* คือเป็นเชื้อรากพ (c) ในความมีด้านประการ *tidhammatoto* คือก่อตัวความโดยธรรมมีด้านประการ : (d) *timaggato* คืออย่างหนึ่ง ที่กันด้านประการ เป็นอยู่คิกิมานติกา ตามเหตุ และ (24a) แห่งกระชา การถั่น ณ แทนจะดูบทางชั้น มากคุณอยู่คิกิมานติกาในบ้ำพ (b) กระธรรมถ้าครุณ *timūlato* มุตตคุณประการนั้น *attamūlo* คือ กذا (c) ร่องพ่องเด็ก้าให้การเป็นมุตตคุณ *atagābo* คือผู้รับคำร้องพ่องเด ในการ (d) เป็นมุตตคุณ *sāmimūlo* คือ ใจ | น ให้กับเป็นมุตตคุณ *tīthānato* งานะ (25a) คุณด้านประการนั้น *dvepatisavā* คือ ใจ | รับกันในส่วนเป็นภานะคุณ (b) *dveattāvisodhana* คือ ใจ | รับกันที่พึงเป็นภานะคุณ (c) *dvesakkhūpadesā* (e) ใจ | รับกันที่พึงเป็นภานะคุณ (d) *tiatthato* เชื้อราความ ใจ | รับกันและอาจพญาณเป็นภานะคุณ

(d) ร่างบประมาณ saṅgabakāro ก็อย่างความที่ควรจะเป็นควรจะให้
เด็กและเยาวชน(26a)เที่ยงให้เด็ก » saddheyyavacasa ก็อย่างต่อๆ อย
ค่าให้กับความควรจะเป็น » niggaho (b) ก็อย่างต่อๆ อยค่าควรจะรู้
ร่วมให้เด็ก » tinālassato นี้คือเกียวก็ควรในความนี้ (c) ร่างบประมาณ
นั้น viruddhacodanam ก็อยู่พิภากษามิภคตัวเรื่องไว้ให้กับเด็ก »
(d) sattāhabbhantarapucchanam ก็อย่างความในพายใน ๔ วัน »
anālasyagadatam (27a) ก็อย่างเด็กเร่งพิจารณาจ่ายต่อๆ ให้
เด็กด้วยความพึงพอใจก่อน » tidañhato (b) ให้มันในความนี้ด้านบประมาณ
akkharadañho ก็อยู่ในจิตใจเด็กตัวนั้น » (c) bākkhyā-
dharo ก็อยู่ในสิ่งที่ให้มันในด้วยค่าตัวนั้น » bandhidalho (d) ก็อยู่กับด้วย
ค่าตัวนั้นเด็กมาไว้ให้มัน » tiissaro เป็นอีกศรภพในความนี้ (28a) ร่าง
บประมาณ annuyutjakissaro ก็อย่างเด็กการคงดูให้เป็นอีกศรภพ »

(b) * codaeudigakissaro ก็อยู่เด็ก { ใจ ก็
ค่าเดย } เป็นอีกศรภพในค์ »

tesam vā (c) dissaro ก็อยู่ให้พังเด็กด้วยค่าตัวนั้น { ใจ
ค่าเดย } เป็น
อีกศรภพในค์ » (d) tidhammato ก่อต่อความโดยธรรมนี้ด้านบประมาณ
saccadhammam ก็อยู่ในจดหมายค์ (29a) โดยด้วยความพึงพอใจต่อๆ »
ujudhammam ก็อยู่ในจดหมายค์โดยด้วยความพึงพอใจต่อๆ » (b) ต่อๆ » sam-
madhāridhammam ก็อยู่ในจดหมายค์โดยด้วยความพึงพอใจต่อๆ »
(c) timaggato อีกนัยหนึ่ง ก็ต่อเมืองบประมาณ mahāmaggagama-
nam : (d) ก็อยู่ในนั้นความทางไปญี่ปุ่น ก็อยู่ในจดหมายค์โดยด้วยความพึงพอใจต่อๆ »
kumagga (30a) vivajjanam ก็อยู่ในจดหมายค์ ก็อยู่ใน
จดหมายค์โดยด้วยให้เห็นแก่ได้กันนี้ » sāta (b) madhigatadhimmam ก็อยู่

พิจารณาคุณทางใหญ่ ก็อสิกามาตามก้าวพระธรรมสำคัญไว้ (c) ข้างไป *

◎ อันว่าเหตุแห่งกระดาษการ ๒๔ กัญชก ไกบหังศักดิ์ (d) มาติการคั่งพระรูป
มาโน ๙๘— (31a) ◎ อันว่าถูกชนะกระดาษการหกที่เพลิงไฟพระธรรม
สำคัญทางเหตุกัญชกภากษาจารุคง (b) ◎ pakkhaatthampattoceko
raṭṭhakosamamāniko anuthapikoraññāto (c) anuññāto
chadhāmato ◎ pakkhaatthampattoceko ประการหนึ่งกระ (d) ถ้า
การเป็นผู้ฝ่ายคุกคามช่างหนึ้น raṭṭhako ประการหนึ่งกระดาษการเป็นนาย
(32a) ร้อยนายและเมืองนาอก samamāniko ประการหนึ่งกระดาษการมี
ใจ (b) เสื่อมหัวเสื่องช่างกัมมีไกด้าอเมญ anuthapiko ประการหนึ่งกระดา
ษการตั้ง (c) ใช้ร่องกระดาษการผู้ใหญ่ raññāto ประการหนึ่งกระดาษการอัน
พระมหากรรชัตตรา (d) ใช้ร่องกระดาษการ anuññāto ประการหนึ่งกระดาษการอันคุ
ความอยู่ให้บังคับเชิง อันว่า (33a) กระดาษการมีถักชนะ ประการรูปคง
นักปรารถนาพิงรู้ อันว่ากระดาษการพระมหา (b) กระชัตตราคงดังนั้น ถ้า
บังคับคิดคำใช้ควรให้กระดาษการใช้ร่องเท่านั้น (c) ผิดนั้น อันว่าถ้า
กระดาษการบังคับชัยชนะแล้ว แต่คุกความกดดันให้ยกกระดาษการ (d) ใช้ให้เหม
เป็นร่องเท่าทั้งยื่นกระดาษการบังคับนั้น เหตุให้คงด้าวคงเหตุ
(34a) บุกคอบุนเดมิกระดาษการอันบังคับเป็นธรรม แต่เดมิคพระราษ
บันหยด (b) อันว่ากระดาษการคุกความหันเสื่องช่างขยอนให้บังคับนั้น ถ้าเดม
หันบันชราฝึกใช้หา (c) ให้ยกมีให้เหตุคุกความหันเสื่องช่างให้บังคับเชิง อันว่า
กระดาษการห้ามประการ ที่จะกระ (d) ถ้าการเป็นผู้ฝ่ายคุกความช่างหนึ่งคือ
คือกระดาษการเป็นนายร้อยนายและรูปคง (35a) ที่จะกระดาษการบังคับด้วยคือ

ขั้นเดือนห้าสิบห้าก็ตี ก็อกราดาการยันกระดาษการผู้(๖)ให้ญี่ คงให้เป็น
ร่องยาตามงานนักตี แดกอกราดาการยันพระมหากษัตริย์ตัวต่อ(๗)นนกตี บด
กระดาษการทั้งห้าประภารณ์ ถ้าบังคับคดหนนเด็ดแต่คุกความมีเต็ม(๘)ใจดด
ดูชราอย่างลักษณะมาให้บังคับเด็กให้ ขันว่ากระดาษการเดดคุกความน้อยลง
(๓๖a)กันให้บังคับนน ถ้ายังคับคดหนนคุกความมีเต็มใจ ใจจะซุ่มเรอา
แม่กามนน(๙)มาให้บังคับให้เหมเด่นให้เดย เหตุเนื่องความนักนหัวเสียง
กอบปรีด้วอยดูจ้าหยอด(๑๐)ให้บังคับนน ๔ ขันว่าให้กระดาษการบังคับนนรา
คดหัวปวงให้บังคับนน บังคับ(๑๑)การคดเมริญ คือพิธีก คือจะเปริน *

ให้ รา(๑๒)	<p>รัฐนศวย ถ้าเดดคาม = (๓๗a) ประการนนบังคับนนรรถให้ แม่นบังคับเดดคุก ภกตแม่นว่าเด็กให้คุกเดียวกะ— (๑๓) ๔ กด้า ถักยณกระดาษการยันนในพระธรรมเจ้าคร โถบสิงเรเปเด็วท์เท่าน ๑๔— (๑๔) ๔ งานจะสืบแหงชั่งต้าวคดคัณนในพระธรรมเจ้าคร ไถพระราษฎรบัญญัต จัดเป็นบท(๑๕)นาคราอันมีนา โดยถ้าบังคบุราณราษฎรกระชัตต์บันทุกจันน ๑๕— (๓๘a) ๔ ศุกันศุก ๔ ศุก กວอกกันกอตต่อเก็บนเดดเรมก้าหนัง ๑๕ เคํ บรม (๑๖) บพิตรพระพุทธเจ้าอยู่หัวเด็ก ใบบุษบกมาดามหาบราสต้าหุต หทตเด็กนหุต (๑๗) หม่น ไชคบังคุมทุตพระกระรูณฯ ทั้ยดูกุนหัวหดาย พากษาคดวานไถพระธรรม(๑๘)เจ้าครพระราษฎรุษีก บันกันก่อหัวให้ ไถยุติธรรมเด็กนหุตราชยศเตียนนพง(๓๙a)ผู้พากษาหัวรน ๔ ควรเป็น หงสุกๆจะบหัวเรชการพระเจ้าอยู่หัว นพระราษ(๑๙) โคงการว่าด้วยนับ ไม่นเมื่อนหัวให้ไว้แก่กุนหุนเจ้าราชชนนิทุยและขุนการภูต้า (๒๐) เส้นี่รากกอร</p>
---------------	--

กรา 4 ให้พิภากษานั่งคืนบนช้างไถยพระราชาถูรุษ์ก้า อันดังที่ (d)
หมายเหตุไทยควรจะครุ่นความทุกตรรกะรวมมี 50 ก้านอย่างให้ช่างที่ ๓
ความ(40a)ยังไกพัน $\frac{1}{5}$ } เท่านั้นให้ครุ่นความ น้วยกันทุกจังหวะ ผังจังหวะ
บันช่องหักใช้ (b) หนึ่งให้ครุ่นให้ช่างกฤษณะไว้ให้ช่างใช้ให้ช่างค่า
ไว้ให้อาชญาทาน ชนนี้นาย (c) พวงท่วงจะให้ช่างดูถูกความผิดไปขาด
น้ำให้ช่างเป็นผู้นั่งคนเข้ามาที่หักวันอย่างชาต : (d) ยังคงต่อ ความนั้นหักหัก
จะพิภากษานั่งคืนช้างไถย ให้ชุนการตุ่มนั่นจักรศก(41a)ให้ช่วย
ว่า ก้าพิภากษานให้ในเอกสารแบบนี้ก็เพียงพอที่เดียวทั่วโลกจะทำได้จะ
50 divisions, numérotées 1–50, dont 48 *mātrā* et 2 ยัง.

(90d) ตัวนั่นมา ยอมนั่นแบบไร้กระเสือกการบดผักมันไม่ดึงเรื่อง $\frac{1}{5}$ จัน
 $\frac{1}{5}$)

ผังตาม

กับ p. 91.

(92a) จะกล่าวเอาให้ช่างหักให้ก้านนั้นให้เดียว ถ้าแต่เก่าท่านมา
ไว้ท่านค่ายทรัพย (Bradley¹⁰, I, p. 467, 1, 10)

10 divisions, numérotées 51–60, dont 9 *mātrā* et un
ยัง(57).

(106b) ◎ สรุปมัตติ “และก็อาจคนักสักกว่าการดูบัญชีก็ต้องถัดกันท
ไว้จะพูดนาท (c) ยังเดียบพัฒนาระบบที่เดียวอยู่ที่น้ำ เสียใจในพระบรมเจ

มองคุณพิมานด่านบูรร (d) พานิชเพชรหนาป่าวสาก นัพวรรณ โ้างการ
กรีที่พระสากประทีฆะ (107a) ให้คู่พระราชาถูกต้องว่า ฉะ

58 matrā, numérotés 61–118.

2

Titres plat: พระสุนทร พระโองการสักษาภารกิจ ๑๙๖—
tranches; กระดาษ 1 vol., 177 pp. *Dépôt:* Justice. *Côte:*
néant. *Provenance:* inconnue *Date d'entrée:* inconnue.

(L17x)

Ligne différentielle: (3b)...จารพระศรีราชฯ

(10) @ ๑๔๕+๑๘๘ ก้าวสักการ ๑๗๗ บันดูส์พศก ชาพระพุทธเจ้า
หนึ่น พมดอยகธร

นายชื่านานาญอักษรลับ (b) ชาพระพุทธเจ้า นายเทียรคราช } [ท่าน]
นายปานขาดกัน }

๔๓๒ ๕๗๖๗ ๗๗๔—

Contenu: (1) บานแพนก: 3–15 b; (2) กระดาษ: 15c–177.

(94d) กฎหมาย กฎหมาย } ตาม } ตาม } ห้าม } ห้าม }
กฎหมาย } ห้าม }

พระราชาช่วยห้าม

ก้อน: p. 95.

(96a) กฎหมาย } ห้าม } ห้าม } แต่ให้นายความผิดหา
กฎหมาย } ห้าม }

กฎหมาย } ห้าม } (Bradley¹⁰, I, p. 468, l. 6)

(à suivre)

NOTES & QUERIES

SIAMESE: i-u = -əj.

It is a well known fact that in Siamese the combination i-u gives the sound -əj and not -ej. In other words, what is now pronounced *lej* in modern Siamese is still written *lej*. In every other combination, e has a sign of its own, different to that used for i.

To account for this anomaly one must surmise that *lej* is derived from an older form *lej*, which was still pronounced *lej* at the time when the Siamese language first came to be written.

The process of change from -ej in -əj is in no way unusual. It is merely a differentiation of elements in the same diphthong, which is a familiar process in phonetics. But there is one point to which apparently attention has not yet been drawn, and although not very startling yet deserves to be put on record.

Siamese admits only of differentiated diphthongs: it has neither -ej nor -ou, only -əj, -əi etc., on the one hand, and -əu, -əy, etc., on the other⁽¹⁾. When Siamese diphthongs, of the ej and ou types have their origin in prehistoric diphthongs of the -ei or -au type, the process which evolved differentiated diphthongs was completed, in the majority of instances, before Siamese was reduced to writing. In one unquestionable instance (i-u), however, the actual transition from one type to the other took place some time after the beginning of the historical period.

J. BURNAY.

(1) I must point out, in this connection, that the order, possibly traditional, in which Phya Si Sünthon Vohán (Nòi) arranges the constituents of ធម្មុនុ in his សិរីសាស្ត្រកម្ពុជា (1st ed. p. 135) shows very clearly the facts mentioned in the text.

The theory of phonetic differentiation was laid down by M. A. Meillet, in the *Mémoires de la Société de Linguistique*, vol. XII. (1903), p. 16. See, especially, p. 27 sqq., with the French example: *rei* > *roi*.

BOOK REVIEWS.

JOURNAL DU VOYAGE DE SIAM FAIT EN 1685 ET 1686 PAR MONSIEUR L'ABBÉ DE CHOISY, précédé d'une étude par Monsieur GARCON - 1 volume, 0,21 x 0,16, pp. XLIV + 296 + 4 n. chif. Paris. Editions Duehartre et Van Buggenhondt, 15 rue Ernest Cresson, 1930 - 38 francs.

On voudrait n'avoir aucun mal à dire d'un livre agréablement présenté, aux illustrations bien choisies, qui remet à la portée du public simplement curieux et lettré une relation très lue autrefois et qui méritait de l'être. Le charme un peu agaçant du voyageur infatigablement spirituel qu'était l'Abbé de Choisy peut encore agir.

Il est regrettable pourtant que l'introduction, parfois déclamatoire, que Monsieur Maurice Garçon a mise en tête du volume, pèche si souvent contre l'exactitude. On peut lui reprocher aussi d'en dire trop ou trop peu. Trop, puisqu'elle comprend une description - cavalière - du Siam et une esquisse historique du royaume d'Ayuthia depuis ses origines ; trop peu, puisque l'essentiel, le personnage de Choisy et les ambassades, est traité sommairement quoique verbeusement.

Voici quelques remarques.

Le pont du chemin de fer, le seul, pour quelque temps encore, à franchir le Ménam, se trouve à plusieurs kilomètres en amont de Bangkok et n'est visible d'aucun point du fleuve situé en aval de Bangkok. Une phrase de M. G. p. II, laisse entendre le contraire.

P. XI, M. G. écrit que le "Prince U-Thong, suzerain d'une féodalité brillante, fonda en 1349 la ville d'Ayuthia, qui devait pendant plus de quatre siècles demeurer la capitale inexpugnable d'un royaume puissant."

On s'accorde à penser aujourd'hui qu' Ayuthia, capitale, a été fondée en 1350 par un Prince d'U-Thong. Il n'y a pas d'apparence que la société siamoise d'alors fut d'un type féodal, au moins si l'on donne à ce mot un sens un peu rigoureux, et M. G. semble oublier qu'Ayuthia a été occupée par les Birmanes en 1569, sinon déjà une première fois en 1564, où la prise de la ville ne fut prévenue que par la conclusion de la paix.

Sur les ambassades de Louis XIV, on a le très conscientieux travail de Lanier, dont la lecture aurait épargné à M. G. quelques

erreurs. Si l'on s'en tenait par exemple à une phrase de la p. XV de l'introduction de M. G., on serait tenté de croire que l'ambassade siamoise de 1680 s'est embarquée au Siam sur le *Soleil d'Orient*. Or Lanier dit, correctement, que c'est le *Vautour* qui conduisit les ambassadeurs à Bantam, où le *Soleil d'Orient*, venu de Surate, les prit à son bord.

M. G. assure encore que Mgr. Pallu et Mgr. de La Motte Lambert "annonçaient (à Siam) un Dieu nouveau, redoutable et jaloux, au nom duquel, pendant quarante ans, on allait mettre à feu et à sang le royaume heureux et paisible établi sur les bords de la Ménam, aux eaux riches et lourdes de fertilité." Or, en premier lieu, M. G. cite quelques lignes plus loin un morceau de Mgr. de La Motte Lambert où il est dit que lors de son arrivée il y avait près de deux mille catholiques à Siam. Le Dieu qu'il prêchait n'était donc pas si nouveau venu "sur les bords de la Ménam, aux eaux etc. . . ." M. G. dit aussi que l'on allait pendant quarante ans (après l'arrivée de Mgr. de La Motte Lambert) mettre le Siam à feu et à sang au nom du "Dieu nouveau." Quarante ans font beaucoup. Mgr. de La Motte Lambert étant arrivé à Siam en 1662, nous sommes invités à croire que le Siam, jusque là si paisible (!) ne fut plus qu'un charnier jusqu'en 1702. A part la répression siamoise, qui paraît avoir été bénigne, et la révolution de palais de 1688, qui n'était pas sans précédent dans l'histoire du Siam, les actions les plus sanglantes qui signalèrent le conflit des Siamois avec les chrétiens catholiques, sont celles qui mirent aux prises les troupes du nouveau roi et les troupes françaises, déjà cruellement éprouvées par les maladies.

Comme, en mettant les choses au pire, il n'a pas du périr dans les divers engagements plus de quelques centaines d'hommes, on est bien obligé de s'avouer que M. G. s'est laissé entraîner par son éloquence. D'ailleurs, après le départ de Desfarges, bien avant 1702, la France avait renoncé à sa politique siamoise.

On pourrait multiplier les remarques de ce genre. Le plus grave dans l'introduction de M. G. c'est la manière dont il traite Phanlon. Les règles morales au nom desquelles il condamne le Grec sont des plus respectables. Mais on aurait voulu des explications là où M. G. se contente de vitupérer. Monsieur Constance a long-

temps vécu dans l'imagination de beaucoup de Français et d'Européens. Le roman d'aventures que forme sa vie a amusé des générations. Malheureusement on ne sait presque rien du M. Constance historique. Sa mémoire a été abondamment desservie par ses panégyristes jésuites, qui prétendaient voir en lui un bon serviteur de Dieu, mort au moment où sa politique allait établir la foi dans une nation païenne. D'autres l'ont beaucoup attaqué avant d'avoir compris ses difficultés. Forbin, ni aucun des ambassadeurs français ne pouvaient le supporter. Lanier lui-même, qui a beaucoup utilisé le mémoire mesuré de Céberet, paraît n'avoir pas toujours vu combien la situation du malheureux était impossible. Quant aux documents siamois, ils sont fort maigres. Pourtant, le Grec méritait d'être mieux connu. Il avait l'esprit politique, il semble avoir été un administrateur capable. On ne nie pas qu'il fût dévoué à son maître et Forbin, qui était brave, reconnaît que Phaulcon l'était aussi. Mais quantité de détails restent obscurs ou ignorés et nous ne parvenons pas à suivre la pensée de M. Constance au temps des ambassades, malgré les renseignements qui ont été sauvés du côté français. Or, sur tout cela, M. G. ne nous apprend rien.

J. B.

THE GOSPEL OF ST. MARC IN MUSSÖ.

To its numerous translations of the Bible, or parts of it, the American Bible Society added, a few years ago, that of the Gospel of St. Mark, which has been translated from its version in Northern Lao or Thai Yuan into the language of the Mussö. The translation under review was made by one of the native pastors belonging to the American Presbyterian Mission in Nakon Lampang, the Rev. Duang Dee by name. The characters used for this translation are the Northern Tai or *tua than*.

The Mussö, to spell their name more phonetically, are a very interesting and picturesque people. They form a branch of the Tibeto-Burmese family and are comparatively new comers to Siam. The first Europeans to meet them in this country were the late Dr. McGilvary, so befittingly called "the Apostle to the Lao", and Mr. McCarthy who both, more than forty years ago, visited some of their villages perched high up on the flanks of the lofty mountain, called Doi Pha Hun, which, situated to the north-west of Mu'ang Fang, lies in the utmost north-western corner of the circle of Payah. Both Dr. McGilvary⁽¹⁾ and Mr. McCarthy⁽²⁾ have described the Mussö in the respective books written by them, while Sir George Scott⁽³⁾ and Mr. W. A. Graham⁽⁴⁾ have treated them more fully in their books on Burma and Siam respectively.

The Mussö or, as they mostly call themselves, Lahn, live on the lofty mountain ranges and plateaus bordered to the west by the Salwin and to the east by the Mekong river. Their actual northern boundary seems to lie at 24° northern latitude, while the most southern point reached by them during their migrations is found a little to the north of 20° northern latitude. However, from the historical evidence possessed by us it seems without doubt that the

(1) Dr. Daniel McGilvary, "A half century among the Siamese and the Lao", 1911.

(2) James McCarthy, "Surveying and exploring in Siam", 1902.

(3) Sir George Scott, "Burma", 1923.

(4) W. A. Graham, "Siam", 1924.

Photo by Mr. H. W. Moore.

Black Mussö, west of Chieng Rai, in the Shan States,
known as Lahu Na, i.e., black Lahu.

Mussö originally inhabited a country lying much farther to the north. Probably the eastern marches of the Tibetan borderland were their first homesteads, from which Chinese conquests and oppression drove them, as so many other liberty-loving peoples, southwards towards the confines of the Further Indian peninsula.

That the Mussö are an ancient race is proved by the Chinese chronicles, which mention that in 796 A. D. they were subdued by a King of Nan-Chao (a Thai King).

It seems also that the Mussö are identical with the Mosso who at present live between 29-33° northern latitude and 79-103° eastern longitude, in the country called by the Chinese "the territory of the 18 native chiefs", which adjoins the eastern slopes of the mighty Tibetan plateau. Here they formed an independent kingdom with Li-Kiang as capital and in 1548 and 1561 they beat back Tibetan invasions. In the beginning of the 18th century the Mussö invaded the Mekong and Yangtze valleys and, allying themselves with the Chinese, they again fought the Tibetans. However, as so many other aboriginal tribes of southern and south western China, they had to bow down to fate in the form of the relentless Chinese pressure, partly military, partly pacific, and the last independent Mosso sovereign, a queen, even called in the Chinese and handed over the power to them⁽⁵⁾. Meanwhile a great number of the Mosso or Mussö had migrated southwards to the territory mentioned in the beginning of this note, most of which lies inside what is called the Sibsong Pannä.

Sir George Scott says that here they seem to have had a sort of confederation of their own—the so-called 38 Fu or chiefs. This confederation at one time was overrun by the Burmese and placed under the rule of the governor of Mu'ang Laem. In the Chinese part of the Pannä, Lahu power maintained itself unshaken up till 1887, when they were attacked by the Chinese who brought Krupp artillery against them and thereby succeeded in breaking up their confederation. Since then there has been a steady immigration

(5) Father F. Gore "Notes sur les marches Tibétaines du Sseu Tchuman et du Yunnan"—Bulletin de l'Ecole Française d'Extrême-Orient, Volume XXIII (1923).

of Mussō into the British Shan States and partly also into Siamese territory.

To avoid confusion be it noted that the Mosso call themselves Na-chi, while the Mussō in the Chinese and British Shan States and Siamese territory call themselves Red, Black, and Great or Yellow Lahu; the Black and Red Lahu living in the southern part, while the Yellow or Great Lahu live in the northern part, near China. The names Mosso and Mussō are thus only Chinese nicknames. The Mussō or Lahu seem to be closely related to the Ngo-su or Lolas, the proud independent warrior people living in the Szechwan and Yünnan provinces; and that their respective languages are allied goes without doubt. There are different dialects of the Lahu living in British territory between which there is considerable difference. The Mussō in Siamese territory belong to the Black and Red Lahu.

Physically the Mussō are a well built people with remarkably straight-set eyes. Their northern brethren, the Mosso, are said to be tall and powerfully developed, men as well as women, thereby resembling their giant cousins, living in the rocky fastnesses of Szechwan, who must belong to one of the tallest races on the earth⁽⁶⁾. The Mussō of Siam are, however, not of any extraordinary height, being generally described as people of middle height. Perhaps they too have suffered under that law of nature which decrees that, when tall races migrate from a northern country with a temperate climate to a southern tropical one, they become smaller the farther south they wander.

The Mussō are known for the strong bond of solidarity which knits together their clans and tribes; during the eighties and nineties of last century the Siamese Mussō living on the hills to the north west of Mu'ang Fang were governed by a certain Phraya Kili, who wielded great power. Without going into details it may here be added that the Mussō are "rai" cultivators, where they annually destroy considerable tracts of forest, and that opium smoking is rather common among them. However, according to people, who know them

---

(6) Major Vicomte d'Ollone, *In Forbidden China*, 1908.

Photo by Mr. R. W. Moore.

Lahu woman, east of Chieng Rai, in the Chieng Tung State, where they are numerous; they are known as Lahu Shi, i.e., yellow Lahu.

well, they seem to possess many attractive traits of character, such as courage and honesty. If cured of their craving for opium they might therefore offer a good recruiting material for the border gendarmerie. The American Presbyterian Mission at Chieng Rai has recently started work among the Muasö of which some communities have now settled in the hills to the east of that town, and some 60-70 individuals have been converted from their animistic belief to Christianity. The American Baptist Missionaries in Chieng Tung claim over 17,000 baptized Lahu and have translated part of the new Testament into the Lahu language.

As all other people the Muasö are subject to the laws of transformation, and this is best seen in their manner of dress. Their women are now giving up their large picturesque headdress for the chignon of the Tai Yuan girls, while for their colourful nether garments the pā-sin is now being substituted.

A close study and detailed description of the Muasö, their customs, manners, beliefs and language is therefore urgently needed, and it is to be hoped that volunteers will come forward to perform similar yeoman work to that which was done some years ago when, by the thoughtful assistance of General His Serene Highness Prince Rovaradej, at that time the Viceroy of the twin Circles of Payab and Maharastra, the Society came into possession of several very valuable monographs on the non-Tai peoples of Payab written by Siamese officials in reply to the Siam Society's Questionnaire. The writer of this note is much indebted to Mr. R. W. Moore of the Christian High School for the two photographs illustrating the text.

ERIK SEIDENFADEN.

ແພນໃບຮາມເກົ່າ ປະຈຸບັດຕາຫະວົງສູນ ກາຄ ທີ່ ດ້ວຍກົງຫວາງ
ກວາງນີ້ ເພື່ອຈະໄວ້ ໂດຍເປັນປະກວດກາຂອງແກງກົງຫວາງ ດ້ວຍກົງ
ຈາກນີ້ ຍັງກົດ ພ້າວະນຸມປົດ ເຊິ່ງ ພັນທິການໄທບໍ່ເກາມມຳກັງເຄີຍ
ບົນດີດັກນັມພະວະວົດຕົວອຸນວະນີ້ໆ — ໄລກໂທ ໃນພົມ ໃນຈານຂອບຂອງພະ
ຊົມມາຢູ່ເສັ້ນອົບນົມທີ່ພະວະນັກອຸນ໌ ພ້າວະນຸມປົດ ໂດຍພົມ ໄລກໂທ
ພົມການນັກ.—

Institut Royal Service Archéologique. RECUEIL DES INSCRIPTIONS DU SIAM. DEUXIÈME PARTIE: INSCRIPTIONS DE DVĀRAVATI, DE CRĪVIJAYA ET DE LAVO éditées & traduites par G. COEDÈS Secrétaire Général de l'Institut. Volume publié par ordre du Prince Svasti Vattanavisitha de Siam en commémoration du jour anniversaire où il parvint à l'âge atteint par ses parents.

Bangkok, Bangkok Times Press, 1 vol. in - 4°, pp. 4 n. chif.
+ 52 + 10 n. chif. + 59, illustré de 22 pl. hors-texte.

Monsieur Coedès continue avec patience la publication de son Corpus des Inscriptions du Siam. Voici enfin le second volume, qui contient quatorze inscriptions, (XVI à XXIX) publiées d'après les mêmes règles que les inscriptions du volume I.

Nous avons maintenant l'épigraphie de Dvāravati et de Lavo d'une part, des dépendances de Crīvijaya en territoire aujourd'hui siamois de l'autre. Dans les introductions, M. C. a résumé avec sa netteté habituelle ses travaux antérieurs sur l'histoire du Siam du sud-ouest avant les Siamois.

Les deux pages (1 et 2) de l'introduction française qui traitent de la sculpture pré-khmière seront les bienvenues auprès de ceux qui s'intéressent à cet art, si proche encore de ses origines indiennes et dont quelques spécimens (voir pl. IV, figure de droite, et surtout pl. VI) sont beaux. Il faut regretter ici que les moyens dont il disposait n'aient pas permis à M. C. d'obtenir de bonnes planches. L'illustration est la seule partie faible du vol. II du Corpus comme elle était la seule partie faible du vol. I.

Les paragraphes sur le Royaume de Crivijaya, Grabi, le Tambralinga, le pays de Lavo, forment un tableau rapide mais magistral des recherches de ces dix dernières années sur une histoire que l'auteur lui-même plus que tout autre a contribué à débrouiller. On ne peut qu'admirer la manière de M. C. qui, sans leur rien faire dire de trop, exprime de documents épars, au moyen de rapprochements décisifs, tout ce qu'ils peuvent rendre.

Les personnes qui s'intéressent à la linguistique siamoise et à l'histoire des institutions devront méditer ce que nous apprend la nouvelle publication, jointe aux "documents sur le Laos occidental", du même auteur, sur le rôle des Môns dans la vallée du Ménam, dès une époque reculée. L'influence mûne, directement ou indirectement exercée, se retrouve partout en siamois, à date ancienne. Il n'y a pas que la vieille langue juridique siamoise où se reflète l'influence mûne, mais là elle se reflète bien nettement, semble-t-il. Si le texte mûn sur lequel repose le នំពូលរាជ siamois n'est pas encore identifié, c'est un fait, expressément attesté par le នំពូលរាជ siamois lui-même, que sa source est mûne.

Le travail de l'imprimeur est honorable. Nous avons laissé passer, M. Coedès et moi, le Mahâdhîtu de la planche IV. Le នំពូល du titre, constamment reproduit dans le corps de l'ouvrage, est naturellement intentionnel. Mais plus on y réfléchit, plus on se persuade que le នំពូល étymologique est en siamois ce que seraient *Roma* ou *Athenae* en français, et même quelque chose de pire. នំពូល est la forme phonétique depuis toujours en siamois. Elle est constante même dans l'usage moderne. J'ai brièvement indiqué l'explication de *dvâravati* > នំពូល dans ce Journal (XXIII, p. 143). Je me permets d'y renvoyer le lecteur pour abréger une discussion un peu byzantine. Tout ce que je souhaite c'est que le succès qu'aura le livre de M. C. dans le public siamois, succès qui lui est dû, n'acclimate pas la forme នំពូល. En siamois, comme ailleurs, les réactions étymologiques sont une plaie.

CORRESPONDENCE

I

XVIIIe CONGRÈS INTERNATIONAL DES ORIENTALISTES.

Secrétariat : Musée Ethnographique,

Rapenburg 67/69, Leyde, Pays-Bas.

Première Communication.

En vertu de la décision prise le 1er septembre 1928 à la dernière réunion du XVIIe Congrès International des Orientalistes à Oxford, le XVIIIe Congrès devra se réunir aux Pays-Bas.

Un comité s'est formé dans la ville universitaire de Leyde pour organiser la préparation du prochain congrès. Ce comité a décidé provisoirement que le XVIIIe congrès se réunira à Leyde (lieu de réunion du VIe congrès en 1883) dans la semaine du 7 au 12 septembre 1931.

Le comité adresse cette première communication aux orientalistes et aux sociétés orientalistes en les priant de lui accorder leur collaboration, pour que le congrès soit assuré d'une réussite complète. Nous espérons qu'on voudra donner au contenu de la présente communication une publicité aussi grande que possible.

Le comité se propose de faire paraître dans quelques mois une seconde communication, accompagnée de l'invitation définitive pour le congrès.

Leyde, avril 1930.

J. H. KRAMERS,
Secrétaire.

II

Singapore, 23rd June, 1930.

Dear Sir,

I have lately read the long review (*Journ. Siam Soc.* XXXIII, 1930, pp. 211-239) of Father Schebesta's book "Among the Forest Dwarfs of Malaya", and would draw the attention of those interested in Siamese Negritoess to an account of a visit which, at my request, the Chief Secretary, F. M. S., permitted Mr. I. H. N. Evans of the F. M. S. Museums to make to Trang, Patalung and Senggora in 1924 for the purpose of studying these people. (*Journ. F. M. S. Museums* XII, 1926, pp. 35-54, plates VI-VIII).

A principal object of the visit was to ascertain if the Siamese Negritoess, free at present from contact with Malays and Sakai, possessed a language different from that spoken by the Semang of the Malay States.

A vocabulary of over 150 words was obtained at Chong in Trang and the result was disappointing. Quite a number of Malay and Sakai terms occur and, on the whole, the Chong Negritoess speak a dialect little dissimilar from those of Malaya.

Have the Siamese Negritoess wandered up from the south, or were they once in touch in their present habitat with Malays and Sakai who have been expelled thence?

Your reviewer refers to that very cleverly written kook "*The Adventures of John Smith in Malaya: 1600-1605*" by the late Abraham Hale. Like many others he apparently fails to realise that, though based on a considerable amount of reading, it is as much a work of fiction as the "*Adventures of Robinson Crusoe*".

Yours sincerely,
C. BODEN KLOSS.

The Editor,

The Journal of the Siam Society,
Bangkok, Siam.

[Published for the Siam Society by J. Burnay, Editor, and
printed at the Bangkok Times Printing Office, Bangkok, in
October, 1930.]

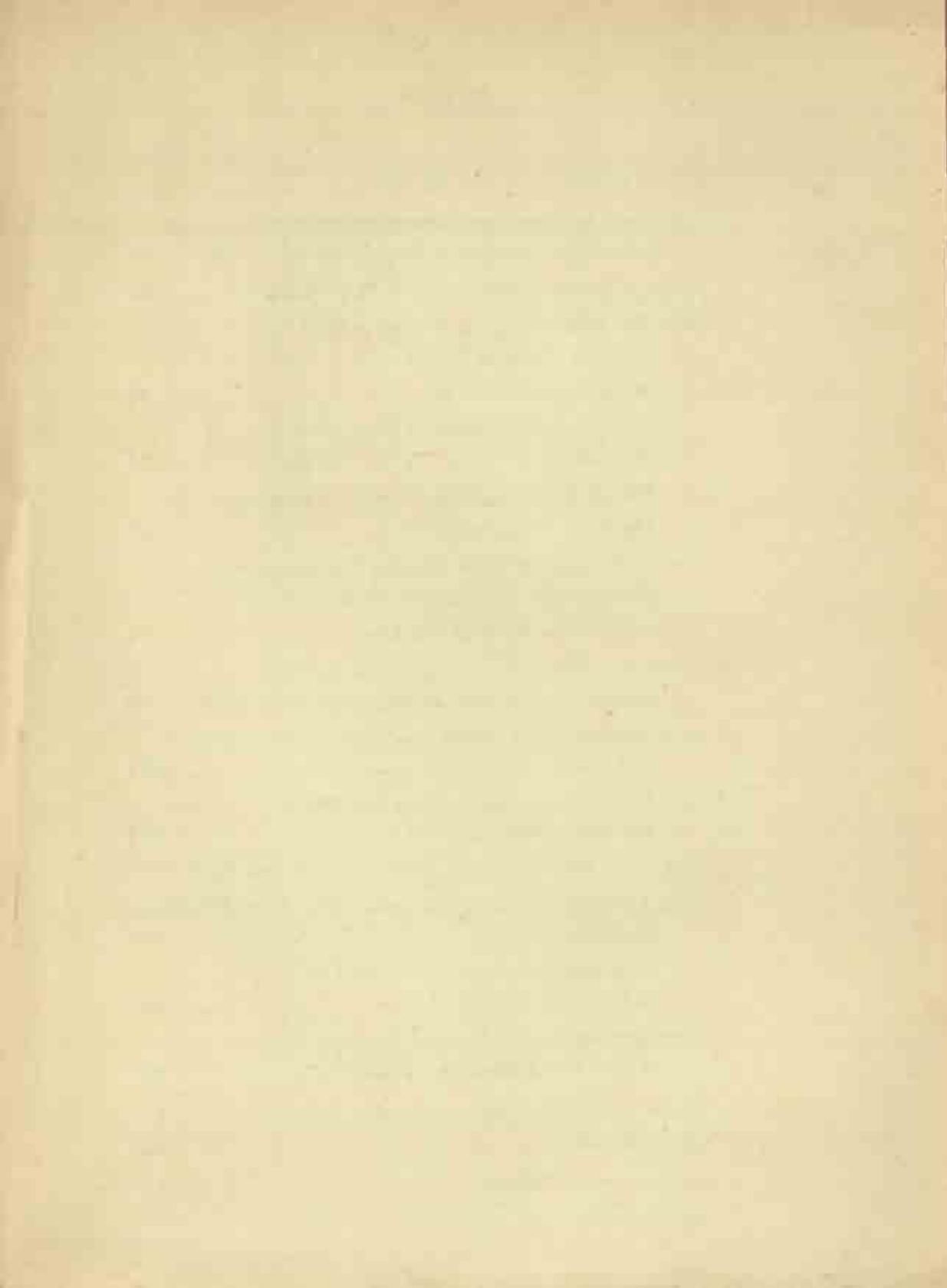
THE
JOURNAL
OF THE
SIAM SOCIETY
(JSS)

VOLUME XXIV

BANGKOK
MCMXXXI

VOL. XXIV., PT. 2.

APRIL 1931.

THE
JOURNAL
OF THE
SIAM SOCIETY
(JSS)

BANGKOK
MCMXXXI

(48a) ๕ มาตรากัน ถ้าคุณความติดใจหา หมายฯ | กنمการนี้เป็น
กระอกการโถกอก (Bradley¹⁰, I, p. 490, l. 15)

9

*Titres: plat: ◊ n[77]64[9].....]
tranches: presque complètement effacés. 1 vol., 73 pp.
Dépôt: Vaj. Cote: v.v. Provenance: achat. Date d'entrée:
5 février 2451 (1908).*

(L18x)

Ligne différentielle: (4d).....	ท่านอาจารย์ที่ปรึกษาด้านภาษา
1(a) + ๕ + ๖ + ๗ + ๘ + ๙ + ๑๐	บังกอกพาก ช่างดูแลห้อง
	ห้องน้ำพิเศษ
เข้ามายังห้องน้ำ (4) บน	นายท่อนรุจารักษ์
	นางโภคินีกุณาม

Content: (1) ឧទ្ធនគុណ; ៣-១៥; (2) សង្គម; ១៦-៧៣.

(16a) * yodhammasatendaretidosam akkhaddasānam-vividhampuneva attanācānamsou (b) darocānāma pak-kāsitovanavamopiāango dvādassasuddhuttariēkkaviso

(c) sājanattopancavisaññā “ ย่อมเพศความว่า yosabhāvo บัน
จาร์สิการะชัน (d) ให้ udareti บุกชัน dosañea ที่ไทยก็ akkhad-
dasānam ที่พื้นพื้นฐานมาต (17a) ธรรมดากลางห้องห้อง udareti ว่า
ที่ attañca ใช้ความเห็นก็ vividham (b) นประการต่างๆ puneva
ใหม่เด้อ sosabhāvo ยิหน่าวิธีการวันนน pakkā (c) sito บันนในสิ่งของ
ธุรกิจให้ udaronāma ชื่อว่าอุชช dhammasāte (d) ในคาว่าหัว
ธรรมชาติ soudaro ชัมว่าดักชันยันยกขันชัม ไทยเมือง (18a) ธรรม
ดาก ภารกิจชัมทางความเห็นซึ่ว่าอุชชัน pancaññibho นห้า (b) ประการ
ango ที่ดูอย่างนี้ navamo เท่านประการ suddo (c) กับดีชัม
บุรด dvādassa ลับธุรดประการ uttari ที่ดีชัม ekka (d) viso
ผู้ตั้นเบกประการ nānā ที่บันน่าๆ ดูชว visañca ญี่ปุ่น (19a) ประการ
sājanatto ที่มีรายชัมบุรด panca หัวประการ bhavati น (b) บัน
ว่าอุกชันดูชว บุรการพนธอรรการเขียนรายชักของกไปไทยมาคุรา บัน
(c) ในการเรียกชัมครับประหนัยตั้นๆ มาคุน ฯ (d) ทุกนักศึกษา
จะต้องศึกษาตั้งตัวให้พ่อามาติศักดิ์กนกเชกคุณศักดิ์บังพุทธเจ้า (20a) พร
บุร บันเกด พระเด็กของการชูติคัวบูรนนาการบูรนพัคตร พระพุทธเจ้าอย
หัว (b) ผู้ครองกัมภีรราชธรรมบันนหมายเปรี้ยว เสือคู่ในพระชัมชูบุร
บันกามาถานหา (c) ปรารถนา พร้อมด้วยหมุนมุกชันศักดิ์กนกเชกคุณศักดิ์บังพุทธเจ้า ไหรา
ชารบ ชัมพะ (d) ราษ ไหรากามวนพรบบันหุด ดูรดึงหมาค่าหูรด
ดังให้กราพรบราษกฤทธิ์ค่า (21a) ตอกน ราษฎร ไว้ตนสับไบเมืองน

การพูดภาษาและต่อรองภาษาอังกฤษ (b) ณ เมือง

บันดาลีของพิภาก

อย่างไร ใจก็หันมายังไปเป็นที่ตั้งคือภาษาพิภากษา ดูเช่น

ก็กล่าวถึงการสักษะและประการเดินทาง—(d) อันว่าอักษรของดูร์บัน เป็นการนั้น ก็หมายความให้อาเพียงแต่ก้าวหน้าอย่าง (22a) ไม่ ก้าวหน้าเท่านั้น คือหมายความให้อาเพียงแต่ก้าวหน้าอย่าง (22a) ไม่ หมายความว่าไม่มีพื้นที่ของก้าวหน้าให้บังอาจกระโดด ตามเดิม (b) มาจากนั้น คือหมายความว่าคิดตามความเห็นแล้วว่าจะมีพื้นที่ของก้าวหน้าตาม ความคิดเห็น (c) ความเชี่ยวชาญ คือหมายความที่เพียงให้ใจก็ต้องคิดให้การให้ พื้นที่ (d) ความแยก ใจ

สำเร็จ

ก็หมายความว่าขั้นพื้นฐานที่ต้องความ พยายมุ่งปฏิบัติงานทั้งที่ (23a) บังคับบังชี้ คือหมายความว่าในรูป ไม่ต้องพิจารณาเรื่องนักเขียนแล้ว คือหมายความเดียวกัน (b) ให้การคิดซึ่งข้อมูลเรื่องนักเขียนและการซ้อมใช้ คือหากการเป็นให้คิดแบบป้องกันภัยเชี่ยวชาญ (c) ให้การ นักเขียนด้วย คือหมายความว่าคิดนักเขียนให้เกิดพ้องกันภัยเชี่ยวชาญ ให้การ (d) ให้ใจก็เป็นจิตใจยึดหยั่งความคิดเห็น คือหมายความว่า ประการนั้น คือการเดินทางให้ส่วนของความเห็นนักเขียน ให้ยกเว้นนั้น ให้ยกเว้นนั้น คือการ ชั้นที่ต้องการให้ในนั้นเช่น ใจอย่างไร (b) อันว่าอักษรและอักษรนั้น เป็นการ นั้น คือหมายความว่าอักษรนั้นเป็นภาษาพิภากษา (c) ให้ ใจ

สำเร็จ

สำเร็จ

ก็หมายความว่าความคิดเห็น

สุดท้ายตนจึงได้ไม่พิจารณา » ก็อย่างว่า (p) ตามความคิดเห็นที่มีให้
ดูก็ความพึงดีนั้นข้อความ » ก็อย่างว่าความคิดเห็นที่เกิน (25a) ของ
ความ » ก็อย่างความคิดเห็นที่เสียเป็นข้อกากเสีย » ก็อย่าง
ว่าความ (b) ความคิดเห็นที่เพียงด้านในเมืองราชบูรณะ » ก็อย่างว่าความคิด
เช่นด้านนี้เขียนมา (c) เผื่อนเท่าเป็นตัวคือ » ก็อย่างว่าตัวคือเขียนด้านนี้
นี่ใน ใจ) รู้ตัวเองในความเสีย » (d) ก็อย่างว่าตัวคือผ่านไปอย่างนั้นๆ
ความเป็นอย่างคิดเห็นด้านนี้ » ก็อย่างว่า (26a) รู้ความด้านนี้ในความ
ใจนี้ให้สันดานความไว้ใจด้วยข้อความ » ก็อย่างว่ามีให้เขียนมา (b) ค่า
ดูความคิดเห็นนี้เรื่องเนื้อหาใจเดียวกันเดียว » ก็อย่างว่าเขียนด้วยคำ
นี้ให้ด้าน (c) ให้ดูความพึงและปะระในสักเสีย » ยังว่าต้องดูอยู่ดูชุน
มี » ประ (d) กรณ์ » ก็อย่างว่ามีให้การคุยกับความห่วงใยให้ ใจ
ใจเดียวกันเดียว » (27a) ก็อย่างว่าการคุยกับความห่วงใยให้ เดียวกัน
เดียวกันเดียว » ก็อย่างว่ามีให้เข้ากับความห่วงใยให้ ใจ
ดูอย่างนั้น » ก็อย่างว่าเป็นใจพูดหรือให้ดูความ (e) นี่คือ ถึง
ถูกด้วย
ก็อย่างว่าที่พิจารณาเป็นดูตัวรวมด้วยในเมืองราชบูรณะ » ก็อย่าง (d) ความให้
ความพูดงานให้พูดดังนั้น » ก็อย่างว่าในให้เก็บ » ก็อย่างว่า
ถูกด้วย
(28a) รับพูดงานให้พูดงานสืบภารนาตตัวหนึ่งน้ำชา; ธรรม ถึง
ถูกด้วย
ก็อย่างว่ารับภารต์ (b) ทุ่นราค่าทุก พรี แล้วน้ำมีให้ซักกัน พากษา »
ก็อย่างว่า

ก็อย่างไรก็ตามว่าด้วย (c) ให้ถูกความรู้ ให้ขอให้ความเข้าใจเป็น
ก็อย่างไรเนื่องที่ยังส่วนกรุงศรี (d) ให้มันให้ถูกความทั่งต้องรู้ * ก็อย่างไร
มาก็ยังควรยอมให้ถูกความรู้เห็นดุก (29a) ไม่มีชานให้พึง * ก็อย่างไร
หากว่าให้นักธรรมผู้ใดใช้เครื่องเดียว ให้แน่นใจเช่น (b) เน่าค่านหัก
ไว้ * ก็อย่างไรอย่าส้านวารอ่านรัมให้เสียถูกความไปให้ ให้ใช้ใน
นั้น

- * (c) ก็อย่างไรมีคุณเสียถูกความไปปรับตัวดังเดิมยาไปสักไปลงเดือนแพ
ไว้ * ก็อย่างไร (a) ในรับสัมภาษณ์ให้ถูกความรู้ * ก็อย่างไรนี้ให้รูป
ไปสัมภาษณ์ถูกฐานพากษา (30a) กษัณรรยาเสก ที่นี่ใน
พื้นที่ * ก็อย่างไร
กานพิกาภัยทักษิณยังไม่เต็มทั้งคืนอาจอยู่ * (b) ก็อย่างไรเมื่อเช่นไหนให้
ด้วย มีสังไหพญชรนะให้ดูให้กรน * ก็อย่างไร (c) นี้ให้ด้านคำ
พากษาให้ถูกความพึงพึงดูดซับ * ก็อย่างไรนี้ให้บังคับบันชา (d) กาม
นไม่ถือยก้าวเดินวะ * ก็อย่างไรก็ถ้าจะไว้ให้ถูกความก็ยกก้าวเดินวะ *
(31a) อย่างจ่าดักขอนหน้าดูชั่วนี้ * ประการนั้น ก็อย่างไรบันพ่องไว้กัน
ชั่วนี้ให้บัง (b) กับหมายก่อนบังกับ * ก็อย่างไรนี้ให้เสียถูกความมาถูกให้ดู
ท่านบังกับบันชา * (c) ก็อย่างไรความความไม่ถูกนั่นก็จากให้ถูกความแต่
ถ้าพอไว้ * ก็อย่างไรก้านให้ (d) บังกับบังเข้าออกนี้ถูกความผิดกระหาย
ถ่องถอกมาวะ * ก็อย่างไรนี้ให้บังกราดถูก (32a) เม่าก้านมาให้ถูก
ให้บังถะก้านอาจ * ก็อย่างไรนี้ให้บังรับถึงเจ้าทรัพย์แก้ (b) ท่าน
เม่าก้านเหลือไว้ * ก็อย่างไรบังก้านอย่าก็ความไว้ เช่น ให้ร่วงทรัพย์ให้เก็บ

ក្នុងវិចារណាទៀត ការគូរចាករាយធ្វើឡើងទៅត្រួតពិនិត្យ និងសម្រេច ពីវាត្រូវបានពិនិត្យជាបញ្ហា ទៀត (37a) ក្នុងពីរវានាទី ស្រាវជ្រាវ និងអនុកម្មធម្ព ដុយការធំធានាផីលក្ខណៈ (b) ពាណាពួកទី ក្នុងពីរវានាទី ពីរទំនុះ និងទំនុះ (c) ដុយការមែនលើការគូរចាករាយធ្វើឡើង ស្រាវជ្រាវ និងអនុកម្មធម្ព នានាយុទ្ធនានិកតាមរដ្ឋលេខ (38a) និង ក្នុង

		ចាប់	
ឯ	មុន្តុ	ឯ	ចាប់
ឬ	ឡាង	ឯ	ចាប់
ឯ	ឯ	ឯ	ចាប់
		ជាបាយក្រោម	

និងក្នុងពីរវានាទី (b) មកចុងនឹងក្នុងថាអាជូនទទួលបាននូវការផ្តល់ និងក្នុងពីរវានាទី (c) ទៅក្នុងពីរវានាទី (d) ដើម្បីរក្សាទុក្រុកស្រាវជ្រាវ និងក្នុងពីរវានាទី (e) ដើម្បីរក្សាទុក្រុកស្រាវជ្រាវ និងអនុកម្មធម្ព នានាយុទ្ធនានិកតាមរដ្ឋលេខ (38a) និង ក្នុង

ក្នុង: p. 39.

(40a) ^៣ នាករាយអង់ ឡាបូណ្ឌិតរូបរាងទេវាដោរាទីកុង គ្មានិនិត្តនក្រាម (Bradley¹⁰, II, p. 489, l. 5)

12 divisions, numérotées 5-16, dont 8 mātrā, numérotées 5-12, un उष्मा, numéroté 13, et 3 उष्मा, numérotés 15-16.

Le no. 13 se termine par: (61c) ॐ वै वै वै वै वै ॥^{११} १५ ॥

เอกสารนี้คือ ๙๖

- (69b) ๙ ศูภนิธิ ๑๗๘ รกนอโคนาธกงสั่งที่ดินด้วยราษฎรานาถ
ศุภนิธิ (c) ๑๗๘ ลักษณะรัฐธรรมนูญ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา
ราชาชçeราชนา (d) ๑๗๘ ตั้งต่อสูญเสียบ้านดูบคนหอบบะบีพื้นที่ราษฎร์เจ้าอยู่หัว
เมืองขอนแก่น (70a) พรบจังหวัดกรุงเทพมหานคร พระบรมราชโองการ
จังหวัดกรุงเทพมหานคร (๑) พฤฒาไทรศาสตร์ จังหวัดกรุงเทพมหานคร
พระบรมราชโองการ (๒) พระบรมราชโองการ (๓) พระบรมราชโองการ
นายกฯ พยานพยานบุรุษ | ๙๒๒ | บัน (d) ผู้รายงานตัวกรณี | ๙๒๒
ตามที่ | ๙๒๒ | บันผู้รายงานตัวกรณี (71a) พยานพยานบุรุษเดือน
ธันวาคม | ๙๒๒ | ให้ไว้ความ | ๙๒๒ | กรณีพิพาทญาไม่ลงพ้อง (๖) นายกฯ
รองฯ ใจกลางบุรุษ | ๙๒๒ | ให้ไว้เป็นพิไนยศุภนิธิ ข้อหาเป็นบุคคลธรรมไม่ (๔) และ
ผู้บุกเบิกบุนนา

XIX ក្នុងសាមតិបអកខ្លែ

I

Titres: plat: * ពន្លេសម្រួល ៧២ ទី ៣៨០; *tranches:* ៩២ ទី ១៦, ១ vol., ៨៨ pp. *Dépôt:* Vaj. *Cote:* néant. *Provenance:* Justice. *Date d'entrée:* Juin 1929.

(L19)

Ligne différentielle: (3b).....

1(a) * រោងចាយ ភាគទី ១ នៃ សាមតិបអកខ្លែ ៩២ បន្ទាត់ដំឡើង ជាបរពរដ្ឋមន្ត្រី នាយកម្មការនៃក្រសួងពេទ្យ នាយកពេទ្យ នាយកពេទ្យ នាយកពេទ្យ នាយកពេទ្យ នាយកពេទ្យ នាយកពេទ្យ នាយកពេទ្យ នាយកពេទ្យ	ទី ១ នៃ សាមតិបអកខ្លែ ៩២ បន្ទាត់ដំឡើង នាយកម្មការនៃក្រសួងពេទ្យ នាយកពេទ្យ នាយកពេទ្យ នាយកពេទ្យ
--	---

ទំនាក់ទំនង:

Contenu: (1) ប្រាកេណ៍: ៣-១៥; (2) ក្នុងសាមតិបអកខ្លែ: ១៦-៨៨.

(16)	ពេទ្យរាជរាជក្រឹត ពេទ្យរាជរាជក្រឹត ពេទ្យរាជរាជក្រឹត	៤ ៤ ៤ ៤ ៤ ៤ ៤ ៤	៤ ៤ ៤ ៤ ៤ ៤ ៤ ៤
ទំនាក់ទំនង	ពេទ្យរាជរាជក្រឹត		
	ពេទ្យរាជរាជក្រឹត		

៤៨ ក្នុងសាមតិបអកខ្លែ

(17)	พระราษฎร์พราหมณ์พิชัย พระศักดิ์สิทธิ์ พระธรรมบาลีคต พระเก典雅
ธาราทัด	อุนหนอยพราหมณ์ อุนราษฎร์พิชัย อุนศักดิ์ธรรมชาติ

(17 fin.) ว่าครั้งเดียวกันที่พระพุทธเจ้าหอดดวงในพระบรมโกศให้มี
กษัตริย์ ๔๐ | ๔๑ ครั้น (18a) สมเด็จพระพุทธเจ้าหอดดวงในพระบรมโกศ
กษัตริย์ ๔๒ | ๔๓ คราวนี้พระราษฎร์ (b) ทรงคงไว้ กษัตริย์ ๔๔ | ๔๕ ๔๖
ทรงชาระและถวาย กษัตริย์ ๔๗ | ๔๘ ๔๙ ๔๙ | ๔๑ ๔๒
และกับเมตตาฯ ใจความกราบถวายพระกรุณาของพระองค์ ๔๒๓—

I	(19b)	๘ + ๘	๗. ๗. ๘๐๙๖ นราธิวาศ
II	(20a)	๙ + ๙	๘๐๙๖ — นราธิวาศ
III	(21d)	๙ + ๙	๘๐๙๖ — นราธิวาศ
IV	(23c)	๙ + ๙	๘๐๙๖ — นราธิวาศ
V	(25a)	๙ + ๙	๘๐๙๖ — ๑๙ ไอกศัก
VI	(27b)	๙ + ๙	๘๐๙๖ — ๑๙ ไอกศัก
VII	(29d)	๙ + ๙	๘๐๙๖ — ๑๙ ไอกศัก
VIII	(32b)	๙ + ๙	๘๐๙๖ — ๑๙ ไอกศัก

IX	(33b)	$\pi + \pi$	ศ. ศ. ๔๐๙๕ ปั๊ะชูเมญคก
X	(a) (33d)	$\pi + \pi$	๔๐๖๘ — รากทวนคก
	(b) (36b)	$\pi + \pi$	๔๐๔๙ — รากทวนคก
XI	(37d)	$\pi + \pi$	๔๐๔๙ — ชาดออกวูคก
XII	(39b)	$\pi + \pi$	๔๐๕๒ — (ลักษณ์พคก)
XIII	(41a)	$\pi + \pi$	๔๐๕๕ — ฉลอกหักวารคก
XIV	(43d)	$\pi + \pi$	๔๐๗๔ — นัมเมี่ยจิควารคก
XV	(45a)	$\pi + \pi$	๔๐๗๙ — ฉลอกคก
XVI	(45d)	$\pi + \pi$	๔๐๙๙ — ฉลอกคก

XVII

(46d) โน้ตในส่วนของนามธรรมที่ ก้าวหน้าอาจเป็นอย่างไรก็ตามจะต้องดำเนินการ
ให้ครบถ้วน

น้อม; p. 47.

(48a) เก้าชุดของเส้นใหม่พื้นที่ในกรอบนี้จะได้: ด้านซ้ายในแผนพ;
หากนำไปใช้: (Bradley¹⁰, II, p. 51, l. 9)

XVII	(48c)	$\pi + \pi$	๔๐๙๙ ปั๊ะชูเมญคก
XVIII	(50c)	$\pi + \pi$	๔๐๙๙ — ฉลอกคก
XIX	(51b)	$\pi + \pi$	๔๐๙๙ — ชาดไกคก
XX	(55c)	$\pi + \pi$	๔๐๙๙ — รากทวนคก
XXI	(58c)	$\pi + \pi$	๔๐๙๙ — ฉลอกหักวารคก
XXII	(59d)	$\pi + \pi$	๔๐๙๙ — นัมเมี่ยจิควารคก

XXIII	(61c)	$\frac{๔}{๕} + \frac{๔}{๕}$	ក. ၅၇. ၁၁၁၀ ນະມະນາທິກິດ
XXIV	(62b)	$\frac{๔}{๕} + \frac{๔}{๕}$	— ၁၁၁၃ — ၂၁၁၄၁၄၁၄၁၄
XXV	(65a)	$\frac{๔}{๕} + \frac{๔}{๕}$	— ၁၁၁၄ — ၂၁၁၄၁၄
XXVI	(67c)	$\frac{๔}{๕} + \frac{๔}{๕}$	— ၁၁၁၄ — ၂၁၁၄၁၄
XXVII	(68c)	$\frac{๔}{๕} + \frac{๔}{๕}$	— ၁၁၁၄ — ၂၁၁၄၁၄
XXVIII	(69c)	$\frac{๔}{๕} + \frac{๔}{๕}$	— ၁၁၁၄ — ၂၁၁၄၁၄
XXIX	(71a)	$\frac{๔}{๕} + \frac{๔}{๕}$	— ၁၁၁၄ — ၂၁၁၄၁၄
XXX	(72b)	$\frac{๔}{๕} + \frac{๔}{๕}$	— ၁၁၁၄ — ၂၁၁၄၁၄
XXXI	(73d)	$\frac{๔}{๕} + \frac{๔}{๕}$	— ၁၁၁၄ — ၂၁၁၄၁၄
XXXII	(75c)	$\frac{๔}{๕} + \frac{๔}{๕}$	— ၁၁၁၄ — ၂၁၁၄၁၄
XXXIII	(77c)	$\frac{๔}{๕} + \frac{๔}{๕}$	— ၁၁၁၄ — ၂၁၁၄၁၄
XXXIV	(a)(80b)	$\frac{๔}{๕} + \frac{๔}{๕}$	— ၁၁၁၄ — ၂၁၁၄၁၄
	(b)(85c)	$\frac{๔}{๕} + \frac{๔}{๕}$	— ၁၁၁၄ — ၂၁၁၄၁၄
XXXV	(86c)	$\frac{๔}{๕} + \frac{๔}{๕}$	— ၁၁၁၄ — ၂၁၁၄၁၄
XXXVI	(88b)	$\frac{๔}{๕} + \frac{๔}{๕}$	— ၁၁၁၄ — ၂၁၁၄၁၄

2

Titres; plat; ၈၁၁၄၁၄ ၁၁၁၃ ၁၁၁၄ ၁၁၁၄; francaises; ၁၁၁၄ ၁၁၁၃. 1 vol., 88 pp. Dépôt: Justice. Cote: néant. Provenance: inconnue. Date d'entrée: inconnue.

(L198)

Ligne différentielle: (3b)..... ការបង្ហរោ

1 (a) ๑ ๗๙ + ๕ ค่าจดที่ก็ราษฎร์ ๒๘๘ บานเดือนพศก เจ้านายมรดก (b) ช้าพระพุทธเจ้า ๖ ๔๘ ๔๘ นายเทียนคราช ๖ ๔๘ ๔๘ นายสีก ๖ ๔๘ ๔๘

เจตนา ๔๘ ๔๘

Contenu: (1) บานแพนก: ๓-๑๕; (2) กูร้านตันหกช: ๑๖-๘๘.

(46d) ตั้งปรับมาเดวกต ถ้าจะหาอยากรู้ อุชราเก็กระดาการ ให้
กระดาการ :

กดป: p. 47.

(48a) เก่าเมียกเจาสันไหหนพ ไนยกอนจังไหตุ ถ้าผู้ไปเบิกกันหัว
จะเอามาไปให้ ๒ : (Bradley¹⁰, II, p. 51, l. 9)

XX พรัชราษฎร์ ปูนผู้ที่

1

Titres: plat: * พรัชราษฎร์ ปูนผู้ที่ ๑๖๖—
tranches: พรัชราษฎร์ ปูนผู้ที่. 1 vol., 107 pp. *Dépôt:* Vaj. *Cote:*
๘๔. *Provenance:* นราธิวาส. *Date d'entrée:* 31 mai 2467.

(L20)

Ligne différentielle: (3a)...พิจิก

1(a) * วันที่ ๑๖๖ ค่าตุนค์กิราฟ ๑๖๖ บงดุสพก ชาพระพุทธเจ้า
นายแก้วชาติกษัป | (b) ชาพระพุทธเจ้า นายเทียรคราฟ | หาน = กะร
นายฤา

จำนวน: ๑๖๖

Contenu: (1) บานเพพนก: ๓-๑๕; (2) พรัชราษฎร์ ปูนผู้ที่: ๑๖—
107.

(16a) * ศุภนักศุภกิราฟ ๑๖๖ ศุภนักศุภกิราฟ ๑๖๖ บงดุสพก ชาพระพุทธเจ้า
ชาติกษัป

(18d) * ศุภนักศุภกิราฟ ๑๖๖ ศุภนักศุภกิราฟ ๑๖๖ ชาพระพุทธเจ้า
ชาติกษัป

(19a) ศุภนักศุภกิราฟ ๑๖๖ ชาพระพุทธเจ้า ชาติกษัป

(29b) ๖ ក្នុងពេលកំណត់រាយ ๔๔ កំណត់ការនូវមីត់គោរពនឹងការ
គោរពហេតុករដ្ឋប័ណ្ណ (c) កំណត់ការនូវក្នុងការ

(31b) ๖ ក្នុងពេលកំណត់រាយ ๔๕ កំណត់ការនូវក្នុងការសំឡេចការណ៍
នាក់គុករាប់ក្នុង (c) បំឡេចការនូវក្នុងការ

(33d) ๖ ក្នុងពេលកំណត់រាយ ๔๖ កំណត់ការនូវក្នុងការសំឡេចការណ៍យាម
នាក់គុករាប់ (34a) ក្នុងការបានគែងការបានការ

(38a) ๖ ក្នុងពេលកំណត់រាយ ๔๗ កំណត់ការនូវក្នុងការសំឡេចការណ៍យាម
នាក់គុករាប់ (b) ការបែកចែកគឺមានការបានការ

(43a) ๖ ក្នុងពេលកំណត់រាយ ๔๘ កំណត់ការនូវក្នុងការសំឡេចការណ៍
គុករាប់ (b) ក្នុងការបានគែងការបានការ

(46b) ๖ ក្នុងគុក [កំណត់រាយ] ๔៨ កំណត់ការនូវការសំឡេចការណ៍
យាមនាក់គុករាប់ (b) ប៉ុកមួយគុក [កំណត់រាយ ទី ២] ការ

(48d) ๖ ក្នុងគុកកំណត់រាយ ៤៩ កំណត់ការនូវការសំឡេចការណ៍យាម
នាក់គុករាប់ (19a) ក្នុងការបែកចែកគឺមានការបានការ

(54d) យោរកជិនការគោរពខ្លួនឱ្យក្នុងការបែកចែកគឺមានការបានការ ៤៧—
(Bradley¹⁹, II, p. 68, l. 4)

នៅលើ: p. 55.

(56a) ๖ ក្នុងគុកកំណត់រាយ ៥០ កំណត់ការនូវការសំឡេចការណ៍យាម
នាក់គុករាប់ (b) ប៉ុកមួយគុកគឺមានការបានការ

(59c) ๖ ក្នុងគុកកំណត់រាយ ៥១ កំណត់ការនូវការសំឡេចការណ៍យាម
គុករាប់ការបែកចែក (d) យោរកជិនការគោរពខ្លួនឱ្យក្នុងការបានការ

(63b) ๖๕ ຖຸກນັດຖຸກກະຮາຊ ๖๖๘ ສົກນັດສົກວຸນຸສີກະອົງວ່າຈະນະວະວິດາ
ນະນາມສະກາດນັກຂຍ (c) ດາວມທີກດີບ່າຍຫຼາຫຼົມວ່າຈະ

(67d) ๖๕ ຖຸກນັດຖຸກກະຮາຊ ๖๖๙ ສົກນັດສົກວຸນຸສີກະອົງວ່າຈະນະນັດຖຸ
ນະນາມສະກາດນັກຂຍ (68a) ກະຕະຍະນັກດີຍັງຫຼາງວ່າຈະ

(72a) ๖๕ ຖຸກນັດຖຸກກະຮາຊ ๖๖๙ ສົກນັດສົກວຸນຸສີກະອົງວ່າຈະນະຍາວິດາ
ນະນາມສະກາດນັກຂຍ (b) ຈຸກຕືກຄົດຍັງໄສຮະວ່າຈະ

(75c) ๖๕ ຖຸກນັດຖຸກກະຮາຊ ๖๖๙ ສົກນັດສົກວຸນຸຖຸກສົງວ່າຈະນະນັດຖຸ
ນະນາມສະກາດນັກຂຍ (d) ກະຕະຍະນັກດີຍັງຫຼາຫຼົມວ່າຈະ

(78b) ๖๕ ຖຸກນັດຖຸກກະຮາຊ ๖๖๑ ສົກນັດສົກວຸນຸວ່າຈະນະນັດຈະວ່າຈະນະມາ
ນະນາມສະກາດນັກຂຍ (c) ດາວມທີກດີບ່າຍຫຼາຫຼົມວ່າຈະ

(82c) ๖๕ ຖຸກນັດຖຸກກະຮາຊ ๖๖๑ ສົກນັດສົກວຸນຸປະຕິບັດວ່າຈະນະນັດ
ສະຮະນາກະກາດ (d) ນັກຂຍຈັດຕະທິດຍັງໄສຮະວ່າຈະ

(86a) ๖๕ ຖຸກນັດຖຸກກະຮາຊ ๖๖๒ ສົກນັດສົກວຸນຸສັງລົບສັງລົບນະນາມ
ນາມສະກຸນນັກຂຍສົກນິ້ນ (b) ທິດຍັງພຸກວ່າຈະ

(89d) ๖๕ ຖຸກນັດຖຸກກະຮາຊ ๖๖๒ ສົກນັດກະງຽບສົງວ່າຈະນະນັດຈະນາ
ນະກາດນັກຂຍ (90a) ທິດຍັງໄສຮະວ່າຈະ

(97d) ๖๕ ຖຸກນັດຖຸກກະຮາຊ ๖๖๒ ສົກນັດສົກວຸນຸສີກະສົງວ່າຈະນະນັດນະນາມ
ນະນາມສະກາດນັກຂຍທິດຕໍ່ (98a) ຖຸກຮະນາງ

(101c) ๖๕ ຖຸກນັດຖຸ[ສົກກະຮາຊ] ๖๖๓ ສົກນັດສົກວຸນຸຖຸກສົງວ່າຈະນະ
ນະເຂດຮູມນາມສະກຸນນັກຂຍ (d) ນະນັມທີກດີຍັງຊັນຫຼາກວ່າຈະ

Titres: plat; ◎ พรารามนุช พรารามบัญญัต ฯ; — tranches; พรารามบัญญัต 1 vol., 105 pp. Dépôt: Justice. Cote: néaut.

Provenance: inconnue. Date d'entrée: inconnue.

(L20x)

Ligne différentielle: (3a).....กุฎีคู่กัน

1 (a) ◎ ฉบับที่ ๑ กุฎีคู่กันชุดที่ ๒๘ กันต์ดูตพศ ก ชาพระพุทธเจ้า
นายเจ้าปาราสีราไว (๖) ชาพระพุทธเจ้า นายเทียรคราช } กาน = กาน
นายฝ่าก }
น้ำหนัก: ๗๕๐—

*Contenu: (1) นามพนก: ๓-๑๕; (2) พรารามบัญญัต: ๑๖-
๑๐๕.*

(52d) เมื่อใดก็ตามที่เขาวาให้เกทุมากกับยารเพดีให้ครบ ๗๕๐—

กอน: p. 53.

(54a) ◎ ภูมิคุกค์กราช ๔๔ ศอกกล่องมูลติบลังสังวัดน้ำหนึ่งน้ำหนึ่ง
มาตรฐาน (Bradley¹⁹, II, p. 68, l. 5)

XXI ตํกษณพิสูทธิ์ท่านาถุยเพดิ่ง

1

Titres plat: ๑ หนังสือ พลัด ท่านาถุยเพดิ่ง
 (a) ๑ หนังสือ คํารຸດກໍາງານ ๑๗๖๐ บັນດູບພະກ ຂ້າພວະພາບເຈົ້າ
 เժາກມັນຈານຍົກມຽນ (b) ຂ້າພວະພາບເຈົ້າ ນາຍເທິງກ່າງ
 ນາຍຢ່າກອາດກ່ານ |
Provenance: ท่านาถุยเพดิ่ง. 1 vol., 79 pp. *Dépôt:* Justice. *Provenance:* inconnue. *Date d'entrée:* inconnue.

(L21)

Ligne différentielle: (3b)...ກ່າງກ່າວ

1(a) ๑ หนังสือ คํารຸດກໍາງານ ๑๗๖๐ บັນດູບພະກ ຂ້າພວະພາບເຈົ້າ เຈາກມັນຈານຍົກມຽນ (b) ຂ້າພວະພາບເຈົ້າ นາຍເທິງກ່າງ ນາຍຢ່າກອາດກ່ານ	 ກ່ານ
--	----------

๑๗๖๐ ດັບທີ່ ๑๗๖๐

Contenu: (1) ບານແພນກ: 3-17c; (2) ຕໍກษณພື້ນທີ່ທ່ານາດູຍ
 เพດິ: 17d-79.

(43d) ໄດ້ກ່າວ

une page blanche;

ຄົນ: p. 45.

(46a) ๑ ຕໍ່ກ່າວຕົກນັກມົດ ອົກນັກກ່ານໄກຮາງກ ໄກຍນົມງາງກ
 6: ປະເມີນ (Bradley¹⁶, II, p. 85, l. 1)

Titres: plat: ๑ กระเบนก ฟู่ ท้าวฯ ๖๘๖๔— trans-
ches: ค้าน้ำดูบพื้น 1 vol., ๗๗ pp. Dépôt: Vaj. Cote: ๙๒.
Provenance: นุรธาธร. Date d'entrée: 31 mai 2467.

(L21x)

Ligne différentielle: (3b)... ราชาธิราชธรรมกัปต

๑ (a) ๑ หน้า ๕ “ส่าจุดทึกราช ๖๖๖๔ บดดูอังฟัก ชาพระพุทธเจ้า	ชื่อ หนึ่งในประเพณี
หนึ่งในพิมพ์ครุชุน ๒ (b) ชาพระพุทธเจ้า นายเทียนราชา นายสัวคอกยาน	

Contenu: ๑ บานแพนก; ๓-16 b; (2) ลักษณพื้นที่ค้าน้ำดูบ

พื้น; 16c-77.

(16c) ๑ รุกนศักดิ์ราษ ๖๖๖๔ ก็ขอจะตั้งวงศ์นราธูรุณมาตั้งกุ๊ก
 บักขยตํดิยะ (d) ก็ขอยกธุรากวนรัตน์ทกการถือหานอก พระบัวทิมนเรขาราชเจ้า
 รามาธิบดีก์รัตน์ราษ (17a) ก็ขอพรที่ศรีบวรธรรมพิกนหาราชชาธิราชเจ้า
 ชุบ้านพึกพอดีราษก์รัตน์นบต; (b) ในกรุงเทพมหานครบวรราชนครวัฒน์ ศรี
 บุกษย์มหาราชหือกพันพาราชาตันบุรร์มย (e) บุกษย์มหาราชหือกัน เสือค์
 อยกันพระชินนังวัสดุถูกทึก พร้อมกัน (d) ช้างเจ้าเจ้าอยุธยาและนุ่นมาศยา
 มนกรกษาเจ้าติราชปะไภทิดา ใบราษฎรบันทึก: (18a) เม้มานะอนรา

ด้วยมีพระราชบัญญัติลงนามประกาศพระบรมราชโองการไว้แล้ว(๖) เกต้าฯ จึง
ได้ต้องนาฎร์ชากาอยู่ระหว่างข้อบอกราชกิจขันท์เดือนมกราคม พ.ศ.๑๙๔๘(๗) หากที่
ยกกัน ด้วยพิธีทักษะกัน ให้กระทำการพระราชบัญญัตินี้ ตาม ๙๙—

7 *mâtri*, numérotés 1-7.

(42d) ใจครรภ์ ๒๒

๗๐๙; p. 43.

(44a) ๑ ศรีสุวัฒนาคมกษัตริย์ ขอกวนหราตน์ไตรยางค์ ไกยนนัญราวงศ์
บริการ (Bradley¹⁰, II, p. 85, l. 1)

1 division, non numérotée.

(50c) 1 division, numérotée 16.

De 50d à la fin, chaque ligne est précédée du signe ©

XXII. I. កញ្ចប់ពិមាណទីរបាត់, tome 1.

1

Titres: plat: សម្រាប់កញ្ចប់ពិមាណទីរបាត់ សម្រាប់

tranches: សម្រាប់កញ្ចប់ ១ vol., 107 pp. *Dépôt:* Justice.

Provenance: inconnue. *Date d'entrée:* inconnue.

(L22.1)

Ligne différentielle: (3a) ...កញ្ចប់

1 (a) សម្រាប់កញ្ចប់ពិមាណទីរបាត់ សម្រាប់បណ្តុះដំឡើង នាមរបាយការជាអ្នក

ប្រចាំឆ្នាំ

នាមរបាយការជាអ្នកជំនាញ (b) សម្រាប់កញ្ចប់ពិមាណទីរបាត់ សម្រាប់បណ្តុះដំឡើង នាមរបាយការជាអ្នកជំនាញ

ការងារ នាមរបាយការជាអ្នកជំនាញ

ការងារ នាមរបាយការជាអ្នកជំនាញ

Contenu: (1)បានរៀន: 3—14; (2)កញ្ចប់ពិមាណទីរបាត់ សម្រាប់ការងារ នាមរបាយការជាអ្នកជំនាញ នាមរបាយការជាអ្នកជំនាញ (Bradley¹⁰, II, p. 112, l. 7): 15—107

(54d) ការងារ នាមរបាយការជាអ្នកជំនាញ នាមរបាយការជាអ្នកជំនាញ នាមរបាយការជាអ្នកជំនាញ

ការងារ: p. 55.

(56a) សម្រាប់កញ្ចប់ពិមាណទីរបាត់ សម្រាប់បណ្តុះដំឡើង នាមរបាយការជាអ្នកជំនាញ (Bradley¹⁰, II, p. 100, l. 7)

Titres: plat: ๘ พรະสຸມັກ ກູ່ມົນເຫັນນາດ • ๙๒ ຕົ້ນ
tranches: ເທິຣະນາດ • 1 vol., 107 pp. *Dépôt:* Vaj. *Cote:*
 ເນັ້ນ. *Provenance:* Justice. *Date d'entrée:* Juin 1929.

(L22.1x)

Ligne différentielle: (3a) .....ກູ່ມົນຕີຄຸງວາງນາດ

1 (a) ๘ ວັນ ພະ + ດ້ວຍກົດກໍາຮາຊ • ๙๒ ບັນດູຕັ້ງພົກຄອ້າພວະພູທຸກໆຈາ ຫັນທີພື້ນໃນຕຽບສູນ (b) ຂ້າພວະພູທຸກໆຈາ ນາຍເຫຍົງຮາຊ • ຖານ = ດຳ ນາຍພົກອາດກົມ	}
--	---

ລາຍລະອຽດ: "ກູ່ມົນ"

Contenu: (1) ບານພັກ 3-14; (2) ກູ່ມົນເຫັນນາດ *jus-*
qu'à ເພົ່າໄຫມຄາມມັນຄາກົດ *"as (Bradley¹⁰, II, p. 112, l. 7):*
 15-107.

(15a) ๘ ຕຸກນັກຕຸກກໍາຮາຊ ສະ = ວັນເຫຼົາຕົມນໍາທາງນັກຄາ ຊາວດນັກ
 ສົກວົກ (b) ສົມເຄົາພວະເຈົ້າຮານເຂັ້ມຕົວຮົມໄຄກໂຄກນາຮອນຫາມຈຸງເທັກນຸ່ມ
 ອົງກອບຕຸ້ງຢາວຍອາຄພູກຮາວ (c) ຖຸນຮຽນບົດຕັ້ງພວະພູການເລົ້ອຍໜ້ວທຽງກົດພົບ
 ຮາຊຮຽນ ອວັດຮາຍປະເວັນຕົ້ນບຽນກວະໝັກຮາ (d) ອ້າຍ ພຣະນາທີ່ກໍາຮາ
 ອຸນົມຄົມທົກອົບນໍາປະຊາການຊູ້ ບານນາຮອບຮົມພົກ (16a) ເສົກ
 ສົກຕີຢີໃນຮັກຕົງຫາສົບຜູ້ຊາວິທ່າ ແຮສົມເຄົ່າພວະເຈົ້າຫັນຫຼຸກຮາງຖຸຮູ້ຈົງ
 (b) ແຮສົມເຄົ່າພວະພູກຮຽນເນັດກວານຈັດແພູມາເສົກອີກຮາຊີ່ກໍາຮາພວະນໍາຫາອົນປ່າຍ

เดิมทางสูง(c) จึงต้องมีกฎหมายก่อการประท้วงโดยใช้ความรุนแรง แต่ต่อมาจึงในศตวรรษ
นี้กฎหมายห้ามทำให้ดูอุดม : (d) ก็ทำให้พ่อเรียนชัยชาญช่วงเวลาเพื่อพระบรมราชินิพนธ์ จึง
เป็นที่พึงประสงค์อย่างมาก ท่าน(17a)พ่อเรียน หมายเหตุ ภูมิพลอดุลยเดช
ทรงพระราชนิพนธ์ จึงทรงโปรดฯ ให้ทรงประท้วงชาระอยู่ทั่วทั้งด้วย ๔

(54d) นี้ได้ทำการเมืองโดยการแสดงมิตรให้ ให้ครองด้วยความไทยด้วย
หมู่ๆ ไม่ใช่ที่ฟ้าเท่านั้น ——————

ก่อน: p. 55.

(56a) ๙ อนุสูติกฎหมายห้ามหงส์ป่า ฉบับฯ ๑๐๐๐ ๑๗๘๘ จว.
[๙] น้ำเสือเครื่องม้าผัด (Bradley¹⁰, II, p. 100, l. 7)

XXII. 2. กฎหมายไทยโบราณ, tome 2.

Titres: plat: * พระสัมพุท กฎหมายทัยรบานาด * ๗๗ ๘๙—
tranches: หนาต่ำห์ยรบานาด * 1 vol., 139 pp; *Dépôt:* Vaj. *Cote:*
 ๖๒๒. *Provenance:* บ้านวัง. *Date d'entrée:* 31 mai 2467.

(L22.2)

๑ (a) * หนาต่ำห์ยรบานาด ก้าวต่อไปในทางนี้ ภูมิปัญญาทางน้ำด้วย ล้วนเป็นเรื่องของความคิดเห็นของผู้เขียน แต่ก็เป็นเรื่องที่ควรจะได้รับการศึกษาอย่างกว้าง ขันต่อการบันধงชุม (b) สำหรับพุทธศาสนา นายแพทย์อุดมราช งาน ๔๕ นายถ้าหากอาศัยภูมิปัญญา

สภาพเดิม ๘๙—

Contenu: กฎหมายทัยรบานาด depuis: * ภูมิปัญญาต่อไปในทาง
 ล้วนเป็นเรื่องของความคิดเห็นของผู้เขียนทั้งหมด เมื่อเรื่องนี้ (Bradley¹⁰,
 II, p. 112, l. 8); ๓-139,

(70e) เข้าใจนักทั่วไปพูดเรื่องกฎหมายเช่นนี้ก็ได้ * ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘—

ตอน: p. 71.

(72a) * เห็นด้วย ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙
 เช่นเดียวกัน (Bradley¹⁰, II, p. 127, l. 19)

XXIII. 1. ក្នុងអាយុរៈពេល, tome 1.

1

Titres: plat: ◎ វគ្គសមុទ្ធក្នុងអាយុរៈ = និង tranches: ក្នុងអាយុរៈ = I vol., 113 pp. Dépôt: Justice. Cote: néant. Provenance: inconnue. Date d'entrée: inconnue.

(L23.1)

Ligne différentielle: (3a).....

1(a) ◎ និង និង ក្នុងអាយុរៈ និង បានចូលចិត្ត ជាអាយុរៈ	បានចូលចិត្ត ជាអាយុរៈ
និង ហិរញ្ញវត្ថុ (b) និង ក្នុងអាយុរៈ និង ដឹងទិន្នន័យទំនាក់ទំនង	និង ក្នុងអាយុរៈ និង ជាអាយុរៈ
នាយកព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា	

លក្ខណៈ ៣៨—

Contenu: (1)បានចូលចិត្ត: ៣-14; (2)ក្នុងអាយុរៈ jusqu'à: នាយកព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ក្នុងក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម និង ប្រៃជាប្រឈរក នៃ: (Bradley¹⁰, II, p. 160, l. 6): 15-113.

(58d) ប្រាក់នៃក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម និង ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម និង ប្រៃជាប្រឈរក នៃ:

កត់ប: p. 59.

(60a) ហេរូវតាក់កត់គីឡូរោនិនិមុខ និង ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម និង ប្រៃជាប្រឈរក នៃ: (Bradley¹⁰, II, p. 150, l. 16)

*Titres: plat: @ พะสันนก กฎ[พร]:ส[จด] ๗๙๒ ๗๙๓
tranches: กฎพระองค์ฯ 1 vol., 107 pp. Dépôt: Vaj. Cote:
néant. Provenance: Justice. Date d'entrée: Juin 1929.
(L23.1x)*

Ligne différentielle: (3a).....

I (a) ๑๙๒ ๗๙๓ กฎศึกษาดูแลลูกน้ำเสื่อ ๑๙๒ บัญชีลูกน้ำเสื่อ นายที่ปรึกษาดูแลลูกน้ำเสื่อ } ๑๙๒ ๗๙๓ ๗๙๔ นายที่ปรึกษาดูแลลูกน้ำเสื่อ }
๗๙๒ ๗๙๓ ๗๙๔

*Contenu: (1) บานฉนก: ๓-๑๔; (2) กฎหมายพระองค์ jus-
qu'à: ดูดศึกษาพัณฑ์ยศรับห้ายเดชะเมญศักดิ์ ๑๙๒ ๗๙๓ (Brad-
ley¹⁹, II, p. 160, l. 6): ๑๕-๑๐๗.*

I 15a.

(30a) กฎให้ไว้ในเดือน(๖) ๑๙๒ เก็บต้นเดือนตุลาคมเป็นต้นมา ดูดศึกษาพัณ-
ฑ์ยศรับห้ายเดชะเมญศักดิ์ ๑๙๒ ๗๙๓

II 30c.

(46d) กฎให้ไว้ในเดือนตุลาคมเป็นต้นมา ดูดศึกษาพัณฑ์ยศรับห้ายเดชะเมญศักดิ์ ๑๙๒ ๗๙๓

III. 47a.

(54d) หมายความว่า ก็มานาไปจากดาวนี้มาเป็นพัฒนาช่วงก่อนจะ
ท่านร่างกายผ่านกันต่อตัวมา :

โดย: p. 55.

(56a) ๙ ศรี ครองนาหัวฯ พระบรมไพก็ยังมารดาเดิศปะระสีรุ่งส้านา
อนุภาพบุคคลตามพูน้ำ (Bradley¹⁹, II, p. 150, l. 12)

(67c) กฎให้ไว้วันปีรัหศก เดือนหกรุ่น(d) ลุตศักดิ์กราชพัน
รักษ์ ๕๖๗๖๘๔ ๑๒๖๘

IV 68a.

(78a) กฎให้ไว้วันอาทิตย์ (b) เดือนเบปศรีบุษบราค ๕๖๗๖๘๔
๑๒๖๘

V 78c.

(86c) กฎให้ไว้วันอาทิตย์เดือนเบปศรีบุษบราค ๕๖๗๖๘๔
๑๒๖๘

VI 86d.

(107c) กฎให้ไว้วันอาทิตย์เดือนเบปศรีบุษบราค(d) ๕๖๗๖๘๔
๑๒๖๘

XXIII. 2. ດູ້ນາຍພະຕົບ, tome 2.

1

Titres; plat: ຮ່ວມມືກ ດັບ[.....] = ປະຫວັນ
tranches: ດູ້ນາຍພະຕົບ ໂ. 1 vol., 103 pp. *Dépôt:* Justice.
Cote: néant. *Provenance:* inconnue. *Date d'entrée:* in-
connue.

(L23.2)

Ligne différentielle: (3e).....ນັກ

1 (a) ຮ່ວມມືກ ດັບ[.....] = ດູ້ນາຍພະຕົບ
ນາຍຫ່ານາມຢູ່ອກະຮຽນ (b) ດູ້ນາຍພະຕົບ
ນາຍເທິງຊາຍ (c) ດູ້ນາຍພະຕົບ
ນາຍສຳກາດອກະນາມ

= 771 ໂລເທິງ 0—

Contenu: ດູ້ນາຍພະຕົບ depuis: ດູ້ນາຍທີ່ໄວ້ນໍ້າສົງຄວງຮ່າງນາມ
ກາງພະຕົບອາຫານສຸດໃຫຍ້ຜູ້ນັບ ເຕວເຈົ້າກົມນະອັການ (Bradley,¹⁰ II p. 160, l. 7); 3-103

(54d) ດູ້ນາຍທີ່ໄວ້ນໍ້າເຊື້ອນແນ້ນໃຫ້ອົບນ້ອອດນັກຕົບນາກແດ້ວ
ເຫັນມີຄຸນກົມນະອັການ

ກົມນະ: p. 55.

(56a) ໄຊແມເປັນປາເສັກ ແລ້ນທີ່ຈະກຳນົດຕົວຄອງກາພໍທິນ
ເຄຫຼອງທີ່ (Bradley¹⁰, II, p. 169, l. 14)

2

Titres: *plat:* ① ພັບສົມ ດູງທະບຽນ ໂລ. 100
tranches: ດູງທະບຽນ ໂລ. 1 vol., 104 pp. *Dépôt:* Vaj. *Cote:*
 néant. *Provenance:* Justice. *Date d'entrée:* Juin 1929.

(L23.2x)

Ligne différentielle: (3c)..... ນັກຕະຫຼາກ

1(a) ② ວິນ ຕະ ດ ທ ດ ຖ ດ ດ ດ ດ ດ ດ ດ ດ ດ ດ ດ ດ ນາຍຂຸ້ນຍາດກ່າຍນະນັນ (b) ທາກກະທຸກທີ່ເຈົ້າ ນາຍທ່ຽວງານ ນາຍຢ່າກຍາດກ່າຍນະນັນ		=
ຖ້ານເຕັມ ຖ້ານເຕັມ		

ລາຍລະອຽດ: 6—

Contenu: ດູງທະບຽນທີ່ຈະກຳນົດຕົວຄອງກາພໍທິນ
 ດາວ ພະຍົງມວາຈາກນະໜີໃຫຍ່ຜູ້ນຂັບແຕ່ເຈົ້າຄະນະຂໍ້ກາຣ (Bradley¹⁰,
 II, p. 160, l. 7): 1-104.

VII 3a.

(34d) ດູງທີ່ໄວ້ນວ່າຈົນເຄືອນເປັນຕົວອະຫຸ້ນສຳນັກ
 ຮ້ອຍເສັບຫ້າ : (35a) ນັກຕະຫຼາກທີ່ກ່ຽວມະນຸຍົກ

VIII 35a.

(54d) กฎหมายไทย เส้นผมถูนารมณ์ กับข้อคิดเมียพระแพทย์ ๕๐

หมายเหตุ

หน้า: p. 55.

(56a) เส้นผมถูนารมณ์ กับข้อคิด กฎหมายไทย
ประราชิก ไอย์-บราดลี (Bradley¹⁰, II, p. 169, l. 11)

(83c) กฎให้ไว้ในวันพุธที่สองเดือนธันวาคมปีบิบัยศก จุดศักดิ์กงกระษัพน์

(d) กฎให้ไว้ในวันพุธที่สองเดือนธันวาคมปีบิบัยศก ๗๙ ๘๑

IX 84a.

(96e) กฎให้ไว้ในวันพุธที่สองเดือนธันวาคมปีบิบัยศก ๗๙ ๘๑

X 90d.

(104c) กฎให้ไว้ในวันพุธที่สองเดือนธันวาคมปีบิบัยศก จุดศักดิ์กงกระษัพน์
ร้อยหกสิบสามปีบิบัยศก ๗๙ ๘๑

XXIV. 1. ចាប្រាអាហេង, tome 1.

I

Titres: plat; សរុបអត្ថបន្ទាន់ [...]; សម្រាប់ប្រើប្រាស់
tranches; សរុបអត្ថបន្ទាន់, 1 vol., 164 pp. Dépôt: Vaj Cote; នៅ
Provenance: អង្គភាព. Date d'entrée: 31 mai 2467.

(L.24.1)

Ligne différentielle: (8c)... សម្រាប់ប្រើប្រាស់

1 (a) ក្រុងការបង្កើតក្រវារមិនបានបង្កើតឡើងដើម្បី ទុនអង្គភាព(ប) នាយករដ្ឋមន្ត្រី នាយករដ្ឋមន្ត្រី នាយករដ្ឋមន្ត្រី នាយករដ្ឋមន្ត្រី នាយករដ្ឋមន្ត្រី នាយករដ្ឋមន្ត្រី	ទុនអង្គភាព(ប) នាយករដ្ឋមន្ត្រី នាយករដ្ឋមន្ត្រី នាយករដ្ឋមន្ត្រី
---	---

បញ្ជីលេខា ៤ ១០

*Contenu: (1)បានអនុញ្ញាត 3-14; (2)តាមអនុញ្ញាត jus-
qu'à: តាមអនុញ្ញាតកំណើន (Bradley¹⁰, II, p. 212, l. 15):
15-164.*

(15a) @ជាកកជាត់វាត្វកម្មដើម្បីទិន្នន័យក្រុងក្រាហង្គនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា/ន
អគ្គនាយក នគរបាលបុរីយុទ្ធទ និងលក្ខណៈ(ឬ) ឯករាជក្រឹងអនុទិន្នន័យក្រុងក្រាហង្គនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
នគរបាលបុរីយុទ្ធទ ឯករាជក្រឹងអនុទិន្នន័យក្រុងក្រាហង្គនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា (c) ដោយមាន

สักวิชาหมายธรรมคือทั้งพราหมาพหุคัณ *Rājāñatikkramma viruddhakāro sunkraūca (d) vītañcaavāharanto ekañthadosocaphrasey-yanitramm porāñarājenanarinda (16a)* ānramm vināsa-kāramm [vararāja] duñtho ॥ แปลความว่า vararāja duñtho ยันว่า (b) บุกเบิกเรียกต่อพรมหากรรมตัวเจ้าผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ *sunkraūcavitañcaavāha (c) ranto* ॥ เปรียกตัวเจ้าโดยคำนี้ดังต่อไปนี้ จึงคือทักษะพราหมาทั้งหมด *rājāñatikkramma (d) viruddhakāro* เป็นผู้กระทำการใดก็ตามที่เป็นพราหมาอย่างพรมหากรรมตัวเจ้า *ekat-ṭha (17a) doso* มีกำหนดให้กระทำการใดก็ตาม phrasaeyya-canarindaānramm (b) แต่เมื่อกันน้ำพองคงจะพราหมากันทั่วไทยบันทึก รับเชิญเป็นตน *porāñarājena (c) krittitramm* อันเปรียบเป็นราษฎร์ นั่นก็คือการกระทำการใดๆ ก็ได้ที่ให้กระทำแก่ผู้เดียวที่น่าจาริค (d) เสมือนพราหมา *vināsakāramma* แต่ครกันที่ให้กระทำการใดก็จกให้พ้นอาศัยกัน (18a) ต่างหาก *nītramm* ไอยท์ เหตุฉันและไม่อาจเรียกกระทำการใด ก็ไม่ก่อน พราหมา (b) ของพราหมาที่มีไว้ให้กุศลนั้นคือกระจาดีและ รามภูร์อ่วงเกินพราหมาอย่างใด จึงให้กรา (e) พราหมับปูนู๊ต จัดเป็นบท มากราส้าขาดกัณดีบีบมาตั้งน ฯ ฯ ฯ (d) ๑ ถุกนั้นก็ ทุกกระจาดีและ ตีก็ยังดีนั้นจะบรรนัดตัวเมญ่าที่ ชาติทามาต (19a) คุณนักชีวะจดุกดุ ให้ร่วง ถุกนั้นกระตือรือร้นมาตั้งน ฯ ฯ ฯ (b) ถุกนั้นก็หนา บรรณาธิ กาธรรมเทาพาร ถุกนั้นกระตือรือร้นมาตั้งน (c) ชาติเมญ่า [ตั้ม] คุณนักชีวะจดุกดุ ให้ร่วง ถุกนั้นกระตือรือร้นมาตั้งน ฯ ฯ ฯ (d) พรรคตุ [รบกวนนักชีวะ] ราชาริราชา ชาติที่

หนึ่งอันควร哉 ให้โดย : (20a) มีให้ริบบิล [บรรย] เพทพติเทพครรภุะนารก
บรมนาถบพิตร (b) พระพุ [กษิเจ้าอยู่] หัว มีพระเมตคามปนมุเรชาธิการ
เพื่อราษฎร (c) กับดีรรพกษแห่งราชอาณาจักร มีให้เกียรติองค์กรท่าพฉกร
ด้วยเกิน (d) มากันได้ จึงคำหารักให้ตราชพรราชศักดิ์สิทธิ์ ค่านั้นเป็นเช่น
ยก (21a) เช่นเจ้าเมืองพระราชนูป ๔๖๘ ความหมายนี้มีไว้ พิรบิโยรา
เด่นบันทึก (b) มุกขชุมชนนั้น ต่อไปก็พราณ อันนี้ในพระอโยนากาลเด่น
แก้วน (c) ปลูกเทพมหาราช บวชทวาราชตั้งริมแม่น้ำ มหาติดภพ
(d) พราตนราชานุบัตร์มน คงแคนดีปิไเมื่อหน้า (22a) อันน้ำดักชัย
เตมิ มีประการต่างๆ ตั้งกรุงท่าตาม ครั้งไช้เตเพทกบาน เจ้า
มาเจ็นกง (d) จังออก ของเจ้าให้เดิมราชการไป : (23a) ๔๖๙ แห่งเมือง
ราชอาณาจักร เจ้ามาเจ็นกงและเจ็นกง ๔๙(b) เมียข้าศกน ท่านมาเป็นอนุฯ
ประไชรน มากันแต่ (c) บัชกันผู้มีคุณ ฉะดูรายไว้ยังให้สังให้ : (d) มาก
พชานรด
กรุงจากา ๔๙ค่ายที่ค่า : (24a) นาย มหาติ นายนักการนายคุณญ์ไป
คาย

เจอกหัว ๔๖๑๘ พระราชรัตนนุญาณปองพระ ไอยุการ (b) ๔๖๑๘ พระราชรัตนนุญาณ
ปุกการหันหกฐน [มาตรฐาน] ๔๖๑๘ พระสารสานวนถ้อยคำท่านเสี้ย ๔๙(c) เสี้ยค
ห้องคำอินชา ๔๙ โถไอกันกันก็ใจไทย ไม่ดูให้เกินก็คือ นักไก่กรุงท่า
คนให้ (d) ดันเหตือบันคำศักดิ์อันท่านให้ก็คน ๔๖๒๐ ฉะกนจะซงยามนี้ยัง
คงว่าเดินด้วยราชธานียัน (25a) พระเดาอยู่หัวบันบุญชัย ๔๖๒๑ ฉะกรุงท่าผิด
กรุงกรุงจะดังกรุนอันท่านอยังก็ไว้ ๔๖๒๒ ให้กรุงกรุง (b) การแสดงท่านสังให้กรุงท่า

การในส่วนแห่งโภคทรัพย์ นี้ให้กระทำการท่านออกห้ามโดยท่า (c) เหตุอื้อห้าเกิน
รับสั่งและเติมครัว [เดนิคราช] การเติมแต่อ่าพรางบังคากัน ใช้กราบถวาย
ให้ได้ (d) ความเดือดร้อนท่านให้หมาไทยจะหนัก แต่ถ้าชนไทยส่าหรับ
เดนิคราบเดนิค

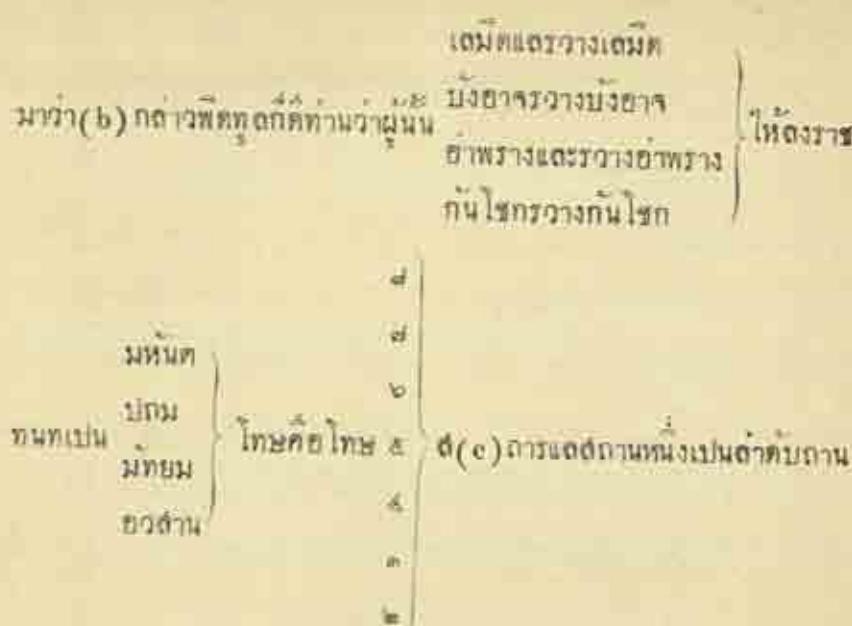
อ่าพรางร่วงอ่าพราง } น. ๒๖ ลงาน ๗ หนัง (26a) ก็ให้หนังดอยรับเชื่อน
บังคาการะบบบังคาก } กัน ใช้กราบถวายให้

รับราชนาคเต้อถูกเมียรักเป็นราบทรัพย์ดึงซองเอาเข้าห้องพระ (b) กดัง
ๆ ลงสัน ลงานหนังให้ตักน้อยตักเท้าจังไส์ครูวะไว้ไทยยักถากរ่วมมัน ลงานหนัง

ให้ (c) หวานดวย ด้วกหนัง } น. ๒๗ } ยกเด้งประดาจาร์ไส์ครูวะไว้เกือนหนัง
ไม่หวาน }

เกือน ลงานหนัง (d) ให้ใหม่ดครุคุณด้วกเยาตัวดงหยาช้าง ลงาน
หนังให้ใหม่ดครุคุณด้วกเยาตัวดงหยาช้าง (27a) การ ลงานหนังให้ใหม่
ดครุคุณด้วกประดา } วันให้พนไทย } ลงานหนังให้ใหม่ด (b) หนัง

เด้งให้ไว้รองๆ เข้า ลงานหนังให้ตักปากเหวบปากເຍາມพร้าวหัว
ยักปาก ลงานหนัง (c) ให้ก้ากหันไว้ ลงานหนังให้ก็ดูเมกดำเนินไว้ ถ้า
แต่เส้นบันทึมุกขมนกรรุ่นหนึ่นพันท (d) นายคำเรนนิยมันนุ่มให้มีให้กระทำการ
พวงราษฎร์ผู้ดีค่านบันกต } ถ้าผู้ไกรร์เห็นเป็นใจด้วยผู้ (28a) ไกๆ ซึ่ง
นี้ให้กระทำการพวงราษฎร์ผู้ดีค่านบันกต } แต่รั้นนี้ให้เป็นใจดีกว่ามีให้เอว

ໄທຮົບນັດກະບາໄທຍພຣະວາງຄອງເຖິງກຳຫຸນກ່າວໄວ້ (d) ນັດງານຈົກລົງ
ດາວໂຫຼດຜູ້ນົດຕ້ອງໃນນັດກໂທຍ່ ສອນ ມີມາຄວາສ້າງຄົບປຶກງົງ ——

10 *mātrā*, numérotés 1–10.

(45d) = ກ່າວສ້າງຄົມໄທຍ່ ສອນມິນາຄຣາ...ນົດ ເຫັນຈຸກ
ດາວໂຫຼດສອນໄທຍ່ ສອນສົບສ້າງຄົບກ່າວ (46a)ໄປ

2 *mātrā*, numérotés 11–12.

(52b) = ກ່າວສ້າງຄົມໄທຍ່ ສອນໄກສ້ອງມາຄຣາ ຈຸກສ້າງສ້າງຄົມ
ໄທຍ່ ສອນສົບສ້າງຄົບກ່າວໄປ ແລະ (c) = ຖຸກນໍ້າຖຸ ۴۷۰ ຖຸນໍ້າ
ສ້າງສ້ອດສົກ ພາສຸດມາກຸດກົງນິກຊີ ສົມຕົມເວົ້ວດູກວະວາະ ພະ(ດ)ນາກສົມ
ເຫັດກະບະເຈົານອກາຫຼາງສູ່ອົກງານນາງຄົມນັບພົກພະກຸາຫ້າອຸນຫຼວງ ຜູ້ກະ

(53a) พิตรราชธรรมยอนนคตุณการตีเรอกองค์สูริราชวงศ์สุกพุทธ
 ภูริ บรมบพิตรธิดิคยน (b) ทรงชนจงเมญชริกนิพารชันหานปาราชาติค
 เยชวงบุราพพิมุกขพารัตน์ด้วยมุกขามาศบามนคร (c) พระวจชาติราชบันทิดิค
 ปฏิริหิตาให้ราชาราย พระลงกคงพระไทยบพเนย พระทานบารมีบราถ
 (d) นาพะ: โพธิญาณ ราชานธรพลังคำให้พันชาดซังสัรไกยาบายทุก
 จีทนศุภากไฟรพารา (54a) แม่นตินในขอรบชันท์เสนาอาณาเขต นิให
 นิผู้กันโขกรุคราชนาหุ่นแห่งครัวพันแหงด้วง (b) เก็บกันให้ แต่เพรพ
 ชารชันชันท์เสนาทุกอัน ประกอบพัฒราศไทยไม่ให้ภัยไม่ไทย (e) [กอตัว]
 เก็บกานบลดอยเก็บกาน เห็นนาบบระเทศป่ารังบ่องกุฎีกรรบคันหอนหา
 คุต้าอว่า (d) [นตัว] ยุแขกกออยยก ประกอบปือคัวห์พรพยบมบกบัน
 หันมา กดไก่หนอกหุกวนน (55a) ยก ^{อกธาร}
^{หดานธาร} } ให้เป็นมีชนฤทธิ์
 ห์ชัมดีเป็นชอน เส้าจะน่ายต้มมาพิรุส์เบี้ยบดูตราอัน (b) [เก็ต] นิแผนกติช
 เพชรไปตามพ้อก็จะกันโน่สูดบอยกุมเดี่ย ต้มนั่นเสาก็ิกกานบ้าเดมีชง
 โน (c) ห่วงกานานาประทกพ์ พะลงกพารัตน์ไปด้วยมุกขามนคร จัน
 พะราชไองการมานพะ (d) บันทุต กานร์ติสังกชุนค์รันพะรุกน้ำใจกา
 รับคือกัพพรบราคุณก้าหุ ให้ครา (56a) บันพะร่าชกุฤกุกิจกานบัญหอยต
 ให้ รากกันสบบไม่มีหัน ภ. ๙—

กตัญ: p. 83.

(84a) ๘๐ นาคราหมั่ง นี่พระบันทุตพรมเสากันเมรับดังพระราชนูกระ
บุตรพระราชนัดดาใช้รุ่น (Bradley¹⁰, II, p. 194, l. 17)

29 divisions, 28 *mātrā*, numérotés 26–37, 39–54, un
un, numéroté 38.

(134b) ๙ กต้าวถักษณไทย ๒ စกานมิ ๔ นาครา ๑ กกต้าว
ถักษณไทย ๕ စกานสืบถ้าหาก็ต่อไป

2 *mātrā*, numérotés 55–56.

(137d) ไทย ๕ စกานต่องนาครา ๗๖ (138a) จกต้าวไทย ๔
စกานสืบถ้าหาก็ต่อไป ๙ ๑ ๙ ๙ —

4 *mātrā*, numérotés 57–60.

(143d) ๙ กต้าวถักษณ ๔ စกานสืบนาครา ๑ กต้าวถักษณไทย
๕ စกานสืบถ้าหาก็ต่อไป ๙ —

21 *mātrā*, numérotés 61–81.

(164) ๙ ๑ ๙ ๊ ๙ ๑ ๙ ๙ —

2

Titres: plat: ๘๐ พระอุณากร พระอย่างการอย่างหนัก...; *tranches:* illisibles. 1 vol., 160 pp. *Dépôt:* Justice. *Cote:* néant. *Provenance:* inconnue. *Date d'entrée:* inconnue.

(I.24.1x)

Ligne différentielle: (8c)...ນໍາມາພື້ນປະຕິບັດ,

1(a) ເອົນ ຂະຫຼາດ ດີກ ກ່າວ ຖ້າ ດີກ ດີກ
ອຸນສ່າງວະປະເລີດ
ຂຸນ(b) ດ້ວຍກຳນົດຈຳກັດ ຊ້າພໍາວຸດຖືເຈົ້າ ນາຍເທຍຮອດຮາຊ
ນາຍຝ່າກຍາດກັນ
ກ່າວ = ດັບ
ນາຍຝ່າກຍາດກັນ

ອົບເກີນ ນໍາມາພື້ນປະຕິບັດ

Contenu: (1)ບານພັນກ; 3-14; (2)ອົບເກີນອາຫານມາຫອດວາ jus-
qu'à ສອນທີ່ໄຫດຄົມຂອງເສີມ • ປະຫຼາດ ດັບ
(Bradley¹⁰, II,
p. 212, l. 15): 15-160.

(80fin.) ໃຫ້ກາຕັກນີ້

ອົບ: p. 81.

(82a) ມາດຽວແນະ ນັ້ນພໍວະນັນທຸດພໍວະເຕົວນັ້ນເອົບຜົງພໍວະຮາຊ
ນຸ້ມີຮະນຸມີຕ່າງໆ ຮາຍພັນຕົກໄສ້ອຸນ (Bradley¹⁰, II, p. 194, l. 17)

(160) ກະທິວາງ

3

Titres: plat: ເອົນ ດັບ ອົບໄຫວ້ອກອາຫານມາຫອດວາ

tranches: ດ້ວຍກຳນົດຈຳກັດ. 1 vol., 161 pp. *Dépôt:* Justice. *Cote:*

néant. *Provenance:* inconnue. *Date d'entrée:* inconnue.

(L24.1y)

Ligne différentielle: (8c) ... បានរាប់គិតបានចុងមីនា

1 (a) នៅពេល ការស្វួចកំណែរាជ នៅពេល បញ្ជូនតំណែង ទាំងពេរកិច្ចការ

នៅពេលរាប់គិតបាន

អនុញ្ញាត (b) ជាការរាយរាជ ទាំងពេរកិច្ចការ នាយកប្រកាស នាយកដោកនាយករាជ នាយកដោកនាយករាជ

នាយកដោកនាយករាជ

ទីនៅពេល នៅពេល

Contenu: (1) បានរាប់គិតបាន: 3-14; (2) ចិត្តនាមខ្លួនខ្លួន: jusqu'à ដូចនេះ នៅពេលនៅពេល នៅពេល នៅពេល — (Bradley¹⁰, II, p. 212, l. 15)

(80d) នឹកកញ្ចប់នឹក

កំណែ: p. 81.

(82) les trois sceaux.

(83a) នឹកអារានា នាយកប្រកាសនឹកដែរនៅពេលនៅពេលនៅពេលនៅពេលនៅពេល បុគ្គលិកប្រកាសប្រកាសប្រកាស នឹកអារានា (Bradley¹⁰, II, p. 194, l. 17)

(161) នឹក នឹក នឹក នឹក នឹក នឹក នឹក នឹក នឹក នឹក

XXIV, 2. ចារម្មាអាជិក, tome 2.

1

Titres: plat: ៦ វរេស្សុត វរេ[...]យករាយខ្សោយាគន្យោ [៦] ៧—
tranches: ចារម្មាអាជិក ១ vol., 145 pp. *Dépôt:* Vaj. *Cote:*
 ៩៤. *Provenance:* អ្នករាយ. *Date d'entrée:* 31 mai 2467.

(L24.2)

Ligne différentielle: (5a)....ជំរាប់

1(a) ៦ វន ៩+ កំពុងកំរាយ ៩៨៧ បណ្តុះពេក ខាងរៀងរាល់ ឯកសារប្រចាំថ្ងៃ ឯកសារបានចុះហូល (b) ខាងរៀងរាល់ នាយកពេទ្យរករាយ នាយកដ្ឋាន	ក្រោ ៩ ៩ ៩
--	---------------

លេខ៖ ៣៣០០០—

Contenu: តារាងនៅក្នុងកំរាយដែលបានចុះហូល។ ដោយសារតារាងដែលបានចុះហូលនៅក្នុងកំរាយនៅក្នុងកំរាយដែលបានចុះហូល។ តារាងនៅក្នុងកំរាយដែលបានចុះហូល (Bradley¹⁰, II, p. 212, l. 16)

2 *mātrā*, non numérotés.

- (5a) កំពុងកំរាយ ៩៨៧ សាធារណមន្ត្រី នាយកដ្ឋាន ជំរាប់
- (b) តារាងនៅក្នុងកំរាយ ៩៨៧ សាធារណមន្ត្រី នាយកដ្ឋាន ជំរាប់

4 *mātrā*, non numérotés.

- (9d) กตัญญูตักษณ์ไทย = สกุลเมบุท & มาศรา ๙๘ กตัญญู
 (10a) ตักษณ์ไทยสกุลหนึ่ง สืบสานก็ต่อไป ๆ ๆ ๆ ๆ

5 matrā, non numérotés.

- (16a) กตัญญูตักษณ์ไทยสกุลหนึ่งถึง = สกุลเมมมาศรา ๙๙ มาศรา
 ๗(b) กตัญญูตักษณ์ไทย สืบสานก็ต่อไป ๆ ๆ ๆ ๆ

9 matrā, non numérotés.

- (34d) * ๙๔ มนต์คันธรมบพิตรพรวพุทธเจ้าอยู่หัว พรบบรมไตร
 ไสokenาดเจ้าพระอยุค (35a) ธรรมสติติโดยในพระอันงค์คุณุกุษมานบปรารถนา
 นั้นพระเจ้า ไชยการครั้งตั้งมั่นฐานฯ เช่น (b) ศรีอยุคครัตน์มุหนายก ให้ครา
 พรวรรษอกฤญาภูมิ กาน แมดยังแก่เส้นนามาอยา (c) กัมมุชมนตร์ กระวิชาคิริยา
 นักบุญหมื่น ฉเตนายหัวพันประชาราชกร : (d) ท้องหลาย คงแต่นไป
 เมฆหน้า....

3 matrā, non numérotés.

- (48a) * ๑๘ พระบุหศบดิเกือนหัว ธรรมอินค่าเรือนกสักก็ตวงค์ก
 กะรนหัว (b) จักรพรรดิศรีบวรชรรษ์มกุลมหาราชราชราษฎร์ พรบเจ้าอยู่หัว
 เสือฯ ในท้องพระไกรทอง (c) ถึงท่าเรือตั้งพระศรีภราท ศรีมนากคุณราษฎ
 นวยก้าวราชบัลลังก์ นาข้อมูลๆ (d) เสิมยรบังคมทุดพระกุณาน กลับ
 พระในธาราชาตยกต่อไปให้พระชรรษ์สกุลพรวรรษ (49a) กดุษฐ์ก้าว ด้านซ้าย
 ร้ายเสบคนบัญชีเชื้อไว้ในเหยสัยศรีบานวนแปลงศรีบานวน จะให้ (b) ก่านเสิม

ทั่วไปของสารกรรมทัน แต่สรุปถ้าสารกรรมทันจะใช้เรียกเงินท่าน พรบก.ใน
 (c) ถ้าราชการไทยพิจารณา ดำเนินสืบให้กับคดีค้างคื้อคืนของตามไทย
 นุ.ไทย ถ้ารอง (d) พระกรุณาให้โภคกันนั้นขอใช้ “ให้โภนวะ...” แต่
 ให้เอกสารพระคดังหดวะ (50a) จึงขอเข้าพระบุษย์ศักดิ์ทางหน้าย เจรจา
 พิภากษยาค่ายกันหนาหย่อนนัก ณ ที่ (b) ขอความทั่วสารกະหงกเป็นเช่น
 เดียวไทยกับบันเทิงฯ พระเจ้าอยู่หัวมีพระราช(c) โถงการครองจ้าวภาค
 แยกพระชุภราบท ฉะนายท้าวกรรษบันทึก นายสำราษฎ(a) เส้นยิร
 ให้ครัวพระราชบัญหยุต กำนับน ใจเมืองหนา....

9 *mātrā*, non numérotés.

(74d) โภนเจ้าให้เจ้าเข้าสานเส็บกบ เพรากว่าสาไฟร์เดียวหนึ่ง
 หันเข้าหันไฟร์กน ฯอํะ— (Bradley¹⁰, II, p. 226, l. 16)

กตัญ: p. 75.

(76a) ◎ วนพุกเตือนธงเชือขันสานคากุนนกสักว่าไทยก็ ชูนสัก
 ถูกราชการเสบนาดบังกม(b) ถูกพระกรุณาด้วย โภนตเพชญ ใจเก่าไว้เส้นอิไล
 ใจสุกสักคนซังก์กัฟหมนธมเทศ เอ๊โภไกร(e) ใจศรีสังก์กัฟหมนราชพิทักษ์ เอ้า
 กะรเซ๊ะเหตอกปอตมีไปเกมເຫောจังกอนกกรามญู : (d) เอ้าพระเจ้าอยู่หัวให้
 ถุกเมฆ ใจสัมเก็บบรมบพิศครพระเจ้าอยู่หัว นพรมบันกุณฑรด(77a) ให้
 ลงไก่ผู้บดอไมเกบจังกอนนั่นว่า ถ้ากอนເຫောจดต่อที่เจ้าของมีนาคเคบใช่
 ให้(b) ศักดิ์กันขอเดียว ถ้ากน ใจศรีสังก์กัฟเจ้าอย่างເຫောແရင်ชอง ผู้ชาย

(c) ต่อไปนี้คือสิ่งที่ ๑๖๗ ที่ ๑๖๘ แต่ก็เป็น
 (d) ห้ามห้ามให้ก้าวเดินไป ๑๖๙ ฯลฯ

17 *mátrā*, non numérotés.

(103d) * วันนี้จะดีเด่นและปีกชันอันงามค่า น ใจงนักสักว่า ไหสก
 มนเฑรน (104a) บพคพพระพุทธเจ้าอยู่ห้า เสียดหนึ่งรัตน์สิงห์
 พระเต้าวคนขุนฐา ไทยทักษิณ (b) พิมุกธรรมงค์ดาวีเสศ จังพะรະชาติวงษ์
 บังคมทุดพระภูรุณ (c) ใจเรียนพะรำช (d) ก้าวเดิน ภิกเมืองศรีธันนา ใจ
 ยังคงสักว่าไห แม่ของก้าวพงเพชร (105a) เมืองพศณ์ไอกษ แม่ของ
 ใจอนามัย แต่เมื่อขันออกทั่งบ่วงภูมิเอการาชการให้ (e) เป็นการดุกบัตร
 จะประชุมบุคคลท่าไห ชาชอเรียนพะรำชบะรูปบุคคลพระเจ้าอยู่ห้า จัง
 (c) มนเฑรนบูรณ์พิตรพระพุทธเจ้าอยู่ห้า นพะรำช ใจการ ให้คราบมน
 ฉบับ (d) คำนับไหครุณ....

๕ *mátrā*, non numérotés.

(124a) * จักถ้าวันนุสคติว่าหาหัน ให้บังเกิดคุณงามยักษ์ ก็อย่าง
 เก็บน้มแหงผู้ชั่นหัวยุบบาย (b) คำว่า ๆ คำนองราษฎร์แห่งความเมือง ศิริคุณเกาะ
 บะรูปชุดตุ้ดากเนื้อหานผู้ชั่นมาทับบอย (c) ทำไก่ใบยอดคำร่าดงหัวบาน
 ไม้ไหระหะรูมสำหรับว่า parampaseyhopicaattaanummo (d) เป็นทัน
 ใจ นพะรำชาชิบุคคลพระภูมิงามเดกร ใจนรุสึบสิริคุณงาม
 (125a) คำนองพะรำชาชิบุคุหุค ชั่งบุรุษนราษฎร์ด้วยคำท่าน คำน

พระธรรม(๖)ถ้าครองเป็นบุกมาตราตวง ๒๘ = ๒๙ ๓๐—(c) พระธรรม(๖)ถ้าครองเป็นบุกมาตราตวง ๒๘ = ๒๙ ๓๐—
 subhamastu ๒๙๐ บจดบกตัวครุนศักดิ์ ถ้าตั้งมาสู่กันบกเชือก
 (d) กัณฑ์ครุยังอาทิตย์วาร พระบากอัมเดชบูรณะพิคายพะเจ้าภานาขันที่
 ศรีสุนทร : (126a) บรมฯ กษิรพะดีต้าเรชรพะเจ้าอยู่หัว นพะไทย
 เมกตามกประชาราษฎร์ทั่วปวงราชอาณาจักร(๖)พะร้าชบุญหุ้น จักบานพะ
 ราชบุญหุ้นก้าวหน้าเป็นมาตราไว้ตวง ๒๘ = ๒๙ ๓๐—

18 *mātrā*, non numérotés.

(145c) @ ศรีบพธรังษีรัตน์ ใหม่ ไก่กินอาชญากรรม ๑๐๐ มาตรา ๒๘
 (d) ในอาชญากรรม ๑๐๐ มาตรา ๒๘ ๔๕—๕๐ มาตราตัวอย่างกันแต่ท่าน ๒๘ = ๒๙ ๓๐—

2

Titres: plat; @ พะสົມຸດ พະບອາຊູບ່າຮອງ = ๒๘@— tran-
ches: ဓາຮພູກເຫດຕະ = 1 vol., 145 pp. Dépôt: Justice. Cote:
néant. Provenance: inconnue. Date d'entrée: inconnue.

(L24.2x)

Ligne différentielle: (5a)..... ๗๐๙๒

๑(a) @ ພັນ ๒๘ = ๒๙ ๓๐ ค่าจຸດຄົກຮາສືບພົກ ๒๘ = ๒๙ ๓๐ ค่าพະພູກຫຼາຍ ๒๘ = ๒๙ ๓๐ ค่าพະພູກຫຼາຍ	๑(b) ๒๘ = ๒๙ ๓๐ ค่าพະພູກຫຼາຍ ๒๘ = ๒๙ ๓๐ ค่าพະພູກຫຼາຍ ๒๘ = ๒๙ ๓๐ ค่าพະພູກຫຼາຍ
---	--

Contenu: ດុកជនយាត្រាងដែល: ០ នាករាណនៃ វត្ថុពេទ្យ
មិនអីគឺដែលទូបាយទាមទំនួនខ្លួនខ្លួន សេវរដុជបែងចេរក្នុង (Bradley¹⁰,
II, p. 212, l. 16)

(76d) ភវត្ថុពេទ្យការការណូវ នាមអាមុនីតុក្រោម
និង សាស្ត្រ និង សាស្ត្រ

លើ: p. 77.

(78a) ០ នាករាណនៃ នាយករដ្ឋនាមពិភពលោក និងនាមពិភពលោក
អង្គការក្រុង បុរាណ (Bradley¹⁰, II, p. 227, l. 3)

3

Titres; plat: ០ [....] ខេមុនី [.....] និង ពិភពលោក
tranches: ០ បានរាយ/ការណូវ, 1 vol., 135 pp. *Dépôt:* Vaj. *Cote:*
នៅលើ. *Provenance:* Justice. *Date d'entrée:* Juin 1929.

(L24.1y)

Ligne différentielle: (5a)... ការតាមតំកម្មនិង តំការធម្ម
តាមកិត្តកិច្ច និង សាស្ត្រ

Le protocole manque. Il semble bien qu'il n'y en a
jamais eu.

Contenu: ដុកជនយាត្រាងដែល: ០ នាករាណនៃ វត្ថុពេទ្យ
មិនអីគឺដែលទូបាយទាមទំនួនខ្លួនខ្លួន សេវរដុជបែងចេរក្នុង (Bradley¹⁰,

II, p. 212 l. 16)

(74d) ດັກ ນັ້ນຕົ້ນໃຫ້ໄປເກະເຄີມາຫັງກົດ ຜູ້ໄກທາສົນພວກຮານາ
ແປນສັກ ການຈ່າ

ອອນ: p. 75.

(76a) ຜູ້ນັ້ນເຕັມພວກຮາຫຍາ ທ່ານໃຫ້ອະໄກໂຄຍໄກຮາ
ໄກທະ ພະອາກະວົມ — (Bradley¹⁰, II, p. 228, l. 10)

XXV. L. តិកមនុបនគ័ក, tome 1.

I

*Titres: plat: ០ នាមអុទ្ធសាស្ត្រ[...] ឬ [...] . និង — trans-
ches: ក្រសួងពេទ្យ ... 1 vol., 89 pp. Dépôt: Justice. Cote:
នៅលើ. Provenance: inconnue. Date d'entrée: inconnue.*

(L25.1)

Ligne différentielle: (3e)....., នាមអុទ្ធសាស្ត្រ

1(a) ឯកសារ អយ(ប)ប្រឈម	គ្រប់គ្រង់ ជាបន្ទូលដែល	បានបង្កើតឡើង នាយករដ្ឋមន្ត្រី	)
នាយករដ្ឋមន្ត្រី នាយករដ្ឋមន្ត្រី			

អយ(ប)ប្រឈម

*Contenu: (1) បានអេឡិច: 3-14; (2) តិកមនុបនគ័ក jus-
qu'à: បានអេឡិចខាងក្រោមនេះ នៅពីរប៉ុណ្ណោះ (Bradley¹⁰, II,
p. 256, l.5)*

(46d) នឹងនាំឱ្យគោរពនៃសេដ្ឋ
នៅក្នុង ១: 15-89.

កំណែ: p. 47.

(48a) ๙ มาตราหนึ่ง บัญญัติหนังสือที่ต้องห้ามในภาค อุบล	กติกาทั้งหมด	ชั้นคดี
---	--------------	---------

อยู่ในส่วนที่ ๗ (Bradley¹⁰, II, p. 247, l. 18)

2

Titres: plat: ๘ พรบ.บุตร พระไอยการกงรับพักกิ๊ก * ๒๔๖๑

tranches: กงรับพักกิ๊ก c. 1 vol., 90 pp. *Dépôt:* Vaj. *Cote:* ๘๖.

Provenance: บุตรราช. *Date d'entrée:* 31 mai 2467.

(L.25.1x)

Ligne différentielle: (3c)....นายกติกา

1(a) ๙ วันที่ ๑๘๖๑ ก้าวสูงศักดิ์กราช * ๒๔๖๑ บัญญัติหนังสือที่ต้องห้าม เจ้านายบุญธรรม (b) ข้าพระพุทธเจ้า	นายชาน ไชยวาร นายทัยรศราษฎร์	ท่าน = ๘๖๑
	นายไทด์ชาดกษัณ	

รวมทั้ง: ๘๖๑

Contenu: (1) บานแพนก: ๓-๑๔; (2) ถอกชนชบดกิ๊ก jus-
qu'à ๗๐๐ เดือนเดียว ๗๐๐ ให้เป็นฐาน ๒๔๖๑ (Bradley¹⁰, II,
p. 256, l. 5): ๑๕-๙๐.

(15a) ๙ ข้อห้ามพระภรรญา ทรงบันทึกเดียว ๙๐๐ ให้คนทราบ มาพ (b) ท่านคืองกรรณกร ๙๐๐ ประการนั้น ให้พระบรมฯ ๒๔๖๑	
---	--

(c) ◎ tamenambhikkhaveyamorājāevamāha ambho-purisanatvamaddasamanussesu rājā (d) noheramāgumicā-rimgahtvā vividhānikammakaraṇānikaronte kasāhi (16a) pitālente vettehitālente addhadaṇḍakehipitālente hatthampi (b) chindante pādampichindante hatthapādampichindante kaṇṇampichindante nāsampi (e) chindante kaṇṇanāsampichindante mukhampichindante bilaṅga-thālakampikaronte (d) sañkhamuṇḍakampikaronte rāhūniukhampikaronte pajotimālakampikaronte (17a) hatthapajotikampikaronte erakavattikampikaronte cīrakavā-sikampi : (b) karonte eṇeyyakampikaronte baṭisamamśikampikaronte : (c) kabāpanikampikaronte khārāpaṭicchakampikaronte palighaparivattakampi (d) karonte palāsa-pithakampikaronte tattenapitelenaosiñcante : (18a) suna khehipikhādāpente jivantampisuleuttāsente asināpisism chindante (b) urampiphālente satippahāraṇkaronte sañgalikādīhipañca hibandbane (e) hibandhitvā bandhanātārappavesanāmkaronte nābhimpamānesuāvā : (d) tesunikhaṇāpetvā pulāsehipaṭicchādāpetvā aggimādāpetvā camma (19a) daḍhakāleayanaṅgalehikasāpetvā khaṇḍā khaṇḍikamphirāhiraṇkaronte (b) siriratopitikkhaṇeneva-satthenaghanaghanatthānēsumām samuppātetvā telena (c) pakkam udanamāropetvā puveviyapaaccāpetvā tameva khādāpente

(d) ๙ นิตาเนนเนย์คุณความดีในพหะบานฯ ถึงศักดิ์สิทธิ์กษัตริย์

ถูกชน	ไทยค่างๆ ๘๖
ศักดิ์สิทธิ์ : (20a) ธรรมทัณฑ์แก่ผู้กระทำมิชอบ ๑๔๒	

กน. จั่นพหะราชา โภคการน้ำนพหะบัน (b) กดตุ้รส์หนาท ๑๗๓	เกต้า ๘๖
ราประเพณ ๑๘๐ ในการนราชา กษัตริย์บุตร ๑๘๑	

น้ำย ๑๘๒	ถูกชน ๘๖
ภาคผนวกว่าที่ กษัตริย์บุตร ๑๘๓	

ไทยประการไก่ดะ (21a) ไทยตามที่ดังนี้	ประการคุณประ เพณ ๑๘๔
(b) มาต์ให้ครัวพะรำชบัญญัติ ๑๘๕	

ไทยคุณพอกหอดี ๑๘๖	ไทยคุณพอกหอดี ๑๘๖
(c) ถั่งช้างก็ต ๑๘๗	

ตัวบัญชีเพื่อจดบันทึกของเจ้าหนอนห้องตัวเสื้อบาบอกราชท่า (23a) ก้านสาหัสเรือง

รักษาการพับตั้งราชบาน	ไทยหาดูนักการก้าวเขยบช้ำฟ้า	บันณ สุรุมเนบรา	
-----------------------	-----------------------------	--------------------	--

(b) ทรัพย์ค้างประภาราไก่ก็	บุ๊ไก่ใจนักการชั่วฟ้า	บีด้า มานดา	
----------------------------	-----------------------	----------------	--

ญาติครุฑุบั้นมาจารย์กาญ (c) ก็	แต่คนร้ายใจเป็นมฤตุฉลามวีเส่า	
คงพะพุพุพุรูป	นาทุนตเหยยนยาห้าหัวราช (d) การตามคนประภาราไก่ก็	

เมื่อใจอักหารอกไม่ได้กัดลิ้นเก็บปาบหยาบช้ำสาหัส : (24a) ก็

นี้	
เท่า	

หมายการ ดอยเดียก้าใจเดือดครองประภาก็ ท่านวุฒินจ่าวพอกน (b) เป็น

บุ๊ร้ายยังไจ ให้ตองใจนักธรรมกร ๙๙ สถาน ๔ หนึ่งคือให้ต่อถกกระบวนการ

(c) ก็จะเลิกยกเสียแล้ว เย้าก้มก้มก้มเหตุกแห่งใหญ่ไว้ต่อ ให้มัน

ธะหนังศักดิ์ (d) พดุงฟรุนกั้งมอเตี่ยวน้ำเต็มมะอน สถานหนึ่งคือให้

ก็ตักหนังจาระเบียงหน้า ถึงไฟ (25a) ปากเป็นหงบนหังส่องช้างเป็น

ก้าหนา ดึงหมากหุ่งส่องช้างเป็นก้าหนา : (b) ถึงเกตุขวัญชาตยผุดเมือง

หลังเป็นก้าหนา แล้วให้มุ่นกระหนเมอกพมเช้าห้องสัน : (c) เย้าก้มไม่ตอก

เย้าช้างตอกกมไก่กอกอนคลอดตนสัน เพิกหนังหงนมันยอกเสียแล้วเยา (d) ก้าวต

ทรายหอยน้ำหักกระบวนการก็ตั่งรำให้ชาวเหนือขันพวรรณศรีสังข์ สถานหนึ่ง

มาซึ่มน้ำมันพันให้ทากาย ชื่อว่าคนเพดิ่งรุกส์ถูกหนัง (d) ก่อให้เสีย
ผ้าซึ่มน้ำมันพันน้ำมายืนหง " นางเอวอาเพดิ่งรุก ส้านหนังคือเชื้อชาติ

(27a) เมื่อไหเป็น แม่ } อย่าให้ขาดที่เห็นของทวยหนังคงแต่ไก่คอดูงไปถึง
ชื่อการเด่าวาเข้าเชื้อชาติ (b) ผู้ใดไห้เครวเหยบแบบบารุง } เม่ } เม่คุณ ให้ดู
หนังเป็น แม่ } แต่ไก่คอดูงมาถึงเดว เชื้อชาติ (d) เอาไห้เป็น แม่ } ดู }

กระดาษไห้เครวไปกัวร่าดาย : (c) สถานหนังคือเชื้อชาติเมื่อไหเห็นของทวย

หนังเป็น แม่ } แต่ไก่คอดูงมาถึงเดว เชื้อชาติ (d) เอาไห้เป็น แม่ } ดู }

มาดองซอหรา กระทำเนื้อย่องบันพนฟไหเป็นรือดกบปักดูม (28a) ลงมา
เห็นอ่อนนุ่มผ้าภารรย สถานหนังคือเยาห่วงเหอกส่วนข้อตอกหัวอ่องช้าง
ช้าง (b) เข้าหัวงธงช้างให้ห่มนั้น ฉดว่าอาหลักเหอกส่วนของในวงเหอกเบ่งช้าง
ครั้งเดียวกับผ่าน (c) ตินอย่าให้ไหกัวไก่เดวอาเพดิ่งตนให้ร้อนตัวกัวร่า
ดาย สถานหนังคือเยาบทไหญ (d) นกคุณธงช้างเกี้ยวหัวกาย เพิกหนังเมื่อ
เดือน ใหม่ } ให้ดูคุณขอกราบว่าดาย (29a) สถานหนังคือให้เยา

มูกทกมเชือกเนื้อไหหกขอกรามาจากกาย เด็กตะต่อ (b) กัวร่าดีนั่นเมืองสัง^๑
สถานหนังคือให้แต่ลับพื้นหัวกายเด้วเยาประจวบชุมน้ำแล่น (c) กรีคกรุคุก

เข้าหนังเดือนดีเดือน ใหม่ } ให้ดูขอกรามาให้ลื้นให้อยู่แห่งวงกระดูก
(d) สถานหนังคือให้หันดองไกบช้างๆ หนังเด้ว ให้เยาหัวกายเหอกศอกดอง

(30a) ไปไกยร่องหูให้แผ่นกับแผ่นกัน ฉดว่าดับเท้าหัวงธงหันเดียนไปถึง

บุกต่ำง(๖) เอียน สถานหนังคือห้ามให้เนื้อพังหนังร้าว เนื่องจากเป็น
บคุณภัยมากที่ (๗) แต่ก็ยอมเด่าวรับผิดชอบเข้ามาด้วย ยกเว้นหนังของ
กระเที่ยวให้เนื้อเป็นเพียงเสียง (๘) เดียวพับห่อเมื่อหนังกับหัวกระบอกนั้น
ก็คงจะได้ ทำท่าด้วยอันทำท่าด้วยฟางชี้ (๓๑a) วางไว้บนหัว สถานหนัง
คือเดียวนามนี้ให้มีอยู่เพียงด้านนึง แล้วรักษาดู (๙) นายที่ต้องกว่า
กระดาษ สถานหนังคือให้ก็จะสูญเสียร้ายกันตามไป ให้ยก
(๑๐) อาหารหลายวันให้เตรียมหายา แล้วไปถ่ายออกให้ก็หัวเราะหนังกินให้
เหตุอย่างร้าว (๑๑) กระดูกเป่า สถานหนังคือให้เอารากผักหุงเป็นแห้ง
และก็ใส่ครัวเผา : (๓๒a) สถานหนังคือให้แห้งก็วายหอยก็อบน้อย ๆ กว่า
กระดาษ สถานหนังคือให้ดูอยู่ (๑๒) ผู้แพะของ แล้วเอาฟางบากองลดลง
หัวยเหติงภัยหนังใหม่ แล้วไก่หัวไก่แห้ง (๑๓) ให้เป็นห้อง ให้ผู้ | เป็นราก
น้อย | สถานหนังคือให้เชือกเนื้อจารอถูกหอยก็วายนามหนึ่ง (๑๔) กะ
ไข่ | สถานหนังคือให้หัวเราะเจ้าอิอกหอยก็วายนามหนึ่ง (๑๕) กะ
ไข่ | สถานหนังคือหัวเราะเจ้าอิอกหอยก็วายนามหนึ่ง (๑๖) เป็นคันธิตาน
น้ำ | สถานหนังคือหัวเราะเจ้าอิอกหอยก็วายนามหนึ่ง (๑๗) เป็นคันธิตาน
น้ำ

(๑๘a) หนังคือให้หัวเราะเจ้าอิอกหอยก็วายนามหนึ่ง และไทยหัวเราะเจ้าอิอกหอยก็วายนามหนึ่ง ให้เข้ามาต่สถานหนัง (๑๙) กะพู ให้หัวเราะเจ้าอิอกหอยก็วายนามหนึ่ง แล้วราก
กระดูกหอยก็วายก็หอยการราก (๒๐) หมายประการให้ก็หอย แสดงเป็นไจราปัน
น้ำนันเรือนหัวเราะเจ้าอิอกหอยก็วายนามหนึ่ง (๒๑a) ชีรภาพให้หอยก็หอยก็หอย
ประการให้ก็หอย ห่านให้หอยไทยกรรมการ สถาน (๒๒a) สถานหนังคือให้
หัวเราะเจ้าอิอกหอยก็หอย สถานหนังให้หอยก็หอย สถานหนังคือ (๒๓) ให้หอยหากหอยหอยช้าง
สถานหนังคือให้หอยหอยช้าง | สถานหนังคือให้หอยหอย (๒๔) กะซือช้าง

สกุลหนึ่งคือให้เก็บจะหมุนกลับไป ด้านหนึ่งให้เก็บ หังสือของช้าง | เสียง(d)
จะหมุน

สกุลหนึ่งคือให้เก็บปากหนะปากเสี่ย ด้านหนึ่งคือให้เดินบันได ด้านหนึ่งคือ(d)ให้เก็บศีรษะเสี่ย ด้านหนึ่งคือให้จราห์หัวประการได้สูกอกไว้ ๑
ก่อรัฐอยู่สกุลหนะ(d)ประการได้ก่อไว้ตั้งไทย ไถ่ด้วยยาอ่อนในพืชราษฎร์
ก่อรัฐด้วยการเดพาราชก้าหันภูมูกดหมาทั้ง(c)บวงยันต์มหิดลพระบรมราชโขน
ชั้นก่อบัญญัติไว้ ไทยในอย่างการเสื่บถูมานเด็ค ๒ (d) ๓ ก่อรัฐก่อ
ทวะคั่งยกรูปมกร ประการยตติเดือน ๔(d) ๕ ก่อรัฐก่อ
ความนุสกุลหนะในคันธารพะรำรัมส์หัว เก็บกี้ ekupatiisa (b) ๖(d)
lavivada ๗ ก่อรัฐก่ออย่างเป็น saṅgāmadosāpicarājadutītho ก่อรัฐ
พะง ไทย (c) ในงานพะรำรัมส์หัวคุณ ๘ เผด็จก่อทุ่มร้ายต่อพะรำรัมส์หัว
บรมหาราชนบพิกรอหิทก์(d) เกษะเมืองมาคบานหัวประชุมกรรับบิศร์วิสุทธิ์
อุคณบรมนราธิบดี พะพุทธิเดชาบุญหัว (37a) ๙ หงรองหงรองคุณนาบุกษาไป
แผนไปบ่นอันมาก ๑๐ หมู่วิวนอนมุ่นมาคบานหัวราษฎร์กาม (b) ๑๑ กมเหตุก่อประทุม
หงรองนະหกามาห์ก ๑๒ บ่นหดักเกว ก่อคิจกุชหัวทุกหงรองราษฎร์จ่า
(c) ๑๓ ประนามห้าจกิจวะพีด้าห์ก์วะบีก กันประเทษชรันน์ ให้มรุต้าขอวิจด
ดายใจเดือน (d) ๑๔ ดูดูมหานสุกห์ดี ๑๕ รักด้วยหัวใจศรีบเป็นศักขุกหัว
ราษฎร์ก้าด ๑๖ พิษยูราภูม (38a) ๑๗ หุนเรห์ก์เกศหุต ๑๘ กบกหงรองพะรำร
ชามน้ำก่อหัวหันหัว เพื่อก่อหัวหันหัว (b) ๑๙ บ่นหนุสกุลการคุณเรารักไว
บ่นพะ ๒๐ ก่อรัฐชัยหัวให้บ่นกิกหัวให้มหังชาติ ๒๑ (c) ประนามหิน
หมู่พะรุคุณให้ ๒๒ หงรองพะรำรัมส์บัญญัติ ๒๓ ก่อเป็นกม่าครัวซ์ร้าว่าต้ารักค์
(d) ๒๔ กมมรับ ๒๕ กันมาหูน ๒๖ ๒๗ ๒๘

- (39a) ◎ ศักดิ์ศักดิ์กราช ॥ ๗-๘ ॥ ถูกถูกสังวัดกระชากรูมาศกากอบบก
เขบขู่จมือถุษถูกหัก (b) ภารกอดบริสุทธิ์ค่าหนู พระบาทสัมเกตบรม
พาราบนบรมบพิตรธิดาสุนธรรมศา (c) มหาธิดาวงษ์คงกบุรุษ ไส้คนบาน
มหาจักรพาราดีศิรบวรรชานบุกมหาราชาธิราชเจ้าผู้ทรงพระ (d) คุณเมื่นมหา
ประเด็จ เสกช่องกันะพระอันงติโภนาตามหาราไฟชนบราชาติราคานา
- (40a) ภายเมืองบุราพาที่มุช พระยมตัวอยู่หมุนนั่นอุมนเครื่องระลือชาติราช
เสวากากรุ่นมาดายน้ำราชสุคร (b) ไม่รีทกันบันทิยาดิรย เผาพระบากลมเต็ม
บรมนาภิบาลบพิตรพระพุทธรัตนบุญห้าม (c) รัตนพรวรรษ ไถ่การนามุหะ
บันทุตดุรด้านหากที่ร้าวให้คราพระราชาบัญญัตเมทียงไชยชนากา (d) แท้ช้าง
เจ้าเงี่ยนพราวนากูบ ไอยล้าพรมภากคืนย ราชนาคยกหันนั่นเครื่องระลือราช
- (41a) ภูมิบุนห์นพันท้ายเมือง ท่ารา ไฟฟ้าฯ ใจบันชักเดียวอาภินา
จักรสัมสังกัดพัน (b) อันในพระราชาชานนาเชคพระนศร์อยุทธยา มหา
กิตอกกพนทร์กันราชชานบุรุษ (c) บุคคลราชนี้เกศคุณมังกุมหารสักงาน คง
เศนสับไปเมืองมหา ๗๙๖—

2 *mātrā*, numérotés 1-2.

- (46a) เชยันนันท์ทิศกมอยเรือน ผู้ดูดอย่างท่านให้กวนควยดูกหันร
๖๙๗

กวน; n. 47.

- (48a) ◎ นาคราหนะ ผู้ไถ่หนบกธนเทห์ใน ไบคาด กราช
ในส่วนไถ่ฯ (Bradley¹⁰, II, p. 247, l. 18)
- อันก็ขอ
รุ่ง

12 *mātrā*, numérotés 3-14.

(65a) ๔ ຊູດສົກຮ່າງ ຂ່າວ ຂອບຄົກນັດຕ້ອງພົມຊົງວັດທະຍະ ໄກສຳຂ
ມາສົດຖະກະ(ບ)ນັກຍອດຮັກນີ້ກຸດຢູ່ຄະລົງວິວາຂາກາດນີ້ເຊື່ອກໍາວັນກຳພຽບວາຫຼຸມເທິດ
ພຽບວາຫຼຸມໄກຮ່າງໄລກທາງກະ(c)ນາຍກົດຄູ່ປັບແພື້ນໆ ເກົ່າວັດຖຸນົມທະນາຄົດ
ອານຸມາດັກອົກນົດໄສຕົກນີ້ : (d)ນາມຈົວງານຍາກົບໄກຍົມໄຫຍ້ໃໝ່ຢູ່ຍາງໝາງຫົມຫະນະ
ໃຫ້ຖືພົກທະນາງຄຸງນົມບົດຕາຫະກະ (66a)ພຸກທີ່ເຫົາຍູ້ທີ່ ເສັດຈິກພົກພຽບຫົນ
ເບີ່ງຈົກຕົນຫາປ່າສົກຫຼຸ້ມໄພກາມງານ : (b)ໄກຍົມຮັກພົກນຸ້ມຈົກລົງຫາດັ່ງ
ດ້ຽນພະວະຮາຍໃຫ້ການມາດີພຽບນັ້ນຫຼຸດຊ່າງເຫັນຫາກະ(c)ກ່ຽວພະບັນຍຸງົງຫຼັກທີ່ຫຼາຍ
ເຫົາຫວ່າຍົມພົກ ນາງູນີ້ໄຍກສົກກັກໃໝ່ນັ້ກະ(d)ນາຍກົດນົມຫົນຄົກກະວະ
ຫຼາຍ ຮ້າຊື້ນັກພົກເໜືອງຫຼຸນຫົນ ່ນົມສັງ (67a)ກັກພັນອົ້ນ໌ໃນຂອບວັນທີເຫຼົາ
ຫານາເຫຼົກ ພົມແກວນແກນພະບະນົມກ່າວວ (b)ຮາວະກະ ສົກຍຸກຮາຍໝາຫ
ຕົດກົມພົກນົກຮາຊັ້ນ ວິວແຄນເອົບໄປເມື່ອຫຼັກ.....

84b-fin: 2 *mātrā*, numérotés 15-16.

XXV. 2. តំណែងឈប់កំក, tome 2.

I

Titres; plat: * នគរាមុន ភ្នែកមាលករណ៍ ២០១៩
ក្រសួង សាធារណរដ្ឋប្រជាជាតិ

tranches: ចាប់ពាក្យទី ៣ ល. I vol., 62 pp. *Dépôt:* Justice.

Cote: néant. *Provenance:* inconnue, *Date d'entrée:* inconnue.

(L25.2)

Ligne différentielle: (3a)...កងអេតាយ

1(a) ឯកសារពិភាក្សាថ្មី នៃការបង្ហាញពីសេដ្ឋកិច្ច នាយករដ្ឋមន្ត្រី
និងនាយករដ្ឋមន្ត្រី(b) ឯកសារពិភាក្សាថ្មី នាយករដ្ឋមន្ត្រី នាយករដ្ឋមន្ត្រី
នាយករដ្ឋមន្ត្រី

索引: នគរាមុន

Contenu: តំណែងឈប់កំក depuis: ២០១៩ នាករខោខោ.....
(Bradley¹⁰, II, p. 256, l. 6): 3-62

(36d) ក្រសួង សាធារណរដ្ឋប្រជាជាតិ នគរាមុន នាយករដ្ឋមន្ត្រី

កត្ត: p. 37.

(38a) ຂົນທ່ານພະຍົດຈຳອາກອງເຈັນວິນຍານແຫ່ງກ່າພະ ຄືບ້ານນໍາໄສກະບຸນໍ້ມາຮັບໃຫ້ຖ້າກົດ (Bradley¹⁰, II, p. 263, l. 4)

2

Titres: plat: ① ພຣະອົມກ ພຣະອາຍຄາວກອງບົດຕົກ ແລະ —
tranches: ກອງບົດຕົກ. 1 vol., 62 pp. *Dépôt:* Vaj. *Cote:* ໖—
Provenance: ມູນຄາຂະ. *Date d'entrée:* 31 mai 2467.

(L25.2x)

Ligne différentielle: (3a) .....ກ່າວທານປະນາຍານ

1 (a)	@ ດັນ +	ກ່າວທານປະນາຍານ	ຫ້າພະພົມ
		ຈຸນສ່າງປະເທົ່າງ	
		(b) ຫ້າພະພົມ	
		(b) ຫ້າພະພົມ	ນາຍເພື່ອຮຄວາມ
		ນາຍໂຄດວັດກ່າມນ	
) ທານ = ກ່າວທານ			

ເທິງ: ໨—

Contenu: ດັກຂານຂົບດົກຕົກ depuis: ໩ ນາຕຽາແມ່ນ ແມ່ນພະ
 ພດວງຈຸນໜໍານັກແດກວທພາກ[ກ່າຍ]ກ່າວທານທີ່ຫຼາຍເປັນຂ້າຍານ (Bradley¹⁰,
 II, p. 256, l. 7)

9 divisions, numérotées 17–25, dont 5 *mātrā*, numéro-
 tées 17–21, et 4 ພົມ, numérotés 22–25.

(20b) • กกนคคุ ๗๗๖ ศกรกนนกตั้ค แซชรูมาทีกุรบกงขกคัน
 กดุ(c) กพทุทกบตัว พระบາທອມเกดบุรุนนหารจกพรรคศรรนามชับต
 เสือจตติคย(d) ในพระขั่นงดุวารณนหารปราสกไถยบุรุพมุช พระ
 กวยมุกชุมนก(c) (21a) กรากชาติราชบไห็คการรบ นพวรรณหฤไทย
 ไครกุรุณมาเพยจะระงับกบ(b) ทุกช ช้ามากด้วกหารดอยัมบัวเห็นดันบาน
 ผุนกอกยาແຜງร่วงເเมียงคาย(c) เมชะ จั่งพัหรราชไอยองการມານພະ
 บันหุต ให้คราพระราชบໍญญค(d) กันบิไว ผู้ไกกราชกານນบາเหນ
 บໍນພານກົກຍາຫັວດ້າມ ฉ້າຈະປະ(22a) ฉາກຮາງວັນເດືຍດົກຕົກຕິ พญา

พระหອງໃຫ້ປັນເອກ ນຂ ແຄຕີງ (b) ອຸປະໄກບໍລິກາດຄາມຍົດລາດົກ
 ຕົກ

ດ້າບປັນພະຫຼວງຮັງມີອົງກຣອງນີອົງເຕົກໄທກົກ(e) ទັດວາ ດ້ານໆເຫັນ
 ເປັນອຸ່ນໃຫ້ເສອນທ ອ້ານໍາເຫັນຈະປັນເຊີມນະໃຫ້ວັງທ (d) ດ້ານໍາເຫັນຈ
 ເປັນອຸ່ນໃຫ້ເສອນທ ດ້ານຸ້ມບ້ານານເປັນເຊີມໃຫ້ເສອນທ (23a) ດ້າບປັນທ
 ອຸ່ນ ກີໃຫ້ປະສາກເກຮງວັດຄາມຍົດລາດົກຕິ ๙๘—

13 divisions, numérotées 26–38, dont 1 *mātrā*, 26, et
 12 ພົນ; 29 manque et 28 est redoublé.

(36a) ເບັກໜີໄກຂາດຈາກຈຳວັນວັນກົກຍານນປັນນຸ່າ ๙๒ ๙๘—

(38a) [๓๘] อนุญาตให้บังคับสิ่งของก้องเงินวิญญาณก่อร้าย ก็ขอร่าง
ม้าໄโคะระบีช้อร์รัฟฟิงไฮท์ (Bradley¹⁰, II, p. 263, l. 4)

(38c) * ศึกษาศักดิ์ศรีของ ๒๕๔ หยาดธงชาติธรรม นารถมาร์กการดูบกษัย
ເຕັກ[၁၁] (d) ຖ້ານີ້ກຸມະດີຄູ່ວາງກາດນົບຮັບເທິກໍາຫັນດີ ພຣະບາງເສີມເຫດເມົາ
ທອງວິ[ຫຼົກວຽງ] (39a) ບານນາກຄົນຮົມບີພົກພະພູຂອງເຈົ້າຍູ້ທີ່ວ່າ ເຊື້ອອົບ
ນພຣະບິນໆນັ້ນນັ້ນກຸ່ມີພິມານ (b) ສົດວັນດີນຸ້າໄພຜົນນໜາປາໄຮສ້າກ ມີພຣະຮາຍ
ໄລຍກາງມານພຣະບັນຫຼຸດອໍາຫັນກາ (c) ທ່າງສົດໃຈ ແກ່ພຸງກໍຮ້າຮ້ານວ່າພຣະ
ທອງນີ້ອ່ອງຊຸ່ນໜີນໜ້າຫຼຸດອອງທຸ່ມພຣະບາກ (d) ນ້າຍ ທ່າງ
ພວກເຮົາ } ເກນເຫຼົ້າ
ຄອງບານທັນ ໄດ້ຮັບພຸ່ງຕ້າຍເສີມເກົ່ານມາການນັກ (40a) ດົດຍັນອັກນຸ້າໄສດົນ
ບານນັ້ນອ່ອນຮາ ເຕັກ້ານເຮັດເຫັນວຽກເຂັ້ມທີ່ ມໄ[ຫຍ້ວ່ານະ] (b) ແກ່ມໜາດູປຣາຢ
ໜ້າພຣະເຂົ້າໄຂບົກທີ່ກີ່ນີ້ອ່ອງທຸ່ມທ່ານກິນນັ້ນ ນ້າຍ ທ່າງ
ພວກເຮົາ } (c) ດັນຕາຍໃນ
ກາຮັນຮັກສົງການປັນຂຶ້ນນາກ ແຕ່ອຍຄ້ວງວິກະເຫຼົ້ານາໄກກເປັນອັນນາກ

(d) ນັ້ນ ກຽງພຣະກຣູນາພຣະວາຊທານບຸ່ນນໍາເຫັນ ແຕ່ຈົ່ງຊຸ່ນ (41a) ແມ່ນ
ຍາກອນ | ນາຍ ພາກສົ່ງ } ຂອນນາຍໜໍາວິການຂ່າຍຂ້ານະພວະກົດຈຳກັດວັງ ແຕ່ວ່າຍົດ
(b) ຍາກອນຕົດຕ່າງນັ້ນ ເຂົ້າກາຮັນຮັກສົງດັນຕາຍໃນທີ່ຮັບເປັນອັນນາກ
(c) ຈົ່ງກຽງພຣະກຣູນາວິກາຕຸ້ມປະກາດວ່າມີນໍາທ່າກາຮັນຮັກສົງການ ມີນໍາ
ເຫັນ (d) ຄວາມຮອບອູ້ນັ້ນ ດັກແທນສັນຕິ່ງວ່າສ້າງກອນຂັ້ນແກ່ພຣະກົດ
ທດວາ : (42a) ທີ່ກົດຕ່າງອູ້ນັ້ນກັບຫ້າໄກໃຫ້ກິ່ວ່າ ນັ້ນສຸກຫຼາມໃຫ້ນວາຮາຍການ

มากรอน

มาโนเดย (b) ไหว้สูบไม้	ถ้าเดือนหนึ่งนาย พากศร	ช่วงเดือนหนึ่งพระคู่กัน
		ว่าด้วย

ทิวโซซุ (c) ก ให้ยกเป็นบ้ำหานศูนย์คายในกิจกรรมที่ผู้ใดไม่เข้า แต่ตัวบ้ำ
ให้บุตรภรรยาไว้ (d) หนึ่งเดือน ถ้าเดือนพจน์ของดูกันตามไหเดียงเป็นข้าเมา
มาเดย (43a) ไหในทิวทาร ใช้รากเสาว์สูบไม้ ชนมนุสไตน์นาไร้ดักจะจงมาก
ดูกันตามพัฟนัง (e) อาเจาเชือกของทัน ให้รับพัฟนังด้วยน้ำทิรบ ถ้าหากหันดูน
มาพะร (c) กดองห้องวังคือการน้ำตีตี ให้พระร่วงษาหานบุตรภรรยาให้พระร่วง
กอฤษาก (d) ถ้าหันดูนพะรคู่ห้องวังคือค่า ก ให้ยกพระร่วงษาทิวทาร
บุตรภรรยาไว้ (44a) ให้เสาเดย มีเรื่องดีกันมาทางหันดูนห้องวังคือค่างน้ำตี
นัน ให้พัฟ (b) ราชทาน ไหอยพะรร ราชาภูมิชัย ก กาเดียงไหในทิวทาร “๔๘—

2 ๙๙๑, numérotées 40-41.

(48b)...” วันพุธที่เก้าบูนบปักษ์เดือนกันย์ก็ต้องเช่น (c) ทิว
ติมเกดูบูนบพิคราพะเจ้าอยู่หัว มีพระบันทุกคารสีสีกัลลุนศร (d) ภูริป์รำรา
ให้คราพะรร ราชาบุญพุตโวตุวง ก ดาวดุกอุณห์วัฒน์หัวพัน (49a) ยัน
ติมเกดูบูนบพิคราพะเจ้าอยู่หัว ให้ไปรำราหันดูนพะรรราช่องคารน
[ก็] (b) ไม่ร่วงเมืองครองเมืองก็ต ท่านนี้ให้ชวนกันเด่นเบย แต่ถ้า
ธรรพพ[:] (c) นันชันต์บัธกัณฑ์เดย ถ้าเดือนเดือนเบบีไกคอกเสียก็ต ท่านนี้ให้
นุ้ยเสีย (d) ให้สกุ๊ต ไม่ให้หนูได้เสาแกะผู้เสีย ส่วนไทยท่านจะให้ดู
ไห (50a) แต่ผู้เดนมิคพระรำราชาภูมิชัยไหในเดือนนัน “๔๙—

8 divisions, numérotées 42-49, dont 7 matra, et 1
๙๙๑ (48).

๙๙๖. ๑. พรัชญาพราหมณ์, tome 1.

1

Titres: plié: ◎ ພຣະມູນກ ພຣະຮາຊການທົກາ • ຈະເປົ້າ
tranches: ພຣະຮາຊການທົກາເຖິງເຕົກ - 1 vol., 176 pp. Dépôt: Justice.
*Cote: #. (celle de la Vaj.) Provenance: Vaj. qui le tenait
du ພຣະອອມຮັດ (31 mai 2467). Date d'entrée: Juin 1929.*

(L26.1)

Ligne différentielle: (3a).....

1 (a) ចំណាំ ការឲ្យកែវរាជ្យ បន្ទីរដោយ ខាងព្រៃអទិត្រ។
នាយករាជ្យ និង

๒๖ ๒๗ = ๘๖ ๒๘ = ๘๗ ๒๙ = ๘๘ ๒๓ = ๘๙ ๒๔ = ๘๑ ๒๕ = ๘๒ ๒๖ = ๘๓ ๒๗ = ๘๔ ๒๘ = ๘๕ ๒๙ = ๘๖

卷之二十一

Coutenu: (1) ԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ: 3-15; (2) art. 1-16 (Bradley¹⁰, II, 300, 1, 16): 16-176.

(90d) บาร์กัตตันศัก ๗๔ ๗๕

HOU: p. 91.

*Titres: plat: ៦ [ស្រែ] សង្គ អង្គរវត្ថុការណ៍ដំរា ។ នេះ សេ-
tranches: អង្គរវត្ថុការណ៍ដំរា ។ 1 vol., 176 pp. Dépôt: Vaj.
Cote: ស្រ. Provenance: អូរភាគ. Date d'entrée: 31 mai 2467.*

(L26.1x)

Ligne différentielle: (3a) ... គុណមាត្រ ក្នុងនេះ:

1(a) ៦ សង្គ អង្គរវត្ថុការណ៍ដំរា ។ សង្គ និងសេសក្រាមបន្ទាយអង្គរទាំងឡាយ
ឬអង្គរវត្ថុការណ៍ដំរាប់ ។ (b) ជាអង្គរពុទ្ធដោយ នាយកពុទ្ធឌាន នាយកពុទ្ធឌាន
ឬអង្គរវត្ថុការណ៍ដំរាប់ ។

*Contenu: (1) បានដែលពិនិត្យ: 3-15; (2) art. 1 à 13 inclus**(Bradley¹⁰, II, p. 300, l. 16): 16-176.*

I 16a

(20d) ... ក្នុងថ្ងៃ (21a) នៅពេលវិចិត្តកំណើនកំណត់រៀបចំការណ៍ដំរាប់
និងសេសក្រាមបន្ទាយ ។

II 21b

(24d) ... ក្នុងថ្ងៃ និងសេសក្រាមបន្ទាយ និងសេសក្រាមបន្ទាយ ។

III 25a

(27d) กฎให้ไว้เมื่อวันบูรพาที่เดือนพฤษภาคมสิบสองปี ค.ศ. ๑๘๖๔
ชานจักร/วานศักดิ์ ก.๙๒๖๔—

IV 28a

(41d)...กฎให้ไว้เมื่อวัน ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๑๘๖๔ ตามที่บัญญัติ
ด้วยกฤษฎีกา ๑๘๖๔ บังคับเมืองอยุธยา ก.๙๒๖๔—

V 42b

(45a)...กฎให้ไว้ (b) ณ วันซึ่งทราบเดือนมิถุนายนปีเดียวกับกฤษฎีกา
๑๘๖๔ บังคับอยุธยา ก.๙๒๖๔—

VI 45c

(47d) กฎให้ไว้เมื่อวัน ๗+๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๑๘๖๔ บังคับอยุธยา
ก.๙๒๖๔—

VII 48a

(50a)...กฎให้ไว้เมื่อวัน ๙+๑๐ กุมภาพันธ์ (b) คุณศักดิ์กฤษฎีกา ๑๘๖๔ บังคับ
นักข้าราชการศักดิ์ ก.๙๒๖๔—

VIII 50c

(64b)...กฎให้ไว้เมื่อวันชาก็ขบ (c) เดือนพฤษภาคมปีเดียวกับกฤษฎีกา
๑๘๖๔ บังคับเมืองพัทยา ก.๙๒๖๔—

IX 64d

(67c)...**กู**ให้ไว้ณวัน **๙+๙** ค่ำ (d) จุดศักดิ์ราช **๘๘๘๔** บ้าอก
นกชักไก่คอก **๗๖** ๖—

X 68a

(90c)...**กู**ให้ไว้ณวัน **๙+๙** ค่ำ จุดศักดิ์ราช **๘๘๘๔** (d) **บรากรุน**
ศอก **๗๖** ๗๖ ๗๖ ๖—

กติกา: p. 91.

XI 92a

(92a) **๙๙** **กู**ให้แก่พระสุรศักดิ์ **๙๙๙๙** **ร้าย** ในน่องกีห์กูหมายบาก
เมืองราชบูรณะเพญาราหองวะ (Bradley¹⁰, II, p. 284, l. 4)

(124a)...**กู**ให้ไว้ณวัน **๙+๙** ค่ำ (b) จุดศักดิ์ราช **๘๘๘๔** **บกุญเบญจ**
ศอก **๗๖** ๗๖ ๖—

XII 124c

(161c)...**กู**ให้ (d) ไว้ณวัน **๙+๙** ค่ำ จุดศักดิ์ราช **๘๘๘๔** บ้าอก
จุดศักดิ์ **๗๖** ๗๖ ๖—

XIII 162a

(176d)**กู**ให้ไว้ณวัน **๙+๙** ค่ำ จุดศักดิ์ราช **๘๘๘๔** **บรากรุน**
ศอก **๗๖** ๖—

XXVI. 2. พระราชกानนต์เก่า, tome 2.

1

Titres: plat: ៦ ព្រះសម្តុ ព្រះរាជ[ការណ៍កំពេក] * ៣២៤—
tranches: ព្រះរាជការណ៍កំពេក (écrit à l'envers). 1 vol., 107 pp.
Dépôt: Vaj. *Cote:* ៦៧. *Provenance:* achat. *Date d'entrée:*
 6 février 2451.

(L26.2)

Ligne différentielle: (6b).....៥១២

1(a) ៦ ព្រះសម្តុ ការណ៍កំពេក និងអតិថិជន បន្ទាប់ពីការពិនិត្យ ទុនចារបន្ថែមទៅវា	}	បន្ទាប់ពីការពិនិត្យ ទុនចារបន្ថែមទៅវា
៦ ព្រះសម្តុ ការណ៍កំពេក និងអតិថិជន បន្ទាប់ពីការពិនិត្យ ទុនចារបន្ថែមទៅវា		

៩៩៩៩ ៦៧

Contenu: ព្រះរាជការណ៍កំពេក depuis ៦ ព្រះសម្តុ ការណ៍កំពេក និងអតិថិជន ទុនចារបន្ថែមទៅវា ហើយមានលក្ខណៈខ្លួន និង នាយក (Bradley¹⁰, II, p. 300, l. 17) jusqu'à l'art. 23 inclus (Bradley¹⁰, II, p. 323, l. 13): 3-107.

XIV 3a

(16c) ៦ ព្រះសម្តុ ការណ៍កំពេក និងអតិថិជន បន្ទាប់ពីការពិនិត្យ
 ទុនចារបន្ថែមទៅវា

XV 16d

(16d) ๕๐ จุดศักดิ์กราช๘๒๐๙๖ บัญเชกศก แห่งนาศนกสัคราทศวาระยา
ที่กราชพระบานา (17a) ถมเด็จເຍກາທธรรโภสิริบรมนาคบรมบพิตรพระพุทธ
เจ้าอยู่หัว....

(25d).... อัญเชกศก ๗๔๔-

XVI 26a

(37d) ... กู๊ให้ไว้ในวัน ๘๓ คำสูตรศักดิ์กราช ๑๐๐๘ ๙๙ (38a) นະเมນ
เมญศก

XVII 38a

(40c) ... กู๊ให้ไว้ในวัน ๘๔ ๙๙ ศานขอไทยศักดิ์กราช ๑๐๐๘ ๙๙
เงนมาเรย์ตี ๙๙ ๙๙

XVIII 41a

(42c) .... กู๊ให้ไว้ในวัน ๙๑ ๙๙ คำสูตรศักดิ์กราช ๑๐๐๘ ๙๙
ศก ๗๖๔-

XIX 42d

(54d) หลวงเหตวงหนานไก ๕๒ ให้ก็จะถูกการใหม่เขามีความ
เจรจาอย่างอุตุนนท์สำราญดัง :

ก็มี: p. ๕๕.

(56a) ๕๓ ให้ก็จะถูกการใหม่เขามีความเป็นเพศรายให้สั่นหวั่นทุก
๕๓ แล้วให้เขายันพากศัก (Bradley¹⁰, II, p. 313, l. 2)

(69b)... กฎให้ (c) ไว้ในวันของค่านเดือนแบบธรรมบัญทึก ๗๙๔
รัฐกราช ๑๐๘๖ บัญชีโลก กําระ ๗๙๔—

XX 69d

(74c)... กฎให้ไว้ในวันศุกร์เดือนกุมภาพันธ์ ๗๙๔
รัฐโลก กําระ ๗๙๔—

XXI 74d

(87b)... กฎให้ไว้ใน (c) วันดัง + ๗๙๔ รัฐกราช ๑๐๘๖ บัญชีโลก
กําระ ๗๙๔—

XXII 87d

(89d)... กฎให้ไว้ในวันดัง + ๗๙๔ รัฐกราช ๑๐๘๖ บัญชีโลก กําระ ๗๙๔—

XXIII 90a

(107b) กฎให้ไว้ในวันดัง + ๗๙๔ รัฐกราช ๑๐๘๖ บัญชีโลก
กําระ ๗๙๔—

Titres: plat: ๑ พรัชญก พรัชญาทกํารา ๑๐๘๖ ๗๙๔—

tranches: พรัชญาทกํารา 1 vol., 107 pp. Détail: Justice.

Cote: néant. Provenance: inconnue. Date d'entrée: inconnue.

Ligne différentielle: (6b).....พิจารณา

1(a) ๑ วัน ๕+ ค่าใช้จ่ายต่อการซื้อขาย ๒ บันดูส์พังค์ ๓ ราฟรัวฟ์กัมเจ้า

นายเที่ยร์กราช

ท่านนักกฎหมายครรชุบ	นายกราฟกัมเจ้า	นายท่องถอย	ท่านลีด นายอังกฤษ
(a)	นายไค		

๗๙๖๕๖๘ ๑๗๔๙

Contenu: พะรະราษฎร์กำหนดกฎหมายเดปนีส์ l'article 14 (Bradley¹⁰, II, p. 300, l. 17) jusqu'à l'article 23 inclus (Bradley¹⁰, II, p. 323, l. 13): ๓-107,

(54d) ห้องหันให้ ก็ให้กระดาษไว้หน้าเอกสารความ ใจๆ
หมายดุกรุณณะธารห้อง :

ก่อน: p. 55.

(56a) ให้ดุกรุณณะธารห้องเอกสารความเป็นเพ็คดี้ ให้เช่นดังทุกข้อ
แต่จะให้เอกสารน้ำคั่ง (Bradley¹⁰, II, p. 313, l. 2)

XXVI. 3. พรบราชกानนทเทศา, tome 3.

1

*Titres: plat: ๑ พรบราชกानนทเทศา ๑๖๓—
tranches: พรบราชกानนทเทศา ๑ vol., 108 pp. Dépôt: Justice.
Cote: néant. Provenance: inconnue. Date d'entrée: in-
connue.*

(L26.3)

Ligne différentielle: (3c).....ท้าย

1 (a) ๑ บันทึกการตัดสินคดีทั่วไป บันทึกพิเศษ
พุทธศาสนา (b) หนังราชไม้ตรีสูบ ข้าราชการพุทธศาสนา นายที่เบี้ยงครัว
นายไกด์กาดกษณ
ท่าน ๑๒๙ ๗๗๔—

Contenu: พรบราชกानนทเทศา depuis l'art. 24 (Bradley¹⁰, II, p. 323, l. 14) jusqu'à l'art. 31 inclus (Bradley¹⁰, II, p. 345, l. fin.): 3-108.

(54d) สำนวนคดีให้การในชั้นไจความเสียหายของพระครรภ์มาตั้งแต่เดือนเก้าเดือนมาเป็นการปกติ

กตัญ: p. 55.

(56a) แสดงเข้าตัวผู้นัดพบพรบราชกิจฉบับนี้ให้ทราบด้วยพิมพ์พิเศษ
พิมพ์พิเศษ : (Bradley¹⁰, II, p. 335, l. 1)

Titres: plat; complètement effacé; tranches; ເວັບເກດ
ກ່າວມະນຸດເກົາ =. 1 vol., 108 pp. *Dépôt:* Vaj. *Cote:* néant. *Pro-*
venance: Justice. *Date d'entrée:* Juin 1929.

(L26.3x)

Ligne différentielle: (3c) ... ຖ້າຍແນະ

Le protocole manque.

Contenu: ພະແນກກ່າວມະນຸດເກົາ depuis ၁၇၅၃ ໂລື ໄທດູກອຸນນະເຕິງ
ໂທລະ ແລດູກອຸນນະເຕິງ ເຊັ່ນພົມຄາຣາມາກົກພູກຄອນ (Bradley¹⁰,
II, p. 323, l. 14) jusqu' à l'art. 31 inclus (Bradley¹⁰, II,
p. 345, l. finale): 3-108.

XXIV 3a

(7b) ... ໂລື ໄທດູກອຸນນະເຕິງ ດີ ດັບ ດຳລູດກໍກ່າວມະນຸດເກົາ ນັດອນກ່າຍຕົກ
ໄກ ທັກ ຖ້າຍແນະ

XXV 7c

(26a) .... ໂລື ໄທດູກອຸນນະເຕິງ ດີ ດັບ ດຳລູດກໍ(b) ກ່າວມະນຸດເກົາ ນັດອນກ່າຍຕົກ
ໄກ ທັກ ພະແນກ

XXVI 26c

(39a) ... ကျေးမွှု ဘိဝနာရ် စံ + ကာ (b) ကုတ်ကြရှိ ပြည့်မယ့်
ရက ၁၃ ၂၁၁၈-

XXVII 39c

(54d) ຄວາມ ໄါး အိုး ဖော်လျှောက် ဘိကာ ໃား အိုး အာကာမ
အဲ့ယာ သုတေသနပုဂ္ဂရနာ

ကတိုး: p. 55.

(56a) ကုတ်ဟန် ခေါ်ကြရှိ ပြန် ပြန် ပြန် ပြန် ပြန်
ဖုန်း ပုဂ္ဂရနာ (Bradley¹⁰, II, p. 334, l. fin.)

(63b) ကျေးမွှု ဘိဝနာရ် စံ ကုတ်ကြရှိ ပြည့် ပြည့် ပြည့် ပြည့်
ရက ၁၃ ၂၁၁၈-

XXVIII 63c

(69a) ... ကျေးမွှု ဘိဝနာရ် စံ ကာ ကုတ် (b) ကြရှိ ပြည့် ပြည့် ပြည့်
ရက ၁၃ ၂၁၁၈-

XXIX 69c

(86d) ... ကျေးမွှု ဘိဝနာရ် စံ ကာ ကုတ် ကြရှိ ပြည့် ပြည့် ပြည့်

XXX 87a

(91b) ... ဟန်မဏေ ဘိဝနာရ် စံ ကာ ကုတ် ကြရှိ (c) ပြည့် ပြည့် ပြည့်
ရက ၁၃ ဘေး ဘေး

XXXI 91d

(108a) ... ကျေးမွှု ဘိဝနာရ် စံ ကာ ကုတ် ကြရှိ ပြည့် ပြည့် ပြည့် ပြည့်

XXVI. 4. พระราชนักดิบ, tome 4.

Titres: plat: @ພຣະນັກ ພຣະກຳກາຫນທິກ່າ [...] ທະ—tranches:
ພຣະກຳກາຫນທິກ່າ 4. 1 vol., 95 pp. Dépôt: Vaj. Cote: **. Pro-
venance: ນງການ. Date d'entrée: 31 mai 2467.

(L26.4)

Ligne différentielle: (4a)....

1(a) @ ຖົນ ດີ ຕໍ່ກໍາຊຸດສົກລວມ ແລະ ບັນອຸດືອກຂອງພຣະພູທົກເດກ	ຫຸນຕ້າປະປະເຕີງ
ນາຍບູນຍຸຮົງ(b) ຂູນຫ້າພຣະພູທົກເດກ	ນາຍເກີຍນົກ
	ນາຍຝ່າກອົມຄອດກ່ຽວ
= ປົດຕະໂຫຍດ: ၃၄၅	

Contenu: ພຣະກຳກາຫນທິກ່າ de l'art. 32 (Bradley¹⁰, II, p. 346, l. 1) jusqu'à l'art. 44 inclus (Bradley¹⁰, II, p. 366, l. 14); 3-95.

XXXII 3a

(7d).... ອູນໄທໄວ້ມວນ ຊື່ ສົກ (8a) ສົກລວມ ແລະ ບັນອຸດືອກ
 ຄືສົກ ເຊັ່ນ ຢັດ

XXXIII 8b

(8b) ຂໍ້ວັນ ດີ ຕໍ່ກໍາຊຸດສົກລວມ ແລະ ບັນອຸດືອກສົກ ເພດານື້ນ

XXXIV 20a

(23a) ... กฎให้ไว้ในวัน ๑๗ ค่ำคืนที่กรุงฯ ๑๙๐๖ บรมมหาราช
นพศก ๒๔๘-

XXXV 23b

(26b) .... กฎให้ไว้ในวัน ๑๗ ค่ำคืนที่กรุงฯ ๑๙๐๖ บรมมหาราช
นพศก ๒๕๐-

XXXVI 26d

(29b) .... กฎให้ไว้ในวัน ๑๗ ค่ำคืนที่กรุงฯ ๑๙๐๖ บรมมหาราช
นพศก (e) เมญศก

XXXVII 29c

(45b) .... กฎให้ไว้ในวัน ๑๗ ค่ำคืนที่กรุงฯ ๑๙๐๖ บรมมหาราช
นพศก ๒๕๒-

XXXVIII 45d

(49b) .... กฎให้ไว้ในวัน ๑๗ ค่ำคืนที่กรุงฯ ๑๙๐๖ บรมมหาราช
นพศก (e) นฤกุรุน

ศก

XXXIX 49c

(54b) .... กฎให้ไว้ในวัน ๑๗ ค่ำคืนที่กรุงฯ ๑๙๐๖ บรมมหาราช
นพศก

XL 54c

(54d) ตั้มเดือนพฤษภาคม เจ้าจอกเชือหดานเรย หมอยมเจ้ากรรณฝ่ายหน้า
ฝ่ายหลัง แต่ผู้รักษาเมืองผู้ร้าง

(56a) กรรมการหัวเมืองปาก^กไก่เผาหนอกหัวปู^ก คำยอกหงส์
กรรณาตัวตื้นของด้านหนึ่งกระ (Bradley¹⁰, II, p. 358, l. 20)

(60d)...^กง^กให^กไก่เผา^กวัน^ก ก^ก+^ก คำ^กจ^กด^กก^กรา^ก บ^กน^กอก^กน^กอก^ก
ศก^ก ว^ก ภ^กะ^ก

XLII 61a

(70c)...^กหมายมานะวัน^ก ๗+^ก ก^ก (d) จ^กด^กก^กรา^ก บ^กน^กอก^กบ^กราก^ก
ผ^กศก^ก ว^ก ภ^กะ^ก

XLIII 71a

(79c) ง^กให^กไก่เผา^กวัน^ก ก^ก+^ก คำ^กจ^กด^กก^กรา^ก บ^กน^กอก^กบ^กราก^ก
ศก^ก ว^ก ภ^กะ^ก

XLIII 79 d

(84b)...ร^กบ^กง^กให^กไก่เผา^กวัน^ก ก^ก+^ก คำ^กจ^กด^กก^กรา^ก บ^กน^กอก^ก
ศก^ก ว^ก ภ^กะ^ก

XLIV 84 c

(95a)...^กง^กให^กไก่เผา^กวัน^ก ก^ก+^ก ก^ก (b) จ^กด^กก^กรา^ก บ^กน^กอก^ก
ดี๊เด๊รา๊ด^ก ว^ก ภ^กะ^ก

1 vol., 101 pp. *Dépôt: Justice. Cote: néant. Provenance: inconnue. Date d'entrée: inconnue.*

(L26. 4x)

Ligne différentielle; (4a).... ၁၃၅၆

1(a) @ บันทึกการจดกิจกรรมของบ้านถือหัก ข้าพเจ้าขอเรียก บุนเดร์ส์บอร์ดไว้	
(b) นายบุญมีอาดกษณชัย ข้าพเจ้าขอเรียก นายเที่ยรกราร นางสาวกอบกาญจน์	งาน =

卷之三

Contenu: ពារម្បការអនុញ្ញោះ de l'art. 32 (Bradley¹⁰, II, p. 346, l. 1) jusqu'à l'art. 44 inclus (Bradley¹⁰, II, p. 366, l. 14); 3-101.

(54d) ว่าก็ถ้าเนื้อความผู้เบย์ดบังสกุลนักพระราชนิพัทธ์ ช่างมาราโขคบันดาลของหอดูจันทร์

กอบ: p.56

(56a) กໍາຫຼືຢູ່ເສຍ ແກ້ວຂັບໄປແນວທາງການປະຊາການຢຽດ
ນາຮ່ວມພອນໄກສ້າງກຽມ (Bradley¹⁰, II, p. 358, l.7)

XXVI. 5. វរបាសការអនុញ្ញាតកែរ ៥, tome 5.

1

Titres: plat: ៦ ព្រះរាជការអនុញ្ញាតកែរ ៥
tranches: ព្រះរាជការអនុញ្ញាតកែរ ៥. 1 vol., 205 pp. *Dépôt:* Vaj.
Cote: ៩២. *Provenance:* អ្នករាជ. *Date d'entrée:* 31 mai
 2467.

(L.26.5)

Ligne différentielle: (3b) ... បង្ការ:

1(a) ៦ ព្រះរាជការអនុញ្ញាតកែរ ៥	ប្រជាពលរដ្ឋ	)
អនុញ្ញាតកែរ	ប្រជាពលរដ្ឋ	
(b) បានការិយាល័យ	ប្រជាពលរដ្ឋ	)
បានការិយាល័យ	ប្រជាពលរដ្ឋ	

ការិយាល័យ ប្រជាពលរដ្ឋ

Contenu: ព្រះរាជការអនុញ្ញាតកែរ de l'art. 45 (Bradley¹⁰, II, p. 366, l. 15) jusqu'à la fin: ៣-205.

(110d) មើលការិយាល័យ កំសោរិយាល័យនឹងនីតិវិធីរាជរាជការ និង
 ឱ្យរាជរដ្ឋនាំការិយាល័យទាំងអស់

កំណត់: p. 111.

(112a) ការិយាល័យនាំការិយាល័យការអនុញ្ញាតកែរ និងការិយាល័យត្រូវបានដាក់ឡើង និង
 ឱ្យរាជរដ្ឋដាក់ឡើង (Bradley¹⁰, II, p. 388, l. 4)

Titres: plat: ๑ หนังสือ พะรະราษฎร์กานต์กาการะ “Les tranches: พะรະราษฎร์กานต์กาการะ” ๑ vol., 180 pp. *Dépôt:* Vaj. *Cote:* no. *Provenance:* ผู้เขียน. *Date d'entrée:* ๓๑ มิถุนายน ๒๔๖๗.

(L26.5x)

Ligne différentielle: (3b)...ปางกระงองพะ

1(a) ๑ หนังสือ พะรະราษฎร์กานต์กาการะ “Les tranches: พะรະราษฎร์กานต์กาการะ” ๑ vol., 180 pp. *Dépôt:* Vaj. *Cote:* no. *Provenance:* ผู้เขียน. *Date d'entrée:* ๓๑ มิถุนายน ๒๔๖๗.

卷数: ๑

Contenu: พะรະราษฎร์กานต์กาการะ de l'art. 45 (Bradley¹⁰, II, p. 366, l. 15) jusqu'à la fin: ๓-182.

(86d) กิจกรรมคือผู้คน แต่ก็เป็นพะรະราษฎร์กานต์กาการะ หลักการตามที่กฎหมายบัญญัติ

註記: p. 87.

(88a) ดูบพะเรชาที่เป็นเนื้อความชื่อในญี่ปุ่น คือให้มุนนากota ใหม่ในภาษาอังกฤษ (Bradley¹⁰, II, p. 384, l. 1.)

3

*Titres: plat: អត្ថមុន ព្រៃរាយការណ៍ដោ [.....] trans.
ches: vestiges, 1 vol., 197 pp. Dépôt: Justice. Cote:
néant. Provenance: inconnue. Date d'entrée: inconnue.*

(L26.5y)

Ligne différentielle: (3b).....

1(a) នៅលើក ការិតក្រាម នៃបង្ហាញដែល បានស្របប្រចាំឆ្នាំ នាយកដៃរដ្ឋបាល និងជាប្រធានក្រសួង[១] (b) នៅក្នុង ការិតក្រាម នាយកដៃរដ្ឋបាល នាយកដៃរដ្ឋបាល នាយកដៃរដ្ឋបាល	)
នាយកដៃរដ្ឋបាល	

— RTD ២០១៩៣ —

*Contenu: ព្រៃរាយការណ៍ដោ de l'art. 45 (Bradley¹⁰, II,
p. 366, l. 15) à la fin: 3-197.*

XLV 3a

(4c)....ក្នុងពីរឈានៗ នូវការិតក្រាម នៃបង្ហាញដែល
 បានស្របប្រចាំឆ្នាំ

XLVI 4d

(6c)....ក្នុងពីរឈានៗ នូវការិតក្រាម នៃបង្ហាញដែល
 បានស្របប្រចាំឆ្នាំ

XLVII 6d

(39d)...กฎหมายให้ไว้เมื่อวันดังกล่าวเดือนมกราคม (40a) ที่คุณยาส่าห์ชันและ
ค่าจุดศักดิ์สิทธิ์...ส่วนบันธุ์ เมญ่าศักดิ์ ฯลฯ ฯลฯ

XLVIII 40b

(62c)...กฎหมายให้ไว้เมื่อวันที่ + ก้าวจุดศักดิ์สิทธิ์...บันทึกไว้ในรัฐธรรมนูญ
ค่าจุดศักดิ์สิทธิ์ ฯลฯ

XLIX 62d

(65d)...กฎหมายให้ไว้เมื่อวันที่ + ๔๖๗ (66a) คุณจุดศักดิ์สิทธิ์...บันทึกไว้
ด้วยปากคำ ฯลฯ

I. 66b

(100d) หาดูชุมชนกระดาษขาว แต่ครั้งเดียวให้เข้าสู่บ้านวาระย้อมในสีฟ้าไป
สับสาขาวัต แต่เนียกความ

แหลม: p. 101.

(102a) หมันคงเจ้าไม่เกิดบาง แต่กฎหมายพระท่านุส่าห์รับแผนพื้น
ที่นักพนพื้นที่น้ำ ฯลฯ (Bradley¹⁰, II, p. 386, l. fin.)

(117c)...กฎหมายให้ไว้เมื่อวันที่ + ก้าวจุดศักดิ์สิทธิ์...บันทึกไว้ในรัฐธรรมนูญ
ค่าจุดศักดิ์สิทธิ์ ฯลฯ

LI 117d

(128c)...กฎหมายให้ไว้เมื่อวันที่ + ก้าวจุดศักดิ์สิทธิ์...บันทึกไว้ในรัฐธรรมนูญ
ค่าจุดศักดิ์สิทธิ์ ฯลฯ

LII 128d

(136d)....**ក្រឹង** ให้ **ໄវេនបាន** ៩៥១ កា
ក្រុចកំករាយ ០០៨៩ ប្រអប់លេងពេដ
ភក ៣៥៦—

LIII 137a

(143d) **ក្រឹង** ให้ **ໄវេនបាន** ៩៥២ កា
ក្រុចកំករាយ ០០៩០ ប្រអប់លេងយោកកក

LIV 144a

(157d) **ក្រឹង** ให้ **ໄវេនបាន** ៩៥៣ កា
ក្រុចកំករាយ ០០៩១ ប្រអប់លេងម្ចាស់
ភក ៣៥៧—

LV 158a

(161a) **ក្រឹង** ให้ **ໄវេនបាន** ៩៥៤ កា (b) ក្រុចកំករាយ ០០៩២ ប្រអប់
លេងភក ៣៥៨—

LVI 161c

(163b) **ក្រឹង** ให้ **ໄវេនបាន** ៩៥៥ គា ក្រុចកំករាយ ០០៩៣ ប្រអប់
លេងយោកកក ៣៥៩—

LVII 163c

(166c) **ក្រឹង** ให้ **ໄវេនបាន** ៩៥៥០ កា ក្រុចកំករាយ ០០៩៤ ប្រអប់
លេងយោក ៣៥៩—

LVIII 166d

(171d) กฎหมายวินวัน ๗+๙ ค่าดูดค้าราษ ๔๐๘๖ บัญชีรัตน์
สก ๔๔๘—

LIX 172a

(175a) กฎหมายวินวัน ๗+๙ ค่าดูดค้าราษ ๔๐๘๖ บัญชีหักส่วน
ไทยสก ๔๔๘—

LX 175b

(178b)....หมายเหตุวินวัน ๗+๙ ค่าดูดค้าราษ ๔๐๘๖ บัญชีรัตน์
สก ๔๔๘—

LXI 178c

(181d)...กฎหมายวินวัน ๗+๙ ค่าดูดค้าราษ ๔๐๘๖ บัญชียก
สก ๔๔๘—

LIX 182a

(183c)....กฎหมายวินวัน ๗+๙ ค่า (d) จุดค้าราษ ๔๐๘๖ บัญชี
เมญศก ๔๔

LXIII 183d

(186a)....กฎหมายวินวัน ๗+๙ ค่าดูดค้าราษ ๔๐๘๖ (b) บัญชี
สพศก

LXIV 186b

(187b) ... រំបៀងធម្មគុណ និងការទូទៅ (c) កំករាយ នៅលើ បានឃើម
សក

LXV 187c

(197b) ... កួយ ឈី វិវាទ (c) ធម្មគុណ និងការទូទៅ កំករាយ នៅលើ បានឃើម
ដែកចុះការពេកកុក និង ការបោះ

XXVII. 1. พรัชราชนกกำหนดใหม่, tome 1.

I

Titres: plat: ๑ พรัชราชนก พรัชราชนกกำหนดใหม่ ๒๖๔—
tranches: พรัชราชนกกำหนดใหม่ .. 1 vol., 107 pp. *Dépôt:* Vaj.
Cote: ๙๔. *Provenance:* บุรีราษฎร์. *Date d'entrée:* 31 mai 2467.

(L27.1)

Ligne différentielle: (3a) ....

1(a) @ วันที่ ๕ กันยายน ๑๙๗๐ ค่าจดสัญญาเช่า ๑๐๐๐ บาท บัดดูต่อพศก นายชุมนารถกานต์ บุญเรือง (b) ว่าพะเพ็ชร์เจ้า นายเทียนกรรช นายสุกกาลหะณรงค์	}
ท่าน ๘๗๓	

วันเดือน ๕ กันยายน

Contenu: (1) บ้านแพะ: 3-16a; (2) พรัชราชนกกำหนดใหม่ jusqu'à l'art 9 inclus (Bradley¹⁰, II, p. 424, l. 2): 16b-107.

(54d) ราชกำหนดกฎหมาย บ้านเป็นที่นิยมความต้องการของบ้าน
 บ้านผู้คนที่นิยมความต้องการของบ้าน

บ้าน: p. 55.

(56a) ราชกำหนดกฎหมายในอธิบายให้ทราบว่าจะต้อง
 ความต้องการของบ้านที่นิยม (Bradley¹⁰, II, p. 413, l. 6)

*Titres: plat: @ ព្រៃសុង ព[.....]នកពីអ៊ីន និង ព្រៃសុង
tranches: ព្រៃសុងការណត្តិអូម ។ 1 vol., 107 pp. Dépôt: Jus-
tice. Cote: néant. Provenance: inconnue. Date d'entrée:
inconnue.*

(L27.1x)

Ligne différentielle: (3a) ... ព្រៃសុងការណត្តិអូម

I (a) @ ព្រៃសុងការណត្តិអូម និង ព្រៃសុងការណត្តិអូម
រាយក្រឹម (b) យាតកម្មនូប ចាប់ព្រៃសុងការណត្តិអូម នាយកព្រះរាជ នាយកដ្ឋាន
ការងារ នាយកដ្ឋានក្រសួង នាយកដ្ឋានក្រសួង នាយកដ្ឋានក្រសួង

ការងារ: ព្រៃសុង

*Contenu: (1)បានដែនក: 3-15; (2)ព្រៃសុងការណត្តិអូម jus-
qu'à l'art. 9 inclus (Bradley¹⁰, II, p. 424, 1, 2): 3-107.*

I 16a

(29a) ក្យូហើវិនវិន ការណត្តិអូម និង ព្រៃសុងការណត្តិអូម
ក្រសួង នាយកដ្ឋាន

II 29b

(34b) ... ក្យូហើវិន ការណត្តិអូម (c) រាយក្រឹម និង ប្រាក់គោរក

III 34d

(40c) .... กฎ ให้ไว้ในวันที่ + ค่าจุดศักดิ์กราช ** ๔๖ บันชารชีตวารถกฯ

IV 40d

(46b) .... กฎ ให้(c)ไว้ในวันที่ + ค่าจุดศักดิ์กราช ** ๕๙ เกาะนบัญศักดิ์

V 46c

(52b) .... กฎ ให้ไว้ในวันที่ + ๕๐ ค่าจุดศักดิ์กราช ** ๘๒ บันชารชีตวารถกฯ

ศก ๗๘—

VI 52c

(54d) รัฐมาเจ้า ตามกฎหมายแห่งเดียวกันแต่กฏหมาย ในสืบฯ
กฎเกตุราถวาย

กตป: p. 55.

(56a) จงให้พิพารณาว่า ก็อตามกฎหมาย รับซึ่งหามไม่ให้
ให้คือการเมืองพ้องหน้า (Bradley¹⁰, II, p. 413, l. 6)

(70d) กฎ ให้ไว้ในวันที่ + ๕๑ ค่าจุดศักดิ์กราช ** ๘๒ บันชารชีตวารถกฯ

ศก ๗๘—

VII 71a

(86d) .... กฎ ให้ไว้ในวันที่ + ๕๒ ค่า(87a)จุดศักดิ์กราช ** ๔๖ บันชารชีตวาร
ถกฯ

VIII 87a

(98d) ... ក្នុង ពី និរនោះ និង ការទូទៅ ការងារ និង (99a) បន្ថែម វិវាទ
និង ក្រុង

IX 99a

(107d) ក្នុង ពី និរនោះ និង ការទូទៅ ការងារ និង បន្ថែម វិវាទ
និង ក្រុង

XXVII. 2. พรະราชาภกานต์ใหม่, tome 2.

1

Titres: plat: ๑ พรະเสนาค พรະราชาภกานต์ใหม่ ๒—
tranches: พรະราชาภกานต์ใหม่ ๑ vol., 148 pp. *Dépôt:* Justice.
Cote: néant. *Provenance:* inconnue. *Date d'entrée:* inconnue.

(L 27.2)

Ligne différentielle: (3b)....

1 (a) * วัน ๔ + ก้า ๙๐๕ ก้า ๙๐๖ บัดดูร์พก็ ช้าพรະพุทธิเจ้า
ชุนสาระบูรณะรัฐ }
ชุนพหกอกอกราช } ๒ (b) ช้าพรະพุทธิเจ้า นายเทียรคราช } ท่าน = ศรีฯ
นายสุกอกอกราช }

Contenu: ๑

Contenu: พรະราชาภกานต์ใหม่ de l'article 10 jusqu'à l'article 23 inclus (Bradley¹⁰, II, p. 452, l. 11); 3-146.

X 3a

(20d)....กญาให้ไวณวันพุทธเดือนเจคแรกเริ่มของ (21a) ก้า ๙๐๕ ก้า ๙๐๖
ราชพันตรายสัมบุญบันจะสัมบุญจะ สัมบุญจะ

XI 21b

(28b)....*กูให้ไวณวันพุทธเที่ยวนก้าแรมส์ค่า*(c)..*จุดศักดิ์กราชพนวย
ธัมมเจดีย์มนะเสงะตัฟศัก* ฯลฯ ๒๖๙—

XII 28d

(45c)....*กูให้ไวณวันจันเที่ยวนตัมเบต แรมหกค่า*(d)..*จุดศักดิ์กราช
พนวย ธัมมเจดีย์มนะเสงะตัฟศัก* ฯลฯ ๒๗๐—

XIII 46a

(53d)....*กูให้ไว :* (54a)*ณวัน ๑๕ ๔๘ ค้าจุดศักดิ์กราช ๔๔๙ บ
มนะเสงะตัฟศัก* ฯลฯ ๒๗๑—

XIV 54b

(70a)....*กูให้ไวณวัน ๑๕ ๔๘ ค้าจุดศักดิ์กราช ๔๔๖ บ
มนะเมี้ยด์ต้าถุกช
ศัก* ฯลฯ—

XV 70b

(74d) *ตั้งเรือง ๔ หลังใน เป็นแต่พุทธศาสนิก伽ณไป ซึ่งให้คัต
นัมมอชอน ให้ยกเสื่อ :*

ก่อน: p. 75.

(76a) *เหตุจะว่าบุทคลอทุกวันนักชอบไปด้วยกักษะแหยานชาหารากวง
กด้วความผิดใน กรณี (Bradley¹⁰, II, p. 438, l. 5)*

(78b)....กฎหมายให้ไว้ณวันอาทิตย์เดือน ๘(๙)สิบแรมถ้ามีค่า ๔๐ศักดิ์
ราชพัณร้อยสี่สิบบาทหน่วยน้ำเงินต่อศักดิ์ ๗๖๙—

XVI 78d

(85c)....กฎหมายให้ไว้ณวันอังค์กานต์เดือนขาย ธรรมเนียม(๑)ที่ ๔๐ศักดิ์
ราชพัณร้อยสี่สิบบาทหน่วยน้ำเงินต่อศักดิ์ ๗๖—

XVII 86a

(96e)....กฎหมายให้ไว้ณวัน ๙+๕ ค่ำคืนศักราช ๗๗๔๙ บ้มะเมນพ
ศักดิ์ ๗๖—

XVIII 96d

(106a)....กฎหมายให้ไว้ณวัน ๙+๕ ค่ำคืนศักราช ๗๗๕๐ บากอกต้าเบด
ศักดิ์ ๗๖—

XIX 106b

(118b)....กฎหมายให้ไว้ณวัน ๙+๕ ค่ำคืนศักราช ๗๗๕๐ บากอกต้าเบด
ศักดิ์ ๗๖—

XX 118c

(123c)....กฎหมายให้ไว้ณวันอาทิตย์เดือนหกขึ้นสิบ(๑)สิบแรมค่า ๔๐
ศักดิ์ ราชพัณร้อยห้าสิบถ้ามีกฎหมายทั้งนี้ศักดิ์ ๗๖ ๗๖๙—

XXI 124a

(132c)....กฎหมายให้ไว้ณวัน ๙+๕ ค่ำคืนศักราช ๗๗๕๔ บชฎาศักดิ์
ศักดิ์ ๗๖—

XXII 132d

(140c)...ក្នុងពីរដែលវាន់ និង គោរោងការជាមួយ នៅក្នុង (d) ប៉ាញទំនាក់ទំនង

XXIII 140d

(148e)...ក្នុងពីរ (d) ក្នុងពីរដែលវាន់ គោរោងការជាមួយ នៅក្នុង នៅក្នុង

2

*Titres: plat: [...] សម្រាប់ អគ្គរាជការអង់គ្លេស និង សម្រាប់
tranches: gauche: អគ្គរាជការអង់គ្លេស; droite: petit quadrilater doré. 1 vol., 150 pp. Dépôt: Justice. Cote: néant.
Provenance: inconnue, Date d'entrée: inconnue.*

(L27.2x)

Ligne différentielle: (3b)...កំណត់ទំនាក់ទំនង

1(a) និង [c] ក្នុងពីរ (d) គោរោងការជាមួយ នៅក្នុង ចាប់ពីរដែល

[ខ្លួន] តាមរបាយការណ៍

និងការរាយការណ៍ នៅក្នុងពីរ (b) ចាប់ពីរដែល នាយករដ្ឋមន្ត្រី
នាយករដ្ឋមន្ត្រី នាយករដ្ឋមន្ត្រី

នាយករដ្ឋមន្ត្រី

ការងារដែល និងការងារទេស និងការងារ

Contenu: អគ្គរាជការអង់គ្លេស de l'art. 10 jusqu'à l'art.

23 inclus (Bradley¹⁰, II, p.452, l. 11); 3-150.

(76b) หนังสือหนึ่งชื่อราษฎร์ ถูกกำหนดไว้ใน
พระราชบัญญัติในชื่อนี้

see: p. 77.

(78a) สามยกับราชบุพเพ ลงตราลงญ่าร่างอย่างเห็นได้ชัดเจน
กัน ดูให้ก็เห็นชัด (Bradley¹⁰, II, p. 438, l. 12)

3

*Titres: plat: @ พระชาชก พระราชนักใหม่ ๑๒๐—
tranches: พระราชนักใหม่ ๑ vol., 148 pp. Dépôt: Vaj.
Cote: #&. Provenance: วุฒาราช. Date d'entrée: 31 mai 2467.*

(L 27.2y)

Ligne différentielle: (3b)....ท้องท่องพระกุรุณารมณ์

I (a) @ วัน ๕ ๔ ก้ารุณย์กุรุณ์ ๑๒๐๘ บัดดี้ส์ฟิล์ด พุทธิเทราหมื่นจวนงอกษ์รัตน์(b) ข้าราชการพุทธิเทรา นายแพทย์ค่าวัด นายฝ่ากษาดักฉะ	}
๑๖๗.๙๓๙ ๗๖๗.๙๓๙	

*Contenu: พระราชนักใหม่ de l'art. 10 jusqu'à l'art.
23 inclus (Bradley¹⁰, II, p. 452, l. 11): 3-148.*

(74d) ธรรมอสูร หนังสือไม่ เบนเด็พุทธิราถึกภานปีบ ชั่งให้กับน้ำ
น้ำดื่มน้ำให้ยกเสีย

หน้า: p. 77.

(78a) *เมตตาภูมิทัศน์ทุกอันนักบวชในคริสต์ศาสนายานะรากฐานของความดีไม่ต่างกับใน* (Bradley¹⁰, II, p. 438, l. 5)

XXVII. 3. พรบราชกิจหนท ใหม่, tome 3.

1

Titres: plat: ๑ พรบหนท [.....] ใหม่ = ๒๙— *tranches:*
พรบราชกิจหนท ใหม่ = 1 vol., 107 pp. *Dépôt:* Vaj. *Cote:* #6.
Provenance: บุรีรัตน์. *Date d'entrée:* 31 mai 2467.

(L27.3)

Ligne différentielle: (3a) ...เข้าพูด

1(a) ๑ บันทึก ๒๙ ตราสูตรต่อการชี้ ๒๙ บันทึกพอก ๓ พรบราชกิจ
บันทึกปรับเปลี่ยน |
เข้าพูดมานานังอักษรชุบ (๖) ๔ พรบราชกิจเข้า ๕ นายเทียรครัวช์ ๖ บันทึก
นายไถยาตถก |
ราก

Contenu: ๑๘๐๔๗

Contenu: พรบราชกิจหนท ใหม่ de l'art. 24 jusqu'à l'art.
33 inclus (Bradley¹⁰, II, p. 473, l. 10): 3-107.

(54d) เอามาให้ถูกใจมีของเชิงหน้าที่ก่อต่าง ให้เข้าคอกเมยแต่
ก่อนได้ยังคงไว้ด้วย

Page: p. 55.

(56a) บันทึกพรบราชกิจหนทแก้ไขเพื่อก่อนว่า ราษฎรจะมีกิจมา
ให้ก่อต่างพ้องเป็นชั้น (Bradley¹⁰, II, p. 463, l. 2)

Titres: plat: พระราชนิพัทธ์ พระราชนิพัทธ์ใหม่ = *plat-tranches:* พระราชนิพัทธ์ใหม่ = 1 vol., 105 pp. *Dépôt:* Justice.
Cote: (celle de la Vaj.) ๒๔. *Provenance:* Vaj. qui le tenait
 de นราธิวัฒน์ (31 Mai 2467). *Date d'entrée:* Juin 1929.

(L 27.3x)

Ligne différentielle: (3a) ... ฯลฯ

1(a) ๑ ๗๖ ๕+๘๐ ค่าจุจก์กราช ๙๗๙ บันดูส์พศก พุกนิจราหมั่น(๖)ไม่ครับ ฯลฯ พราหมก็ต่อฯ นารายเทียรกราช นายไอกาลกชณ	วันถัดจากวันเดียวกัน } กาน
---	-------------------------------

๑๙๙ ๒๐๐๔๘ ๗๘๘-

Contenu: พระราชนิพัทธ์ใหม่ de l'art. 24 jusqu'à l'art. 33 inclus (Bradley¹⁰, II, p. 473, l. 10): 3-105.

XXIV 3a

(10d)....กฎให้ไว้ในวัน ๕+๘๐ ค่าจุจก์กราช ๙๗๙ ปชช.หกตัว
 ๗๐ ๗๘๘-

XXV 11a

(15a)....กฎให้ไว้ในวันป្រหsz เที่ยวนอีบขันอีบค่า(๖)ฉุตศกกราช พน
 รชยหกตัวอีบหกตัวนอีบศก ๗๘ ๗๘ ๔-

XXVI 15c

(39a)....กฎหมายไทย (b) ณ วัน ๑๕๙๗ ก้าวต์ศึกษา ๑๘๖๗ บชาติธรรม
ที่ก ๑๔๙-

XXVII 39c

(45c)....กฎหมายไทย (d) ใจเย็น ๑๕๙๗ ก้าวต์ศึกษา ๑๘๖๗ บชาติธรรม
ที่ก ๑๔๙-

XXVIII 46a

(54d) ให้สูงความเมตตาของเจ้าหน้าที่ทางการ ให้เขายกโทษโดยคุณนา
ไม่ควรเป็นผู้ดูง :

ตาม: p. 55.

(56a) ยังคงพระราชกำหนดแยกไปเพื่อกองน้ำ ราชฎรจะมีคุณนาให้
การค่างพ้องเป็นชั้นสอง (Bradley¹⁰, II, p. 463, l. 2)

(58a)....กฎหมายไทย ๑๕๙๗ ก้าวต์ศึกษา ๑๘๖๗ บชาติธรรม
ที่ก ๑๔๙-

XXIX 58b

(68d)....กฎหมายไทย ๑๕๙๗ ก้าวต์ศึกษา ๑๘๖๗ บชาติธรรม
ที่ก ๑๔๙-

XXX 69a

(74a)....กฎหมายไทย ๑๕๙๗ ก้าวต์ศึกษา ๑๘๖๗ บชาติธรรม
ที่ก ๑๔๙-

XXXI 74b

(84c)....^กญ^{ให้ไว้เมื่อวัน} ^๙_๔^๕ ก^รา^ก ค^รก^รา^ก ค^รก^รา^ก บ^รม^ร ไ^รง^รอ^รต^ร
ก^รก^ร ๙—

XXXII 84d

(91b)....^กญ^{ให้ไว้เมื่อวัน} ^๙_๔^๕ ก^ร (c) ค^รก^รา^ก ค^รก^รา^ก บ^รม^ร ไ^รง^ร
อ^รก^ร ก^ร ๙—

XXXIII 91d

(105b) ท^กญ^{ให้ไว้เมื่อวันเดือน} ^{๑๐}_{๑๑}^{๑๒} เศรษฐ์[×] บ^รบ^ร ค^ร ก^ร ค^ร ก^ร ค^ร
(c) พ^นธ^ร อ^รย^ส ล^ลบ^ร ๙—

XXVII. 4. พรัชราภิการหนที่ใหม่, tome 4.

1

Titres: plat: ๑ พรัชราภิการหนที่ใหม่ & ๒๖๗ tranches:
พรัชราภิการหนที่ใหม่ & 1 vol., 102 pp. *Dépôt Justice. Cote:*
néant. *Provenance:* inconnue. *Date d'entrée:* inconnue.

(L. 27.4)

Ligne différentielle: (4d)...ແພາພະ

1(a) ๑ ฉบับที่ ๑ ก้าวสูงที่กว้าง ๑๖๘ บบดูอันดับก็ ฉบับต่อไปจะเป็นตัวอักษรไทย	ชื่อหนังสือ
พุทธิเจ้าหมายเหตุงานของขอกษัยรัฐ (b) ชื่อหนังสือที่เจ้า นายเทียรคุณ นายถ้า	ท่าน
๔ ก้าว ๑๖๘ บบดู	

Contenu: พรัชราภิการหนที่ใหม่ de l'art. 34 jusqu'à l'art.
38 inclus (Bradley¹⁰, II, p. 490, l. 21): 3-102.

XXXIV 3a

(9b)....กฎหมายวันจันทร์เดือน(c) เหตุชนธรรมค่า ๕๐๐ ก้าว	๕๐๐ ก้าว
๙๖๘ บบดู	

XXXV 9d

(24b)....กฎหมายวันพุธเดือนกุมภาพันธ์ปีสามค่า (c) ๕๐๐ ก้าว พันร้อย ๕๐๐ ก้าว	๕๐๐ ก้าว
---	----------

XXXVI 24d

(54d) ဘာကို စောင့်ပဲ၊ ထောက်ပဲမြတ်ချောက်၊ ထောက်ပဲမြတ်ချောက်နှင့် စွမ်း
စွမ်းပရာရှာမည့်။

ပုဂ္ဂိုလ်: p. 55.

(56a) ဇာတ်ခွဲဘို့အပဲ၊ ထောက်ပဲမြတ်ချောက်၊ စွမ်းပရာရှာမည့်ချောက်နှင့် စွမ်း
ပရာရှာမည့်ချောက် (Bradley¹⁰, II, p. 482, l. fin.)

(79a)...ကျော်မြတ်ချောက် ၁၂၁၃ သူတိယခာစာတိရှင်ကြံ့ကြရာ။ ၁၁၄၄ ပုဂ္ဂိုလ်
မြတ်ချောက် ၁၃၃၈-

XXXVII 79b

(88d) ကျော်မြတ်ချောက် ၁၂၁၃ ကြံ့ကြရာ။ ၁၁၄၄ ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ချောက်
၁၃၃၈ ၁၃၃၈-

XXXVIII 89a

(102b)...ကျော်မြတ်ချောက် ၁၂၁၃ ကြံ့ကြရာ။ ၁၁၄၁ ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ချောက်
၁၃၃၈ ၁၃၃၈-

2

*Titre: plat: ၈ ဖုဒေမြတ် မြတ်ချောက်ဟန် & ၁၁၄၁ ၁၃၃၈
entrances: မြတ်ချောက်ဟန် ၁၁၄၁ ၁၃၃၈ ၁၃၃၈ ၁၃၃၈ ၁၃၃၈
Dépôt: Vaj.
Cote: ၁၃၃၈. Provenance: မြတ်ချောက်. Date d'entrée: 31 mai
2467.*

(L27.4x)

Ligne différentielle: (4d) ...ແພາພວມນາທາ

1(a) ເຖິງ ນະຄອນຫຼວງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງມືຖຸ ໂດຍບໍ່ມີຄົວຫຼັກສົງ ແລ້ວ
 ມີຄົວຫຼັກສົງ ແລ້ວ ພົມ ປະເທດ ສັນຕະປະ ໂດຍ
 ມີຄົວຫຼັກສົງ ແລ້ວ ພົມ ປະເທດ
 ພົມ ປະເທດ

ອະເທດ: ລະວຽດ

Contenu: ພຣະວາຊກ່າວນັກໃໝ່ depuis l'art. 34 jusqu'à
 l'art. 38 inclus (Bradley¹⁰, II, p. 490, l. 21); 3-102.

(54d) ແລ້ວຢູ່ອັນນົມກ່ຽວກົມ ແລ້ວຢູ່ອັນເກອນນັກ ອັນໄດ້ປ່າດນາ
 ມອນ :

ອະນຸມ: p. 55.

(56a) ແລ້ວອັນໄທຈາໄປ ແລ້ວຢູ່ອັນນົມຖືກໂທມນັ້ນເກວນນັກ ສັງ
 ອະກາດນິກວາງຈະເຕີບ (Bradley¹⁰, II, p. 482, l. fin.)

3

Titres: plat: complètement effacé; *tranches:* ມີຕະຫຼາມ
 ກ່າວນັກໃໝ່ & 1 vol., 102 pp. *Dépôt:* Justice. *Cote:* néant.

Provenance: inconnue. *Date d'entrée:* inconnue.

(L 27.4y)

Ligne différentielle: (4d) ...ແພາພວມນາທາມັງກອນນາກ

1(a) @ រាជ ក្រុងក្រោម និងត្រួតពេក ខ្លាងរដ្ឋបាល
 ទុនចំរុចរារៈល្អ ជាប្រធានប្រើប្រាស់
 ទៅរាយបុញ្ញលិខិន (b) ខ្លាងរដ្ឋបាល ជាប្រធានប្រើប្រាស់ } ការណ៍ ក្នុង
 ជាប្រធានប្រើប្រាស់

ចុះថ្ងៃ: ៣០.៩.១៩៤៨

Contenu: ព្រមទាំងការពារក្នុងក្រោម de l'art. 34 jusqu'à l'article 38 inclus (Bradley¹⁰, II, p. 490, l. 21): 3-102.

(54d) មេដឹងទីនៅក្នុង នៅអីទីប្រាកដនាមតុននៅទីនៅក្នុង នៅអីទីនៅក្នុង

ចុះថ្ងៃ: p. 55.

(55a) នូវការ តាមនៅក្នុងនៅក្នុង នូវការសារធមុនគ្នាត្រូវបានដឹងទីនៅក្នុង : (Bradley¹⁰, II, p. 482, l. fin.)

XXVII. 5. พรະราชาภกานต์ใหม่, tome 5

1

Titre: plat: @ พรະรัมย์ พรະราชาภกานต์ใหม่ ๕ "Les tranches: พรະราชาภกานต์ใหม่ ๕. 1 vol., 76 pp. Dépôt: Vaj. Cote: #5. Provenance: มูลนิธิ. Date d'entrée: 31 mai 2467.

(L27.5)

Ligne différentielle: (3a).... ช้าพญาเส

1(a) @ บันทึก = ค่าวุณภกานต์ราษฎร์บัญชีบัญชีลักษณ์ ช้าพญาเส หหมนราวนงอกษะรัฐ (b) ช้าพญาเส นาษ นายเทียรภราษฎร์ นายไกอาอั้ง		หหมน
---	--	------

๙๘๗ ๒๐๖๒ ๔๙-

Contenu: พรະราชาภกานต์ใหม่ de l'art. 39 (Bradley¹⁰, II, p. 490, l. 22) jusqu'à l'art. 45 et dernier: ๓-๗๖.

(44d) มาซอยเข้าออกไป บ่นก่อจังหวาดภารกิจให้บุกเข้ามา เมือง
 ขอนกระดาใหม่

Page: p. 45.

(46a) งานทำให้เขานำความกราบถวายพระกรุณา ด้วยทรงพระ
 กรณ์มาไม่รอดเก็งฯ (Bradley¹⁰, II, p. 498, l. 3)

Titres: plat: ០ ព្រៃចុងការពាណិជ្ជកម្ម និង សំបាល-
tranches: ព្រៃចុងការពាណិជ្ជកម្ម ។ 1 vol., 79 pp. *Dépôt:* Justice.
Cote: néant. *Provenance:* inconnue, *Date d'entrée:* inconnue.

(L 27.5x)

Ligne différentielle: (3a).... ទៅពណ៌យានពណ៌យា

1(a) ០ ពីនិត្យ ការឲ្យចុចកំករាយ និង បណ្តុះដំឡើ ទៅព្រៃ
 ធម្មទៅជាមុនជាន់ចំណែកម្រូប (b) ទាក់ទងពុកទៅជោគជ័យ នាយកអាជីវករាយ
 នាយកដោកសាលកម្ម } ធម្ម
 និង សំបាល ។

Contenu: ព្រៃចុងការពាណិជ្ជកម្ម de l'art. 39 (Bradley¹⁰, II,
 p. 490, l. 22) jusqu'à l'art. 45 et dernier.

XXXIX 3a

(12d) ក្រុង ពីនិត្យ ការឲ្យចុចកំករាយ និង បណ្តុះដំឡើ
 កំ និង សំបាល

XL 13a

(26c)....ក្រុង (d) និង ការឲ្យចុចកំករាយ និង បណ្តុះដំឡើ ពីនិត្យ សំបាល

XLI 27a

(30c)....^กฎ^{ให้ไว้}บว^{ที่ศ}ศ^ตศ^กศ^นศ^ลศ^บศ^ตศ^อ (d) ธรรม^ลบ^ลศ^รค^รค^รค^รค^ร
ศ^รค^รค^รค^รค^ร บ^ลน^ลน^ลน^ลน^ล บ^ลน^ลน^ลน^ล บ^ลน^ลน^ลน^ล บ^ลน^ลน^ลน^ล
ศ^รค^รค^รค^รค^ร บ^ลน^ลน^ลน^ล บ^ลน^ลน^ลน^ล บ^ลน^ลน^ลน^ล บ^ลน^ลน^ลน^ล
ศ^รค^รค^รค^รค^ร บ^ลน^ลน^ลน^ล บ^ลน^ลน^ลน^ล บ^ลน^ลน^ลน^ล บ^ลน^ลน^ลน^ล
ศ^รค^รค^รค^รค^ร บ^ลน^ลน^ลน^ล บ^ลน^ลน^ลน^ล บ^ลน^ลน^ลน^ล บ^ลน^ลน^ลน^ล

XLII 31a

(39d) กฎ^{ให้ไว้}ณ^{วัน} ๙+๙ ค^รห^นจ^รด^รศ^รค^รก^รรา^ช ๑๖๗๒ บ^ลว^กไ^ท
ศ^รค^รก^รรา^ช ๑๖๗๒

XLIII 40a

(46c) กฎ^{ให้ไว้}ณ^{วัน} เส้า^กศ^รน^ลห^นย^ม เท^รา^ก จ^รุ^จศ^ร จ^รุ^จศ^ร จ^รุ^จศ^ร
(d) ห^นย^ม บ^ลก^ยน^ลก^ยศ^รว^ยศ^ร ๔ ๑๖๗๒

ฉบับ: p. 47

XLIV (faussement numéroté ๔๕) 48a (Bradley¹⁰, II,
p. 498, l. 8)

(66b)....กฎ^{ให้ไว้}ณ^{วัน} ๙+๙ ค^รว^จด^รศ^รค^รก^รรา^ช ๑๖๗๔ บ^ลศ^รด^รด^ร
ศ^รค^รก^รรา^ช ๑๖๗๔

XLV 66c

(79c)...กฎ^{ให้} (d) ไว้^ณวัน ๙+๙ ค^รว^จด^รศ^รค^รก^รรา^ช ๑๖๗๘ บ^ลด^รร^พ
ศ^รค^รก^รรา^ช ๑๖๗๘

(à suivre)

NOTES ON A JOURNEY FROM LOPBURI TO PHRABAD

BY H. H. PRINCE DHANI.

Of late there have sprung up various land routes to Phrabad, which was formerly reached by travelling up to Tarua by train or, for those with leisure, by river; and thence by tramway belonging to a private company. The automobile, however, has altogether revolutionised the system of inland travelling in Siam. You can now reach Phrabad from no less than three railway stations by means of motor-cars. The shortest route is from Nong Don station on the Northern Railway, where the Administration Office of Phrabad district is situated. This way passes through rice fields and bamboo groves and takes some half an hour to complete. Another way is from Ban Moh station on the same line, which takes you through similar country for some 40 minutes. The most interesting way, however, is from Lopburi, which is the subject of the present note.

I happened in the second week of February to have official duties in Lopburi. This gave me an opportunity of availing myself of a trip over this route. Starting in the morning before the heat set in, we motored from the town across the railway eastwards, passing the altar of Phra Kāl famous for its monkeys. A few minutes later we passed by a lane on the right leading to the ruined Jesuit church of San Paolo, where the remains of the old Jesuit observatory still exist. Further along the main road lay the east gate, still in comparatively good preservation, directly beyond which was the Elephant Krasl, the 'piniate' of the French chroniclers in the time of King Narai. The road now curved slightly to the left and resumed again an easterly direction. We passed over the moat, no longer a real one, and penetrated a considerable stretch of garden land where custard apples of good quality were growing. Some thirty minutes from the starting-place brought us to the edge of the famous reservoir called 'the lake of the arrow's consecration' (Talé Chubson). Now Lopburi corresponds to Lava-pura, the city of Lava, the son of Rama according to the Siamese version of the Ramayana. The country around abounds in names

that are found in the final episodes of the Siamese Ramayana or the "Rāmakirti" as it is called. The arrow, of course, is that of Rāma. In the fresh breeze of the morning the 'lake' was invigorating although it has long since become a vast expanse of paddy fields. To the west and south, and presumably north, an earthen embankment of about ten metres' width has been made. From the western embankment a headland juts out into the 'lake', on which King Narai built his small but substantial residence called "Phra-ti-nang Yen" (or the Villa of Breezes). Just as in the Rāmakirti Vishnu (or Nārāyana as he is better known in Siam) retired whenever he was free from duties to his ocean abode over the seas, so Narai (the phonetic transcription of Nārāyana) would retire to his Villa of Breezes for the recuperation of his mind and body in the intervals of the strenuous works that have been and still are the lot of a King of Siam. To the east of this vast expanse of fields several rows of picturesque hills recede into the distance. The way we took was along the southern embankment. As we motored along in the cool breeze of the morning, it was tempting to imagine the whole expanse of paddy fields to the left and right of us as being full of water, with a mountain wall to the east and the royal Villa of Breezes crowning the lake, facing the receding mountain barriers. An approximate five kilometres' journey along the embankment brought us to the edge of the plain and we entered a hilly country through a gap in the mountain wall. Behind this is still to be found paddy land, and further to the north east lies higher up the presumed reservoir, the catchment area, it is supposed, of the whole water-works system which gave the Lopburi of King Narai its life. The neglect of the past three centuries has turned the reservoir into paddy fields. Although sluice gates and baked earthenware pipes scattered about from the town right up as far as the hills remain to testify to its former existence and to the big area it covered, the waterworks themselves are things of the past. Land ownership will probably forbid its resuscitation, which, were it possible, would doubtless restore much of Lopburi's life and wealth.

In the hills around us are many remains of Buddhist devotion. Very valuable works of art have been found in the numerous caves,

and a fine statue of the Buddha has recently been discovered and found its way to the National Museum at Bangkok. About 4 kilometres from the entrance to the hilly country we came to a village called Tha Tako inhabited by descendants perhaps of Lao captives from Wieng Chan. They are easily recognisable by their women's dress, the peculiar type of their skirts and their home manufactures, for which every house possesses a loom underneath, which the daughter of the house manipulates in her spare time. Beyond the village lies a stretch of open country in the centre of which is a curiously shaped hill of small proportions, standing upright by itself, with a Vihara on top of it, accessible by a bamboo ladder. It is called Khao Kaew (the gem mount). Near by can be seen the remains of a stone wall, possibly connected with the water-works of King Narai. Also nearby is situated the "Cave of Heaven", a former storage of stone images of the Buddha as well as of some Hindu deities. Very little, however, remains. The prevailing type is, as in Lopburi, that of the Buddha seated on the Naga King, the modelling of the latter being, as usual with Khmer art, very life-like, while the Buddha has Khmer features. From Tha Tako we plunged into bamboo thickets, and later on forests, the cool shade of which afforded timely shelter in the growing heat of the day. The road passed through forests, now overhanging with dense creepers, now decorated by beautiful glens, now relieved by occasional clearings. Swarms of purple and yellow butterflies flitted about among the groves, but very little bird life was noticeable. In one place there could be seen a paddy field guarded by a watch-post high up in the trees as a protection from wild elephants. After some twenty kilometres of cool glades and occasional clearings we arrived at the famous shrine of the Buddha's footprint, the object of much veneration during the past three and a half centuries, affording then, as now, a comparatively easy opportunity of touring the jungles and hills to the inhabitants of the metropolis in the plain. Phrabad seems to have gained its name and popularity through this last asset almost more than any other agency.

It is not the aim of this little article to describe Phrabad, already pictured to us by more authoritative pens. The overland journey just described, however, has not been noticed before and is

not difficult of realisation. The tourist from Bangkok should, if possible, spend a night in Lopburi which is, as is well known, an attractive tourist centre in itself. The following morning could then be devoted to the journey, which can be done in a little over two hours and a half, leaving enough time to make halts on the way. There would then be time enough also to explore Phrabad at leisure. The return journey would be made at about 2 p.m. to catch the afternoon train at Nong Don (the first of the three alternative routes mentioned above). Bangkok would be reached at 5.40 p.m. An organised trip on a big scale such as those of the Siam Society could perhaps be done in one day by leaving on a special train early in the morning, timed to reach Lopburi by 10 a.m. The above journey would be made at once, and Phrabad reached by noon or say 1 p.m. to allow time for halts. Luncheon would be taken at Phrabad. After visiting the shrine and the environs between 2 and 4 p.m., the return journey to Nong Don would be made. The special train would come back from Lopburi to await the party at the latter station. If this could be left at 5 p.m., Bangkok would probably be reached by 8.30 p.m.

STONE OBJECTS FROM SURAT, PENINSULAR SIAM.

By IVOR H. N. EVANS, M.A.,
Ethnographer, F. M. S. Museums.
 (PLATES I AND II).

By the courtesy of the Siám Society and of the Acting President, Major Erik Seidenfaden, I have been given an opportunity of examining and describing certain neolithic-culture objects found in a tin mine at Ban Na, Surat Province, Peninsular Siám. The specimens consist of five stone celts and two large, shaped pieces of stone, which I will discuss later.

Judging by the fact that in all cases the celts are irregular about a horizontal and central plane, it is fairly obvious that they were hafted as adzes and not as axes. Such a statement would be true, too, about the majority of such implements from British Malaya. Even where celts are practically evenly ground on both the larger surfaces they were, in most cases, used as adze blades, slightly more grinding on one side of the cutting edge betraying this. In treating of these Siamese implements, therefore, one may speak of the surfaces, which were obviously upper and lower when the celts were hafted, as being respectively dorsal and ventral.

Probably the most striking of the adze-heads sent is that figured on Pl. I, fig. 1. This is of the beaked type that is so distinctive of the Malay Peninsula. I have traced it as far north as Chong, in the Trang-Patalung hills, previously and the only example of the kind obtained from that neighbourhood is figured on Plate XLIII, No. 5, of my *Papers on the Ethnology and Archaeology of the Malay Peninsula*. The distribution of the type must now, therefore, be extended still further. The present specimen (length 10.9 cms.) is of a close-textured yellowish stone, perhaps a rhyolite or a chert, and is, in places, highly polished. The dorsal surface is flattened, but slightly rounded, while, on the ventral surface, the beak is somewhat hollow-ground towards the point, a feature that is found fairly frequently, too, in examples from British Malaya. The sides diverge to some degree ventrally, giving the implement a trapezoid section, while the central (dorsal) ridge of the beak is fairly acute.

Of the other four implements one, of a dark grey colour, is of the short-rectangular chisel type, also found in British Malaya. It is illustrated, in the ventral view, on Pl. I, fig. 2. It is possible that the specimen was never finished, as considerable flaking can be seen at the cutting edge dorsally, while there is also flaking ventrally at the proximal end. This, too, may well be of chert or rhyolite. The appearance of the material is flinty and it takes a high polish. Its length is 6.6 cms.

The other three celts are roughly of one type. They may be described as being adzes of low trapezoid section, the sides narrowing dorsally, approximating to a bowed fan-adze form. Bowing is slight, but it is quite apparent in the largest and second largest examples; scarcely, if at all, so in the smallest. The two largest adze-heads are obviously unfinished and are covered with flake-markings. The bigger of these two is absolutely without grinding over its whole surface, while the smaller is only slightly ground at the cutting edge on its dorsal aspect. The lengths of the specimens are respectively 15.0, 12.6 and 9.85 cms. The largest is of a greyish stone, the second of a waxy-looking whitish colour, and, where ground, highly polished, while the third, highly polished all over, is of a grey colour and has curious natural "eye"-markings. All the materials are of fine grain and flinty nature. I suspect that they may be cherts or, if not, rhyolites.

The two large objects figured on Pl. II are of the greatest interest. They seem to have been put to two uses—these being as pounders and as grinding stones on which stone implements were ground or sharpened. Examining that depicted on Pl. II, fig. 1 first, as being in some ways the least developed of the two, and thus the more likely to furnish information, it is found that the two ends of the stone, which is fairly fine-grained and light grey in colour, show many signs of beveling. Extending round the greater part of the middle are parallel grooves or flutings of different breadths running longitudinally. In the case of three of these, all adjacent and separated from the rest, they are somewhat angular, while the other flutings are nicely segmental. There are nine flutes in all,

Plate I.

1.

2.

3.

4.

5.

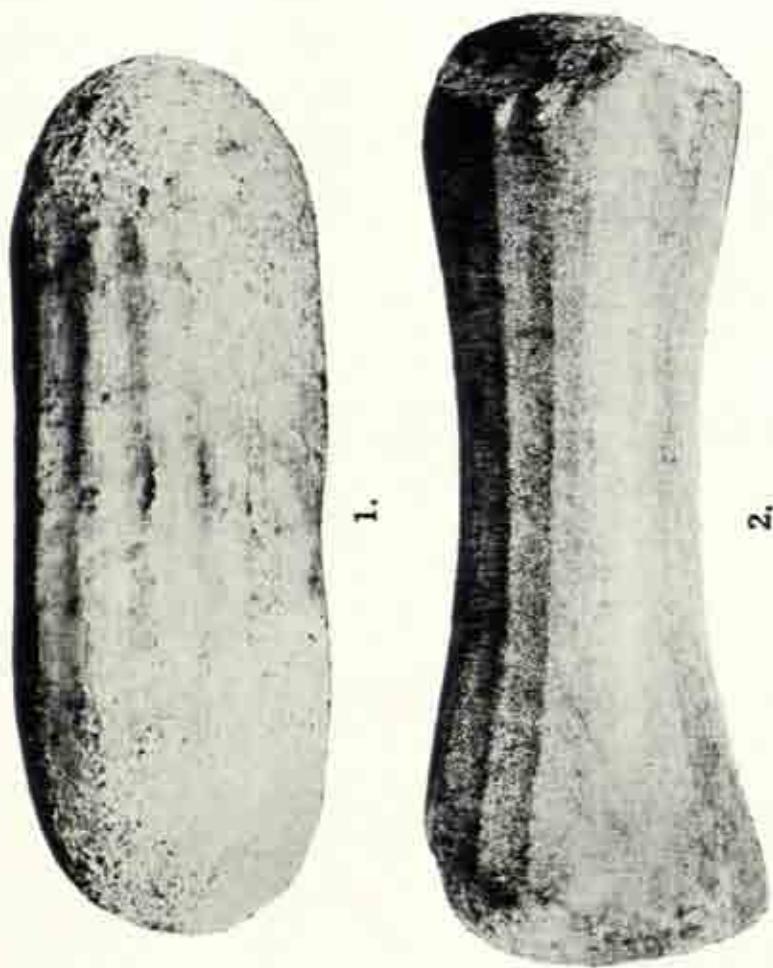

The flutes or grooves were, undoubtedly, as stated above, made in the process of grinding down stone implements. They vary considerably in breadth, as can be seen in the illustration. It appears probable that the ends of the stone were used as pounders both before and after the formation of the flutes, for, in some places, the flutes extend partly over the bruizes, which are not quite obliterated, while, in others, the bruizes, especially on one side, extend for a considerable way up the body of the stone and partially obliterate the ends of the flutes. I am inclined to think that, whereas the bruizes at the ends were made by using the stone vertically as a pounder, in the case of those extending some way up the sides, pounding was done with the stone held almost horizontally. A word must be said also about the nature of the bruizes themselves. They have a "pecked" appearance and one must presume therefore that hard objects were pounded with the implement—perhaps bones to extract the marrow, or stones to split off coarse flakes. There is, however, one other possibility as to the way in which these bruized surfaces were produced, and that is that both the ends and one side of the stone were used as anvils on which stone adzes, or other objects, were flaked. This would account, too, for the "pecking" of the material, but it does not seem very likely that this was the case, for the stone would have to have been strongly supported in a perpendicular position when one or other end was being used. The length of the specimen just described is 22.5 cms.

In the second example (Pl. II, fig. 2) one end has also, in a marked degree, the "pecked" appearance found in the first; at the other end it is less noticeable and is only to be observed on a broad natural ridge running from side to side through the centre. The flutes, which are somewhat shallow, surround the body of the object almost completely and number twelve in all. There is one longitudinal strip, however, which is not fluted though it, too, shows signs of wear. The colour of the stone is light brown and the material may, perhaps, be quartzite. The length of the object is 24.7 cms.

Plate II.

ON SOME POTTERY OBJECTS FROM SURAT.

By IVOR H. N. EVANS, M.A.,

Ethnographer, F. M. S. Museum.

In July, 1930, I received, for purposes of description, from Dr. A. E. G. Kerr, of Bangkok, certain very puzzling specimens recently found in a cave in a limestone hill close to the deserted village of Buang Bep, Ta Kanawn district, Surat, Siam.

None of these is complete. That which is most so measures in its present state 13 cms. in length. They are hollow, but thick-walled, ox-horn-like objects which terminate abruptly at their tapered ends and are there flattened.⁽¹⁾ The clay of which they are composed is of brown to yellow-ochre in colour and contains much grit. Each appears to have had a round hole communicating from the outside with the central and longitudinal space, this hole being rather towards the broader end. In one the complete hole can be seen, while, in two much broken bits only part of its edge can be observed. The walls of the central passage are nicely smoothed and one of the blunted smaller ends is pierced by two little holes which do not, however, appear to extend to the central cavity. The larger ends, closed like the smaller, are finished off below somewhat concavely, as if they had been pressed against a rounded piece of wood, perhaps a medium sized branch of a tree. At their edges, however, they are fractured in the only two specimens that we have; but in the case of one there is a distinct projection here. It is obvious, therefore, either that there was some projecting piece, which I think probable, or that they were joined to some large object, which does not appear to be very likely. Two of the tapered ends bear spiral markings as if their clay, while still wet, had been closely wound, round and round, with a fairly fine cord. The indentations left by the cord and also by the twists in its structure are clearly visible. The other tapered ends, two base pieces and one from the centre — all are figured — are also cord-marked, but the marking is coarser and runs more or less longitudinally.

(1). There are two ends showing this.

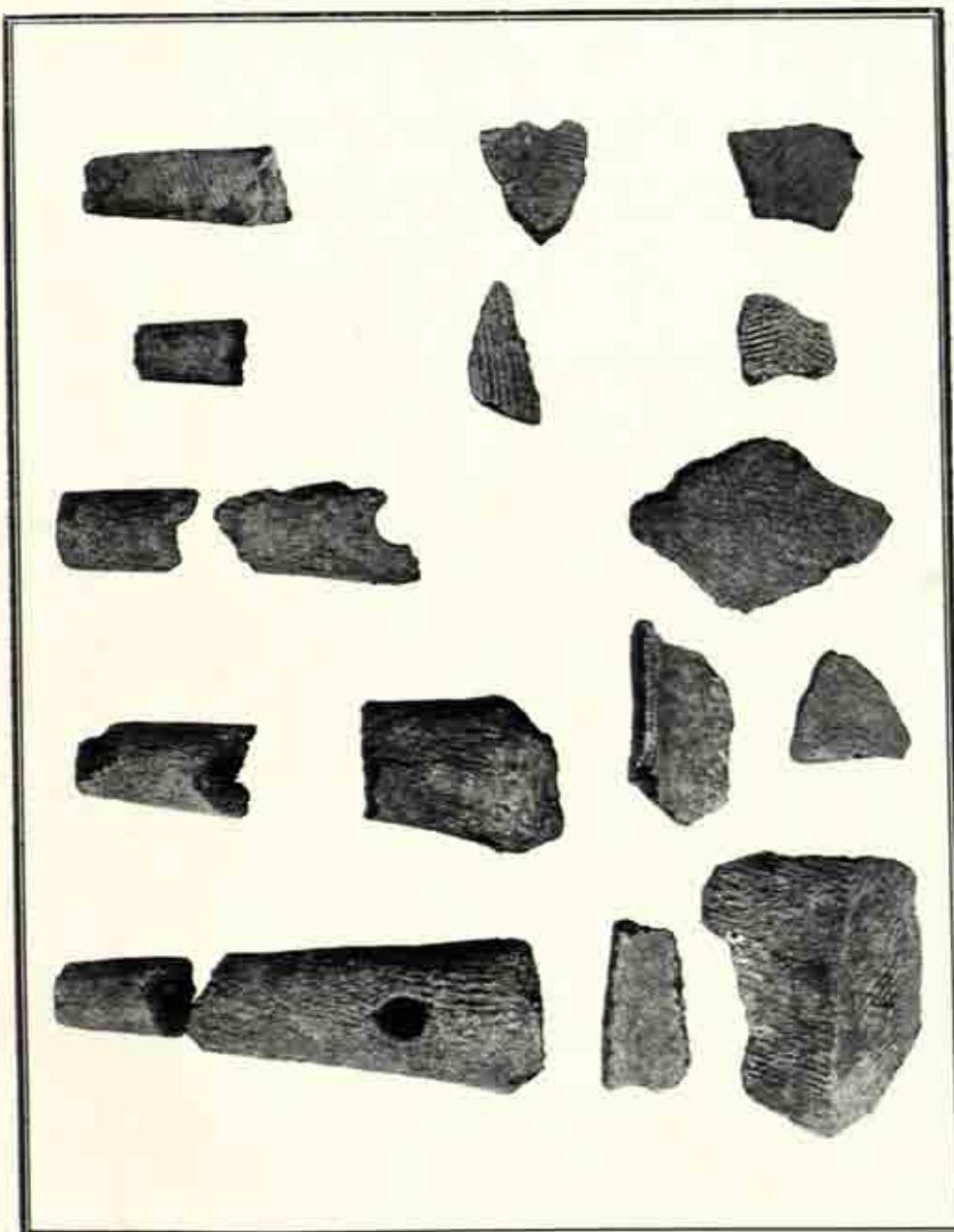
Part of an object exactly similar to these from Siam has been obtained by Mr. W. Linehan from Jeram Kwi on the Tembeling River, Pahang Federated Malay States — this too is figured. It is a tapered end, and the cord, as in two of the Siamese examples, has been wound spirally on the still soft body. The colour of the object is red-ochre on one side; slightly brown on the other. The inside passage does not penetrate the end so deeply as in the Siamese specimens.

Several sherd s of rough pottery accompany the Siamese specimens and are, presumably, of the same age. Except for two plain pieces of pot rims,⁽¹⁾ and two fragments possibly differently treated, all these, too, are cord-marked, the marking being in some cases one of parallel lines, either perpendicular or horizontal according to the way in which it was applied to the pot. In one instance it is certainly perpendicular; in another uncertain, the piece of sherd being too small to allow of an opinion as to where lay the top and where the bottom of the vessel. Apart from the pieces mentioned above, the other sherd s are marked with cords to produce a rather indistinct diamond-shaped hatching. Such patterns are common on neolithic culture wares in the Malay States and though not confined to this period (*vide* foot-note *infra*) are very characteristic of it. I feel inclined, therefore, to assign these Siamese specimens (also Mr. Linehan's piece from the Malay States) to that culture. As to the use of the very peculiar objects described above, I do not care even to hazard a guess. Perhaps there may be some modern articles in existence, of which I am ignorant, of similar shape and use.

Certain shells and a stout piece of mammalian limb bone (not human) accompany the other specimens. The shells are fresh water, marine and land and the following genera are, I believe, represented:—*Unio*, (?) *Melania*, *Arcus*. There are others, too, which I am not able to identify, since my knowledge of conchology is limited.

(1). Probably the bodies of these pots were cord-marked too. Pots with plain rims and cord marked bodies are found in the Malay States from the Protoneolithic and Neolithic cultures to a much later date.

Plate III.

[NOTE. Buang Bep (^kဗုဒ္ဓဟန်) is the site of a small, deserted village some 20-30 kilometers south of Ta Kanawn on the Pum Duang (ပူမှုမင်္ဂလာ) branch of the Rangoon River. It is 40-50 kilometers in a direct line from the sea. Close by this deserted village is a small, isolated, limestone hill. In this hill are two caves, the smaller of which I did not explore. The larger is a big roomy cave, with its entrance on the western side of the hill. It also has a large hole through the roof, opening on to the summit of the hill. The articles described above by Mr. Evans were all found in the debris on the floor of the cave. No attempt at digging was made. The local people could offer no suggestions as to the use of the curious cylinders. I gathered from their information that a good many articles had been taken away by villagers, at one time or another. A. Kerr]

REVIEW OF BOOKS

កំណើនក្រុងការពារិតិយោ ជាមួយ តួលកម្មបិនប័ណ្ណា
 (COMMENTAIRE DES LOIS SUR LES EPOUX, par le Phaja Vinaisunthon),
 1 vol. in-8, iii-36 pp., 2472 E. B. (1930).

Le Phaja Vinaisunthon, à l'occasion de la crémation de la Khun Jing Vinai et de deux autres de ses femmes, a distribué le premier fascicule d'un ouvrage dont il est l'auteur sur le mariage en droit siamois. Suivant la méthode préférée des auteurs siamois, le Phaja V. présente son travail sous la forme d'un commentaire des anciennes lois sur les époux, qui constituent encore la source principale du droit en cette matière. Puisqu'il s'agissait de produire ce texte une fois de plus, il est regrettable que le Phaja V. n'ait pas songé à nous en donner une édition revue sur le *texte* conservé à la Bibliothèque Nationale Vajiravāra, le seul qui nous soit parvenu des trois exemplaires établis en 1805. Il s'est borné à reproduire le texte des éditions imprimées en usage devant les tribunaux, sans se douter probablement de leurs imperfections. Le texte officiel des lois sur les époux, (nous entendons par là le texte établi en 1805), est, par malheur, comme il a été déjà signalé, l'un de ceux qui ont le plus souffert de la hardie entreprise de Nai Môt, le premier éditeur du Corpus siamois, et de la négligence de ses successeurs. Il aurait été intéressant, pour un juriste, de montrer le parti qu'on ne peut pas manquer de tirer de la connaissance de la version originale pour dissiper de prétendues obscurités et remplir certaines lacunes qu'on impute, bien à tort, au rédacteur de la loi. Si la nouvelle édition du Phaja V. n'est qu'une réédition de plus du texte Môt-Bradley, assurément bien inutile aujourd'hui, le commentaire dont le Phaja V. accompagne ce texte et qui, à en juger d'après le premier fascicule, promet d'être fort nourri, témoigne au contraire d'un effort méritoire pour apporter du nouveau. Dans sa préface, le Phaja V. annonce qu'il ne s'en tiendra pas, comme ses prédécesseurs, à un travail purement exégétique, mais qu'il cherchera à éclairer son étude sur le mariage siamois par des rapprochements avec le droit mon-birman. L'auteur remarque que le *dharmaçakra* sur lequel se fonde le législateur siamois, quelles que soient ses affini-

tés avec les codes de l'Inde, n'en est pas moins avant tout un produit de la civilisation du Pégou, et qu'ainsi la connaissance des coutumes mones et birmanes ne peut qu'être fort profitable à l'étude des institutions siamoises. Le Phaja V. cite comme exemple les expressions မန်တဲ့ နှင့် လုပ်သူ့, qu'on rencontre notamment dans les articles 102 et 116 des lois sur les époux. Le sens de ces mots fait aujourd'hui difficulté. On admet généralement qu'ils s'appliquent à une union contractée au su des parents de la fille ou avec leur consentement exprès, mais au cours de laquelle la femme continue à habiter chez ses parents. Ainsi le Dictionnaire officiel du Ministère de l'Instruction publique, (ဘဏ္ဍာဂျာ, 2ème édit., s. v. မန်), à la suite du prince Rabi (ရွှေဘုရာ ရွှေဗု, I, p. 342, en note), adopte pour မန်တဲ့ la définition suivante: "se dit d'un mari qui ne cohabite pas encore ouvertement avec sa femme, qui l'a laissée provisoirement chez ses parents."⁽¹⁾ Le Phaja V. estime que cette interprétation est inexacte, et que les termes cités se réfèrent à une ancienne coutume, complètement désuète aujourd'hui parmi les Siamois, d'après laquelle le futur époux, avant d'être agréé par les parents de la fille, venait habiter avec eux et se mettait à leur service pour une période plus ou moins longue d'"observation." S'il était finalement agréé, on procédait au mariage et ce n'est qu'après la cérémonie qu'il était considéré comme l'époux légitime. Jusque là, il était dit မန်တဲ့. L'expression လုပ်သူ့ aurait été employée au cas où le couple consommait le mariage alors que le futur époux demeurait chez ses beaux-parents. On reconnaît là une coutume universellement

(1) D'après le prince Rabi, (*op. cit.*, pp. 342 et 350 en note), မန်တဲ့ s'applique au cas où le mari vient habiter chez ses beaux-parents. Le Phaja Phicharâna, dans son commentaire des lois sur les époux (ရွှေဘုရာဘိုရာယာ, Bangkok, 2461, p. 25), comprend les deux expressions de la manière suivante: "Après la demande en mariage, les parents de la fille peuvent exiger du prétendant qu'il vienne habiter chez eux et travaille pour eux pendant un temps déterminé (၃၄၁၂၆), ou bien ils peuvent exiger de lui qu'il aille travailler ailleurs et conserve le produit de son travail à l'entretien de la future épouse pendant un temps déterminé (၄၂၅၂၃)." L'interprétation ici admise pour မန်တဲ့ ne paraît pas s'écarte beaucoup de celle qui est proposée par le Phaja V.

répandue, dont le Phaja V. signale lui-même des vestiges dans les pratiques nuptiales observées de nos jours parmi les populations laotiennes du cercle de Phajab (cf. R. DE MAY, *An Asian Arealy*, p. 108). On sait que cette coutume est encore bien vivante chez les Tay et chez d'autres tribus du Haut-Tonkin : le futur époux, ayant de pouvoir fonder un foyer distinct, est tenu de travailler chez ses beaux-parents et pour leur compte durant un stage parfois fort long,—huit ans chez les Khmu,—ce qui assure aux familles abondamment pourvues en filles un appoint en main d'œuvre très apprécié (CHEF DE BATAILLOX HENRI ROUX, *Les Tsa Khmu*, BEFEO, XXVII, p. 205). Il n'y a donc rien d'étonnant à ce que la même coutume ait laissé des traces dans les anciennes lois siamoises. Au dire du Phaja V., elle se retrouve également dans l'"histoire" birmane et mone, avec des développements et des précisions qui rendent parfaitement compte du sens des mots မန္ဒမာန နတ်ပြည့်. Alors même que les définitions qu'il propose laisseraient prise à la critique, il est certain que le Phaja V. est sur la bonne voie, et que les historiens ou les commentateurs du droit siamois ne peuvent que gagner à la connaissance des coutumes des peuples voisins, et tout particulièrement des coutumes mones et birmanes, qui ont trouvé leur expression dans un droit abondant et systématisé de bonne heure. Mais nous croyons que l'intérêt du droit mon-birman dépasse ce qu'on peut attendre d'une simple source d'ethnographie comparée. Le Phaja V. lui-même n'a pas été sans constater de nombreuses analogies entre les textes siamois et les textes mons-birmans, car il remarque တရမှန် ရွှေမှု ပုဂ္ဂသနှင့် တရမှန် တရမှု တို့၏ ရွှေမှု ၏ အနေအထား မျှော်ဆူ။ "là où la loi siamoise manque de clarté, il suffit parfois de se reporter aux lois mones ou birmanes pour être éclairé." Des ressemblances aussi frappantes sont l'indice probable d'une relation plus directe que celle qui tient seulement à une similitude de coutumes. On est heureux de voir enfin mise en bonne place une législation dont l'influence sur le droit siamois, bien que des plus apparentes, avait été jusqu'ici totalement négligée, hypnotisé qu'on était par le prestige des codes de l'Inde.

La partie de l'ouvrage du Pha-ja V. publiée dans ce premier fascicule est consacrée aux vingt premières lignes du préambule par lequel débute le texte des lois sur les époux. L'auteur y expose des généralités qui, sur deux points au moins, soulèvent des problèmes qu'il paraît intéressant de relever ici. L'auteur commence par une explication des mots ພາຈ, *dharma*, et ພັນຍາ ທີ່ il oppose l'un à l'autre, comme on se plaît dans nos écoles à opposer la Morale ou l'Équité au Droit, le Droit naturel au Droit écrit, non sans marquer, comme nous faisons nous-mêmes, les rapports qui existent nécessairement entre ces deux ordres d'idées. Ces développements n'apportent rien de nouveau. Or, il semble que justement le problème énoncé ici se posait dans l'ancien droit siamois autrement qu'il ne se pose aujourd'hui. Dans le système de législation auquel appartient l'ancien droit siamois, le roi ne légifère pas. Chargé d'assurer la paix entre ses sujets, il est le suprême arbitre de leurs différends, mais il ne crée pas la matière du droit: les sages et la coutume y ont pourvu. Les principes sur lesquels la justice est fondée sont formulés dans le *dharmaçāstra*, code d'origine miraculeuse, révélation analogue à la Loi du Buddha et, comme celle-ci, d'une vérité nécessaire. L'ensemble des décisions rendues par les rois conformément au *dharmaçāstra* constitue le *rājacīstra*, dont l'autorité tient essentiellement à sa conformité avec le *dharmaçāstra*. Le roi, maître absolu, est assurément libre de juger contrairement à l'équité invariablement fixée dans le *dharmaçāstra*, mais son jugement n'a que l'autorité de la force: il ne fait pas loi. En Birmanie, les décisions des rois renommés pour leur équité ont été de bonne heure réunies en des recueils distincts du *dharmaçāstra* pour servir de modèle à leurs successeurs et aux juges; mais, comme les jugements de Manu lui-même, les décisions royales ont fini par être peu à peu agrégées au *dharmaçāstra* et par ne plus former que des articles rangés plus ou moins habilement sous le texte correspondant du *dharmaçāstra*, ou même entièrement confondus avec lui. Il n'en a pas été autrement au Siam, et le Code de 1805 se présente bien comme un *dharmaçāstra* grossi de toutes les décisions édictées par les anciens rois à la suite des affaires dont ils avaient été saisis et réduites ensuite en articles sur leur ordre. Ainsi, la distinction de ພາຈ,

dharma, Loi naturelle, Loi métaphysique, et de *niyam*. Loi humaine, n'est pas ici une simple spéulation de l'esprit : le *dharma* est une réalité qui s'impose au législateur, sous la forme d'une sorte de texte constitutionnel d'origine supérieure à lui. Ces idées sur le rôle du roi dans les sociétés primitives ne sont pas nouvelles. Les historiens du droit, à la suite de Sumner Maine, les ont rendues classiques et les placent à la base de bien d'autres civilisations que celles de l'Inde. Mais ici l'intervention du *dharmaçāstra* leur donne un relief singulier et coupe court à toute discussion sur le problème de l'origine du droit. De la sorte s'explique le caractère fragmentaire de l'ancienne législation siamoise : bien des dispositions légales ne sont encore qu'à demi dégagées des circonstances où elles ont leur origine : d'où l'intérêt que présente l'étude des législations qui lui sont apparentées. Et par là aussi s'annonce une des difficultés les plus graves pour l'interprète : l'incertitude des généralisations et des raisonnements *a contrario*. Enfin, c'est peut-être à la même conception sur la subordination du *rājaçāstra* au *dharmaçāstra* que se rattache l'un des traits les plus curieux de l'ancien système législatif siamois : la tradition des révisions périodiques de l'ensemble des lois. Si, par sa nature même, le *dharmaçāstra* est invariable et éternel, les décisions royales ne sont jamais que des ordres, toujours révoquables, valables en principe pour la durée seulement du règne où elles ont été édictées. Il existe en droit siamois et surtout en droit birman des vestiges de l'effet extinctif produit par un changement de règne, jusqu'en matière contractuelle. Nous en voyons la cause dans la caducité qui frappait primitivement les décisions royales à la mort de leur auteur. Le seul moyen régulier et vraiment efficace d'assurer la continuité de celles dont il importait de prolonger l'effet était de les incorporer au *dharmaçāstra*. Pour cela, il suffisait d'en vérifier la conformité avec les préceptes du législateur divin. Tel est, selon nous, le sens véritable des révisions successives dont le Corpus de 1805 porte d'irréversibles traces, plutôt que le simple désir d'alléger les collections légales pour la commodité des juges. Cette théorie n'est pas à l'abri des objections, et le maintien, dans les parties les mieux codifiées, de préambules datés paraît se concilier difficilement avec elle. Mais il

est possible, après tout, que le système n'ait pas été observé avec rigueur durant toute la période d'Ayuthia; il a pu, notamment, à certaines époques, se compliquer par l'emploi de recueils de jurisprudence royale, analogues aux *pyatton* birmans. On trouve cependant la tradition encore en honneur au premier règne de l'époque de Bangkok, au moment de la révision de 1805. Nous avons signalé ici même (JSS, XXIII, part 1, 21), que l'un des caractères les plus marquants de cette œuvre était de se présenter comme le rétablissement du droit antérieur à la fondation de la nouvelle capitale. Ainsi, le roi de Siam, en 1805, se jugeait encore impuissant à légiférer, et s'il se permettait de corriger certains passages, c'est qu'il considérait qu'ils avaient été altérés par des mains criminelles. Pour un roi traditionaliste comme l'était Phra Phuttha Jot Fa, cette attitude est significative, et lorsqu'il commande de mettre "le texte du manuscrit en conformité complète avec le texte sacré et la matière traitée pour en supprimer les erreurs et les contradictions", il est permis de penser qu'il ne se servait pas là d'une formule entièrement nouvelle. Quoi qu'il en soit, nous en avons dit assez pour montrer que l'opposition classique du droit naturel et du droit écrit se transpose dans l'ancien droit siamois d'une manière bien différente des législations modernes, et beaucoup plus riche en conséquences juridiques.

La Phaja V. aborde ensuite un problème des plus délicats: L'origine même de ce *dharmaçāstra* qui a joué un si grand rôle dans le développement des institutions siamoises. On sait que les *gāthā* sur lesquelles s'ouvre le Code de 1805 donnent le *dharmaçāstra* utilisé au Siam comme la traduction d'un *dharmaçāstra* écrit en langue mone et traduit lui-même du pâli. A quelle époque doit-on placer l'introduction en pays thaï de ce *dharmaçāstra* mon? S. A. R. le prince Dâmrōng Raxanôphab incline à descendre très bas, jusqu'sous le règne de Mahâdharmañja (1569-1590), alors que le Siam n'était guère qu'une province birmane. Cette opinion est partagée par M. W. A. R. Wood (*A History of Siam*, p. 127). Cependant, l'historien siamois évite de se prononcer définitivement, en raison de l'étroite parenté littéraire que manifestent les *gāthā* du *dharmaçāstra* et la *Traibhūmi*, l'œuvre célèbre du roi

Lithai de Sakhothai (1347-1370?). Et, bien que cette difficulté ne lui paraisse pas insurmontable, il laisse néanmoins ouverte la possibilité d'une introduction du *dharmaçāstra* en pays thaï dès l'époque de Sakhothai (สุกhoทai: ตั้งแต่ในอดีตมาเรื่อยมา, pp. 118-119). Le Phaja V. expose les objections que soulèvent selon lui l'une et l'autre hypothèses de S. A. R. le prince Daurong. Le *dharmaçāstra* siamois, remarque-t-il, contient des règles en pâli qui portent parfois une empreinte bouddhique très marquée; ces passages appartiennent certainement à un original entièrement rédigé en pâli. Or, la première version faite en pays men d'un *dharmaçāstra* est celle de Waruru, roi du Pérou de 1287 à 1296; elle est écrite en mon et suit de près la loi indoue, sans qu'apparaisse encore l'influence bouddhique. Cette influence ne se fait nettement sentir pour la première fois que dans le *Mahārājādhammasattham*, compilé par le mandarin birman Kaingsa à la demande du roi Thalum (1629-1648). Mais cet ouvrage est en birman, non en pâli. Il faut attendre jusqu'en 1749 pour trouver un *dharmaçāstra* entièrement écrit en pâli et imprégné de bouddhisme: à cette date, le Pérou avait momentanément reconquis son indépendance; un bouze mon traduisit en pâli la compilation de Kaingsa⁽¹⁾. Si l'on peut admettre que le *dharmaçāstra* dont il est question dans les *gāthā* de la version siamoise soit le code mon de Waruru, introduit soit dès l'époque de Sakhothai soit à l'époque de la domination birmane, il n'en peut plus être de même pour les règles de droit posées en pâli et d'inspiration bouddhique: elles ne peuvent provenir que du *Mahārājādhammasattham*, ou même de la version pâlie faite un siècle après. Dès lors, ces parties au moins constituent des additions fort tardives. Le Phaja V. va jusqu'à dire qu'il est probable que ces passages n'ont été incorporés aux lois siamoises qu'au moment de la révision de 1805. Tel serait le cas pour la formule pâlie qui figure en tête des lois sur les époux: elle aurait été empruntée par les mandarins de la commissions de 1805 à la dernière version pâlie du *dharmaçāstra*.

(1) Le Phaja V. veut sans doute parler du Manu King, mais il se trompe s'il croit que cet ouvrage est une traduction du *Mahārājādhammasattham*.

introduite au Siam et aurait été ajoutée par eux au texte des lois siamoises accompagnée d'un petit commentaire et d'une formule de transition.

Nous ne voulons pas insister sur les défauts de l'argumentation du Phaja V. Il y a une naïveté inexplicable de la part d'un Siamois à supposer qu'il n'y a plus de pâli du tout dans les *dharmaçastras* composés en vernaculaire. Renvoyons-nous à renvoyer l'auteur aux travaux de J. Jardine et E. Forchhammer : il y trouvera un complément fort utile aux informations, forcément sommaires, qu'il a glanées dans l'*Histoire de la Birmanie* de M. G. E. Harvey, la seule référence citée. Il y apprendra que l'activité juridique du Rāmaññadesa est loin d'avoir commencé avec le code de Wareru⁽¹⁾, et que la littérature juridique pâlie du Pégou et de la Birmanie est beaucoup plus riche qu'il ne le soupçonne. Il comprendra que le problème ne se laisse pas saisir aussi facilement. Une récente découverte archéologique va peut-être orienter les recherches et permet en tout cas d'enregistrer dès maintenant une donnée nouvelle. On a trouvé à Sukhotthai, en Octobre dernier, une inscription qui porte les dates de 1340 et 1344 A. D. et dont l'objet est d'édicter une série de prescriptions d'ordre législatif, destinées notamment à atteindre certains faits de complicité et à régler les difficultés soulevées par la fuite des esclaves. Or, le législateur, au cours du texte qui nous a été conservé, renvoie jusqu'à cinq reprises au *dharmaçastro* (le mot est accouplé à son pendant *rājyaçatra*, comme dans quelques passages des lois siamoises). Ainsi, c'est désormais un fait avéré qu'un *dharmaçastro* s'était introduit à Sukhotthai et qu'il y faisait autorité dès le successeur de Rāma Khāmbēng. Comme ce *dharmaçastro* était évidemment connu du futur roi Lithai, qui, à la date de l'inscription, se trouvait à Cri Sajjanālaya en qualité de vice-roi, l'analogie constatée par S. A. R. le prince Dāmrōng entre le pâli du *dharmaçastro* et celui de la Traibhūmi devient alors quelque chose de bien troublant. Sans se laisser aller à des hypothèses prématurées, on peut observer que la présence d'un *dharmaçastro* à la base de la législation de Sukhotthai, attestée pour l'époque immédiatement

(1) L'historien anglais ne manque pas du reste de citer le *dharmaçatra* de *Dhammarāla*, compilé dans le dernier quart du XIIe siècle.

antérieure à la fondation d'Ayuthia, rend au moins des plus vraisemblables l'existence d'une source de droit analogue dans les pays où allait se former le nouveau royaume thaï. L'origine moné de ce *dharmaçāstra*,—dont il est sans doute vain de chercher la version originale dans les traités qui sont parvenus jusqu'à nous,—explique admirablement les affinités de la loi siamoise avec la loi moné-birmane, affinités qui ont si vivement frappé le Phaja V. et qui seraient incompréhensibles s'il fallait reculer jusqu'au milieu du XVIe siècle et au delà l'action de la loi même sur le développement des institutions siamoises. Pourtant, la conclusion amenée par le Phaja V., en dépit de la fragilité de ses arguments, n'est pas à rejeter entièrement, et c'est pourquoi nous avons tenu à l'exposer. La partie des lois siamoises spécialement intitulée *dharmaçāstra* qui ouvre le Corpus de 1805 énumère une série de formules pâlies qui expriment les éléments fondamentaux du droit et qui forment comme une table des matières à toute l'œuvre présente et future du législateur. Or, on retrouve bien une partie de ces formules reprises sous forme de rubriques dans les textes qui composent la matière même du recueil. Mais il y en a aussi un certain nombre qui ne s'y retrouvent pas ou qui même sont remplacées par des formules pâlies différentes. Cette constatation conduit à penser que le législateur, ou le codificateur, a eu parfois recours à un ou à des *dharmaçāstra* différents de celui qui ouvre la collection. Ces emprunts hétérogènes ont pu être ajoutés au corps des lois à une époque fort éloignée de l'introduction du *dharmaçāstra* primitif. Quant à penser avec le Phaja V. que ces additions datent précisément de la révision du premier règne de Bangkok, cela reste à démontrer, et les présomptions, croyons-nous, ne sont guère favorables à cette hypothèse. Il n'y en a pas moins quelque mérite, de la part de notre auteur, à avoir senti que l'agencement des collections législatives telles qu'elles nous ont été transmises en 1805, n'est pas nécessairement fort ancien, et que le travail des réviseurs, en 1805 et aux périodes précédentes, n'est pas un élément aussi négligeable, pour la connaissance exacte de l'ancien droit siamois, qu'on avait coutume de le penser jusqu'ici.

P. LOUIS RIVIÈRE, *Siam d'autrefois et Siam d'aujourd'hui*. Revue Historique, tome CLXIV, 1, mai-juin 1930, pp. 26-39.

Petit travail qui ne contient pas une idée et que l'on s'étonne, à cause des inexacuitudes dont il fournit, de trouver dans une revue sérieuse comme la Revue Historique.

P. 32, M. R. découvre dans l'histoire du Siam un aventurier français malheureusement imaginaire. Voici le texte : « Les progrès du Siam se poursuivirent sous le roi Phra Nang Kao, qui, ayant évacué du trône son frère ainé Mongkut, partait en guerre en 1829 contre le royaume de Vieng Chang (Laos). Ses troupes, commandées par un ancien officier français (sic), le général Bodin, ne connurent que des succès. » En réalité, ce général Bodin (prononcer Bodine) était un mandarin siamois bien connu, le พระยาบดินทร์, fils du พระยาสุรพันธุ์ (cf. หนังสือที่เล่าเรื่องพระยาบดินทร์, ว.ว. ๒๕๒๐, p. 36). D'autre part, qu'il eût à la couronne un droit préférable ou non, le prince Mongkut, né en 1804, n'était pas l'ainé de Phra Nang Kao, né dix-sept ans plus tôt.

En ce qui concerne les ambassades françaises du dix-septième siècle, la lecture des textes français aurait épargné à M. R. un grand nombre de menues erreurs.

P. 26, M. R. écrit : « Le 22 septembre de l'an de grâce 1685, deux navires battant le pavillon fleurdelisé, un vaisseau de haut bord, l'*Oiseau*, et une frégate, la *Maline* (sic), jetaient l'ancre au fond du golfe de Siam, après une navigation de cinq mois. Ils avaient à leur bord deux ambassadeurs de Sa Majesté Très Chrétienne : un soldat, le chevalier de Chaumont, et un prêtre, l'abbé de Choisy, dépechés auprès du roi Phra Narai pour traiter avec lui et, si faire se pouvait, pour le convertir. » On voudrait savoir pourquoi M. R. rejette le propre témoignage de Choisy, *Journal*..., éd. in-4, 1687, p. 303. D'après ce texte l'abbé de Choisy n'a été ordonné prêtre, par Mgr Lanneau, que le 10 décembre 1685, plus de deux mois après son arrivée à Siam.

Un dernier exemple des inexacuitudes de M. R. P. 27, il dit que l'escadre qui portait La Loubère et Céberet mouilla dans les eaux siamoises au début d'octobre 1687. Or c'est le 27 septembre que l'escadre arriva à la barre du Ménam.

Les transcriptions sont le plus souvent bizarres, et, enfin, pourquoi appeler *Fatcon* le personnage qui signait *Phaulkon*.

CORRESPONDENCE.

ON SIAMESE NEGRITOES: A REPLY.

In reply to Mr. C. Boden Kloss's letter of 23rd June last year, published in Vol. XXIV, part 1, of The Journal of the Siam Society in October 1930, I should first of all like to say that, at the time I wrote the review of Father Schebesta's book "*Among the Forest Dwarfs of Malaya*," I was not acquainted with the paper by Mr. Evans on "An Ethnological Expedition to South Siam" (Journal of the Federated Malay States Museums, Vol. XII, part 2.), due to the fact that this number was missing from the library of the Siam Society. I have since read Mr. Evans's valuable paper with great interest.

Next I come to the query put by Mr. Boden Kloss as to whether the Siamese Negritoes have wandered up from the south or were once in touch, in their present habitat, with Malays and Sakais who have been expelled thence.

Though nothing, for the time being, can be said with certainty for or against a former exodus of Semang from the present British territory into Siamese Malaya, I think it most likely that the Semang living in Siamese territory are the original inhabitants. I base this hypothesis on the now generally accepted belief that the Negritoes formerly populated wide tracts of Further India, a hypothesis supported by the fact that in the primitive Chongs, living in the Circle of Chantaburi, distinctive negroid traits are to be found (see the late Dr. J. Brongues' paper in JSS Vol. II, part 1, and not Vol. III, part 2 as wrongly stated in my review of Father Schebesta's book); and furthermore by the recent find of a negrito skull in a cave in Minh-Cam, Annam (see Capitaine E. Patte "*Note sur le préhistorique indochinois*", published in Bulletin du Service Géologique de l'Indochine XII, I, 1923).

It may be noted that the famous Chinese pilgrim, I-tsing, when returning by sea from India to China, relates that the inhabitants of Pulo Condore were Negritoes and that there were many Negrito slaves, used for domestic purposes, in the whole of Southern China at that time, i. e. by the middle and the end of the VIIth century A. D.

This use of Negrito slaves in South China may account for the occurrence of types with negroid features recently met with by certain students of the racial elements which constitute the so-called Chinese nation. It may also be interesting to quote from M. Abadie's book "*Les races du Haut Tonkin de Phong-tho à Lengson*," published in 1924, where, when treating of the Lolo Fou-la, the author says "By and by, as they advanced southward, the Lolas have probably been mixed with Negroes, now disappeared. The same is the case with the Ho-nhi (another tribe living in Tongking) whose brown skin, curly hair and negroid looks have been noted by all students of these people."

When to the above it is added that the descriptions, by early Chinese travellers, of the original population of Fu-nan (Cambodia) all agree on their negroid appearance, I think it may be accepted that the "Ur-inhabitants of Further India must have been Negroes. I therefore think that the Siamese Semang have not migrated from the south but are the original inhabitants of the territory now occupied by them.

As a matter of fact if there should have been any wanderings of the Semangs these would rather have taken place in the opposite direction, i.e. from north to south. Warington Smyth in his "*Five years in Siam*" mentions the existence of Semangs in the vicinity of Chaiya. That was about 40 years ago; there are now no Semang any longer there, as noted by Mr. Evans in the paper mentioned by Mr. Boden Kloss, a fact which is corroborated by Colonel E. Steiner, late Assistant Inspector-General of Gendarmerie and Civil Service for the Circles of Surat, Nakon Sritammaraj and Pattani, who in 1924 made a thorough search for these small people in all the districts under him.

The conclusion is that the Semangs of Chaiya must have emigrated to the south since Mr. Warington Smyth wrote about them.

The Sakais may also have lived farther north than they do now and later on have moved south. These people belong to the

Mon-Khmer group, and it is well known that Siam was formerly peopled by Mon, especially in the western and south-western parts of the present kingdom, the Sakais most likely forming a southern offshoot of the Mon.

The existence of Sakai loan words in the Semang language may thus be the outcome of a former neighbourhood with Sakais living in the Siamese part of the Malay Peninsula.

With regard to the occurrence of Malay words in the Semang language this may be explained by the former Malay overlordship of the whole of the Peninsula. According to Prof. G. Coedès's masterly study on the Crivijaya Empire (see his paper "Le Royaume de Crivijaya" in *Bulletin de l'Ecole Française d'Extrême-Orient*, Vol. XVIII, No. 6 for 1918) the power of this mighty hinduized Malay empire stretched, during the VIIth to VIIIth century, as far north as Chaiya, and though the inscriptions left us are mainly in Sanscrit there can be no doubt that the common language of the Crivijaya garrisons and petty officials was Malay. It may be argued that the Malay words found in the Semang language are those used to-day and not of an archaic form as might be expected from what I have just advanced. To this objection the reply is, however, that the Malay language shows a remarkable conservatism, it having come down to our days almost unchanged since the Crivijaya period, which is proved by the form of the words of this language contained in the inscriptions found in Sumatra and in the Malay Peninsula (see Prof. Coedes's paper "Les Inscriptions Malaises de Crivijaya" BEFEO, Vol. XXX, No. 1-2, 1930, p. 61).

ERIK SEIDENPADEN.

Bangkok, February 1931.

ANNUAL REPORT FOR 1930.

The Council of the Siam Society have pleasure in submitting their Report for the past year.

During the year Their Majesties honoured the Society by Their presence at an ordinary General Meeting on June 9th.

In the name of the Society the Council sent a telegram of congratulation to their Vice-Patron, H. R. H. Prince Damrong Rajanubhab, on the occasion of the Prince's birthday, the anniversary falling during His Royal Highness's visit to London. The Vice-Patron returned his thanks by cable.

MEMBERSHIP.

At the Annual General Meeting held on February 19th 1930 Prof. Coedès, the late President, the Rt. Hon. Sir Charles Eliot, G.C.M.G., and Prof. Kuroita of Tokio University, were elected Honorary Members in recognition of their services to the Society; and the number of free members was increased by one. In the course of the year 28 ordinary members were elected, as compared with 38 in 1929, 31 in 1928, 23 in 1927 and 30 in 1926. There were 19 resignations and the number of ordinary members was thus increased by nine.

The membership on January 1st 1931 was as follows:—

Honorary	Corresponding	Life	Free	Ordinary
21	10	2	4	235

making a total of 272, compared with 258 in 1929, 246 in 1928, 233 in 1927 and 253 in 1926. The membership in a community which is constantly changing remains progressive, each year of the past four showing an increase, slight, perhaps, but constant.

THE COUNCIL.

At the annual meeting in February 1930, Phya Indra Montri (Mr. F. H. Giles) was elected President of the Society to succeed Professor G. Coedès, who left Siam to take up the important post of Director of L' Ecole Française d' Extrême-Orient at Hanoi, and the Council was enlarged by the election of H. E. Dr. Aspis, the German Minister, and Monsieur R. Lingat.

During the absence on home furlough of Mr. House, the Honorary Treasurer, the Rev. Father Chorin kindly took over his duties.

ACCOUNTS.

Three years have passed since the Council introduced the system of budgeting for all expenditure in advance and, by forming a Finance Committee, subjected the accounts to more rigorous supervision than formerly.

The fruits of this policy can be seen in the greatly strengthened financial position of the Society, which now has funds of over Tes. 6,000 available for exceptional publications.

Expenditure has been kept within the limits of the subscription income, and the proceeds from the sales of the Society's publications have been allowed to accumulate to form a reserve.

The demand for back numbers of the Journal and for Craft's Flora of Siam has continued to be satisfactory, although the income from this source is less than in the two previous years.

There has been no decline in membership during the year and the fall in subscription income is to be attributed to an unusually heavy list of arrears, which, however, are considered by the Council to be largely recoverable.

On the expenditure side, the Natural History Supplement absorbed a larger sum than usual, as two parts were published during the year. This item, due to the publication of Mr. Godfrey's paper on Butterflies, had, however, been foreseen two years ago and duly provided for.

As indicated in last year's report, the Reserve Fund was strengthened by a further Tes. 2,000, bringing this account at the end of 1930 up to Tes. 4,100. It is proposed to add another Tes. 2,000 from the surplus of the 1930 account. This money, and also that of the Building Fund, has been placed on fixed deposit, and good rates of interest have been obtained up to the present time.

THE BUILDING FUND.

The Council's hope, referred to in last year's report, that they would be able to proceed with the erection of the Society's new home during 1930 has unfortunately not been possible of realisation. The sum subscribed amounted at the end of the year to about Tsh. 24,500, and an effort is to be made to raise the balance required in 1931. The Council have appointed a new Building Committee, composed of the President, H. H. Prince Dhani and Mr. le May, with power to co-opt, and this Committee is considering new ways and means of raising funds.

DICTIONARY COMMITTEE.

If work on the Siamese dictionary has not proceeded as quickly as some perhaps had hoped, progress can still be reported. The Council approved, on the recommendation of the Dictionary Committee, a modification of the scope of the volume as accepted originally by the Council in 1927. They were moved to agree to such a modification by the representation that, if the original plan were carried out, the cost of producing such an enormous bulk of volumes would be prohibitive. The modifications agreed upon are as follows. The original principle of the dictionary is to be retained, as far as English is concerned. This language will be used in the etymological part only, it being understood that in each case a full translation in English, and in English only, would be given of that part of the dictionary. As regards the other parts the principle of a polyglottic dictionary is to be retained so far only as English would be used for occasional glosses. Where French would yield a more forcible translation, it would be used alongside English.

During the year Dr. George McFarland accepted a seat on the Dictionary Committee, and H. H. the Minister of Public Instruction reported that an appeal from the Ministry had been forwarded to all provincial Education Officials to enlist their aid in collecting true Thai words. At a meeting of the Dictionary Committee held in August the question of publication in the Journal from time to time of material collected by contributors was discussed. It was agreed that no information, if of value, should

be withheld until the remote period when the compilation of the dictionary itself became possible. H. H. Prince Dhani and Dr. McFarland expressed their willingness to contribute lexicological notes to the Journal, and the Committee agreed that the publication of the Siamese index to Prof. Codès' Inscriptions, Vol. I, should not be further delayed.

The Council subsequently approved of the Committee's recommendations.

CONGRESSES, ETC.

An invitation has been received from the XVIIIth Congrès International des Orientalistes, inviting the Society to send a representative to the Congress to be held at Leyden, from the 7th to the 12th September 1931. Mr. Homan van der Heide, an Honorary member, and now resident in Holland, has consented to represent the Society at this Congress. M. Nicolas and M. Lingat may also be present.

The Council has been in communication with the Fifth Pacific Science Congress to be held at Victoria and Vancouver, B. C., from May 23 to June 4, 1932.

The Society received an invitation to be represented at the Chulalongkorn University in November at the conferment of degrees by His Majesty, and Major Seidenfaden, a Vice-President, and Dr. A. F. G. Kerr, a senior member of the Council, attended in the absence from Siam of the President.

The Teachers Association also extended an invitation to members to attend a lecture given in the presence of His Majesty on the 5th December by Phya Imra Montri, the President of the Society.

MEETINGS.

On February 12th Mr. R. S. Le May read a paper at a general meeting entitled Some Reflections on "Siamese Tales, Old and New," a book by him in course of publication.

On June 9th Major W. R. S. Ladell read a paper at a general

meeting entitled "Some Insect Friends and Foes." The lecture was illustrated by lantern slides and specimens.

On June 16th Professor Pearse read a paper on the Migration of Animals from the Ocean into Land and Freshwater habitats.

JUBILEE BOOK.

The publication of the proposed Jubilee volume on "The Evolution of Siamese Script" has been postponed on financial grounds. The orders received in reply to the Society's preliminary circular sent to members and learned societies only numbered about 120 against a minimum number of 250 required, and the Council accordingly decided that, in view of the small support accorded, the edition as planned was not possible. Enquiries are therefore being made with a view to ascertaining what reduction might be effected (a) by a smaller edition and (b) by the substitution of paper covers for a portion of the edition instead of the full buckram for the whole issue. The illustrations prepared in part for the volume are available for reproduction in the Journal if the volume should eventually not be published.

EXCHANGE COMMITTEE.

The Exchange Committee of the Council have drawn up a new list of exchanges with foreign societies, but their report had not been formally placed before the Council at the end of the year.

STATUS OF SECTION LEADERS.

The question of the status of section leaders having been raised, the Council appointed a sub-committee to consider this subject. This Committee's report was circulated among members, and at the subsequent discussion the Council decided that the President should, if possible, take the chair at all meetings, and that the Leader of the particular Section should support the President. In the absence of the President and Vice-Presidents, he would occupy the Chair.

STUDY SECTIONS.

During the year the Study Section of History, Archaeology,

Philology and Literature was divided into two sections, (1) Archaeology and History ; and (2) Literature and Philology. H. H. Princee Bidyalankarana expressed his willingness to become the Leader of the Literature and Philology Section.

THE JOURNAL.

A small committee was appointed in the course of the year to advise on changes in the format of the Journal, and their recommendations were in due course accepted by the Council and given effect to in Volume XXIV, Part 1. It is hoped that the new form will be more acceptable to members.

Ways and means of creating a reserve of papers for publication in the Journal have been under discussion, and it has been suggested that machinery should be set up for the translation of French papers into English. A further suggestion that met with the Council's approval was the institution in the Journal of a section called Notes, to which all members were asked to contribute.

Volume XXIII, Part 3, and Volume XXIV, Part 1, have been issued during the year, and Volume XXIV, Part 2 is in the press.

NATURAL HISTORY SUPPLEMENT.

The Natural History Section has published Volume VII, Part 4, and the Index to Volume VII, and Volume VIII, Part 2. The first mentioned supplement comprised Mr. Godfrey's paper on the Butterflies of Siam, upon the compilation and publication of which the Council extended congratulations to the author.

Mr. J. Burnay continued to act as Editor of the Journal but vacated the duties of Librarian in favour of Major Ladell. Mr. E. J. Godfrey acted throughout the year as Assistant Editor, in charge of the Natural History Supplement.

FLOEAE SIAMENSIS ENUMERATIO.

Printing of Part IV of the above work was proceeded with, and a great part completed before the end of 1930. This part will be published during 1931.

EXCURSIONS.

The excursions arranged by the Agriculture, Travel and Transport Section, have for several years made a wide appeal to both members and their friends. At the beginning of the year the Society broke new ground and the excursion to Angkor Wat proved very successful and was greatly enjoyed by all taking part in it. The thanks of the Society were conveyed to the Authorities in Indo-China and to the Siamese Royal State Railways for the facilities granted, which allowed the journey to be made under very pleasant conditions.

Two other excursions, one to Lopburi and one to Kauburi, were arranged by the Section in the course of the year, and the facilities provided were again generally taken advantage of. The co-operation and helpfulness of the local officials on these occasions is a great factor in the success attending these brief journeys out of Bangkok.

GIFTS.

It was agreed to accede to the request of H. R. H. Prince Damrong, to forward to His Holiness the Pope, for the Vatican Library, the first fourteen volumes of the Society's Journal as a gift from the Society.

Professor H. Otley Beyer, Professor of Anthropology in the University of the Philippines, forwarded for the Society's acceptance a bound MS. volume entitled "Chinese, Siamese and other Ceramic wares in the Philippine Islands"; two copies of a printed paper entitled "New data on Chinese and Siamese Ceramic wares of the 14th and 15th Centuries," and two sets of photographs. These were sent for the use of such members of the Siam Society as are particularly interested in Sawankalok wares or in Chinese celadons and porcelains of the late Sung and early Ming periods. A note for publication in the Journal dealing with the above subject is in course of preparation, and the Professor has been thanked for his kind gifts.

Statement of Receipts and Expenditure for the Year 1930.

Receipts.	Tos. Sig.	Expenditure.	Tos. Sig.
To Balance brought forward from 1929			3,427.51 By Furnishings and fittings
+ Subscriptions received for 1930			11.50
- Dues			100.00
Surplus on foreign collection			4,300.00
+ Books of Journals			1.00
- Public Books - subscription paid in advance			177.00
- Authors' separation costs, not advanced			45.00
- Domestic air mailage			4.00
- Interest on current accts			49.00
- Overpaid in filing to Hauppauge Times Press			20.80
			100.00
			Stampless postcards
			Addressing, wrapping and forwarding of journals
			Printing postcards and circulars
			Postage on forwarding Journals
			Fire insurance
			Insurance premium
			Book purchased
			Fines to Library, editorial work for N.Y. Section, etc.
			Dues of P. O. for last two years
			S.E. I.-Permanent installation for lantern
			Damage to Fred Charles, Inc., 1111
			Transfer to Reserve Fund as counter
			Balance carried forward to 1931
			1,416.35
			<u>Tos. 1,416.35</u>
			<i>i.e. 1,416.35</i>
			<i>Recd. Treasurer.</i>
Subscriptions outstanding.	Tos. 700		
Number of Members as at 31st December, 1930.	Tos. 700		
To Balance brought forward from 1929			5,000.00 Honorary
+ Transfer from General accts, previous			5,000.00 Corresponding
- Interest received			100.00 Ordinary
+ Balance on Bank deposit			100.00 F. C. F.
			100.00
			<u>Tos. 10000</u>
			<i>Exchanged and bound to agree with the books and vouchers.</i>
Building Fund Account.	Tos.		
To Balance brought forward from 1929			30,086.67
+ Donations received during 1930			6,000.00
- Monthly subscriptions remitted			3,000.00
- Interest received			612.00
+ Interest - Deposit accts			
- Interest accrued but not yet received			
- Amounts provided			
+ State of the Fund at December 31st, 1930			1,416.35
			<u>Tos. 34,400.00</u>
			<i>• 71,416.35</i>
			<i>Recd. Auditor.</i>
			<i>Hanford, Velocities in all, inc.</i>

MEMBERSHIP.

The following list gives the names of members elected, resigned or removed since September 1928 when the last list was published. (Vol. XXII p. 163)

ELECTIONS.

1928.

- October 10th.—Professor H. Eyygout.
- October 24th.—H. S. H. Prince Sithiporn, Mrs. H. Scholtz, Mr. E. W. Hutchinson, (Life member).
- November 6th.—Miss M. R. Allen, Mr. E. Chauvet, Mr. A. A. Gentry, Phya Prabha Karawongs, Chao Kavila na Chiengmai,
- December 5th.—Mr. D. S. Gaeden.

1929

- January 9th.—Mr. L. Bohensky.
- February 6th.—Mr. J. L. Rongni, Dr. T. C. Oakley.
- February 27th.—Mr. E. Roulez.
- April 17th.—Dr. W. Credner, Mr. J. Bailey, Mr. E. Groote, Phra Mitrakarm, Dr. N. Nedergaard, Mr. A. Sergysels, Mr. C. Wingfield, Nai Visuddhi Krairiksh.
- May 8th.—Mr. C. A. Allen, Encyclopedic Bureau of Govt-General of Formosa, Dr. Hertz, Mr. J. Mallin, Mr. J. Mathew, Mr. C. Moninot, Mr. R. P. Jones.
- June 5th.—Cambridge University Library, Mr. J. Cairneross, Luang Choola, Mr. K. Gunji, Mr. R. H. Vawdrey, Mr. W. Webster, Nai Yong Hoontrakul.
- July 3rd.—Mr. H. D. Q. Wales (re-elected).
- August 7th.—Mr. E. Eisenhofer, Luang Ayurabaedya, Mr. U. Guehler, Mr. P. A. MacDougall, Mr. A. Stone.
- September 4th.—Mr. H. C. Haug.
- October 9th.—Mr. C. M. Vignoles, Dr. T. M. Joseph, Mr. L. A. Thorne, H. H. Prince Aditya.
- December 4th.—Dr. C. Bachman, Mr. J. C. Brandon, Nai Ariant Manjikun.

1930.

- January 15th.—H. S. H. Prince Charoen Chai, Phya Pradibaddha Bhubal, Phya Sombati Borihar, Mr. R. Cazeau, Mr. J. R. Gould, Mr. J. K. Hanhart, Mr. G. Lavizzari, Mr. H. Paschkewitz.
- February 5th.—Mr. O. E. B. Crowe, Phya Burns.
- March 12th.—Mr. R. Follett.
- April 16th.—H. S. H. Prince Rajada Bisesth.
- June 5th.—Conseil de Recherches scientifiques de l'Indochine.
Mr. Richard Dangel, Mr. J. M. Evans, Nai Phriet Somvichern, Nai Prachinab Bunnag, Seventh Day Adventists Mission.
- July 2nd.—Mr. C. von Arentschildt, Rev. Wm. Harris, Mr. St. Clair McKelway, Dr. W. Schmidt.
- August 6th.—Phya Prida Narubesr.
- November 5th.—Mr. A. Gaillet, Mr. M. Gardan.
- December 3rd.—Phya Petchada, Mr. H. Rodatz, Mr. K. Mohr.

1931.

- January 14th.—Dr. L. Schapiro.
- February 4th.—Mr. C. J. F. Dormer.
- March 11th.—University of Rangoon.

DEATHS.

The death of the following members is recorded with regret:—

- Monsieur R. Réau (in 1928), Monsieur J. Grenard (in 1929),
Luang Charoon Sanitwongse (in March 1931).
Rt. Hon. Sir C. Eliot (Hon. Member).

RESIGNATIONS.

AS AT DECEMBER 31ST., 1928.

Mr. G. H. Ardon,	Dr. C. Gayetti,	Mr. H. Foster Pegg,
Col. J. P. Andersen,	Major F. H. Geake,	Mr. J. Senn,
Dr. E. C. Albritton,	Mr. W. G. Johnson,	Mr. E. J. Stather,
Mr. E. D. Atkins,	Mr. A. Jonsen,	Mr. Kai F. Smidt,
Mr. J. C. Bulloek,	Mr. C. F. Maitby,	Mr. S. P. Waterlow,
Mr. L. Bisgaard,	Comte de Serrey,	Mrs. Watson,

AS AT DECEMBER 31ST., 1929.

Mrs. M. R. S. Campbell,	Mr. E. T. Lambert,	Dr. G. W. Theobald,
Mr. E. Chapple,	Dr. W. A. McIntosh,	Mr. C. Wingfield,
Mr. N. Eskelund,	Mr. H. Koester,	Phra Pramonda Panna,
Mr. Livesey Haworth,	Mr. C. Niel,	Mr. A. Sergysels,
Mr. P. Jabouille,	Capt. V. Reister,	

AS AT DECEMBER 31ST., 1930.

Mr. L. Brewitt Taylor,	Mr. C. H. Monroe,	Mr. N. Sutton,
Mr. Axel Green,	Dr. Hertz,	Mr. L. A. Thorne,
Mr. M. T. Colchester,	Mr. H. Fisher,	Mr. H. Tyrer,
Mr. H. O. Mackenzie,	Mr. W. t'Hart,	Mr. W. A. R. Wood,
Mr. D. S. Garden,	Mr. H. Paschkowitz,	

REMOVALS (Under Rule 8.)

- 1929.* Messrs. R. F. Carroll, J. Dunn, Dr. L. Robert,
J. Sinclair, A. Wilden, M. Tamagno.
- 1930.* Messrs. T. F. Morrison, S. G. Lambert.
- 1931.* Messrs. G. Alexander, J. Mathew.

Full List of Members of the Siam Society
ON MAY 1ST, 1931.

Patron	...	...	His Majesty the King.
Vice-Patron	...	...	H. R. H. Prince Daumrong Rapanubhab.
Honorary President	...	...	H. R. H. Prince of Nagara Svarga.
Honorary Vice-President	...	...	H. R. H. Prince of Kambaeng Bejra,

Honorary Members.

H. R. H. the Prince of Jaïnad.			
H. H. Prince Bidyalankarana.			
W. J. Archer, C. M. G.	...	South Africa.	
E. C. Stuart Baker	...	6 Harold Road, Norwood, London.	
Dr. C. B. Bradley	...	Berkeley, California, U. S. A.	
Professor G. Coedès	...	Ecole Francaise d'Extrême-Orient, Hanoi.	
Miss E. S. Cole	...	St. Joseph., Mo., U. S. A.	
Sir J. Crosby.			America.
K.B.E., C.I.E.	...	H. B. M. Minister, Panama, Central Amerieu.	
Professor L. Finot	...	Ecole Francaise d'Extrême-Orient, Hanoi.	
Ronald W. Giblin	...	c/o Guthrie & Co., Ltd., Whittington Av., London, E. C.	
W. A. Graham	...	Plush Manor, Piddletrenthide, near Dorchester.	
Count Gyldenstolpe	...	Royal Natural History Museum, Stockholm, Sweden.	
J. Homan van de Heide	...	Beunzel, Holland.	
C. Boden Kloss	...	Raffles Museum, Singapore.	
Professor K. Kuroita	...	The Oriental Library, Tokyo.	
Right Rev. Bishop			
R. M. J. Perros	...	Bangkok.	
Sir J. George Scott	...	Thereaway, Graffham, Petworth, Sussex.	

Dr. Malcolm Smith	...	Lanes End, Putney, London.
Dr. Paul Tuxen	...	Royal Danish Library, Copenhagen.
Sir Walter Williamson		
C. M. G.	...	c/o Lloyd's Bank, 6 Pall Mall, London, S. W. 1.

Corresponding Members.

Professor A. Cabaton	...	c/o Ecole Nationale des Langues Orientales, Paris.
J. A. Cable	...	Golfers' Club, Whitehall Court, London, S. W. 1.
Professor W. G. Craib	...	University of Aberdeen, Scotland.
J. Michell	...	2 Oakhill Road, Beckenham, Kent.
W. Nunn	...	Darras Hall, Ponteland, Northumber- land
P. Petithuguenin	...	74 Rue St. Lazare, Paris.
Professor Conte F. L. Pulle	...	R. Universita, Bologna, Italy.
C. A. S. Sewell	...	Birchington, Kent.
H. Watington Smyth, C. M. G.	...	Athenaeum Club, London.
Taw Sein Ko	...	c/o Archeological Department, Mandalay, Burma.

Life Members.

E. W. Hutchinson	...	c/o Bombay-Burma Trading Corporation, London.
Dr. E. R. James	...	Harvard University, Cambridge, Mass., U. S. A.

*Ordinary Members.

Aagaard, C. J.	...	Samsen Water Works.
Aditya, H. H. Prince	...	Governor, Changyad Nagor Patom.
Allen, C. A.	...	American Presbyterian Mission.
Allen, Miss M. R.	...	117/19 Union Turnpike, Forest Hills, Long Island, N. Y.

* All addresses are in Bangkok unless otherwise stated.

Anuvad Vanarak, Phra	...	Timber Revenue Station, Paknampoh.
Aran Raksa, Phra	...	700 Pebin Road, Sulegon Qr., Monywa, U/Chindwin Dist., Burma.
Ariant Maujikum, Nai	...	Dept. of Agricultural Research.
Asmis, Dr. R.	...	German Minister.
Bachman, Dr. C.	...	Chulalongkorn University.
Bailey, J.	...	British Consulate, Singora.
Bain, W.	...	Borneo Co., Ltd., Chiengmai.
Bangkok Christian College	...	Pramuan Road.
Barron, P. A. R.	...	Borneo Co., Ltd., Paknampoh.
Baudart, U. A.	...	City Engineer, Ministry of Interior.
Bégnelin, C.	...	Dept. of Public Health.
Bhakdi Noraset, Phya	...	Nai Lert Store.
Bharata Raja, Phya	...	Chulalongkorn University.
Bibliothèque Royale du Cambodge	...	Phnompenh.
Björcling, O.	...	Maglemosevej 37, Charlottenlund, Denmark.
Boheusky, L.	...	B. Grimm & Co.
Bong Chuay, Nai	...	Department of Fisheries.
Boran Rajadhanindr, H. E. Phya	...	4257 Naresr Road.
Braham, N. C.	...	Borneo Co., Ltd., Lampang.
Brändli, H.	...	Royal Irrigation Department.
Brandon, J. C.	...	
Bréal, M.	...	Est Asiatique Français, Chiengrai.
Brooks, G. R.	...	Meklong Railway Co., Ltd.
Brunn, J.	...	Menam Motor Boat Co., Ltd.
Burnay, J. (Hon. Editor)	...	Ministry of Justice.
Burns, Phya	...	Widhawn Road.
Cairncross, J.	...	Chartered Bank of India, &c.
Cambiaso, S.	...	Highway Dept., Singora.
Cambridge University Library	...	Cambridge.

Cazeau, René ...	Ministry of Justice.
Chakrapani, Luang ...	Civil Court.
Chalart Lobloesan, H. S. H. Prince ...	Bang Khun Prom.
Charoen Chai, H. S. H. Prince ...	Royal State Railways.
Chauvet, E. ...	French Legation.
Choola, Luang ...	Department of Fisheries.
Chorin, (Père) L. A. ...	Assumption College.
Christiansen, H. ...	Ministry of Commerce & Communications.
Colley, N. G. ...	Siam Architects.
Collins, Mrs. E. ...	Sathorn Road.
Congdon, Prof. E. D. ...	c/o Rockefeller Foundation, 61 Broadway, New York.
Conseil de Recherches scientifiques de l'Indochine ...	Hanoi.
Coulter, W. W. ...	British Consulate, Medan, Sumatra.
Cranmer, C. G. ...	Steel Bros. & Co. Ltd.
Credner, Dr. W. ...	Sun Yat Sen University, Canton.
Crowe, O. E. B. ...	Asiatic Petroleum Co. Ltd.
Dangel, Richard ...	IV Pressgasse 17/24, Vienna.
Daruphan Pitak, Phya ...	Forest Department.
Daubourg, Mrs. J. L. ...	
de Jesus, F. G. ...	Siam Electric Corporation, Ltd.
Dhami Nivat, H. H. Prince (Vice-President) ...	Ministry of Public Instruction.
Dharmassakti, Chao Phya ...	Nang Lerng.
Dormer, C. J. F. M. V. O.,	British Minister.
Duplatre, L. ...	Law School, Ministry of Justice.
Eisenhofer, E. ...	Paul Pickenpack & Co.
Ellis, Dr. A. G. ...	Chulalongkorn University.
Encyclopedic Bureau, Govt- Genl. of Formosa ...	Taipei, Formosa, Japan.
England, J. E. ...	Anglo-Siam Corporation, Ltd.

Evans, J. M. ...	Asiatic Petroleum Co., Ltd.
Eygout, Prof. H. ...	Law School, Ministry of Justice.
Faculty of Science ...	Chulalongkorn University.
F. M. S. Museums ...	Kuala Lumpur.
Follett, R. ...	Foreign Causes Court.
Forno, E. ...	Fine Arts Section, Royal Institute.
French Legation ...	Bangkok.
Gadadharabodi, Phya ...	Phya Thai Road.
Gaillat, A. ...	Crédit Foncier de l'Indochine.
Gardau, M. ...	Banque de l'Indochine.
Gairdner, K. G. ...	Bombay-Burmah Trading Corporation. Ltd., Paknamphoh.
Garrett, H. B. ...	Forest Department, Chiengrai.
Gasparini, Dr. C. ...	Jawarad Dispensary.
Gee, C. D. ...	Royal Irrigation Department.
Gentry A. A. ...	Barrow Brown & Co., Ltd.
Gilmore, W. M. ...	Royal Survey Department.
Girivat, Nai Louis ...	Bangkok Daily Mail.
Godfrey, E. J. ...	Hicks Lane.
Gould, A. N. ...	Borneo Co., Ltd., Raheng.
Gould, J. B. ...	Anglo-Siam Corporation, Ltd., Lampang.
Groundwater, G. L. ...	Royal State Railways.
Groote, E. ...	Narasingh Studio.
Grent, Comadr. W. L. ...	Siam Electric Corporation, Ltd.
Grut, Edmond ...	Siam Electric Corporation, Ltd.
Guehier, U. ...	B. Grimm & Co.
Gunji, K. ...	Japanese Embassy, Washington, D. C., U. S. A.
Haines, W. ...	Bombay-Burmah Trading Corporation.
Hale, A. H. ...	476 Rama I Road.
Hammond, A. R. ...	McFarland Typewriter Co., Ltd.
Harris, Rev. W. ...	American Presbyterian Mission, Chiengmai.
Haug, H. C. ...	Menam Motor Boat Co., Ltd.
Hanhart, J. K. ...	B. Grimm & Co.
Havmoller, R. P. ...	Muang Tin N. L., Bannasan.

Healey, E.	...	Siam Architects.
Hermet, Dr. P.	...	Légation de France.
Hicks, J.	...	Borneo Co., Ltd.
Hoare, E. O'B.	...	Borneo Co., Ltd., Chiengmai.
Hoekman, J. S.	...	Legal Adviser, Puket.
Hols, H. M. P.	...	Holland-Siam Trading Co., Ltd.
House, C. J.	...	Ministry of Commerce & (Hon. Treasurer)
		Communications
Huber, H. J. W.	...	Netherlands Minister.
Hurlimann, Dr. M.	...	c/o Verlag Wasmuth A. G., Mark- grafenstro 31, Berlin, W. 8.
Indra Montri, Phya (President)	...	Rajaprarob Road.
Japanese Legation	...	Rajaprarob Road.
Jaques, V. H.	...	Tilleke & Gibbins.
Johns, J. F.	...	H. B. M. Consul-General.
Jolamark, Phya	...	Royal Irrigation Department.
Jones, R. P.	...	Department of Agricultural Research.
Joseph, Dr. T. N.	...	Lotus Dispensary.
Joynson, H. W.	...	L. T. Leonowens, Ltd., Lampang.
Karpèles, Mlle. S.	...	Bibliothèque Royale du Cambodge, Phnompenh.
Kavila, Chao	...	Royal State Railways.
Kerr, Dr. A. F. G.	...	Department of Agricultural Research.
Kim Pong Thong Thach	...	Jawarad Co., Ltd.
Knudtzon, J.	...	Siam Electric Corporation, Ltd.
Ladell, W. R. S. (Hon. Librarian)	...	Department of Agricultural Research.
Lapomarède, Col. de	...	French Military Attaché.
Lavizzari, G.	...	Pan Road.
le May, R. S. (Vice- President)	...	Ministry of Commerce & Communications.
L'Evesque, C.	...	Ministry of Justice.
Lingat, R.	...	Ministry of Justice.

Mace, D. F.	...	Customs Department.
MaeDongall, P. A.	...	Hongkong & Shanghai Bank.
McFarland, Dr. G. B.	...	Holyrood, Sathorn Road.
McKelway, St. Clair	...	Bangkok Daily Mail.
Malcolm, A. R.	...	Borneo Co., Ltd., 28 Fenchurch St., London, E. C.
Mallin, J.	...	Customs Department.
Manfredi, E.	...	Royal Institute.
Manopakorn, Phya	...	Ministry of Justice.
Marcen, A.	...	Ministry of Commerce & Communications.
Martin, H. E. M.	...	Anglo-Siam Corporation, Ltd., Lampang.
May, P. W.	...	Spicers (Export) Ltd., 51 Robinson Road, Singapore.
Miles, T. H.	...	Puket.
Mitrakarm, Phra	...	Ministry of Foreign Affairs.
Moehr, K.	...	B. Grimm & Co.
Moller, Max	...	e/o Direktor Harald Smith, Zernkontoret, Norrevoldgade, Copenhagen.
Moninot, C.	...	International Savings Society.
Monod, E. C.	...	Bush Lane.
Moore, R. Adey (Hon. Secretary)	...	The Bangkok Times Press, Ltd.
Mottershead, W.	...	L. T. Leonowens, Ltd.
Mundie, W. H.	...	The Bangkok Times Press, Ltd.
Nedergaard, Dr. N.	...	American Presbyterian Mission.
Neilson Hays Library	...	Suriyavongs Road.
Nicolas, Prof. R.	...	Chulalongkorn University.
Nielsen, T. H.	...	Siam Cement Company, Ltd.
Oakley, Dr. T. C.	...	Silom Road.
Oldham, A. T.	...	British Legation.
O'Neill, H. S.	...	Chulalongkorn University.
Petchada, Phya	...	Lord Lieutenant, Nagor Rajasima.
Phriet Somvichien, Nai	...	Government Laboratory.
Pistono, F.	...	City Engineer's Office.

Planterose, Remy de	...	Ministry of Justice.
Poix, Dr. A.	...	Off Sathorn Road.
Polain, M.	...	Belgian Legation.
Prabha Karawongs, Phya		Ban Somdech.
Pracha Korakit		
Vicharn, Phya	...	off Ploen Chitt Road.
Prachuab Bunnag, Nai	...	Government Laboratory.
Pradère-Niquet, R.	...	Ministry of Justice.
Pradibaddha Bhubal, Phya		Klong Toi.
Praeger, Otto	...	Post & Telegraph Department.
Prasada, Phra	...	Ministry of Commerce &
		Communications.
Prida Narubesr, Phya	...	Charoen Krung Road.
Prijanusasana, Phya	...	Vajiravudh College.
Prisdang, H. H. Prince	...	Si Phya Road.
Queripel, A. L.	...	Chiengmai.
Raggi, J. G.	...	Sathorn Road.
Rajada Bises, H. S. H.		
Prince	...	Ministry of Public Instruction.
Rajadharm, Phra	...	Ministry of Public Instruction.
Rangoon University	...	Rangoon, Burma.
Reuterberg, E.	...	Siam Electric Corporation, Ltd.
Rodatz, H. E.	...	B. Grimm & Co.
Ronlez, E.	...	Siam Electric Corporation, Ltd.
Roeth, A. V.	...	Bombay-Burmah Trading Corporation.
Rossi, Comm. de	...	Italian Minister.
Rougni, J. L.	...	French Consulate, Ubol.
Sakol, H. S. H. Prince	...	Department of Public Health.
Salyavedya, Phra	...	Siriraj Hospital.
Sarasasra, Phya	...	Royal State Railways.
Schapiro, Dr. L.	...	Department of Public Health.
Schmidt, Dr. W.	...	Windsor & Co.
Scholtz, Mrs. H.	...	off Ploen Chitt Road.
Schwend, Dr. O.	...	Bangkok Dispensary.
Seidenfaden, Major E.		
(Vice-President)	...	Siam Electric Corporation, Ltd.

Seventh Day Adventists

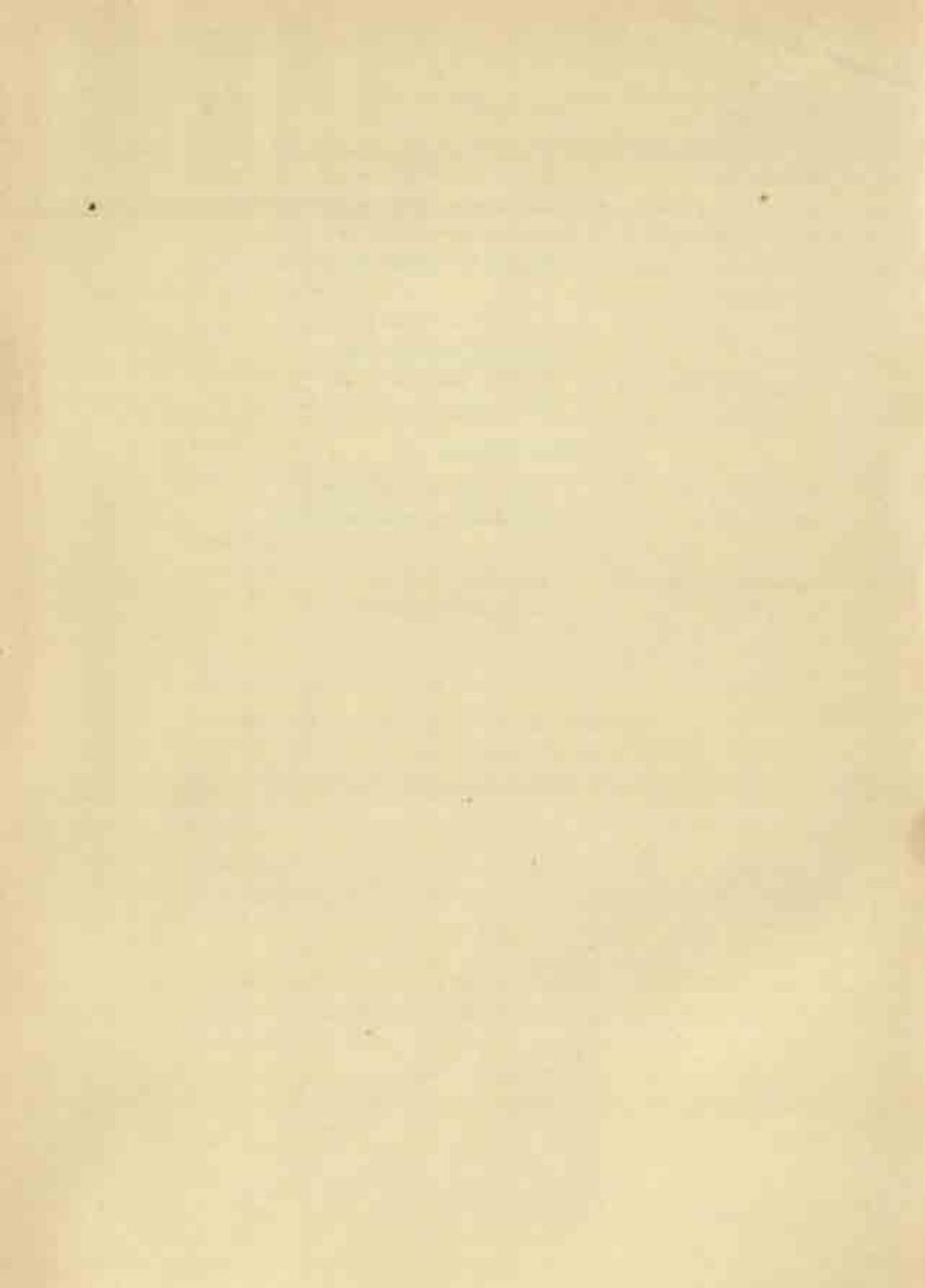
Mission	...	e/o Mr. F. A. Pratt, Sathorn Road,
Shaw, E. O'Neil	...	The Bangkok Times Press, Ltd.
Siddhi Byankaruna, Phra		Ministry of Commerce &
		Communications.
Simmons, Rev. C. R.	...	The Parsonage.
Sithiporn, H. S. H. Prince		Banglert Farm, Huey Sak
		Station, R. S. R.
Slack, T. A.	...	British American Tobacco Co., Ltd.
Smith, E. Wyon	...	Royal State Railways.
Smith, Dr. Hugh M.	...	Department of Fisheries.
Sombati Boribarn, Phya		Privy Purse Department.
Srishtikarn Banchong,		
Phya	...	Royal State Railways.
Steen Sehested	...	Ipoh, E. M. S.
Stevens, Raymond B.	...	Ministry of Foreign Affairs.
Stone, A.	...	Asiatic Petroleum Co., Ltd.
Sutcliffe, Ingham	...	Oriental Hotel.
Suvabhand, Phra	...	Royal State Railways.
Swanson, James	...	Bangkok Dock Co., Ltd.
Thavenot, A. F. N.	...	Legal Adviser, Singora.
Thavil, Luang	...	Royal State Railways.
Thune, E.	...	Siam Cement Co., Ltd.
Toms, Dr. H. W.	...	Silom Road.
Varn Vaidya, H. S. H.		
Prince	...	Chulalongkorn University.
Vernay, A. S.	...	219 Piccadilly, London, S. W.
Vignoles, C. M.	...	Asiatic Petroleum Co. Ltd., Singapore.
Von Arentschmidt, C.	...	Windsor & Co.
Wales, H. D. Q.	...	2 Ryder Street, London, S. W. 1.
Walton, E. J.	...	Clifford, Castletownroche, Co. Cork,
		Ireland.
Wattana Wittaya		
Academy	...	Bang Kapi.
Warming, Lt.-Gen. P. L. E.		Ministry of Interior.

Webster, W.	...	Butler & Webster.
Wergen, T.	...	East Asiatic Company Ltd., Bandon.
Wester Junr., J. D.	...	International Engineering Co., Inc.
Williams Junr., C. C.	...	22 East Gay Street, Columbus, Ohio, U. S. A.
Winit Wanadorn, Phya	...	Forest Department.
Wishart, A.	...	Bangkok Doek Co., Ltd.
Yong Hoontrakul, Nai	...	Bangkok Manufacturing Co.
Zieger, Idor	...	East Asiatic Company, Ltd.

FREE MEMBERS.

Boher, (Père) E.	...	Nong Seng, Nakon Panom.
Deignan, H. G.	...	American Presbyterian Mission, Chiengmai.
Hilaire, (Rev.) Brother	...	Assumption College.
Irwin, (Rev.) R.	...	American Bible Society.

ADDITIONS TO THE LIBRARY

PERIODICALS

Journal Asiatique, Tome 212 Nos. 1, 2., Tome 213 No. 2,
Tome 214 Nos. 1, 2., Tome 215 Nos. 1, 2.

Extrême-Asie, Nos. 37-41, 43-45, 47-50.

Bijdragen tot de Taal-Land-en Volkenkunde van Nederlandsch-
Indie, Vol. 85 Nos. 1-4, Vol. 86 No. 1.

Bulletin of the Museum of Fine Arts, Boston, Vol. 27
Nos. 161-166, Vol. 28 Nos. 167, 168, Annual Report for 1929.

Man, Vol. 29 Nos. 7-12, Vol. 30 Nos. 1-10.

The Proceedings and Transactions of the Nova Scotian
Institute of Science, Vol. 17 Nos. 2, 3.

Zeitschrift der D. M. G., Band 8 Nos. 2-4, Band 9 Nos. 1-2.

Journal of the Federated Malay States Museum, Vol. 14
parts 3, 4, Vol. 15 part 1.

Journal of the Royal Asiatic Society of Great Britain and
Ireland, 3rd and 4th Quarters 1929, 1st, 2nd and 3rd Quarters 1930.

Journal and Proceedings of the Asiatic Society of Bengal,
Vol. 24 Nos. 1-4, Vol. 25 No. 1.

Ostasiatische Zeitschrift, Jahrg. 5 Nos. 2-6, Jahrg. 6 Nos. 1-4.

Madrid Filatelico, Año 32, No. 364/6.

Yenching Journal of Chinese Studies, Nos. 5, 6.

Memoirs of the Asiatic Society of Bengal, Vol. 8 No. 7 pp.
419-460, Vol. 9 No. 3 pp. 131-146.

The Record. The Journal of the Board of Commercial
Development, Bangkok, Vols. 33, 34, 35, 37.

Acta Orientalia, Vol. 7 part 4, Vol. 8 parts 1-4.

Journal of the American Oriental Society, Vol. 49 Nos. 2-4,
Vol. 50 Nos. 1, 2.

- Wir Menschen der Indonesischen Erde, Vol. 6, 1929.
- Bulletin de l'Ecole Française d'Extrême-Orient, Tome 28 Nos. 1-2, 3-4.
- Bulletin of the School of Oriental Studies, London Institution, Vol. 5 parts 3-4.
- Rendiconti della R. Accademia Nazionale dei Lincei, Vol 4 Fase 7-10, 11-12, Vol. 5 Fase 1-2, 3-4, 5-6, 7-10.
- Journal of the Royal Asiatic Society, Malayan Branch, Vol. 7 part 1-2.
- Verhandlungen der Naturforschenden Gesellschaft in Basel, Band 40 Vols. 1, 2.
- Baessler-Archiv, Band 13 Nos. 1-4.
- Journal of the Royal Asiatic Society, Ceylon Branch, Vol. 31 parts 1-4.
- Koninklijke Vereeniging, "Kolonial Instituut", 1929.
- Atti della Reale Accademia Nazionale dei Lincei, Vol. 4 Fase 1.
- Journal of the Burma Research Society, Vol. 19 part 3.
- Report on the operation of the Royal Survey Department for the year 1927-28.
- Annual Bibliography of Indian Archaeology for the year 1928 (Kern Institute).
- Annual Report of the Smithsonian Institution for 1929.
- Annales du Musée Guimet, 1918-1927, Tome 48.
- Bulletin de la Maison Franco-Japonaise, 1927, Série française, II.
- Mitteilungen des Seminars für Orientalische Sprachen, Jahrg. 32.
- Les Travaux de l'Institut d'Hygiène Publique de l'Etat Tchécoslovaque, 1930, Nos. 1-2.
- Orientalistische Literatur Zeitung, Jahrg. 33 No. 6.

National Research Council of Japan (Report) No. 1, March
 1922 Nos. 2-3 April 1922-March 1924.

Bibliotheca Indica : a) Catalogue of Works relating to Islamic
Culture : b) Catalogue of Works relating to Indian Culture.

Report of the Administration of Civil Justice in Burma for
1928.

ແຄດຕາກາງ ຕ່າງການນີ້ຈຸ, ເຕັມ & ໂພນທິນ ນ.—ນ, ສ, ນວ, ນນ, ນລ,
ອຸນ ດ ອຸນທິນ ນ.—ນ.

ເຍກຕົກຕ່າງອາວຸນຊູ້ອາ, ອັນດີນພິເສດ, ສ., ລ., ວ., ຂຣ, ສະ, ເມ, ສະ, ພຣ, ສະ, ແກ, ແກ, ແກ—ລົມ, ແກ, ແກ, ດົກ, ດົກ, ດົກ, ດົກ, ດົກ, ດົກ, ດົກ, ດົກ, ດົກ, ດົກ.

ទីក្រុងរាជរដ្ឋបាល ស្ថាបនីយន៍ ពាណិជ្ជកម្ម ចាប់បូល ៦០—៦២.

BANKS

Chinese, Siamese and other Ceramic wares in the Philippine islands. New data on Chinese and Siamese Ceramic wares of the 14th and 15th Centuries, summarized by Walter Robb from the field and laboratory notes of Professor H. O. Beyer, University of Philippines.

Lois Siamaises, Code de 1805 A. D. XIV. ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
Texte édité par J. Burnay et R. Lingat.

NATURAL HISTORY SECTION.

Proceedings of the U. S. National Museum, Smithsonian Institution, Washington:

Nos. 2741, 2751, 2752, 2756, 2772, 2773, 2775, 2776, 2780, 2781,
2782, 2783, 2784, 2785, 2786, 2788, 2789, 2790, 2791, 2792, 2794,
2796, 2797, 2799, 2800, 2801, 2802, 2805, 2807, 2808, 2809, 2810,
2812, 2814, 2816, 2817, 2821, 2822, 2824, 2825, 2826, 2827, 2831,
2832, 2834.

Bulletin of the Museum of Comparative Zoology at Harvard College, Mass.: Vol. 69 Nos. 7-15, Vol. 70 Nos. 3, 5.

Spolia Zeylonica, Vol. 15 part 3, Vol. 16 part 1.

Service Océanographique des Pêches de l'Indochine, Notes
6, 13.

Bulletin of the Smithsonian Institution, U. S. National Mu-
seum, No. 100, Vol. 8, 9, Nos. 104, 148, 150, 151, 152, 153; Report
of the U. S. National Museum for 1929.

Journal of the Bombay Natural History Society, Vol. 33
Nos. 3, 4; Vol. 34 Nos. 1, 2.

The Philippine Journal of Science, Vols. 39, 40, 41, 42, Vol.
43 Nos. 1, 2, 3.

Treubia, Vol. 7 Supp. Liv. 3-6, Vol. 8 Liv. 4, Vol. 10 Liv. 4,
Vol. 11 Liv. 1-4, Vol. 12 Liv. 1, 2.

Records of the Australian Museum, Vol. 16 No. 8, Vol. 17
Nos. 1-9.

A check list of the Fishes recorded from Australia. Memoir
5, parts 1-4.

Biological Reviews and Biological Proceedings of the Cam-
bridge Philosophical Society, Cambridge: Vol. 4 Nos. 3, 4, Vol. 5
Nos. 1-3.

Le Gerfaut, Année 18 Fasc. 3, 4.

Année 19 Fasc. 4.

Année 20 Fasc. 1.

University of California. Publications in Entomology, 1929,
Vol. 5 Nos. 1-8.

University of California. Publications in Zoology 1929,
Vol. 30 Nos. 14-17, Vol. 31 Nos. 18, 19, Vol. 32 Nos. 2-5, Nos.
1-16, Vol. 34 (p. p. 1-403).

Bulletin of the Raffles Museum, Nos. 1, 2.

Proceedings of the Boston Society of Natural History, Vol. 39
Nos. 2-5.

Occasional Papers of the Boston Society of Natural History,
Vol. 5 pp. 247-249, pp. 251-266.

Atti della Società Italiana di Scienze Naturali e del Museo Civico, Vol. 68 Fasc. 2-4, Vol. 69 Fasc. 1-2.

Mededeelingen van het Instituut voor Plantenziekten, Nos. 75-77.

Records of the Indian Museum, Vol. 31 parts 2-4, Vol. 32 part 1.

Bulletin du Jardin Botanique de Buitenzorg, Supplément Vol. 2, Liv. 1-2, Série III Vol. 10 Liv. 3, 4, Série III Supp. No. 1, Série III Vol. 11 Liv. 1.

Bulletin of the Vanderbilt Oceanographic Museum, Vol. I Art. 1, 2.

Instituut voor Plantenziekten van het Algem en proefstation voor den Landbouw, Bulletin No. 22.

Memorie della Società Italiana di Scienze Naturali e del Museo Civico di Storia Naturale di Milano, Vol. 10 Fasc. 1.

Transactions of the Natural History Society of Formosa, Vol. 19 Nos. 101-105.

Paleontologiese Navorsing van die Nasionale Museum, Eerste Stuk, Deel 1-2.

Occasional Papers of the Bingham Oceanographic Collection No. 3, Feb. 1930.

Bulletin du Muséum National d'Histoire Naturelle, 1927 Nos. 5, 6. 1929 Nos. 1-4.

Bulletin of the Bingham Oceanographic Collection, Vol. 3 Art. 4.

Bulletin of the American Museum of Natural History, Vol. 52 Art. 2.

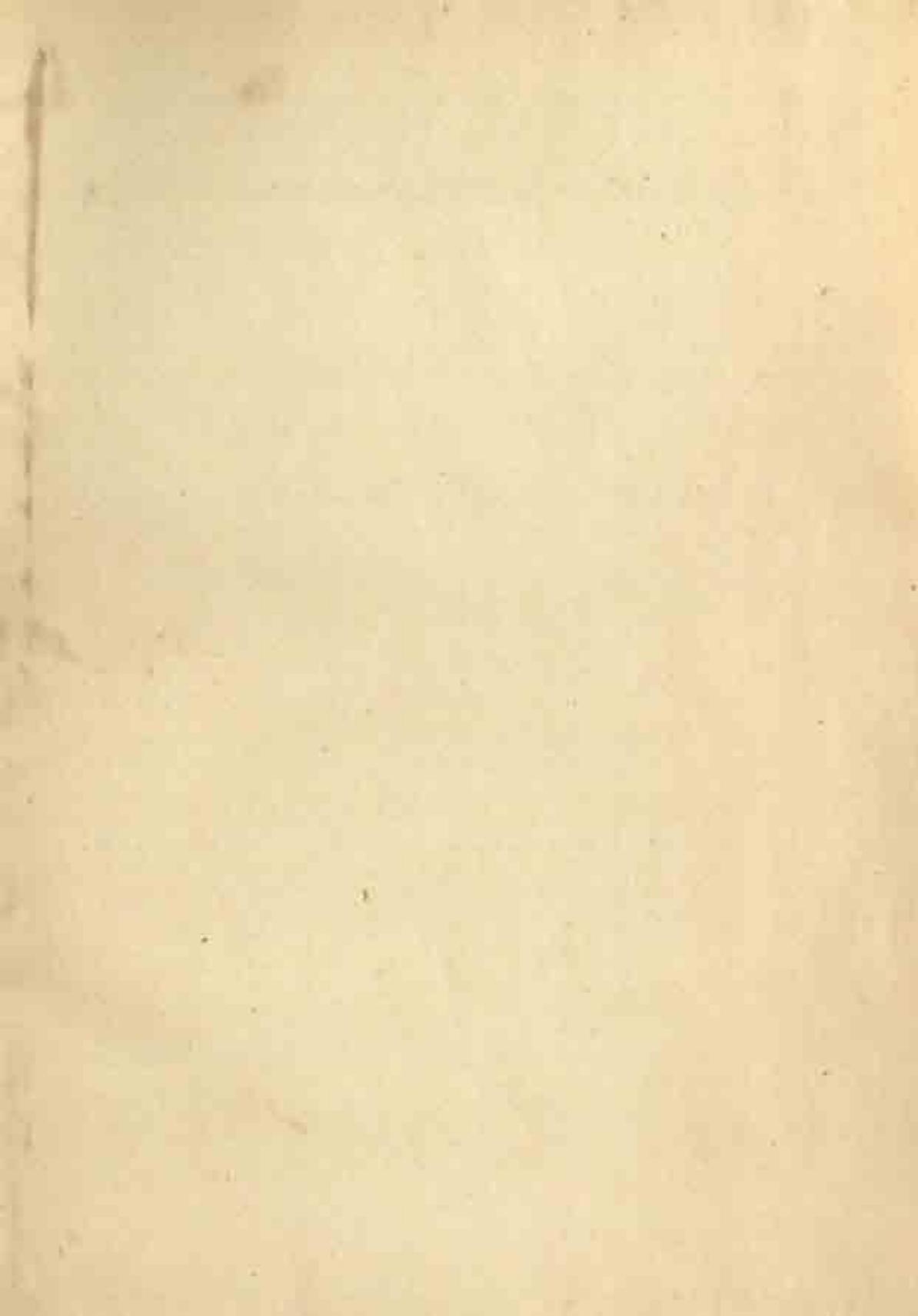
The Journal of the Sarawak Museum, Vol. 4 No. 12 (Part 1).

Sitzungsherichte der Gesellschaft Naturforschender Freunde zu Berlin, 1929 Nos. 1-10.

[Published for the Siam Society by J. Burnay, Editor, and
printed at the Bangkok Times Printing Office, Bangkok, in
May, 1931.]

(304) (cont)

J
Z
en

"A book that is shut is but a block"

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL LIBRARY
GOVT. OF INDIA
Department of Archaeology
NEW DELHI.

Please help us to keep the book
clean and moving.